

Catech.

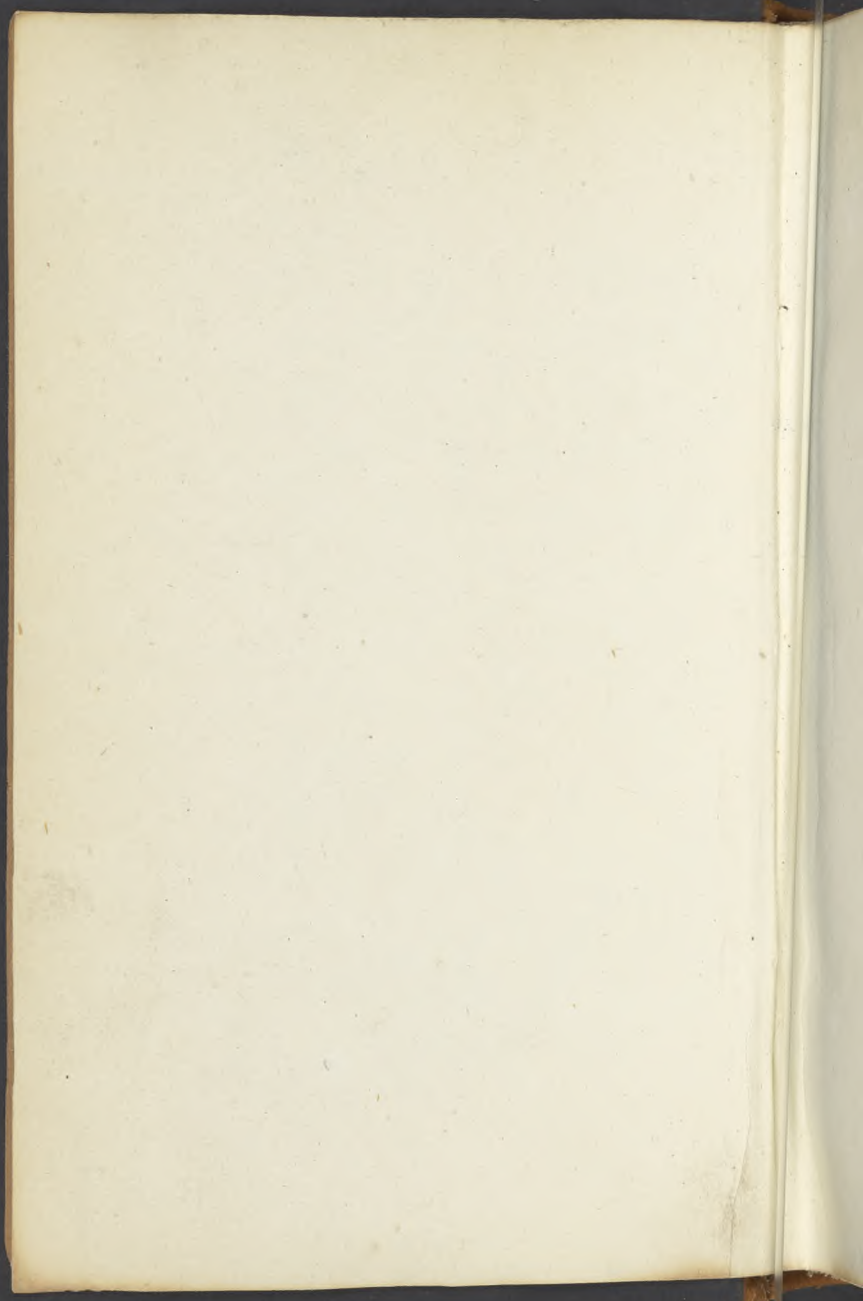
322.

R. M. K. I. 863.

(Hidinyx. : 225-226. lap.)

A₂₋₆ is B₁₋₂ hv. növegyelműs.

5. (p. 1)
Cypripedium

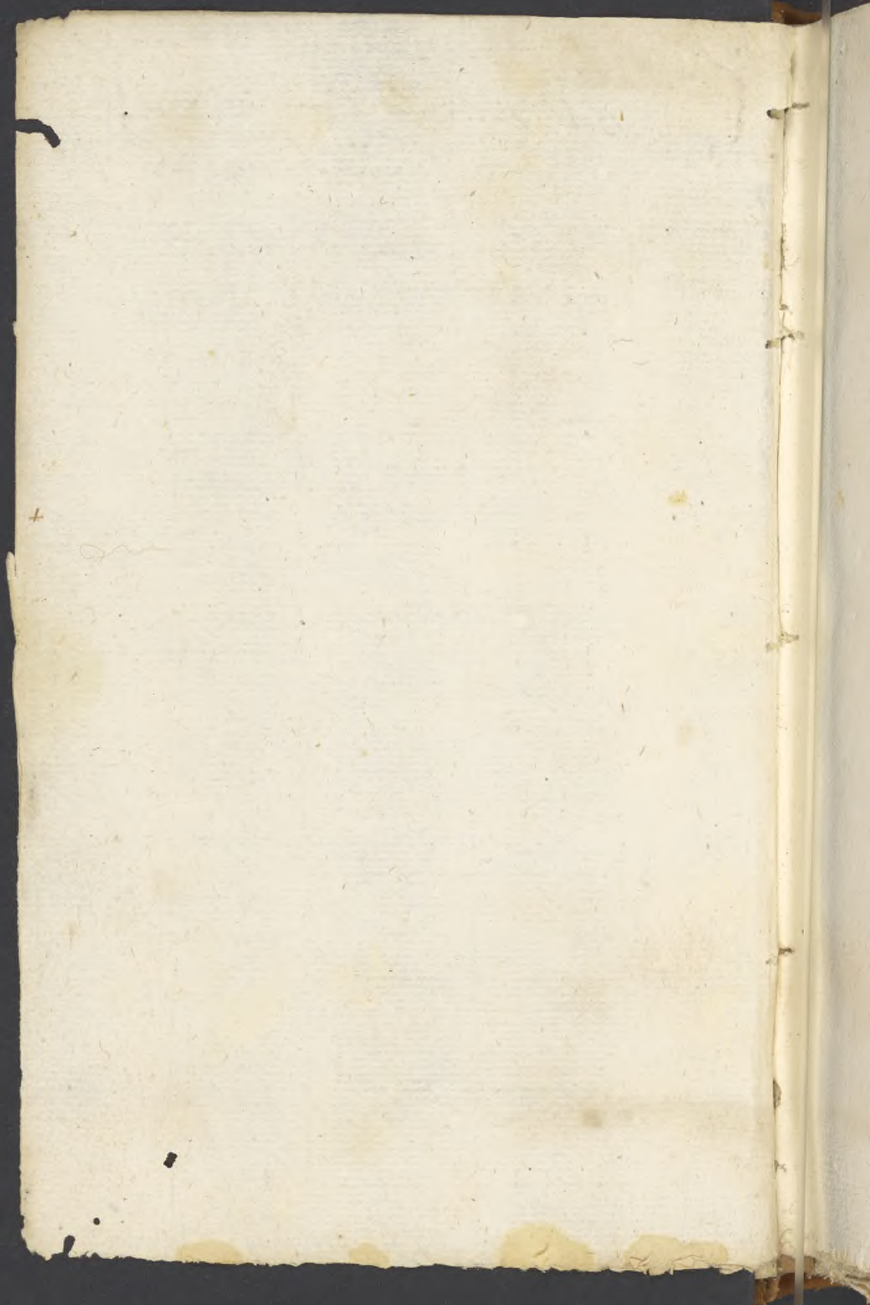
863

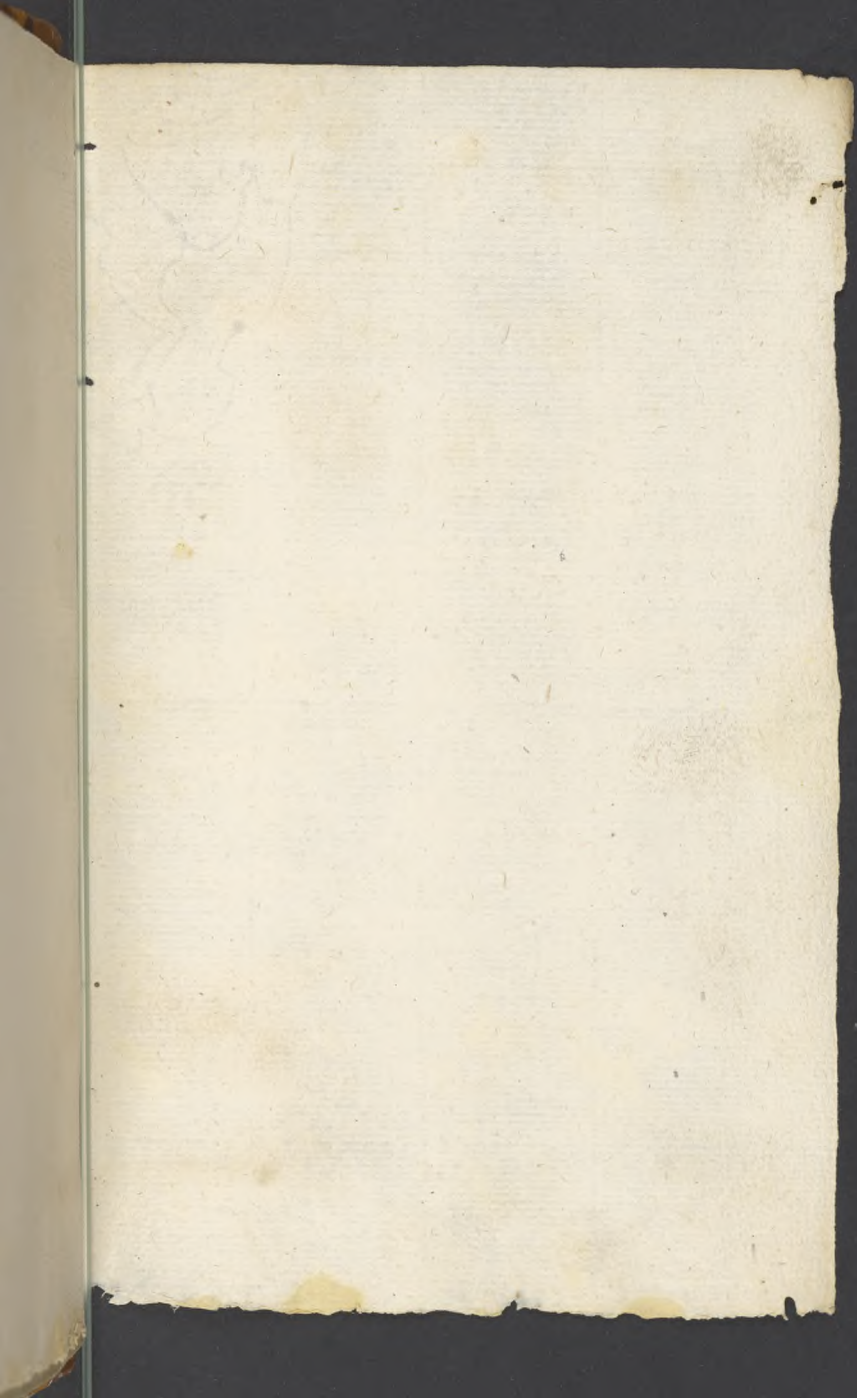
C. tech.
3.2

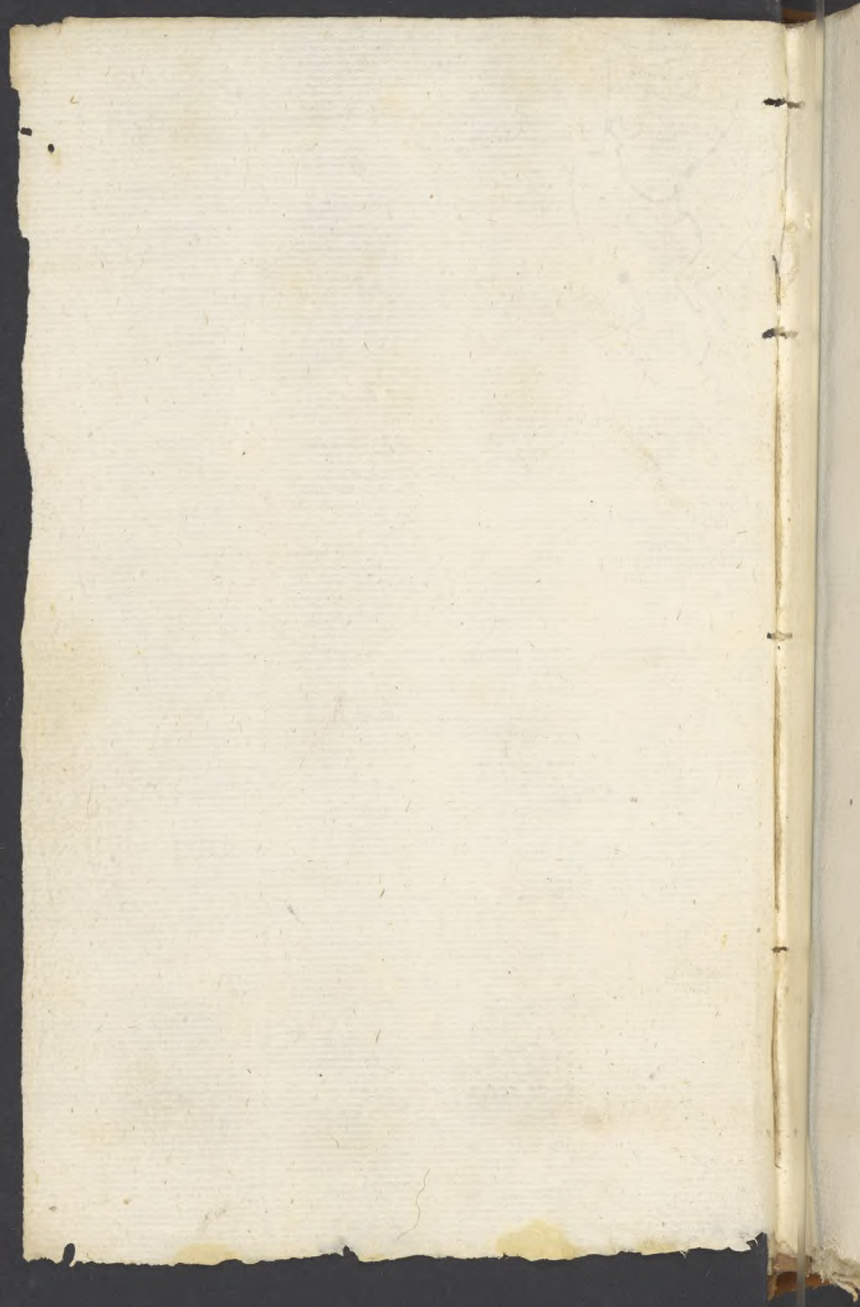
Bibl. Hist. Sw. Hist. Catech.
Liber Symbolic.

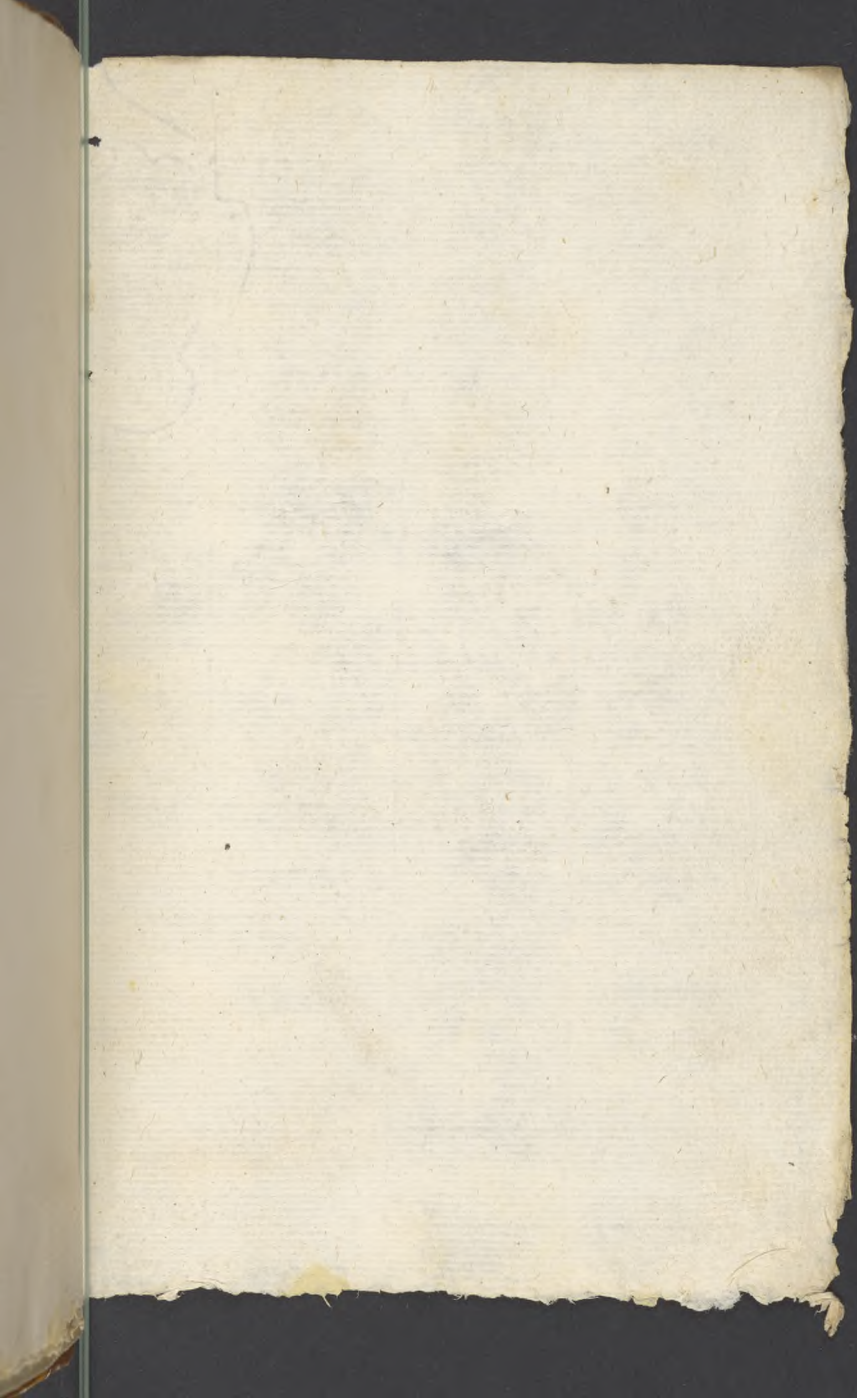
Biblioth. Hung. Iankous.
F. ord. b.

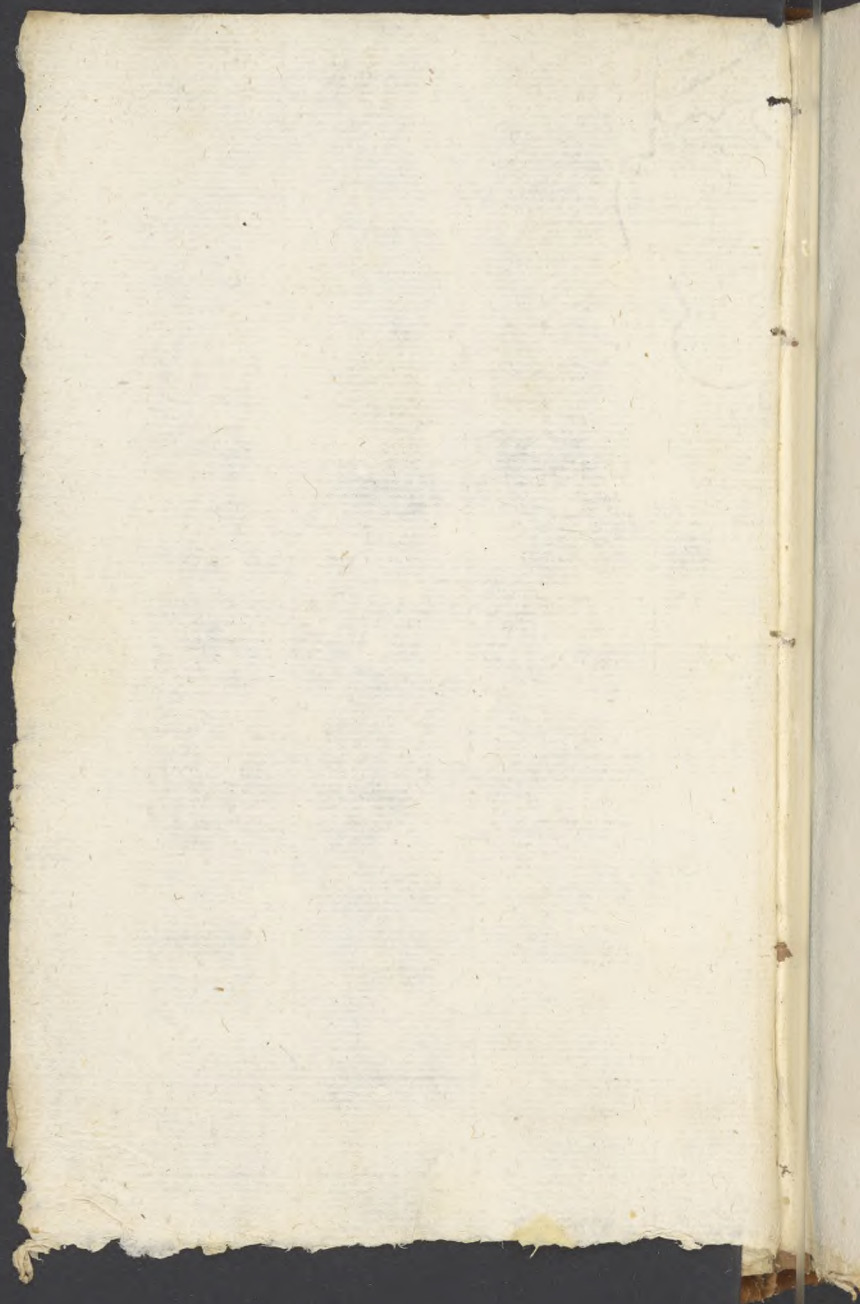
fib.

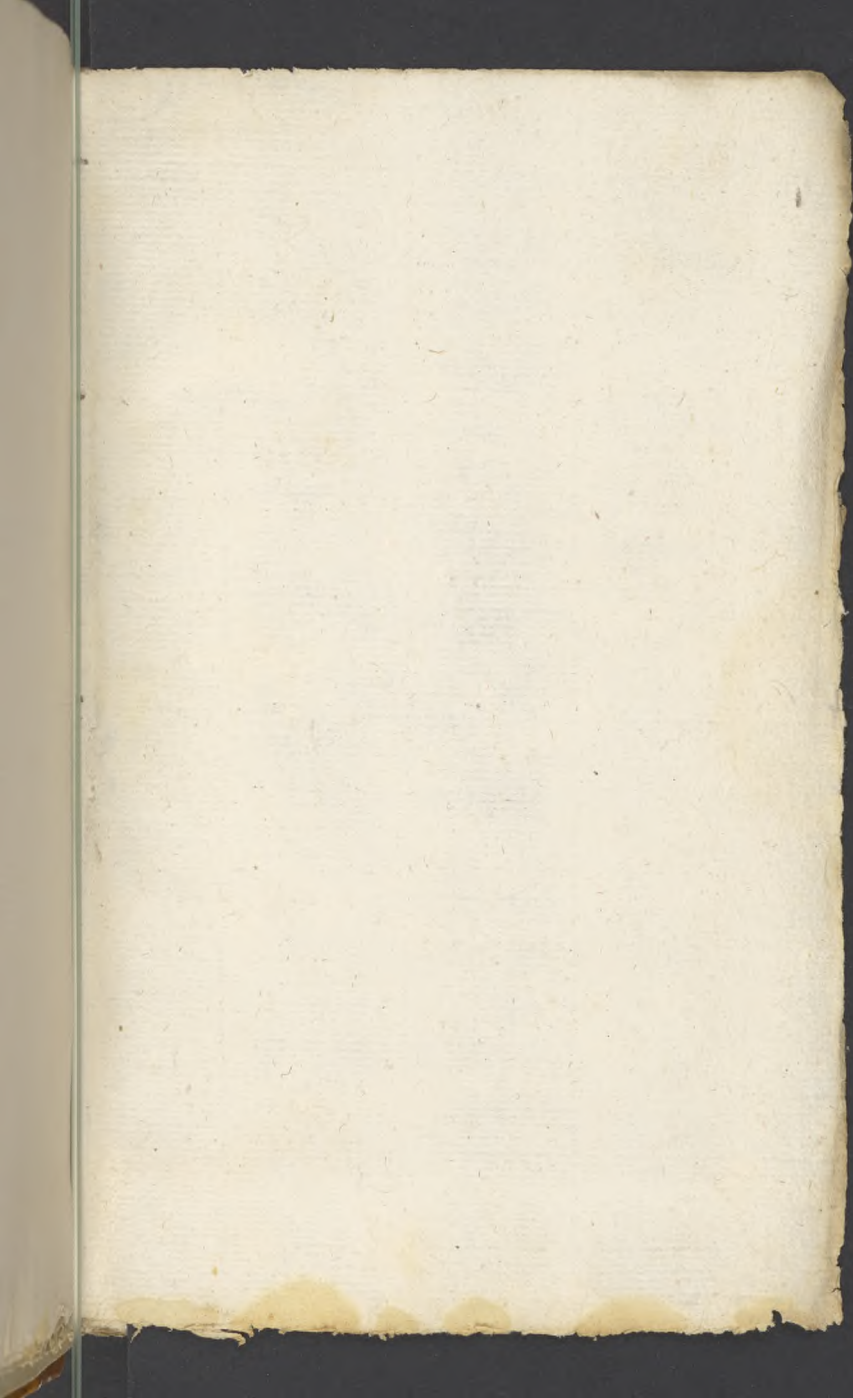

In

2 ege 14

hac h

Summ

finet

Funda

Cellu

clerum

le sepe

Utyac

Reh

nch M

Finet

Eredet

Kapla

Winn

gedil

nach

mund

Summ

Erad

hindy

ota fel

Luc. 1. 4

A. A. 18

com. 2

2. Xercit anni neri. & B. irasbitalo neri:

1. Mondatich Tejnch italinali. 1. Pei. 2. 2. 1 Cor 3. 2

2. Lac capiti huius infans, panes nupstios etiam in huius

3. In bezedent. Heb. 5. 12.

4. Hirantich fundamentum viti. Ep. 2. 20

B. Exira huius Mra. T. Palatinata Catubetis

1. Cirig ante 160. aor. scripta e iustu Fri-

denici III. Palatini ad Rhen

2. Hejdelbergai Catub. m. Hydelbergis nyom
catatota Zach. Ursinus is Olenianus
dolbeowh alen.

3. Regisegre a Catubis impitavitars am
neri, vilig hredetitil fogra mind eddig.

1. Adamstil fogra Morkig. Gen. 18. 17. 18. 19.

2. Mosetstil fogra extulig 1. Sams. 10. 10.

2. Reg. 2. 3. 5.

3. A xro ad Patris M.T. Luc. 18. 15

4. A Patris ad Rfioner

5. A Rfioner ad hoc usq temp.

Nota. Catubetice docibanz & domuz

1. Pagani Converi

2. Quiri Orianos

X. Zuhjegre a Catubetis p. R. Igeris

1. Az huius nore, 9. deni Parvot & magnos
deni. Ediber ee pndu pro panis imago
Gen 17. 7.

2. Az du paransolta. Exod. 12. 28. Deut. 4. 9

3. Az in dircostigimh tenjstisim nore.

4. Propter ad versarios. 1. Pei. 3. 15 Estote panti

5. Propter salus huius Job. 17. 3. Hac iust
X. Min

A' keresztyén vallásra rövid kérdésekben és fe-
leletekben tanító

C A T E C H E S I S,

M E L L Y S O K K E R E S Z T Y E N R E -
formata Ecclesiákban és Scholák-
ban tanittatik.

Es mostan a' feleleteknek rövid értelmekkel, azokba
be-foglaltatott dolgokrol valo rövid kérdezke-
deknek modjaival, és Sz. Irásbéli bizonyságoknak
egészszén le-írásával az Urnak a' Magyar nemzet-
ben le-telepedett Ecclesiájában lévő kisdedinek
lelki épületekre újonnan ki-botsártatott;

V A R A D O N,

SZENCI KERTESZ ABRAHAM által

M. DC. LII. = 1652

2. Timoth. 3. v. 14. 15.

De te meg-maradgy azokban a' mel-
lyeket tanultál, és a' mellyek te re-
jád bizattattanak, tudván azt kitől
tanultad. Es hogy gyermekséged-
től fogva tudtad a' szent irásokat,
mellyek tégedet böltsé tehetnek az
idveliségre, a' Christus Jesusban va-
lo hitnek általa.

K. Minil tanit laci era Catichetis?

F. A Hionit is a vallorint.

K. Hany felvallis van az egyis vilagon?

F. Ot felc: 1. Igyaz Kerepsemyi Vallis, mely
hisp mind az o, mind az uj T. irasokat,
is vohat illes tanazit, s az egyismestopos.

2. Kerepsemyi vallis, kris hifi, ad recidit
addendo & demendo, contin. id. maledictio
additio vel demerit dicitur.

3. Lidovallis, a mostani, mely rabi az o T. hifi

4. Madunetragi, Fioch vallis, mely a B. iras
is nemely vohat tanit, de azon hionit az
Althorant nyjott.

5. Fogany vallis, mely a B. iras igyessen
az egyis & compen moe nity
napot boldat & creatum adomus

X. Minil is mersid meg az igaz vallis?

F. Ez ot jelehtul: 1. Ha Fitalatja is nem eib

2. Ha a B. iras pontat is aralungdiz

3. Ha vilaj teremtesit fogva egy formin
tanitot az Hionit.

4. Ha egy ranyt az idesig duogit
egy abbit igyidit az hionit vilaj donitaj
s az minden dicsoteg.

5. Ha abban a lelek allando igasraba
s az mind az elcs, mind a maselecs
fel talaltja. Tatis i Hta Religio, demon
str ordinis

X. Lebeci laci min vallas idvutni?

4. Más idevőhöz más vallás, más is-
mét más vallás által, de más vallás által
nem lehet. q. Una e fides Ep. 4. 5.

Nota. Anni Eleink veszt talán mind
elhárítottak, q. ex Gentilismo Converti-
ti ad Relig: Pontif:

6. Kérdéssel idevőkhöz abs: Lelk
nem halladisa által.

Ha ugy vagyon, hát az énektől
váltak el tőlük?

7. Kém hát az erősebb név:

1. M: nem ige az Isten mindent
azt tudniul való hegyelme.

2. M: nagy hiitömbej vagyon mi his-
zünk, is annál Anyánk hívő
- mivel nagy ok tud utam fagyat

3. M: Ha valaki a nagy erőt beléne
sz, nem batorságos név belé-
sany.

4. M: az én hi jelentette az idevő-
nek ige utazat, amelly csak az.

Majd az dolog Fundamentum
a Catechismelly abs: Irás. Amelly

1. Kevés kell megismerésnek, 1. Nevezet
Irás. q. Sub promiss: ad 2000 ag: ó erat.

2. Nevezet k: Irás. 2. M: k: Irás k: Irás
m: Irás. 2. M: k: Irás k: Irás. 3. M:

A' KEGYES OLVASONAK AZ ATYA ISTENTŐL A' JESUS CHRISTUS ÁLTAL MINDEN IDVESSÉGES LEKLI JOKNAK BŐVSÉGÉT KÉVÁNOM.

JELES négy lelki jóságokról ditséri a' szent Irás amaz Alexandriából való Apollós nevű Sidó férfiat, hogy tudni-illik az ékefen szőlő férfiú volt, a' szent irásban hatalmas, az Urnak újára tanítás által el-indított, és lélekben buzgó, ha szintén a' Christus felől egyebet a' János keresztségénél nem tud vala-is. E' jeles és egyszer s' mind idvefféges lelki ajándékok, ma-is, avagy csak fél részént-is, nem csak azokban kívántatnak-meg, kik éjje-i s' nappali nyughatatlan-ságokkal, síráfokkal, testeknek törődésivel, jó példa adásfokkal, a' Jébus Christusnak vérével meg-váltatott juhok mellet való serény vigyázásokkal akarják magokat hasznos és okos szolgáknak meg-mutatni; hanem fejenként és személy szerint, ezen lelki jóságokkal kell tündökölni, és mint egy királyi czimer által meg-választatni az Istennek választott juhainak-is, mind kitsényeknek, mind nagyoknak, mind férfiaknak, s' mind aszszonyi-állatoknak, (mert nintsen semmi külömböztetés) a' szerint a' mérték szerint mindazonáltal, melly szerint kinek kinek efféle lelki jokat, ama' büfféges ajándékú Szent Lélek az ő szabad akarattya szerint oltogatni szokott. Első ezek között az ékeffen való szóllás, melly nem valami világi mesterséggel össze rakogott, annak veszedelmes gyönyörűségével meg-festet, tsinogott, füleket viszkettető szóknak csifrázásában vagy on helyhezitve; hanem hogy még annyok tejérő fogva, a' kisdédéknek vékony ajakoknak mozgási, nyelveknek gyége és lassu forgási ényekkel eggyütt e' minden lépes méznél edeffeb lelki mézben részesüllyenek, e' lelki bőit-sésgnek egy nyom-ban járó, lelkeket meg-örvendeztető énekével szívek bé-tel-vén, vékony ajakok zengedezzenek. Melly végre szűkség ezen hitben kildedeknek, hog' ámbár testeknek állapottyában, erejekben, magok vitelésében, világi külső dolgokban erőtl-nek gyengék és alkalmatlanok legyenek-is, mindazáltal meg-kívántatik, azt mondom, hogy a' izorgalmatos tanítás és tanul-lás által, a' szent írásnak helyciben, és idveffésgnek titkai-l az Urnak Anyaszentegyházában szép rendel rakott meg

meg annyi arany paisokban, erősek és hatalmasok legyenek, a' leki sűrű ellenségnek táborán. mint egy egy Jonathanok egy-
 egy-dűl is által menni merjenek, azonokkal amaz éjjel nappal aluvás nélkül vigyázó lelki kőborlónak tűzes nyíl it a' maga fejéhez paskollyák, tű és szikráit tulajdon szemére viltzfa szórják. Kiváltképpen holott csak leg kissébb alkalmatosságot is effele hitben kisdédek körül való intselkedés, tsalogarás, hitegetés, hamis tudományra, tévelygésre, az ő tagjai által végre még Eretnekségre, avag' ugyan kárhozatos lelki Tudatlanságra való ki-
 zítés nélkül, el-mulni nem enged. Az illyeket azért még ideje korán, ama' Menyországra egyenesen vezető útra, világos és könyű, de szorgalmas tanítással el kell indítani, mint az Apollos-is másoktul el-indított, ezeket szűkség tanítani, nem csak az Urnak igéjének közönséges hirdetele által, hanem kiváltképpen, és személy szerint is, ezeknek is továbbá szűkség tanulni, Sőt azt mondhatjuk bátran, hogy lelke vesztesége alatt tartozik akár mely grádtsban helyheztetett Lelkeknek Pásztorai is azzal, hogy elsőben az ő munkájának jó ki-menetelit az ő Urának jó akarattal bizván; effele hitben tsetsemőket úgy inditon-el az Urnak útára, még pedig személy válogarás nélkül, úgy tegye hatalmasokká a' Izent Írásban s' az idvességnek ki-jelentetet titkaiban, avagy a' hitnek ágazatiban, hogy jövőendőben felőők mind magának jó bizodalma leheffen, mind pedig ama' tunya, s' hitván lárral mázoló Prophétáknak rettenetes veszedelemnek bérin igazán osztozó Pásztorok Pásztorának tekinteti előtt, lelkenek bátorságával számot-is adhaflon; amannak-is továbbá, ha nem egyébkor, avagy csak az halálnak félelme, és rettegése között leheffen mivel vigasztalni szegény lelkét. Melly vigasztalás oh bődög Isten melly sok hitben kisdédektől, ha szintén idő szerint öreg-ktől is, távol vagy gyakorta a' mi Nemzetünk között! mellynek oka nem egyéb bizony hanem vagy a' Lelki Tanítónak gyakran nem jelen léte afféléknél, avagy az ollyaktul tsalárdul meg tagadtatott és ugyan erőszakal el-fosztatott tanítás. Dtsérteuk arról is az Apollos, hogy ő Lélekben buzgó volt. E' lelki buzgóság, a' fellyűl le-téretet fundamentomokon áll. Mert ugyan-is hogy hogy lehet valaforró lélekkel az Urnak ditsőségehez, az ő Házának szelme

3. M. 4: *Dolopys raris* 2 Tim 3.16.

4. M. ac. emb. vol. et. 1. 1. 2. 1. 1.

3 Kreuzen Bibliothek m. Joh. Königsbühl alt.

Testamentum, oia ad Test. regis. Ita.

Canon. Gal. 6. 16.

Nota. az Apocryphus könyvek nem Canon s.

II. Abs: transit Rendit nighe hell ramit nik
 mind Nach beint, mind a Ré sch beint
 sunt am Libri, Historici, dogmatici, Phisici

1. *Graminaceae* *Stachys* aff. *Stachys* v. 7. *Stachys*
 66. 12. 27. *juxta* *Stachys* *Stachys*.

A Ginekin ören. Good ripe denigrans.

V Repetition af kongeretten i indisk ret

1. Melitotijar raji Tulaj donfagiu.

T. Hagi Kivul Kido ei Sörög nyelven didaktik

2. Hoji tui mellofagi 2 Tim. 3. 16.

3 Høi elegte arindstige 1. Jun 2. 16. 17

7. Hogi akmak olrajasi kühpege Rom 1.15.

5. Högj vald sagor igastag

17. Zeltyat hall meg. mondunk a (at) (de) (sz)
melly végén az Gyémölcs név is mon
datik: az Lombard Fővirágszótája.

Nota: Ez az egyipt. Catechismus kicépezve
opstatih el: Elsh. 119. kirdőschre

Majod. por. 52 vafär napohva.

Az első Urnapja bé foglalt két hendesches
2. & 2. ide

D. Kérdés. I. Urnappa. ubi supra obs.

K. Mit tud a vége és hatma a Catech?

F. Az tün nére azö ditiöttge, mi reánk neve
Lelkiünk fö jara és vigasztalása 1 Cor. 6. 20

K. Mien kezd el tanítását a fö vigasztalásor?

F. M: era kezdés künaja az egész Catechisich
ugyanis ez minden igjéhezünk fogyni
és életh, mind a hönöcherendős fö boldog
gunk és vigasztalásunk legjen.

K. Mien tanit dörör a fö vigasztalásnál?

F. M: az egész K: Irásdis era Erthyani irán
runk Rom. 15, 4.

K. Era fö boldogság és fö vigasztalás fel talaltis

Satiki a K: Irásor és a Catechismushon
F. Isolat kem, kinnen a termépe világa nial jara
bölsech sota allando boldogságor nem talit-
tah, Marthus Varro künis Nobilis iniasog,
azö idjely a Fogányok 248 irulemh vol-
tah a fö boldogság felöt. Augustinus an
Ino tempore script in libro de Civitate
Dei, Geniles summi boni in bis mille
ribus jarebant.

K. Mien mondatik a K: cenehes, mienpe-
dis nehem vagj mindenent?

F. Q. Japto ex fide vivit, ugj, era fö boldogság
künk künk tulajdonának kell lenni

K. Mien mondatik, elad és salalad? F: men a
arigasztalás, künin nyomoniság el nem
sajja az ember, mig azö salalad ora-
jainis

K. Mien mondja föt és idjelen egj? F: M

kelme hogy emészthet meg valakit, a' fok hamis tudománynak e' világon, s' kárhóztos tudatlanságnak szegény édes Nemzetünk között, ilyen szabadon való nyargalása (az a-
latson rendűek között kiváltképpen) kinek fatsarhattya meg szívét valóban, ha űres ő az Isten igéjében való tudományról? ha szája, szíve egy huron nem peng az Urnak igéjének ekef-
sen való ki-mondásában? ha az Urnak szent hegyere egyene-
sen tartó útra nem indultanak-el lelkének lábai? Semmi mód-
gyát annak nem láthatjuk hogy lehessen más úton. Es holott a' testi igának, s' kegyetlen rabotás szolgálatnak terhének, a'
szegény kölségnek nyakáról való le-vetetésben hibában való
volna buzgoságunk, az Urnak igaz ítéletiből, kiváltképpen a-
zokra nézve kik az ő magok testekkel és vérekkel a' termé-
szetnek is törvénye ellenizoktanak bizakodni; annakokáért
mélto s' illendő dolog minden Lelki tinitónak abban forgo-
lodni, hogy immár a' nemessebb résznek a' Léleknek nyakára,
(hogy így szóllyak) ne engedgye rétetni a' lelki tudatlanság-
nak el-vitelhetetlen igáját: Ha testének nintsen szabadsága,
hadd legyen lelkének; ha teste emészterik a' maga testétől;
hadd nevedegyék lelke e' lelki ételtől: a' lelkekkel semmi
Tyránnus nem bírhat, mert nem bizta kezében az Ur, hanem
a' te kezében bizta, azért lelki szabadságának privilegiomá-
nak meg-szerzésében, meg-erősítésében fáradozz szüntelen,
hogy így midőn a' testet bággyas rabot munkában verétk-
zik-is nyavalyátnak teste, mindazáltal belől őrvendezzen és
ugyan ujjallyon lelke. Ezeket kegyes Olvasó elsőb jól meg-
fontolván, úgy tégy okán ítéletet e' Nemes Catechesisnak il-
lyen formán, s' ilyen állapottal való ki-botsátatása felől. Bi-
zonyára nagy kintsed léfzen ha meg-olvasod, annál inkább ha
kire az Ur a' Lelkeket bizta, ennek útra-szerint a' te nyomor-
ult halgatoidat az Urnak útra el-indítod. Nem szűkség itt
hogy magad a' feleletnek vagy kérdéseknek ujjobban való
formálásával fárasztasz; hanem az igaz tudomány Ország-
ban virágzó hires Leydai Académiának akkori tudós Tani-
ónak értelmes rendelesek szerint a' feleleteket el-olvasó kérde-
kedéseknek formáiban meg-nyughatsz, kik a' feleletek alá
helyeztettenek, mivel hogy egyeneesen azok a' feleletekben
lévő halmoz dolgokra ezeloznak. Meg-gondolván továbbá

a' Bibliának is szűk voltát sokaknál e' mi édes hazánkba, abból vőtt tanubizonyosságokat is, melyekből e' lelki lépes mézet, a' régi tudos Heydelbergai Doktorok méh módon beedegettek vőrt, egészen a' feleletek után irtuk, folyó betűkkel azokat megkülömböztetvén, melyek a' feleleteiben lévő dolgokhoz közelebb járulnak; hogy így avagy csak ezek által lehessenek a' nyomorult tsetsemők hatalmasak az írásban, az után könnyebb módgyok leszen az Isten titkainak vastagabb eledelének mind megkóstolásában, s' mind azzal való tápláltatásban. Azt is pedig eszedben vedd kegyes Olvasó, hogy a' hitben tsetsemőknek tanítására, akar az Ecclesiákban közönségeten, akar az Scholákban, nem elég az, hogy elméjéből csak elmondgyák, értelemnélkül a' kérdést, és úgy annak vagy szorgalmatos tanulása és jó elméje ditsértetése tőled, vagy hogy magad is magadban csak azért ditselkedgy véle, amannak azonban minden épületi nélkül; hanem a' kérdések elmondása után, arra való az alávetetett sommák, és kérdésfetské, hogy azokat rendel elővéven mind addig kérdezkedgyél tőle, mind fogadóképpen, s' mind erősfítőképpen, míg szintén az elméjéhez ragadván e' lelki iz, annak edelséges hasznát maga is lelki ísméretire szabhasza. Az után a' Locufokat is rendeld, a' feleletekben lévő dolgoknak rendi szerint elkérdeszted. Más képpen haszna egyéb nem leszen a' minden esztendőbeli újabb újabb elfelejtésnél, kíváltképpé a' hol a' telnek hidegsége elszokta vonni a' Lelki pástorokat ebbeli tisztelnek véghezvitelétől, maga a' kisdédnek nem csak a' gyönyörűséges Tavasznak és Nyárnak idején kell nevedetni a' fakkal és fűvekkel; az után elhullatni az ő nevedesének gyümölsét a' hideg és zuzmarázos Téllal: hanem az Igazaknak, szokások szerint, mind téiben nyárban kell virágozni mint lelki palma-faknak, úgy mint kik az Isten anyaszentegyházának gyönyörűséges zöldellő mezején által folyó lelki előviznek partján ültetettének. Az Ur nevelye az ő háza népében lévő kisdédeket és vastagítsa őket a' hitben, a' Jésus Christusnak megállapodott idejéig. Tégedet is kegyes Olvasó nyessen fel az Ur, hogy lehetséketen szóló az Urnak ígérete hatalmas a' szent írásokba, járhasz az Urnak után koporéssal a' hitdédhez való szeretetben, Amen.

ánkbá, Abbol
lépes méter,
bedegvők
kel azokat
dolgozók
al lehettek
az után kö-
beledelenei
tatásba n-
ogy a bibi-
özönsegek
jeből uat-
ak vagy ha-
l, vagy a
amannak
foek el-mo-
kerdeleket
kedgyel-
mig izni-
es ha-
ulokat is-
el-kérdés
iden el-
hol a te-
bbeli t-
k a győ-
kedni a
desének
az Iga-
virágom
olyó lel-
ó háza-
a' J-
kegyes O-
az Urak
k fűt-
eben,

F. M. egjel rigasztalásolm vannak, tés rigas-
talasok? de az el hadjál az ember, ez pedig
sola sem. és sokot sem, azért edjelen egy is fő-
summum. bonum arit is fő boldogság a-
amelly az emberek örölte boldogság, is a-
melly nélkül, örölte boldogságnak.

A Kérdés azent summaja ez: 1. p. & Resp. Compositio.
Hogj en tulajdona vagyok az en Jesusom, és hogj
öis annak tann engemet. De.

& Vallyon era fő rigasztalás nem allé a Jandagság?

2. Nem. vide Gal. 4.9.

& Nem allé a Gyönyörűség? 7. Nem. Ecd. 12.1.
Örvendésiffi nati iffiságod, is idamison meg-
regedre ate kind ate iffiságod idien, is jany
ate kind itaibz, is kemend letasib, de meg tud
rogj mind orchest az hi regedre itelre vonson.
hic dnc. 16. exph. Epulonis. Egjel igjal indelt.

& Hác ajó kirz nirk nem allé? 7. Nem, Prov. 31. 3a.
Salard az emberek elia való hedvessz, is kiffis
való a fessz.

& Hác aböltessz nem allé? 4. Nem, m. az a helte
gyöndre Ecd. 1. 12. 14.

& Hác a Törvény be töltessz mintene a fő boldogság
2. Mintsen n. az inhalt áthot hinte Gal. 4.

A Feleletet ami nebi: Harom dolgoha
latunk abban. 1. Kivánása emucha
boldogság. 2. Fundamentoma.
3. Güniölke.

1. A boldogság kívánását le írja négy helyen
1. Hogj mind a fessz letessz
2. Mind éteremz s mind salalom

3. Ugy vagjoh a Xtusé' hogi magamé nem vagjoh.
4. Ugy vagjoh a Xtusé' mint fő Urami és megval-
tonné.

II. Fundamentoma a fő igazságnak.

1. A Xtusé, 2. Az ő drágasága vére, 3. Az által való
elégteség, 4. Az örökös Szentmáti való meg fira-
badulás.

III. Gümölcsei, melyek így dologoz all:

1. Hogi az Iú őris minke lit. g. & h.
2. Hogi mindeink az én segítségemre szolgál d. i.
3. Hogi bizonyos vagjoh az én irásti. f. l. lit. k.
4. Hogi a jóselekedeckre el rendeltem. lit. l.

CATECHISMUS,

Azaz:

A' keresztyényi Hitre való rövid tanítás.

I. U. N. A. P.

ELSŐ KERDES.

Summája.

Mitsoda tenéked életedben és halálodban egygyetlen egy fő vigasztalásod? az, hogy az én meg-tartó Jéhus Christusomnak tulajdona vagyok *a*, és engemet mint tulajdonát úgy meg-tart *g*.

Egygyetlen egy fő vigasztalásom

FELELET.

Ez hogy *1.* mind testestül lelkestül *a*, *1.* Míképpen vagy élek, vagy halok *b*, nem én magam *c*, hanem az én hűséges Uramnak és meg-válto Jéhus Christusomnak tulajdona vagyok *d*, *2.* kiaz ő drágalátos vérével mindennemű bűneimért tellyességgel eleget tévén *e*, engemet az őrdögnek minden hatalmából meg-szabadított *f*, és úgy meg-őriz *g*, *3.* hogy az én mennyei szent Atyámnak akarattya nélkül még csak egy haj szál sem eshetik-el fejemről *h*, de sőt inkább szűkség hogy mindenek az én idvességemre szolgállyanak, *i.* Minekokáért *4.* engemet az ő szent lelkével bizonyosá tészen az örök élet felől *k*, és arra indit, hogy ez után örömet és az ő kedves akarattya szeltemet rendelni igyekezzem *l*.

1. Míképpen vagy a' Christusnak tulajdona?

2. Míképpen tölti teg magán lajdo

3. tar-gedet

4. A tészen bizonyos felől?

Szent írásbéli bizonyságok.

a. 1. Cor. 6. ver. 20. Ditsőitsétek azért az Istent
a' ti testeitekben és a' ti lelkeitekbe, melyek az Istenci.

b. Rom. 14. v. 7. 8. Mert egygyikünk sem él ő
magának, és senki nem hal ő magának. Mert ha
élünk-is az Urnak élünk: ha meg-halunk-is az
Urnak halunk-meg. Akar éljünk azért, akarmeg-
haljunk az Uré vagyunk.

c. 1. Cor. 6. 19. Nem ti magatokéi vattok.

d. 1. Cor. 3. 22. Mindenek tiétek: ti pedig a'
Christuséi vattok.

e. 1. Pet. 1. 18. 19. Ugy-mint kik tudgyátok, hogy
nem veszendő állapotokon, mint aranyon vagy ezü-
stön váltattatok-meg ama' ti hijában való élete-
tekből, melyet a' ti Atyáitoknak tanításiból vőte-
tek vőlt: Hanem drágalatos véren, tudni illik a'
makula és szeplő nélkülvő barálynak a' Christusnak
véren.

Imét, 1. Joh. 1. 17. A' Jésus Christusnak az ő fia-
nak * vére tisztít meg minket mind n bűneinkből.

Imét 1. Tim. 2. 6. A' Christus adta önnön ma-
gát váltságának árrául minden emberekért.

f. Sid. 2. 14. 15. A' Christus az ő halálának álta-
la el-rontotta azt, a' kinél az halálnak birodalma
vala, az az, az ördögöt. Es meg-szabadította mind
azokat, valakik a' haláltól való félelemnek miatta
rabok valának.

g. 2. Thess. 3. 3. Hiv az Ur ki meg-erősít titeket,
és meg-őríz ama' gonosztól.

Imét. 1. Joh. 6. 39. E' pedig annak akarattya a'
xi engemet el-botsátott, tudni illik az Atyáé, hogy
valamit nekem adott, abban semmit el-ne vesztesek.

h. Matth. 10. 29. 30. 31. Nemde nem meg-vehet-
neké két verebetskéket egy kis fillyéren, de még-
tisak egy ső estik azok között a' földre a' ti men-
te atyáitoknak akarattya nélkül: Nektek pedig feje-
tek haja-szálat-is mind számán vadtok. Ne fél-

ok.
zért az Istent
k az Istent.
tök tem 216
ak. Men lu
hlu-k is za
rt, akarmg
utok.

s: 11 peng
lgátok, hog
ron vagy en
u valo elen
it. I. I. I. I. I.
tudni illik a
a Christusa

usnak az I.
fűzi kő.
ta önön a
ekén.

l. I. I. I. I. I.
ak bitodalm
aditotta min
lemek min
g. erősíté

ak akarmg
z Atyáé hog
el-ne veszt
m meg-ve
éren, de meg
I. I. I. I. I.
ekiek o
mink, De

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

11. 0. 11. 2

Questio. II.

1. Miért szükséges a lelkő tudása? *R. e. Sani*
 ő indige *Medicor.* *ba* *li* *nam* *ir* *si* *ma*
valyajat, nem tudja hirtelen orvosi.

2. Miért szükséges a háziorvosi tudása?

7. Mert a nyaralyát napjainkban *hiv*
em *az* *ember* *sine* *notitia* *Liberatoris*

8. A háziorvosi tudása miért szükséges?

7. *Quia* *finis* *liberationis* *nr̃a* *ē* *gloria* *de* *ip* *q.*

2. Hogy abból bizonyosok legyenek a mi *My*
zatadulajaink *telöl.*

3. Hogy meg tudjuk az, hogy a mi *releht.*
releht. *tartozas.* *de* *hiv.* *az* *em* *se* *mi*
sem *idomlenk.* *se* *un* *si* *de* *beret* *eff.*

Ut. Datue, Foga ő deves. propositio & adu

NTA
 lyet kacer:
 1 né, Luc.
 vést. 1.
 i Rom, 8.
 sten. Cera
 k Rom, 8.
 ságo: mi l
 gym: Hog
 kof. a' Ch
 I. tér. Eph
 mi o' k
 ban. lyhezt
 l. nc, 1. 6
 eme: az id
 gájai: k' a' D
 ségi: nek k
 telke: es nélk
 sagga: o' elit
 Ili. é. Tu
 hogy neg v
 risztu: na mag
 leked: tre ig
 H ny dol
 viga: talássa
 gal talássa
 ly: a' Ca
 H rmat
 azén ünő
 ika: 2.
 ind: bün
 la: adika
 art: 2.

NYAVALTASSAGAROL.

lyetek azért : ti sok verebeknél drágábbak vartok.
Ismét. Luc. 21. 18. *Tínéktek hajatok szála sem
vész-el.*

i. Rom. 8. 28. *Tudjuk hogy azoknak kik az I-
stent szeretik mindenek javokra vadnak.*

k. Rom. 8. 16. 17. *Az Istennek lelke térsen bizony-
ságot a' mi lelkünkkel együtt, hogy mi Istennek fiai va-
gyunk : Hogy ha fiúk tehát örökösök-e ; Istennek örö-
kösi, és a' Christusaak örökös társai.*

Ismét. Eph. 1. 14. *Amaz ígértnek Szent lelke a'
mi örökségünknek záloga : míg a' tellyes szabadság-
ban helyeztetünk, az ő ditsőségének ditsire ire.*

l. Luc. 1. 69. 74. 75. *Az Izraelnek Istene fel-
emelte az idvességnek farrát minékünk, az ő fiol-
gájának a' Dávidnak házában : Hogy a' mi ellen-
séginknek kezekből meg-fabadul'ván, minden ké-
telkedés nélkül boldoguljunk ő neki szentséggel és igaz-
sággal, ő előtte a' mi életünknek minden idejében.*

Ismét. Tit. 2. 14. *Ki adta ő magát mi éretünk,
hogy meg-váltana minket minden hamisságtól, és
tisztítana magának kiválkeppen való népet, jo tse-
lekedetre igyekezőt.*

II. KERDES.

Hány dolgokat kell tenéked tudnod, hogy ez feleletnek.
vigasztalással élvén boldogul' lehessen életed és
halálod ? *Summája a'
Hogy az
előtt meg-
mondott vi-*

gasztalással éllyek, három dolgokat kell tudnom : mel-
lyek a' Catechesisnak három részei.

FELELET.

Hármat : Elsőt, 1. Melly nagy légyen 1. *Mellyik az
az én bűnöm és nyavalyáságom, a. Mafo- első ?*

ikát : 2. Mimódon szabadulhassak-meg 2. *Mellyik a'
indē bűnomból és nyavalyáságomból b. második ?*

íaradikát : 3. Minemű hálá-adással 3. *Mellyik a'
artozzam z Istennek e' meg-fabadításért c. harmadik ?*

Szent írásbéli bizonyságok.

Az Apostol e' három dolgokat taníttya a' Rómá-
lakhoz írt levélben:

a. Az Első; Az 1. résznek 18. versétől fogva, az
3. résznek 21. verséig, holott meg-mutattya mind a'
Sídókat, mind a' Pogányokat nyavaly is bűnösök-
nek lenni.

b. A' Másodikat; Az 3. résznek 21. versétől az
11. résznek végeig, holott világossan előnkben ad-
gya, hogy tsak a' Jéhus Christus által lőtt a' mi bű-
neinkből valo meg-szabadulásunk.

c. A' Harmadikat; Az 12. résztől fogva a' levél-
nek végeig, holott int mindeneket az új-életbéli
engedelmesség által valo háladatosságra.

Ísmét. Tit. 3. 3. 4. 5. 6. 7. 8. Mert a' valánk ré-
genten mi-is bolondok, hitetlenek, révelygők, kü-
lőmb külőmb kívánságoknak és gyönyörűségek-
nek szolgai, gonoszságban és irigységben élők,
gyűlölségesek és egymásnak gyűlölöi.

b. De minék-utánna a' mi meg-tartó Istenünk-
nek jó volta, és emberekhez valo szerelme meg-je-
lenék; Nem az igazságnak tselekedetiből, melyeket mi
tselekestünk volna hanem az ő irgalmaságából tartott-
meg minket az ujjonnan valo ízületésnek főördő-
jének, és SzentLelke által valo meg-ujjításának
általa, melyet ki tőltőt mi reánk bőség gel a' Jéhus
Christusnak a' mi meg-tartóaknak általa, hogy az
ő kegyelméből meg-igazítottak lévén, örökösök
legyünk, az örök élet felől való reménség kerint.

c. Igaz beszéd ez, és ezeket akarom hogy erős-
ítsed, hogy igyekezzenek jó tselekedetekkel elől járni a-
zok a' kik hittenek Istennek; az az, tiszteltesseges tse-
lekedetekkel és embereknek hasznosokkal.

EL, s6

Questio III.

Nota: Embes nyavalyasságának mondja

1. oppositi ad Angelos Jude 11. 6.

2. - - - - - Bontor Rom 8. 20.

3. Hogy minden emberket be foglallyon Rom. 9. 72.

Egyenlőre által jött be eulagra abim, & pica do's

Nota: Ez első kétség a Catechis öt dolgozat. látni

1. Ami nyavalyasságunkat cap. 3.

2. Amint Tülinet. cap. 4. & 5.

3. Eredet cap. - - - 6. 7.

4. Kétség - - - - 8. 9.

5. Három gyümölcset. -

Q. Mi az a Nyavalyasság? F. Az egész emberi természet
az a meg sérült állapot, melyben esett
az Ádám és Éva után első bűnös miatt

Kétben esett pedig az ember. 1. Az ördög és a bűnös
sacralmá. 2. Az őt haragjához és a halálhoz mind kelmi
mind a földi, ideig való és öröké való büntetése

Rom 7. 25. 11. Abimind büntetése Rom 3. 16.

Ungar pater. Apoc. 3. 17. Nyomonlét és nyavalya fűt

pecuataz. fanyga & caum pene pccati

Q. Mi az a bűn? F. Kva. M. A. 1905. 3. 4.

Q. Hányféle bűn? F. 3féle. 1. Kezdeti bűn Rom

5. 12. 2. Imputatio. 11. Infirmus, vagy bűnös bűn

abigga Conceptio Gen. 6. 5. Gal. 5. 11. Actualis

Tülinet pccati Rom 1. 29. 30.

Q. Hányan ismerend bűn? F. Az őt Törvényből Rom 3. 20

Mit az a bűn? F. Az őt igazság szabja és a

jelentőse karaktere. mely meg mutatja az ember

mit helyen telldidni, és mit el távoztam Sent. 29. 29

Nota: Az őt Negyféle Törvény vanjon

1. Lex nat Rom. 1. & 2. 2. sufficiens & ffectu pccat

2. Lex iudaica. 3. Lex gentium 4. Lex gratia

agnoscent potorem huius mundi Heb. 10. 12 & 13. 14

3. Lex operis Rom. 7. 7. sine cognoscitur per actum
 4. Lex fidei, melly az hunc obli parantolattya, mellyh
 hircan kichid parmaro engedelmessget.

Questio IV

Ex hominibus recte actus est. Magjaraator. 7. Ex deus 8. 6.
 & Lev. 19. 18.

Qualis deus amandus? & ut deus fideret vide Resp.
 1. Dicis hoc pceptu prius. Respondu obedi qui deus est.
 2. & fundamentu e altius fceptu

2. dicit magis. q. deus e maximus qm respicit

Ex. Mier mundi amarihat ebez laportionalit.

Ex. 1. obieto. M. mundu hircan adly az indus vali
 engedelmessget. 2. M. mundu hircan fminaj
 bentu. 3. M. mundu hircan proximima ooli
 ille. 4. M. mundu hircan buntise ooli hircan.

Ex. Mikiqm hili felbaratunhat beretunh? 7. Amore

1. Affectu. 2. More. hircan magis hircan.

3. ore. 4. Regis. aggal, nem hircan hircan.

Ex. Petroda u lumbit felbaratya? 7. Inge ois hircan
 in specie uide Parab. Luc. 10. 29. Egi ember mine
 Jengulambit Jinhota, es totajon talellorad inget.

Nota. Valanis Moses is a Profeta hircan. 7. totajon
 mundu aperetere uilortah.

Questio V.

Nota. Lex dei amore populat. Hircan od hircan.

2. Cur dicit: Megtanlatoda, non magis tanlatoda?

7. 2. Quipxi statum hircan. 1. Infirmum. 2. Despitum

3. Respitum. 4. Conspitum. 5. Epsit. 6. Epsit.

Regis. dicit, es dicit hircan. Capio i de

2do & 3io

Ex. Mier in it a Termekem? 7. Amig rancor tu

ELSŐ RESZ.

Az embernek Nyavalyáságos
voltárol.

III. KERDES.

Honnan ismered-meg a' te nyavalyáságodat?

FELELET.

Az Istennek törvényéből, a.

Az embernek nyavalyáságáról. Az embernek nyavalyásága két részekből áll. Első a' Bűn. Második a' Bűnnek büntetése, avag' azzal érdemlet gonosz.

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Rom. 3. 20. A' bűnnek ismereti a' törvény által vagyon.

Rom. 7. 7. A' bűnt nem ismértem-meg, hanem a' tudni törvény által. Mert a' gonosz kívánságot-is nem tudtam + volna, ha a' törvény nem mondoma volna: Ne kívánnjad.

IV. KERDES.

Mit kíván mi tőlünk az Istennek törvénye?

FELELET.

Meg-tanit minket arra Christus Urunk egy summában Sz. Máthénak 22. részében:

1. Szeressed a' te Uradat Istenedet tellyes lelkéből, tellyes elméből, és minden erődből. Ez az első és nagy parantsolat. A' második pedig hasonlo ehez: 2. Szeressed a' te Felebarátodat mint te magadat. E' két parantsolatban függ mind a' Törvény és a' Prophéták írása.

1. Mitsoda igékkel kívánnya a' törvény az Istenhez valo tökéletes szeretetet?

2. Mitsoda igékkel kívánnya a' törvény a' felebarátunkhoz valo tökéletes szeretetet?

II. UR

NAP.

Summája a' feleletnek.

Az én nyavalyáságomnak első részét megismerem az Istennek törvényéből: a.

Summája a'

feleletnek.

Az Istennek

törvénye

kíván mi

tőlünk tö-

kéletes se-

retetet;

1. Istenünk

höz, 2. Fe-

lebarátunk-

hoz.

Summája a'
feleletnek.

Nem ize-
rehetem
tökéletesé
az Istent és
felebaráto-
mat.

1. Miért né: és felebarátomnak gyűlöletére c.

Math. 22. 37. Márk. 12. 30. Luc. 10. 27.

Szereffed a' te Uradat Istenedet.) Mof. 5. köny. 6. §.

Szereffed a' te Felebarátedet) Mof. 3. köny. 19. 18.

V. K E R D E S.

Meg tarthatodé tökéletesen mindezeket?

F E L E L E T.

Semmiképpen nem a: 1. Mert termé-
szer szerént hajlando vagyok az Istennek b,

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Rom. 3. 11. 12. Nintsen tsak egy igaz is.
Nintsen ki tudná és meg keressné az Istent; Mind-
nyájan az emberek el-hajlottak, haszontalanokká ló-
zenek, nintsen ki jót tselekednek, nintsen tsak egy is.

b. Rom. 8. 7. Mert a' tsak böltsesége ellensége
Istennek. Es az Isten törvényének alája nem vettük,
mert nem is lehet.

c. Mellyekben mi is mindny'jan forgódunk ré-
gen, a' mi testeinknek kívánságiban, azokat tsele-
kedvén mellyek a' testek, és a' mi gondolatuk-
nak tetszenek vala; és valánk a' haragnak fiaí mint
egyebek.

III. U R

N A P.

Summája a'
feleletnek.

Az Isten az
embert nem
goncsá vag'
elfordultvá,
hanem jóvá
teremtette a

Ismét, Tit. 3. 3. Mert valánk régenten mi is
bolondok, hitetlenek, tévelygők, külömb-kü-
lömb kívánságoknak és gyönyörűségeknél szol-
gái gonofságban és ingyilegben élők, gyűlöletesek
és egy másnak gyűlölei.

VI. K E R D E S.

Hát az Isten az embert illy gonoszszá és
viszszafordultá teremteté?

F E L E L E T.

Nem semmiképpen: Hanem inkább jo-
vá a, és 1. az ő hasonlatosságra b, teremtet-
te őtet, az az, 2. felékesítette őtet igazsá-
gal

Concipiunt in peccato. 2. *Agimus* Esa 48. 8.

gal és szentséggel c. 3. hogy az ő teremő Istenét igazán meg-ismérné, szive szerént szeretné, ő vele egyetemben boldogul örökké elne: e' végre penig hogy őtet dicsérné és magasztalná d.

Szent írásbéli bizonyágok.

a. Terem. 1. 31. Meg-tekinte Isten mindent valamit teremtett vala, és imé igen jó vala.

b. Terem. 1. 27. Teremte azért Isten embert az ő képére, az Istennek képére teremté azt.

c. Ephel. 4. 24. Öltözzétek-fel amaz új embert, ki az Isten szerént teremté az igazságra és a' valóságos szent életre.

Ímért. Col. 3. 10. Öltözzétek-fel az új embert, melynek ujja lánya vagy on, annak ábrázatjához illendő íméreben a' ki teremtette azt.

d. Rom 10. 5. A' Móses így írja-le a' törvényből való igazságot, hogy: A' ki azokat bé-rólti él azok által. Ide tartozott a' Paradisomban lévő életnek fájának sacramentoma. Terem. 2. 9.

VII. K E R D E S.

Honnan vagy on tehát az emberi természetnek illi romlott és gonosz volta?

F E L E L E T.

A' mi első szüléinknek Adámnak és Evának a' paradisomban lőtt esetekből és engedetlensegekből a. Ahonnét i. a' mi természetünk úgy meg-romlott, hogy mindnyájan bűnben fogantattunk és születettünk b.

Szent írásbéli bizonyágok.

a. Rom. 5. 12. Egy ember által jött e' világra a' bűn, és a' bűnért a' halál, és akképpen minden emberre

ben ála az Istennek hasonlatossága vagy ábrázatya?

3. Mi végre teremtette az Isten az embert az ő hasonlatosságára?

Summája a' feleletnek.

Az ember természete nek romlott és gonosz volta vészé eredet az Adámnak és Évának esetéből.

1. Miképé tartozik mi reánk az az eset?

* Azaz, meg 14

romlott és
bűnökkel
meg-fertez
tetet termé-
szettől, † az
az meg-rö-
lott és bű-
nökkel meg-
rutitatott az.

IV. UR N.
Summája.

A' mi ter-
mészetünk annyira meg-vesztegettetett, hogy 1. a' jonaktsele-
kedetire szinte alkalmatlanok vagyunk. 2. Minden gonoszra
penig hajlandok.
1. Nemde
azért ez rö-
ltségbe és
vesztéség-
ben mind-
kor meg-
maradunké
mi?

Summája a'
feleletnek.

Az Isten
nem tért en
az emberrel

AZ EMBERNEK

rekte ki hatot, kiből mindnyájan vétkeztünk.

Solt. 51. 7. Imé én álnokságban fogantattam, és
az én anyám bűnben m'legítet engemet.

Imét, Joh. 3. 6. A' mi a' testtől * születtetett, az
test †, és a' mi a' lelektől születtetett, lélek az.

VIII. KERDES.

Ugy annyira meg-romlottunké, hogy a' jonak
meg-tselekedésére szintén alkalmatlanok le-
gyünk, minden gonoszra penig hajlandok?

F E L E L E T.

Bizonyára úgy vagyunk a. i. Hanem-ha
a' szent Lélek által újonnan születtetünk b.

Szent írásbéli bizonyosságok

a. Rom. 7. 18. Mert jól tudom hogy nem lakik én
bennem, az az, én testemben, 10.

Imét, 2. Cor. 3. 5. Nem vagyunk alkalmatosok
magunktól valaminek csak meg-gondolására-is, úgy
mint magunktól.

Imét, Teremt. 8. 21. Az embernek szívének gon-
dolattya gonosz az ő ifjúságitól fogva.

Imét, Job. 15. 16. Vialatos és dohos az ember, a'
meg-romlott embertudni illik, az ov ember és a'
lelkes ember, ki mint a' vizet úgy iszja az álnoksá-
got. [Az az, Vétkezni oly közönléges és szokott
dolog ő néki, és arra oly könnyen hajlando ő,
mint a' viznek itallására.]

b. Joh. 3. 5. Valaki nem születendik víztől és lé-
lektől, nem mehet be az Istennek országába.

IX. KERDES.

Az Isten azért nem törvénytelenül tseleké-
szike az emberrel hogy ő róla a' törvényben állja-

Nota. Peccata Ada septem inclusit: 1. Inmunditiam
cu suspicio. 2. Superbia. 3. Inobedientia & contumacia
4. Ingratitudo. 5. Avaritia & frigiditas erga liberos
6. Postulatio ad diabolum.

Deus defecit bonum & gratiam subtraxit
R. 1. Indebit. 2. Non merito. 3. Non petenti. 4.
nota quod peccati s. 1. Dubitatio. 2. Deliberatio. 3.
propositio. 4. Perpetratio. & prior, posterior semper
latet. Jac. 1. 14. 15.

Cum deus permittit lapsum. Nulla manifestatio
infirmis creatura peccati considerata.

Nulla ostendit. Misericordie & Justicie (Rom. 9. 22)
Quis causa peccati? R. Non deus. q. 5. s. 1. q. peccati
prohibet. severe puniunt, imago sua o destruit.

Ergo Diab. & homo s. causa. inde scripta.

6. Filius o portabit iniquitatem Patris, & Peccata Ada
ad nos o pervenerunt. R. Non personale. Sed naturale
2. s. si o erit particeps peccati &

6. Peccat orig: tollit in parentibus. s. 1. q. 1. 7.
R. Gratia, non natura.

6. R. R. s. 1. q. 1. Rom. 11. 16. & liberius s. 1. q. 1. R.
Non Virtualis, sed jure factus.

Nota de pecc. humana in mortale. Dicit 27. 26. Mat. 9. 19
11. o peccato, gratia dei s. virtualis, pro pecc. in sp. s. 1.
Mat. 12. 31.

11. Pecc. in sp. s. 1. o cadit i. in electos. 1. q. 1. s. 2.
2. Quod reprobat, id e. in illos, qui illuminati
& de pecc. in conf. com. s. 1. q. 1. s. 2.

Questio VIII

Hic de vitiis latendo. & magnitudo corruptionis
& Mitra de vitiis. R. R. s. 1. q. 1. s. 2.

monstrat. R. s. 1. q. 1. s. 2. tunc incipit vera vita s. 1.
2. q. 1. tunc incipit deus e. s. 1. q. 1. s. 2.

3. q. 1. tunc incipit j. s. 1. q. 1. s. 2.
Quod monstrat, meliorare. id est, in az o d. d. g. o.

R. s. 1. q. 1. s. 2.
6. Voluntas s. 1. in suo artificio quod gl. s. 1.
R. R. s. 1. q. 1. s. 2.

¶ Habere hō libē arbitriū in rebus p̄iis? & Non
¶ Hō autē p̄ne velle hō saluē, & aliquid con-
ferre ad hō Conversionē? & Non. q. mortuū ē
in gen. per 23. 22. & q. 2. 8. Conuentiones. Item. 3.

In hac Questio. IX.

Est Obiectio est contra Gr̄m dē
vide Catech.

Nota: Kétképén fogytotta meg az ember
magat. I. Levitvén az igazságot ridojtá.
2. Fel öltözvén az ördögöt, hē p̄r vagyn bñja.

Obj: Ad impossibile nemo cogit.

¶ Non erat impossibile.

Nota Ad hanc q̄st. Nullus ergo
est libere arbitriū in rebus saluē

Questio. X.

Era ¶ tant abünnech leserü gümöt
berül, - de pena peccati

Nota. Peccatū Adā est: valuerit ingrediti.

Nota: Az Iűnch Saragjan nem érnek
az Iűnch meg Sabordajás. De just p̄dus

A bennünch kűlön bűnön érnek -

I. Reatus, II. Corruptione hū Malitū

III. A Anima oris, Cordis, operis peccati

Nota: Idő keint való is övölthet való bűn

Kat kíván, a mellyeket meg nem tselekedbetik? törvényte-

FELELET.

Semmiképpen nem a. i. Mert az Isten az embert ollyá teremttete vala, hogy azokat meg-tselekedhetné b: de az ember az ördögnek izgatása miatt c, az ő maga engedtlenségből mind ő magát s' mind utána valo maradékit azoktul az Isteni ajándékoktol meg-fosztá d.

lenül. kívánván ő tőle a' Törvényhez való tőkélletes engedel-mességet, ha azt meg nem tselekedhetiis.

I. Miért?

Az emberek.) A' mi első szűlőinket tudni illik, kik mint egy gyökeri valának az emberi nemzet-ségnek.

Minden ő utána valo maradékit,) A' miképpen valami jószágot nem csak magától, hanem minden maradékitól-is el vesztethet valaki.

Azoktol az ajándékoktol) Az az, attol az erőtol, mellyel meg ajándékozattván, az Istennek törvényének tőkélletesen engedhet vala, és minden maradéki-is azt bé-tölthették volna, ha azt az erőt a' bűn által az ember el nem vesztette volna.

Szent-írásbéli bizonyítványok.

a. Rom. 1. 31. Az Istennek igazsága az hogy a' kik ez illyeneket tselekefszik, méltok legyenek halálra.

Ismét. Matth. 18. 23. 24. és 1. Halonlatos a' mennyeknek országa a' királyhoz, ki az ő szolgálival akara számot vetni. Es mikor számot kezdett volna vetni, hozának ő eleiben egy szolgát, ki adós vala tíz ezer talentommal, és mikor az meg nem fizethetne, parantsolá hog' el-adná azt, és a' 24 vers. Akkor meg-haraguván az ő Ura, adá őtet az hóhérok kezébe, míg nem mind meg-adná a' mivel tartoznék.

b. Predikator. 7. 29. Látfad ezt a' mit találtam, az Isten teremttete az embert igazságban.

c. 2. Cor. 11. 3. *A' kigyo tsalá-meg az Evát az ő álnokságával.*

d. Rom. 5. 19. *Egy embernek engedetlensége által sokan bűnösök lőtenek.*

Ísmét, Teremt. 3. 7. *Megnyilatkoznak mind a' kettőnek (Ádámnak és Evának) szemei, és*

Sammája a' meg-ísmérék magokat mezteleneeknek lenni.
feleletnek.

X. KERDES.

Az Iste ha-
ragfika' bű-
nökért a,

Nemde az Isten büntetetlen hadgyaé ezt az embernek vak-merő engedetlenségét és tőlle el-
szakadását?

Es azokat
meg-akarja
büntetni g.

FELELET.

1. Mikép-
pen harag-
szik Isten a'
bűnért?

Sőt inkább a. 1. rettenetesképpen harag-
szik b. mind 2 a' bennünk születer bűnért c.
mind penig azokért a' mellyeket mi ma-
gunk tselekszünk d. és azokat igaz ítéleti-

2. Hán fé-
lék azok a'
bűnök?

ből 3. mind idő szerént valo büntetésekkel
e. mind örökké valo f kinokkal meg-bün-

3. Hány
féle a' bű-
nért valo
büntetés?

retig. 4. a' mint ő maga mondotta: Arko-
zott valaki meg-nem marad mind azokban,
mellyek meg-irattattak a' Törvénynek köny-

4. Honán
tudod hogy
Isté 2' bűnt
rettenetes
képpen
meg-akar-
ja büntetni?

vében, hogy azokat tselekedgye.
Kérdés: Nemde az Isten) E' kérdés a' követke-
zendővel együtt tanítanak a' mi nyavalyáságunk
nak második részéről, melly a' bűnért valo bün-
tetés.

meg-akar-
ja büntetni?

Arkozott) Gal. 3. 10. Mof. 5. köny. 27. 16.

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Solt 5. 6. *Nem olly Isten vagy ki gyönyörködgye az hitetlenségben, nem lakik te nálad a' gonosz.*

b. Solt. 76. 8. *Te te mondom rettenetes vagy: t Kitsoda álhat-meg a' te orczád előtt mikor meg ha ragyszol?*

az Atot hűtöt tőpén. P. Abünnel. abünnetig
elvalhatatlan egyik hűtöt tőpén.

II. Abünnetésnek vigasztaló Executiojót

Errant: A. Socinifugantes puaath originale
Conrad qdest Rom. 4. 12

P. Pontif. qui dicunt: Nen. Minden bün
balált-irdemlő, hanem ischer hűtöt bünöl
balalogoh, in voce S. A. L. I. G. I. H. & Supra

Avantia. Luxuriam. Iram Gulam In-
idiam. Acedia. Nos di. valamelly
vétel az hi Törvényem nyert, az Isten
irgalmassága nélkül balalog

Quaestio XI.
Est objectio contra cap. X.

Nota: 1. Az hi igazsága, azö irgalmaságát el-
nem rontsattya. l. a.

¶ Miért hiúsága az hi igazsága? F. I. Mert
az igaz Isten Jedom, Ur, es azö ur iussat
az emberét engedelmeskedni a tiel nem kéri
2. M. a Törvény azö mig büntelő erjé
le tette ugyan, de hiótelőző erjé nem tette le.

¶ Mit érten azö Felsége diósságára l. a?

F. I. Azt érte, h. ööhlé való Felség is jóság bánta
tót mig, azén ööhlé való gonoszt kell az-
emberétis bünyedni.

2. Hatalmas Felség bántatott mig, azén Kih-
sá 8000 annak a hatalmassá Sarffjára is bün-
tése bünyedje

¶ Mit érten felkötögen nagy büntetésekké?

1. M. mintan nagyok isink urint crimen
l. a. Mátis. 2. M. Sátoral idig való bün-
tetéssel büntetett voltunk, nem l. a.
volna hiúsombzig, inu. e. e. d. s. & R. b. s.
qui a. v. m. m. m.

Ismét. Sid. 10. 30. Rettenetes dolog az élő Istennek kezében esni.

c. Eph. 2. 3. *Mi minnyájan valánk haragnak fia, mint egyebek-is.*

Ismét. Rom. 5. 14. *Az halál-is pedig uralkodott Ádám-tól fogva Mosestig, azok ellen-is a' kik nem vétkeztenek vala az Ádám esetének hasonlatosságá szentek.*

d. Rom. 1. 18. *Nyilván vagyon az Istennek haragja menyből az embereknek minden hitetlenségek és hamisságok ellen.*

e. Mos. 5. köny. 18. 15. 16. 17. 18. 19. *Ha nem engedendesz a' te Uradnak Istenednek beszédének s' a' t. Atkozott lész a' városban, átkozott a' mezőben: átkozott lész a' te kosárod és a' te kegyeres edényed, átkozott lész a' te méhednek gyümöltse, a' te földednek jóvedelme, a' te tehenidnek és juhaidnak tenyészése: átkozott lész mikor bé-menéndesz és mikor ki-menéndesz.*

f. Esa. 66. 24. *Az ő férgek meg nem hal, az ő férgek meg nem aluszik, és minden ember előtt gyolázatosak léznek.*

Ismét. Math. 25. 41. *Távozzatok-el én tőlem átkozottak az örökké való tűzre, ki meg-készítetett az ördögnek és az ő angyaloknak.*

Ismét. 2. Pet. 2. 9. *Tudgya az Ur az hamisságokat az ítélet napjára a' büntetésre meg-tartani.*

g. Solt. 5. 5. 7. *Nem olly Isten vagy ki gyönyörködgyél a' hitetlenségben, nem lakozik te nálad a' gonosz. El-veszted a' kik hazugságot szólnak, a' vér-szopo és álnokságnak emberét el-veszti az Ur.*

XI. KERDES.

Hát nem irgalmasé az Isten?

nek ennek előtte meg-mondott büntetését el nem fordítja.

F E L E L E T.

Irgalmas bizonyára az Isten, de úgy B hogy

*Itt szó
vagyon a'
kifedek-
rői, kikbő,
ha szintén
mint Ádám
tselekedet
szerint nem
vétkeznek-
is, beléjek
oltatott a'
bűn tételre
valo hajlan-
doság.*

*Summája a'
feleletnek.
Az Istennek
irgalmassá-
ga a' bűn-
fordítja.*

1. Micsá-

ért nem fordítva-el?

2. Mit kíván hát az Isten igazsága.

hogy azonközbe igaz-is legyen a: Minekokaért kívánnya az ő igazsága, 2. hogy a' melly bűn az Istennek felséges ditsősége ellen lőtt, ugyan ez felette igen nagy büntetésekkel, az az, testi és lelki örökké-valor kinokkal büntetéseik meg b.

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Ki-jövetel. 34.6.7. *Jehova, Jehova, Erős irgalmas és kegyelmes Isten: késedelmes a' haragra, nagy irgalomsága és igazsága: ki meg-tartja irgalomságát ezer-izekiglen, meg-engedi a' hamiságot, a' vétkezt és a' bűnt: és ki a' bűnöst büntetés nélkül semmiképpen nem hagyja, meg-látogatja az Atyáknak álnokságokat a' fiakban, és a' fiaknak fiaiban, harmad negyed-izekiglen.*

Ísmét. Elá. 33.14. *Meg-reutentek vala a' bűnösök Sionban, a' hypocritákat környül vőtte vala a' félelem. Kitsoda maradhatna mi közzülünk az emészto tűzzel? Kitsoda lakhatnék mi közzülünk az örökké valo égésekkel?*

b. 2. Thesslal. 1.6.7.8.9. *Ez az Istennek igaz ítélésének meg-mutatása: Mivel hogy igaz dolog ez az Istennek előtte, hogy viszontag fizessen azoknak kik titeket nyomorgatnak, nyomorúsággal: Tinéktek pedig kik nyomorgatottok nyugodalommal velünk egyetemben, Mikoron megjelenik az Ur Jესus az égből, az ő hatalmaságával Angyalival, tűznek langjában, ki boszszut áll azokon, a' kik az Istent nem ismerik, és nem engednek a' mi Urunk Jესus Christusnak Evangeliojának: kik meg-bűntetnek örök veszedelemmel, az Urnak orczájától és az ő hatalmas ditsőségtől ki-űzöttetvén.*

1. Obj. Nincs az Istenh. Saragja Eta 21. y. R. 8. 10. 11.
A Jéhoza meg emekkö rüis

Kyikimajon az Istenh. Saragja amennyből

2. Obj. Az Istenh. biintetip nem vesdöl.

R. Nem két biintetip velen az Istenh. biintetip
azon egy biintetip biintetipendipendi az Istenh.

3. Obj. Ahol öröklévaló az ingulmaffig ott nem
lehet öröklévaló az ingulmaffig. az Istenh. 2. 3. 4.

R. Ista in deo o pignus. Ista in deo o pignus

Evant locup. dicent. i. Iustitia vindica
tiva deo o pignus. 2. Dicunt deo o pignus

nittien pignus ex grā tunc satis factio

Masodik Rész az Eubert Rabadula

Capitulum XII

Hic i primum gradus Regni Celor. Ista obs.

1. Titulus hujus Partis R. Mit hüll eim az Eubert R. 10. 11.

R. Rom. 8. 2. Az eltek lelkenek Törvénye meg ha
béditva engemet a J. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000. 1001. 1002. 1003. 1004. 1005. 1006. 1007. 1008. 1009. 1010. 1011. 1012. 1013. 1014. 1015. 1016. 1017. 1018. 1019. 1020. 1021. 1022. 1023. 1024. 1025. 1026. 1027. 1028. 1029. 1030. 1031. 1032. 1033. 1034. 1035. 1036. 1037. 1038. 1039. 1040. 1041. 1042. 1043. 1044. 1045. 1046. 1047. 1048. 1049. 1050. 1051. 1052. 1053. 1054. 1055. 1056. 1057. 1058. 1059. 1060. 1061. 1062. 1063. 1064. 1065. 1066. 1067. 1068. 1069. 1070. 1071. 1072. 1073. 1074. 1075. 1076. 1077. 1078. 1079. 1080. 1081. 1082. 1083. 1084. 1085. 1086. 1087. 1088. 1089. 1090. 1091. 1092. 1093. 1094. 1095. 1096. 1097. 1098. 1099. 1100. 1101. 1102. 1103. 1104. 1105. 1106. 1107. 1108. 1109. 1110. 1111. 1112. 1113. 1114. 1115. 1116. 1117. 1118. 1119. 1120. 1121. 1122. 1123. 1124. 1125. 1126. 1127. 1128. 1129. 1130. 1131. 1132. 1133. 1134. 1135. 1136. 1137. 1138. 1139. 1140. 1141. 1142. 1143. 1144. 1145. 1146. 1147. 1148. 1149. 1150. 1151. 1152. 1153. 1154. 1155. 1156. 1157. 1158. 1159. 1160. 1161. 1162. 1163. 1164. 1165. 1166. 1167. 1168. 1169. 1170. 1171. 1172. 1173. 1174. 1175. 1176. 1177. 1178. 1179. 1180. 1181. 1182. 1183. 1184. 1185. 1186. 1187. 1188. 1189. 1190. 1191. 1192. 1193. 1194. 1195. 1196. 1197. 1198. 1199. 1200. 1201. 1202. 1203. 1204. 1205. 1206. 1207. 1208. 1209. 1210. 1211. 1212. 1213. 1214. 1215. 1216. 1217. 1218. 1219. 1220. 1221. 1222. 1223. 1224. 1225. 1226. 1227. 1228. 1229. 1230. 1231. 1232. 1233. 1234. 1235. 1236. 1237. 1238. 1239. 1240. 1241. 1242. 1243. 1244. 1245. 1246. 1247. 1248. 1249. 1250. 1251. 1252. 1253. 1254. 1255. 1256. 1257. 1258. 1259. 1260. 1261. 1262. 1263. 1264. 1265. 1266. 1267. 1268. 1269. 1270. 1271. 1272. 1273. 1274. 1275. 1276. 1277. 1278. 1279. 1280. 1281. 1282. 1283. 1284. 1285. 1286. 1287. 1288. 1289. 1290. 1291. 1292. 1293. 1294. 1295. 1296. 1297. 1298. 1299. 1300. 1301. 1302. 1303. 1304. 1305. 1306. 1307. 1308. 1309. 1310. 1311. 1312. 1313. 1314. 1315. 1316. 1317. 1318. 1319. 1320. 1321. 1322. 1323. 1324. 1325. 1326. 1327. 1328. 1329. 1330. 1331. 1332. 1333. 1334. 1335. 1336. 1337. 1338. 1339. 1340. 1341. 1342. 1343. 1344. 1345. 1346. 1347. 1348. 1349. 1350. 1351. 1352. 1353. 1354. 1355. 1356. 1357. 1358. 1359. 1360. 1361. 1362. 1363. 1364. 1365. 1366. 1367. 1368. 1369. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 1375. 1376. 1377. 1378. 1379. 1380. 1381. 1382. 1383. 1384. 1385. 1386. 1387. 1388. 1389. 1390. 1391. 1392. 1393. 1394. 1395. 1396. 1397. 1398. 1399. 1400. 1401. 1402. 1403. 1404. 1405. 1406. 1407. 1408. 1409. 1410. 1411. 1412. 1413. 1414. 1415. 1416. 1417. 1418. 1419. 1420. 1421. 1422. 1423. 1424. 1425. 1426. 1427. 1428. 1429. 1430. 1431. 1432. 1433. 1434. 1435. 1436. 1437. 1438. 1439. 1440. 1441. 1442. 1443. 1444. 1445. 1446. 1447. 1448. 1449. 1450. 1451. 1452. 1453. 1454. 1455. 1456. 1457. 1458. 1459. 1460. 1461. 1462. 1463. 1464. 1465. 1466. 1467. 1468. 1469. 1470. 1471. 1472. 1473. 1474. 1475. 1476. 1477. 1478. 1479. 1480. 1481. 1482. 1483. 1484. 1485. 1486. 1487. 1488. 1489. 1490. 1491. 1492. 1493. 1494. 1495. 1496. 1497. 1498. 1499. 1500. 1501. 1502. 1503. 1504. 1505. 1506. 1507. 1508. 1509. 1510. 1511. 1512. 1513. 1514. 1515. 1516. 1517. 1518. 1519. 1520. 1521. 1522. 1523. 1524. 1525. 1526. 1527. 1528. 1529. 1530. 1531. 1532. 1533. 1534. 1535. 1536. 1537. 1538. 1539. 1540. 1541. 1542. 1543. 1544. 1545. 1546. 1547. 1548. 1549. 1550. 1551. 1552. 1553. 1554. 1555. 1556. 1557. 1558. 1559. 1560. 1561. 1562. 1563. 1564. 1565. 1566. 1567. 1568. 1569. 1570. 1571. 1572. 1573. 1574. 1575. 1576. 1577. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. 1584. 1585. 1586. 1587. 1588. 1589. 1590. 1591. 1592. 1593. 1594. 1595. 1596. 1597. 1598. 1599. 1600. 1601. 1602. 1603. 1604. 1605. 1606. 1607. 1608. 1609. 1610. 1611. 1612. 1613. 1614. 1615. 1616. 1617. 1618. 1619. 1620. 1621. 1622. 1623. 1624. 1625. 1626. 1627. 1628. 1629. 1630. 1631. 1632. 1633. 1634. 1635. 1636. 1637. 1638. 1639. 1640. 1641. 1642. 1643. 1644. 1645. 1646. 1647. 1648. 1649. 1650. 1651. 1652. 1653. 1654. 1655. 1656. 1657. 1658. 1659. 1660. 1661. 1662. 1663. 1664. 1665. 1666. 1667. 1668. 1669. 1670. 1671. 1672. 1673. 1674. 1675. 1676. 1677. 1678. 1679. 1680. 1681. 1682. 1683. 1684. 1685. 1686. 1687. 1688. 1689. 1690. 1691. 1692. 1693. 1694. 1695. 1696. 1697. 1698. 1699. 1700. 1701. 1702. 1703. 1704. 1705. 1706. 1707. 1708. 1709. 1710. 1711. 1712. 1713. 1714. 1715. 1716. 1717. 1718. 1719. 1720. 1721. 1722. 1723. 1724. 1725. 1726. 1727. 1728. 1729. 1730. 1731. 1732. 1733. 1734. 1735. 1736. 1737. 1738. 1739. 1740. 1741. 1742. 1743. 1744. 1745. 1746. 1747. 1748. 1749. 1750. 1751. 1752. 1753. 1754. 1755. 1756. 1757. 1758. 1759. 1760. 1761. 1762. 1763. 1764. 1765. 1766. 1767. 1768. 1769. 1770. 1771. 1772. 1773. 1774. 1775. 1776. 1777. 1778. 1779. 1780. 1781. 1782. 1783. 1784. 1785. 1786. 1787. 1788. 1789. 1790. 1791. 1792. 1793. 1794. 1795. 1796. 1797. 1798. 1799. 1800. 1801. 1802. 1803. 1804. 1805. 1806. 1807. 1808. 1809. 1810. 1811. 1812. 1813. 1814. 1815. 1816. 1817. 1818. 1819. 1820. 1821. 1822. 1823. 1824. 1825. 1826. 1827. 1828. 1829. 1830. 1831. 1832. 1833. 1834. 1835. 1836. 1837. 1838. 1839. 1840. 1841. 1842. 1843. 1844. 1845. 1846. 1847. 1848. 1849. 1850. 1851. 1852. 1853. 1854. 1855. 1856. 1857. 1858. 1859. 1860. 1861. 1862. 1863. 1864. 1865. 1866. 1867. 1868. 1869. 1870. 1871. 1872. 1873. 1874. 1875. 1876. 1877. 1878. 1879. 1880. 1881. 1882. 1883. 1884. 1885. 1886. 1887. 1888. 1889. 1890. 1891. 1892. 1893. 1894. 1895. 1896. 1897. 1898. 1899. 1900. 1901. 1902. 1903. 1904. 1905. 1906. 1907. 1908. 1909. 1910. 1911. 1912. 1913. 1914. 1915. 1916. 1917. 1918. 1919. 1920. 1921. 1922. 1923. 1924. 1925. 1926. 1927. 1928. 1929. 1930. 1931. 1932. 1933. 1934. 1935. 1936. 1937. 1938. 1939. 1940. 1941. 1942. 1943. 1944. 1945. 1946. 1947. 1948. 1949. 1950. 1951. 1952. 1953. 1954. 1955. 1956. 1957. 1958. 1959. 1960. 1961. 1962. 1963. 1964. 1965. 1966. 1967. 1968. 1969. 1970. 1971. 1972. 1973. 1974. 1975. 1976. 1977. 1978. 1979. 1980. 1981. 1982. 1983. 1984. 1985. 1986. 1987. 1988. 1989. 1990. 1991. 1992. 1993. 1994. 1995. 1996. 1997. 1998. 1999. 2000. 2001. 2002. 2003. 2004. 2005. 2006. 2007. 2008. 2009. 2010. 2011. 2012. 2013. 2014. 2015. 2016. 2017. 2018. 2019. 2020. 2021. 2022. 2023. 2024. 2025. 2026. 2027. 2028. 2029. 2030. 2031. 2032. 2033. 2034. 2035. 2036. 2037. 2038. 2039. 2040. 2041. 2042. 2043. 2044. 2045. 2046. 2047. 2048. 2049. 2050. 2051. 2052. 2053. 2054. 2055. 2056. 2057. 2058. 2059. 2060. 2061. 2062. 2063. 2064. 2065. 2066. 2067. 2068. 2069. 2070. 2071. 2072. 2073. 2074. 2075. 2076. 2077. 2078. 2079. 2080. 2081. 2082. 2083. 2084. 2085. 2086. 2087. 2088. 2089. 2090. 2091. 2092. 2093. 2094. 2095. 2096. 2097. 2098. 2099. 2100. 2101. 2102. 2103. 2104. 2105. 2106. 2107. 2108. 2109. 2110. 2111. 2112. 2113. 2114. 2115. 2116. 2117. 2118. 2119. 2120. 2121. 2122. 2

B. Hogy azt meg tudja, hogy Szabadulás tö-
heltet eljöttet néllendnem lehet.

III. A Kendei ami illel: & Mierd. az. hi
igaz itelen az ember örök hárszaga iteli.

7. 1. Q. Dem vitad aeterna pmissio tui si
si forte obediens, & iusto i iudicio obe-
dienti ut aeterna pmissio deo

2. Q. aeternam mortem pmissio o obedienti & l.

3. Q. Dem o i iudicio pmissio Val. 50. 19. actio pmissio

4. Q. Dem se abnegare o pmissio.

Kota: Abiunctio pmissio meq. helle Szabadulás, az
hinnel pmissio meq. helle bibeletinnel. hio q. duo si
pmissio. Aqro. Kad q. pmissio

IV. A Feladat

1. Kota: Azinnel igazság, allyan tulajdonsága
o 7. mellébirint a jót bizonygat meq. juttat
mazzataga, a gonoszt meq. bünsteti

2. Kota: Azinnel tömnye hettön tötelegyaremben

1. Töhellites engedelmesség

2. Az engedelmesség való hefein bünstetere.

K. Mi oda a helye tenni? 7. Töhellitesen vizs-
inni, amik az hi hian az emberinnel, is meq. si-
zetni amind adon

K. Hogy hogy lehet igazság amas altal való elgennel
solott Ork. 18. 20. Añ q. pmissio monazg.

R. Q. f. facit Caput, reputant & membra
fessit, hian dñm mōi in xto. Cū fessit
sepeliri, renovand. in xto dñm mōi in
Capite

Kota: Mias altal helye tenni i qm Dem ord-
natio, qm efficacia mōi.

MASODIK RESZ.

Az embernek Meg-szabadulá-
sáról.

XII. KERDES.

Mivel-hogy azért az Istennek igaz ítéleti sze-
rint mind ideig valo, s mind penig örökké valo
kinokra méltók volnának maradotté valami mód
avagy út, mellyel e büntetésektől meg-sza-
badulhatunk, és az Istennel meg-
békélhetünk?

FELELET.

1. Az Isten az ő igazságának eleget akar
tételni a: ezokaért szükség, hogy 2. vagy
magunk által b, vagy más által tegyünk
eleget c.

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Sid. 9. 22. 23. Es majd mindenek vérrel tisz-
títtatnak meg a' törvény szerént, és a' vér-ontás
nélkül nem leszén a' borsánat: Azért szükség volt,
hogy a' mennyei dolgoknak példái ilyen állatok
által tisztíttassanak meg, a' mennyeiek penig drá-
gább áldozatokkal hogy nem mint azok voltak.

b. Ezech. 18. 4. A' melly lélek vétkezik, ugyan
az helyen is meg.

Isinét. Rom. 8. 3. 4. Merrt a' mi a' törvénynek
lehetetlen vala, mivel hogy erőtelen vala a' test-
nek miatta, az Isten az ő fiát el-borsátván bűnös test-
nek hasonlatosságában a' bűnért, a' bűnt kárhoztatta
az ő testében: Hogy a' törvénynek ama' kíván-
mi bennünk be-telnék.

Math. 5. 26. Bizony mondom néked ki nem
onnét semmiképpen míg meg-nem fizet

V. UR
NAP.Summája a'
feleletnek.

A' tőlünk
megérdem-
let bünteté-
stől semmi-
képpé meg
nem szaba-
dulhatunk:
hanem ha
tökélletes
elégtételle-
szé érettek.

1. Miért
szükséges
a' tökéletes
elégtétel?

2. Ki által
kel véghez-
menni an-
nak a' tö-
kéletes
elégtétel-
nek?

mind az utolsó fillérig.

Ismét. 2. Cor. 5. 21. Az Isten, azt a' ki bűnt nem tud vala, tévé bűnné, hogy mi lennénk Isten igasága ő benne.

Summája a' feleletnek.

Magunk által semmi keppen eleget nem te-
tünk.

1. Miért né
tehetünk
eleget?

* Az az, uj-
jabb ujjabb
büntetésre
való köte-
leségünket.

Summája a' feleletnek.

Mi éret-
tünk 1. sem
más 2. sem
csak pusztá
teremtett ál-
lat eleget né
tehetett.

1. Miért
nem más te-
remtet állat?

2. Miért
nem csak
zsupa teré-
tet állat?

XIII. KERDES.

Mi magunk által eleget tehetünk az Isten
igaságának?

E E L E L E T.

Semmi részből nem a: főinkább 1. *
adóságinkat napról napra öregbittyük b.
szent írásbéli bizonyságok.

a. Job. 9. 2. Jól tudom hogy úgy vagy, mert mi-
medon lehetne igaz az ember, ha az erős Istenhez ha-
sonlítottatnék? Ha az ember akarna porolni ő vele,
neki ezer közzül is egy meg nem felelhet.

b. 1. Király. 8. 46. Senki nintsen a' ki ne vét-
keznék.

Ismét. Rom. 5. 2. A' te keménységed szerint és
meg-terhetetlen szived szerint, gyűlötesz te magadnak
haragot a' haragnak napjára, és az Istennek igaz íte-
letinek meg-jelenésének napjára.

XIV. KERDES.

A' menyben és földön való teremtetett állatok köz-
zül valamely, a' ki csak teremtetett állat
eleget teheté mi évertünk?

E E L E L E T.

Tsak egy sem. Először azért 1. Mert azt
a' bűnt mellyet az ember tött, nem akarja
az Isten más teremtet állatban meg-bűntet-
ni a. Másodszor 2. Mert a' mi tsak terem-
tet állat, az Istennek a' bűn ellen való ha-
ragjának terhet el-nem viselhetné, és egye-
b

Nota. Socij dicunt: 1. Q. Deo oī nātis, misonāda
2. Q. sine satisfactorie remittit peccata.

obj: Ar dignitō d. oīb. salūtē hūllor. R. g. d. n. Ar x. t. s. o. &
Cap. XIII

Nota: Nam oī dignitō est a Cāst. nullūbūl hūm
Ratūmūllūmūh. q. sic dānati satisfaciunt De
sine fine.

Nota: Hūo. nulla pars pō satisfaciunt libere
nec faciundo. nec patiundo. R. a. o. e. L. u. 17. 10.

Q. Et oī faciundo, sūm obligati. Dānū
faciundo. ad Ex. 8. 2. m. ap. g. d. n. s. magis nūm

Religio nā in hac dīna: Et. Sog. ar embent hūo
rūl sūm se i. b. i. r. i. g. t. s. magis exijet ar eligit
rūm tūh d. g. i. b. r. e. p. e. r. i. s.

Contf. dicunt. sūm nāt. modoh vānūh a mēllydē
ar embent eligit rēb. q. modū s. i. s. Com. m. u.
ut Ele. motiō. i. g. i. n. i. s. & p. r. o. a. l. i. s.

2. vel libera, vel i. n. i. m. p. u. n. t. a. C. a. s. t. i. g. a. t. i. o. e. s.

3. vel in hac, vel in futuro. v. t. a. obj. d. i. c. u. n. t.

1. obj: & dicunt: Nam tūg. d. n. h. u. m. s. o. g. i. a. x. t. u. s. e. l. i. g. i. t.
g. e. t. n. u. m. t. u. a. b. i. m. i. n. i. s. d. e. n. u. m. a. b. i. m. i. n. i. t. e. s. e. i. t. g. i. a. s. i. s. o.

2. obj: Satisficit pro peccatis mortali. & veniali. g. i. a. s. i. s. o.

3. obj: Satisficit x. n. s. p. a. n. n. a. c. t. u. m. o. t. i. m. p. p. s. q. E. t. a. 23. 12.

Cap. XIV.

Tamē era s. x. a. m. i. s. p. e. n. i. t. i. a. a. l. l. u. s. a. l. t. e. r. v. a. l. o.
m. g. b. a. b. a. d. i. c. i. t. b. e. d. e. r. o. l. e. m. p. e. r. i. u. l.

Nota: p. a. p. t. a. t. e. a. m. i. s. s. i. o. a. l. l. u. s. a. r. m. e. l. l. y. b. e. g. i. t. n. i. n. o. a. s.
h. i. t. e. r. i. n. a. c. i. p. i. t.

2. Nota. Oīa ad x. & Cāst. Cur o. 1. a. p. a. r. t. e. d. e. i. q. s. i. n. t.
h. i. a. b. n. e. g. a. t. i. o. p. a. i. t. a. n. a. p. t. m. i. s. s. i. t. m. u. g. n. u. m. b. i. n. a. t. o. s.

2. A. p. a. r. t. e. C. r. e. a. t. u. r. a. a. E. l. n. u. m. R. e. m. i. s. s. i. o. n. e. s. M. a. t. o.
h. a. c. a. t. t. u. l. m. u. g. n. u. m. b. a. b. d. i. c. i. t. a. t.

R. 2. p. l. e. x. ē. p. a. n. n. i. i. M. u. g. g. i. o. s. i. o. n. e. d. o. l. o. r. i. 2. S. a. t. i. s. f. a. c. i. t. i. o.

Anni vallapunt et irant: Valamint Sogj. a3
 ember, ar hū igastajmah elger nem fiser
 upj. Semini igastajmah termita allat elgerat.
 Pontif: duo stant. 1. Stur se Confusum ad mor-
 tuos stant. 2. Efoloon dō emberd indemah
 ser ragastad d, vide Jess. 14. Conul: Tind:
 1. obj. Rom 8.20.21. Creatura caritū sū subiecta
 spūs pcc: Sōi, ē paruo satisfacti fuerunt.
 R. Communiū co ipso iū de peccatis p.
 2. obj. In v. t. sacrificia satisfactoria erant ē
 R. Lev 17. col. 2. 14 ostendebant necessitatē
 & possibilitatē satisfacti sūō satisfaciebant Heb.
 3. si Creatura satisficere nequeunt ē nec x̄s dñs
 R. 1. Abiūta termita allat hūll mēg būm
 m, nō dicit Catech. ar x̄s ē creatura nō
 2. p. Abū trah pūsta termita allat ar, ar hū
 igastajmah elger nunt ebe, ar x̄s d. est
 verus deus & sō dñs.

Capitulum XV

1. Rabaditonal Conditionis remittat se v. t.

1. Valasajō emberd hūll lerni. Rāo m. Ker Sa-
 talmas orkag vagon cilagon i. Peccatis

2. Iustitia & iura, prius rex, diab. Popenis
 - x̄s d. idco debuit fieri verus sōi

2. Tōhellus igastaj sū Cujus nūa per pū: o idgr-
 vate, / m. ar hū hū jekūta ahānagx. tōhellus
 - hūmiger lūm.

3. Minden termita allat nūa latalmūp. Rāo m.
 ar idgr orkag, ē aloholū lūpūja ohy iōi
 sogj iō pūsta termita allat nūa nūm gōstet.

Nota: Hic aberrant in Pontif. nō pūisajō

b. Sid. 7.26. Mert ilyen Papi fejedelem illet vala minket, szent, ártatlan szeplő-nélkül valo, a' bűnösök-től meg-választatott.

c. Hof. 1.7. A' juda házának kegyelmes léfnek, és meg-tartom őket az ő Urok Istennék által.

Ismét, Jer. 23.6. Ez az ő neve, mellyel nevezé őket az Izrael, ő Jehova mi igazságunk.

XVI. K E R D E S.

Miért kellett ő neki valóságos embernek és tökéletes igaznak lenni?

F E L E L E T.

1. Mert az Istennek igazsága azt kívánja, hogy a' melly emberi természet vétkezett, ugyan azon emberi természet fizessen még-is a' bűnért a: a' ki penig ő maga-is bűnös volna egybekért meg-nem fizethetne b.

Szent írásbéli bizonyosságok.

2. Miért kellett lenni tökéletes igaznak-is?

a. Ki-jöv. 32.33. Azt a' ki vétkezik én ellenem, ki töröm az én könyvemből. *10. m. h. b. d. d.*

Ismét, Sid. 2.14. 16. Mivel-hogy azért a' fiak részesek lőtt, s' a' t. Nem az Angyalokat vőtte-fel, hanem az Abrahámnak magvát.

Ismét, Sid. 4.1. Minden Pap az emberek közül vétetik-fel, és az emberekért rendeltetik az Istennél véghez viendő dolgokra, hogy ajándékokat és áldozatokat vigyen Isten eleiben a' bűnőkért.

b. Sid. 7.26.27. Illyen Papi fejedelem illet vala minket, szent, ártatlan, szeplő-nélkül valo, a' bűnösöktől el-választatott, és ki az egeknek magoflagosb volna, kinek ne lenne szátság mindennap, mint ama' Papoknak, először a' maga-bűnéért áldozni: Annak-után a' köfségnek bűnéért.

VI. U R

N A P.

Summája a' feleletnek.

Okai, a' miért a' közben-járonak kellett lenni valóságos embernek.

1. Miért kellett lenni valóságos embernek?

2. Miért kellett lenni tökéletes igaznak-is?

+ Errane

+ Anabag

+ vel q. an. 1. q.

+ vel de tal. 1. q.

+ 2. Judai

+ 3. Pocius

+ 4. Pocius

+ 5. Pocius

+ 6. Pocius

+ 7. Pocius

+ 8. Pocius

+ 9. Pocius

+ 10. Pocius

+ 11. Pocius

+ 12. Pocius

+ 13. Pocius

+ 14. Pocius

+ 15. Pocius

Questio XVI

Tunc a Canob. a Kerkjaronah kic elfö requisitum
 Cujus fundus vide in A. Insuper dei pter Vtra
 Civis dei, qui dixit morte mori eris. & quid: Veron
 tumultu non legem tunc possunt

2. Mediator debuit esse gendum ad Sord
 3. Debit esse Sord, virgine nalo atq. finto bellu
 Heb. 2. 11.

¶ Nunc licet lemmi p. bellu regat lemmi?
 & Catob. lit. 6.

Obj. Diaboli satisfaciunt, & p. Firod, de magnam p.
 2. Sord

Nota sub. lit. a. Haromfile Höngviri rannat. & tunc
 1. Liber oiscentia & p. videntia
 2. Liber Hujus vita mundana
 3. Liber vita aeterna. Sen. Liber Nae & Sna

Exant. 1. Anabapt. qui dicunt de celo deduxisse corpus
 Iro, o ex 16. v. M. accepit.

2. Judai. qui negant pfecto & iusto fuisse Messiam

3. Socini qui utrumq. requisitum negant.

4. Pontif. qui pter xtu plures sbeant Mediatobes.

Questio XVII

Terminus Mediatoris requisitus est vera divinitas
 1. Ratio & creatura in deum infinita & potius fere
 idcirco sacrificium debuit esse infinitum

Ad idem. Ratio. q. dum haec duo postulamus.

1. sufficientem & perfectam satisfactionem
2. patet ad deo referendo, ad qd virtute divi-
 na operantur.

obj. Moses meus solum fuit mediator, & Christus
 & fuit typicus. Quia o satisfaciendo, ad de-
 um, & referendo ad deum referendo

Vide loca Graec. lit. a. Heb. 9. 14 contra hoc

1. Ric. 3. 18 contra Pontif. qui quotidie sacrificat
- Errant. 1. homines qui negant Mediatorem esse deum
 deo dicant tamen, sed o esse, ut qualitate
 2. homines qui confundunt personam nostram

elkülöztette ex viligra, hogy élénk + ő általa. [† Melly életet nekünk az ő halálával kerefett, és ugyan azont az ő lelke által hathato-képpen munkálod-gya bennünk].

Summája a'
feleletnek.

Illyen köz-
ben-járo,

ugy mint ki

1. igaz Isté,

2. valóságos

ember. 3. I-

gaz ember

csak a' mi

Urunk Jésus

Christus a'.

1. Miért a-

dator miné-

künk köz-

benjáróul?

XVIII. KERDES.

Kitsoda pedig az a' Közben-járo, a' ki egyszer

s' mind valóságos Isten, és valóságos tö-

kélletes igaz ember-u?

FELELET.

A' mi Urunk Jésus Christus a' ki tétetett

minékünk az Atya Istentől 1. bőltsefé-

günké, igaságunká, szentségünké, és vál-

tságunká.

Válságunká) az az, Meg-váltonká. Mert az

igaz Meg-váltohoz illendő tisztelt ő benne egye-

dűl találtatnak-meg, mint oda fellyebb meg mon-

dattott.

Szent írásbéli bizonyságok.

a. 1. Tim. 2.26. [Hogy a' Christus mi közben-já-

ronk]. Egy a' közben-járo Isten között, és embe-

rek között az ember Christus Jésus, ki adta önnön

magát válságnak árraul mindenekért.

Ján. 1.2.3.4.5. [Hogy a' Christus igaz Isten]. A'

kezdetben vala amaz Ige, és az az * Ige vala az

Istennél, és az az Ige Isten vala, ez az ige kezdet-

től fogva az Istennél vala.

Ján. 1.14. [Hogy a' Christus bizony ember]. Amaz

ige testé lett, az az, az Istennel egy-szerűlt fia fel-

váltte az emberi természetet, és lakozott mi kö-

zöttünk.

Phil. 2.6.7.8. A' Jésus Christus mikoron Istene-

nek formájában volna, nem alitá ragadoi ányrak

lenni, az ő Istennel való egyenlőleget, hanem ő

magá meg-üresíté magát, szolgálai formát vévén magá-

ra, hasonlatos lett az emberekhez, és emberi ábrá-

zat-

* Az Igén

éri Sz. Ján.

az Istének

egy-szerűlt

fiát: mint

meg-tettzie

a' 14 versb.

Es lártuk az

ő ditsősé-

gét, ugy-

mint az A-

tyának egy-

gyetlen-eg-

izűltötence

ditsőségét.

Castio XIX

Docet Catolici. A Közhjárosok kijelentéséről
 Nota: vocum Englii, scriptoris N. T. P. acceptum ex
 virali versioe.

Componit vox, ex E. V. bene. & A. X. R. E. D. O. C. M. u. n. i. c. i. s.
 Veru. örvendekes igazand.

Nota vox Englii sumit. 1. A. h. a. r. m. e. l. l. y. j. ö. h. i. r. e. r.

2. A. x. t. u. s. k. i. n. l. e. t. e. f. e. n. e. h. i. s. t. e. f. o. l. y. a. s. a. t. h. i. s. t. o. r. i. a. j. a. c. n.

3. A. d. n. i. c. a. l. i. s. t. e. x. t. u. s. o. h. i. r. e. j. u. s. t. a. C. a. r. o. l. i. M. q. u. i. f. i. c. o. l. l. e. c. t.

4. A. x. u. s. d. j. ö. r. e. t. e. l. e. f. i. t. ö. l. v. a. l. ö. i. g. e. r. e. t. e. n. t. G. a. t. 3. 17. 18.

5. A. n. n. u. n. t. a. r. i. g. e. n. t. e. b. i. t. e. l. l. y. e. t. e. f. e. c. i. t. L. u. c. 2. 10.

6. A. z. E. n. g. l. i. o. m. i. T. u. d. o. m. a. n. y. i. t. A. d. 4. 12.

Nota. Acen mondja a Catolici. Hogy ez a Valóság Barrai
 az Engliomból tudatjuk meg. 1. Ut ostendat doc-
 ex nāa Cognosca o posse. 11. Ut ostendat diff-

rentiam Calamitatis & liberationis.

8. M. i. s. s. i. o. d. a. h. a. c. a. z. E. n. g. l. i. o. m. F. A. z. d. i. n. f. i. d. e. p. l. v. a. l. ö.
 megjeleneésének ki hirdetése. E. p. a. 6. 1. 1.

Nota Quatuor periodos Englii exhibet Catolici.

1. Ki jelentes. 2. Ki hirdetese. 3. Meg példázata.

4. Birteltesedese.

Exant facit. 1. Dicunt, in V. 7. nem volt ki jelentes
 az őrt. d. d. d. 8. 8. 8.

II. Hogy a d. 7. beti hirtet bünös nem törtetese el
 a x. t. u. s. e. g. j. a. d. o. r. a. t. o. r. a. a. l. t. a. t. s. a. m. a. h. i. s. t. o. r. i. a. t. b. i. n. ö.
 az atozatok által

III. Hogy azott meg igazságot lát csak az ki gra-
 j. a. b. u. l. a. x. t. u. s. e. l. i. g. t. e. d. e. n. i. l. l. i. n. t.

IV. Hogy az ő 7. beti atozatok, nem a bradit
 a x. t. u. s. a. b. o. r. a. t. o. r. a. s. t. a. m. m. m. a. g. o. l. i. s. e. l. t. ö. r. t. ö. t. e. n. t.
 a b. i. n. e. n. e. m. a. m. a. g. o. l. i. s. i. s. d. e. m. e. t. e. l. u. j. a. n. s. a. m.
 az ki rendeltetésül.

hit

zatban találtatott mint ember.

1. Pet. 3. 18. A' Christus egyfzer a' bűnért szívenvedet, igaz lévén a' hamisságért, hogy minket Istenhez vinne.

b. 1. Cor. 1. 30. [Hogy a' Christus igaz ember.] A' Jéhus Christus lőtt minékünk Istenől bőltesség, igazság, szentség és váltság.

XIX. KERDES.

Honnan tudod ezt?

FELELET.

Az Evangeliumbol: Mellyet az Isten először a' Paráitsomban jelentett-meg 1. és azután 2. a' Pátriarchák b. és Prophe-
ták által hirdettetett c. 3. az áldozatokkal és egyeb óv törvénybéli ceremoniák által meg-példázott d. Végezetre pedig 4. az ő egygyetlen egy Fia által bé-telylestett e.

A' honnan az Evangeliumnak meg-határozott le-írása ez lehet: Az Evangelium, az Isten Fiá-
nak testben való meg-jelenésének közönséges ki-
hirdettetése. Rom. 1. 1. 2. 3. az ő népének helyre állattatására és idvözítésére, Matth. 1. 21.

Szent írásbéli bizonyágok.

a. Terem. 3. 14. Ellenkezést szerzek te között * és az Afzonyi-állat között, a' te magod kö-
zött és az ő magva között †: az meg-rontya tené-
ked fejedet, és te meg-rontod annak farkát *.

b Magyában { Ter. 22. 18. az Abrahámnak } Ki a' Christus.
{ Ter. 26. 4. az Isaáknak } Christ' Gal. 4. 4.
{ Ter. 28. 14. a' Jakóbnak } Gal. 3. * A' Christ'

áldainak meg-minden nemzetségek.

(16. meg-törli a'

Jer. 49. 10. Nem veretik-el Judától a' Királyi kigyónak
pálta, és a' törvény-tévő az ő maradékitól mig-
fejer, midőn

le-rontyaaz nem el-jő a' Silo. [a' Messiás a' vagy a' Christus.]
 Ördögnek és sok népnek gyűlnek ő hozzá.

munkáit c. Apost. tsel. 3. 24. Minden Prophéták Samueltól
 1. Joh. 3. 8. fogva, és a' kik ő utánna következtenek, valakik szol-
 A' kigyo pe lottanak, e' napokrol jövendöltenek.

níg avagy a' Apost. tsel. 10. 42. Erről [a' Jesusról] mind a'
 Sátán meg- Prophéták is bizonytságot tesznek, hogy az ő bánneinek
 tőri a' Chri- botsánatját vész az ő neve által minden valaki bi-
 stusnak sar- szén ő benne.

kát, midőn d Sid. 8. 4. 5. A' Papok kik a' törvény szerint áldoz-
 őtet teste nak ajándékokat, a' mennyei dolgoknak példájának és
 szerint meg árnyékának szolgálnak.

Őlte, és még Ismét, Sid. 10. 1. A' törvény [a' Ceremoniás tör-
 most- is az vény tudni- illik] a' következő jognak árnyéka
 ő tagjaiban volt, nem a' valóságoknak ki- metzett formája.

Őtet üldözi Coloss. 2. 16. 17. Az Imnep napok, az új holdak, a'
 noha az ő szombatok a' következő dolgoknak árnyéki valának:
 idveségek- de a' valóság a' Christufé.

benvaló fo- e. Ján. 1. 29. Imé az Istennek a' ma Báránya, ki el-
 gyatkozás vész ez világnak bánét.

és kár nél- [Kit az Isten öröktől- fogva eleve el- rendelt :
 küli. és ki a' Páscha báránynak meg- áldoztatása és
 egyéb óv Törvénybéli ceremóniák által meg- volt
 példázta.]

1. Cor. 5. 7. A' mi húsvéti bárányunk a' Christus
 mi éretünk meg- áldoztatott.

Ismét, Apost. tsel. 13. 32. 33. Mi- is hirdettyük
 néktek hogy azt az ígéretet melyet tölt az atyáknak
 az Isten be- töltötte azoknak fiainak, az az, minékünk,
 mivel hogy a' Jesust fel- támasztotta.

VII. UR

NAP.

Summája a'
 feleletnek.

Az Adám-
 nak némin-
 den mara-

XX. KERDES.

Idvezülneké hát a' Christus által mindenek, a'
 kik az Adámban el- vesztenek vala?

F E L E L E T.

Nem mindenek a' : hanem csak azok,
 kik igaz által ő beléje oltatnak, és az ő jo-
 tetc-

Kis Adamus Rastio XX.
1. Cor. 15. 22

Nota. Dicitur Christus d. Adam et dicitur q. sicut Adam pri-
mus fuit caput suis filiis: sic Christus d. Sicut
Col. 1. 15. & sicut in Adam perierit omnes homines
ita in Christo saluantur omnes qui salvantur. 1. Cor. 15. 22.

Et quid sit: Per Christum saluantur omnes; Actus omnes homines
denuntiant. F. Apoc. 5. 9. sicut dixerunt omnes, & laus
q. natus sum etiam condit. Non enim i. morte
pro omni. 1. Cor. 15. 22.

Nota. Hatalomajab volé Szorgi az első Adam azóta, q.
in Adam omnes perierunt & omnes individui

Et non sequitur q. perire hominem, nem ideo in Hatalom. sicut
evangelizatio in Hatalom. & sic. Az Adam mihi et
repta mindenkinek, nem ideo sicut et az azo elrepre-
mi: aközben járó. sicut mihi sicut.

Errant: Luc. Pontif & Sacerdos qui Gratum Christi di-
cunt utraque. & a quo pro huda proditor. et
pro Petro converso mortuus. et Christus dicunt
Refutantur loqui sub cast. citatis. Hec a
Christo magis sicut. Cur perierunt?

Nota: Az első Adam vad olajfa. a második
Adam szőlő olajfa, melyből az emberiség
szel.

obj. Gracia exsuperat peccatum. & si peccato Adam
perierit omnes, gratia Christi magis salvantur omnes
Et superat quod ad satisfactionem, & quod applicat

obj. Adam omnes damnavit, & Christus omnes debuit
redimere. sicut Adam facit et
Christus. Et facilius perire quam ser-
vare.

Castio XXI.

Hinc annis cepit mine valahi nil viz omz hz
 retelit be veni aris logi omondota.

Nota. Qd sentimus, videmus & rationibz cognoscimus
 sub fidem o cadunt, q. ad res abentes fery fidei.
 Intra Augusti. Et quid est fides, nisi credere ovide.

Nota: Fides variis accipit & variis fit ut:
 I. Constantia in Promissionibz. Rom. 3.3. sic deus
 habet fidem Gal. 117.

II. Fides Miracula. Mat. 17. 19

III. Fides Historica Act. 8. Simon Magus.

IV. Fides Temporaria Mat. 13. usq. persecut

V. Hic mundatit a Tudomayd hinc o profp.
 Rois Rom. 1.8. 1 Tim. 1.9. Nanchagis

VI. Hic mundatit ar Eglioni Tudomayd.
 Rom. 1.8.

VII. Fides vera & salvifica. in Catech.

Nota: A Hic o leiraga en valosaga & q. in Complectis.

I. Kotitiam lit. a.

2. Ampus lit. b.

3. Fiducia lit. c. & d.

4. Certitudine lit. c.

5. Author Fidei sic sp. sctus. lit. e.

6. Cia instrumentalis sic. v. Dei lit. f.

7. Ar hinc valos tendes in regnum & lit. g.

8. Hogiar hinc grajan fundatissim lit. h.

9. Hogiar actus eodem fundatissim lit. i.

Nota Ex his duo sequuntur:

A. Hinc cognoscimus neminem oremus iud fiden

B. Qd fidem nram ex sp. defendere possu-
 mus. Contra triplices adversarios.

A. T. A. Pa-

téteményit hozzájok kaptsollyak *b*.

Sz. írásbéli bizonyságok

a Matth. 7. 13. 14. Széles kapu az, és széles ut, *a'* melly vezet elelemre viszen: és sokan vadnak kik bemennek azon: Mert szoros kapu és keskeny ut, *a'* melly viszen az életre, és kevesen vadnak azok *a'* kik azt megtalállyák.

b Ján. 3. 16. Ugy szereté Isten *e'* világot, hogy az ő egygyetlen egy szűlött Fiát adná, hogy minden valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Ísmet. Ján. 3. 36. *A'ki hiszen a' Fiuban, vagyon annak örök élete, a' ki pedig nem hiszen a' Fiúnak, nem látja az életet, hanem az Istennek haragja marad rajta.*

XXI. K E R D E S.

Mitsoda az igaz Hit?

elég tsak *a'* tsupa magán való isméret, és az Isten igéjének való hitel adás, hanem annak-felette az Euangeliombéli igiretekről való bizodalom-is meg-kivántatik.

F E L E L E T.

Nem tsak olly bizonyos isméret *a*, 1. *a'* mellyel álhatatossan hiszem mind azokat, valamellyeket az Isten az ő igéjében minékünk ki-jelentett *b*: de még annak-felette

2. bizonyos *c* bizodalom-is *d*, 3. mellyet az én szívembena' Sz. Lélek *e*, 4. az Euangelium által *f* gerjesztett, mellyel az Istenben meg-nyugoszm, ezt magamban bizonnal el-hívén, 5. hogy nem tsak egybeknek, hanē ennékem-is bűneimnek bocsánattya, örökké-*való* igazság és élet ajándékozottatott *g*, 6. és hogy ez ingyen vagyon az Istennek irgalmasságából *h*, tsak az egy

hristusnak érdeméért *i*.

déki tartatnak-meg *a'* Christus által *a*, hanem tsak az hívők.

Summája a' feleletnek.

Az igaz hithez nem

1. Minémű isméretben és hitel adásban áll *a'* te hited?
2. Minémű bizodalomban-is?
3. Honnan avagy kitől vagyon ez a bizodalom?
4. A' Szent Lélek mi által gerjeszté azt *a'* bizodalmot?

Szent

Szent írásbéli bizonyságok.

5. Mitsoda dolog felől vagy bizonyos az által a' bizodalom által? felől nem hallándanak? mi módon hallanak pedig 6. Miképpredikállo nélkül?
- pen hiszed, *b* Apost. tsel. 24. 14. *Hiszek mindeneknek, melyek hogy azok a' Törvényben és a' Prophetákban meg-irattattanak.*
- a' jótétemények a' Chri Mert a' ki kételkedik, hasonlatos a' tengernék stusálat néhabjaihoz, mely a' szelektül meg-mozdittatik, és ked aján-idestova hanyattatik.
- dékoztataak. *d* Math. 9. 22. Bizzál leányom, a' te hited téged megtartott.
- Rö. 4. 20. 21. Az Abraham ez igiretet hihetetlen-sége által nem vizsgálta, hanem az ő hitiben erős volt, adván az Istennek ditsőiséget: és mindenestül el-hitte, hogy ő a' mit ígért volna, meg-is telekedhetné.*
- Eph. 3. 12. Kiből n vagyon szabadságunk és bizodalommal valamire tettünk az ő benne való hit által.
- e 2. Cor. 4. 13. Mivel-hogy pedig mi nálunk is ugyan azon himek *Lelke* vagyon: a' mint irván vagyon, *Hitem és azért szoltam:* azért mi-is hiszünk és szollunk.
- f Rom. 10. 17. *A' hit a' hallásból vagyon, a' hallás az Isten igéjéből.*
- g Solt. 103. 2. 3. Aldgyad én lelkem az Urat, és el ne felelkezzél semmi jó-téteményérül, *ki meg-igyelem, minden te bűneidnek, ki meg-gyógyítja minden te betegségeidet.*
- Math. 9. 2. Bizzál fiam, meg-botsáttattak neked minden bűneid.
- h ímet, Gal. 2. 20. Elek pedig többé már nem én; hanem *el a' Christus én bennem:* és a' mely életet most elek a' testben; az Isten Fiában való hit által élem, *ki szeretet engemet, és adta ő magát én érttem.*
2. Tim. 4. 8. Végeztüre, le-tétetett ennékem az

8. P. A. Papistakellen: hűb ar hűb ar leirjáð
majd minden ahhelyen tanítanak.

1. Ar elvő ellen: Bellamús dicir fide per ignorantiam potius
quā per notitiam. Definiendo.

2. Contra idē. Cum Traditionis Ecclie pari pietatis affectu obsequi.

3. Contra idē & idē. Dicunt Fidei o tē nesci. ad fidem.

4. Contra idē. Dicunt: hűb hűb hűb ar embert kine
fotánatya felit.

5. Angolizádik is gdi ellen: Cum opera nesciunt fidei -
mō grām & meritum xī denegant.

11. Ar Arianusakellen & quidē dicit: qui negant Per-
severantiam sanctos.

111. Contra Socinū qui fidem dicunt nihil aliud ēē
quā novus in hōe moris & affectus ac novum
obediētiā, is ex alio hűb hűb ar idē stigit.

Era k^o toll de obiecto fidei

Questio XXII

Nota: Itaqz Engliomon inuoluit. I. Mindar-
valamely aponal urje Gerint az Incel ten-
berchber vald' örendetesirendeti. Ity az egik
B. Irs

11. Az Incel idestegis igerevő, mellyel körül
fogolodik az Hird' magodil adyta; melly de
ninc nem tsak az tñe hízzem Incel ten-
is mind az igaznak, valamint mondott; In-
nem hízzem az Incel in Inuoluit, leuig

Questio XXIII

Nota: Hírech formájának mondatil azeti.

most era Kev fordítottat e Görög Hóbul

i. Ευβαλον, melly leuot hízzem

1. Jelt vagi jegyet, a mellyel valaki mástul mag kü-
lombörtetel

2. Arizetel hízzem azt a jelt, mellyet Hóbul magodil
hízzem; hogi azal az ellenjettul mag külobör-
tessevel, is öpne ne egyeladjenel

3. Míer mondatil Apostoli Hírech formáját, Inuoluit

7. Nem azett mint da az Apłol tsinaltal volne,
hanem hogi az Apłok Tudományával minden rephel
is cihhegyeben mag ides. add ne ordias leu pro
singulis Amiculis:

igazságának koronája, melyet meg-ad ennekem, nem csak ennekem pengig, hanem mindeneknek, kik vár-tak amaz ő dicsőséges el-jövetelét.

b Eph. 2. 8. 9. Kegyelemből tartattatok-meg hit-nek általa: és nem ti tőletek vagyon az; Istennek ajándéka: nem teletek derekból, hogy fenki ne dítse-kedgyék.

i Eph. 1. 7. Am'a' szerelmesben, a' Christusban va-gyon váltságunk az ő vére által, tudni-illik bűneink-nek bocsánattya az ő kegyelmességének gazdag-sága szerint.

Col. 1. 14. Kiben vagyon váltságunk az ő vére által, az az, bűneinknek bocsánattya.

XXII. K E R D E S.

Mellyek azok a' mellyeket szükség a' keresz-tyén embernek binni?

F E L E L E T.

Mind azok a' mellyek minékünk az Evangeliomban ígértetnek a' Mellyeknek summája 1. az Apostoli hitnek formájában, a' vagy a' minden keresztyéneknek kétség-nélkül való közönséges hiteknek fő ágai-ban bé-foglaltatik.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Marc. 1. 15. Térjete-k meg, és higgyetek az Evangeliomnak.

Ísmét, Marc. 16. 15. 16. El-menvén, ez egész vi-lágra hirdesetek az Evangeliomot minden teremtet-t államnak, a' ki hiszen *, és meg-keresztelkedik, id-vezél.

XXIII. K E R D E S.

Mellyik az Apostoli hitnek formája?

F E L E L E T.

Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, meny-

Summája a' feleletnek.

A' keresz-tyénember-nek kell binni az E-

vangeliom-nak minden igéretit a.

1. Mitsoda summája az Evangeli-omnak mel-lyet hin-nünk kell.

Tudni-il-lik annak az hirdetett Evangelió-nak.

menynek földnek teremőjében.

Es Jesus Christusban ő egygyetlen egy szűlőre Fiában mi Urunkban.

Ki-fogontaték Szent Lélektől, születék szűz Máriától. Szenvede Pontius Pilátusnak alatta, meg-feszítették, meg-halás el-temettették, szálla le a poklokra.

Harmad napon halottaiból fel-támada. Fel-méne mennyégben, üle a Mindenható Atya Isten-nek jobbjára.

Onnan leszen el-jövendő itélni eleveneket és boltakat.

Híszek Szent Lélekben.

Hízem a közönséges keresztyén anya-szent-egy-házat: szenteknek egygyeségét.

Bűneinknek borsánattyát.

Testnek fel-támadását.

Es az örök életet. Amen.

VIII. UR

NAP.

Summája a feleletnek.

Az Apostoli Hit három részekre osztatik.

1. Mellyik az első?
2. Mellyik a második?
3. Mellyik a harmadik?

XXIV. K E R D E S.

Hány részekre osztatik ez Apostoli hitnek formája?

F E L E L E T.

Három részekre: 1. Első az Atya Istenről, és a mi teremtetésünkről vagyon. 2. Második a Fiuról és a mi váltságunkról. 3. Harmadik a Szent Lélekről, és a mi megtetetésünkről.

Nota: Varia s^t Symbola, v.g. Nicom. Atta.
nasu, Egefin. Calcedonense, Damasci
Papae. q^a n^{on} s^{unt} differt p^{er} s^{ed} explicat^{ur}
Symboli Afflic.

castro xxiv

Capitulum XXV.

Maxime & rationi conperitur huc & per huc
mysterium, in quo ab his 1734 plura jam
hactenus impeteri.

Hic dialogus rationis a Feldebach.

I. A. Fes. Shoshodaght in hibepehtibulo dijari.

II. A. F. trahit e felidulo albatator sententia
ihesu mudoen: & Hogg et baron eij mudoen
hiltimbirtetka Gemellich legendh. B. Hogg, baron
Gemellich legendh. Y. Hogg megiser et
baron eij legendh.

Nota: Non licet hic ratio et nimis curiosa, juxta
dictum Paulum prior saul: Mitte arcana dei, triudemp
inquire noli.

Nota: A. G. anstus supra illos gloriose pro Trinitate
disputabat & Cretio Ariani dicebat: Abi Ari-
neas Jordanan & videbis Trinitatem Mat. 3. vult.

3. Hic remobeli emberchil dispingit Religio nra &
I. A. Fes. Hic, ex quo numero Valent. Gentilis
Ad 1566 dextra capite plexus est in pectus.

II. A. Fudlis & Tuxis, qui non nisi alius
agnoscunt in Deo Personas.

III. Ab Ethnicis, qui licet o. ad amiseri Poliste
in pectus & Indentions, Varro 30000 deos deus
Romae hic erat numerum, Protagoras &
Diagoras & Hic & Hic deos multitudine.

Nota: Hic & Hic supra alias gentes, subit in in deo
ambulantibus, de quibus Macrobius: T. Kurgius
O. sanctus gentes, quod hoc nascentur in pectus.

IV. Ab Unitariis, qui male se de p. duos deos
agnoscunt. i. Patrem & Filium.

Venit Religio nra locis civilibus est. p. de Unitate
& esse, p. de personis nris p. de distinctione
si Personae, & p. de unig. & Hic nris p. de unig.

Nota: Cognitio dei ex his p. parte juxta p. de
I. Ex Unitate. 2. Ex personis. 3. Ex est p. Personis s. opus

MEG-SZABADULÁSAROL. 31

XXV. K E R D E S.

Holott az Isten állatyaiban csak egy, miért nevezed tehát ez hármakat, az Atyát, a Fiut, és a Sz. Lelket?

Summa.

Az Isten állatya szerint egy: és három személyek

vadnak, Atya Fiu, és Sz. Lélek, kik bizonyossan és valólagosan megkülömböztetvén: de mindazáltal egyszerűs mind egy az örökké-valo Isten.

F E L E L E T.

1. Mert az Isten az ő igéjében így jelentette-meg magát: hogy ez három egymástul meg-választatott személyek legyenek amaz egy igaz örökké-valo Isten 4.

1. Miért hitted mind ezeket?

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Mos. 6. 4. és Marc. 12. 39. Hallyad 1. Hogy az Israel, a' mi Urunk Istenünk egygyetlen egy Isten. Isten eg' áll- Ismet, 1. Cor. 8. 4. Tudgyuk hogy nintsen más Isten, lattyában. anem csak egy.

Ismet, Esa. 61. 1. Luc. 4. 18. Az Ur Istennek Lelke 2. Hogy az agyon én rájtem, azért meg-kent engemet az Ur, Istenek eg' állatyaiban egy a' szegényeknek Evangeliumot hirdessek. Ismet, Esa. 63. 8. 9. 10. 11. Mert ezt mondotta a' három személyek: bizony én népem ez, s' a' t. Mindé ő háború- ságokban ő is vélek egygyütt háborgattatok: de vadnak.

z ő orczájának Angyala [az az, az Isten Fia] meg- szabadította őket, hozzájok valo szeretelméből és kegyelmességéből meg-szabadította őket, hor- dozta és viseite őket minden időben. Ők pedig en- gedetlenek voltak, és meg-háborították az Isten- nek Szent Lelkét; annakokáért lőtt ő nekik ellensé- gek, és hadakozik vala ellenek: de meg-emele- zék a' régi időkrol.

Ismet, Matth. 3. 16. 17. Mikoron azért meg-ke- reszteltetett volna Jesus, azonnal ki-jöve a' vizből; és imé meg-nyilatkoznak az egek ő nekik, és látá z Istennek Lelkét el-jőni mint egy galambor, és ő

rcá

reá szállani. Es imé az *egből* szózat adaték: mélyt ezt mondgya vala: *En amaz én szerelmes fiam, kiben én meg-erőszteltetem.*

Ísmet, Matth. 28. 19. El-menvén azért tanitsatok minden népeket, meg-keresztelvén őket *Atyának, Fiúnak, és Szent Léleknek* nevében.

3. Hogy három egy- Ján. 14. 16. *En kérem az Atyát, és MAS vigasztalót ad néktek.*

külömböz- Ísmet, Ján. 15. 26. Mikoron peng el-jövend *amig Vigasztalo*, kit én bocsátok néktek az *Atyától*, az igaságnak Lelke, ki az Atyától származik, az bizonyosságot tészén *En rolam.*

4. Hogy ez három személyek egy I. Ján. 5. 7. Hárman vadnak kik bizonyosságot tésznek az égben: *az Atya, az Ige, és a Szent Lélek, és ez három egy.*

Isten. Ján. 10. 30. *En és az Atya egygyek vagyunk.*

IX. UR N A P.

Summája a' feleletnek.

Az Atya Isten feől

híszem hogy ennékem-is Istenem és Atyám, kiben egyfész mind bizom-is, s' meg-is nyugfzom.

AZ ATYA ISTENRŐL.

XXVI. KERDES.

Mit hísz mikor azt vallod: *Híszek a' mindenhato Atya Istenben, menynek és földnek teremtojében?*

F E L E L E T.

1. Kit értesz itt az Atyának nevezetin? Híszem, 1. a' mi Urunk Jésus Christusnak örökké valo Atyyát a, ki 2. a' mennynek és földet, minden benne valo állatokk egyetemoen semmiből teremtette b, és ugyan azonokat örökké-valo tanátsával gond-vitelével tartya és igazgattya c. hogy a' Christusért d, én Istenem és Atyám e: Ezokáért, ugy bizom ő hozzá f, ugy nyugofzom-meg ő benne, 4. hogy tenéked Istened és Atyád? 4. Miképpen bizol ő benne?

Nota dei. I. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.

6. Elohim - plurimorum gratia. 6. Eloha.

Nota sequens de Elohim per deo. I. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
2. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
3. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
4. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
5. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
6. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
7. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
8. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
9. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
10. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
11. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
12. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
13. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
14. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
15. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
16. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
17. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
18. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
19. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
20. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
21. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
22. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
23. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
24. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
25. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
26. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
27. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
28. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
29. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
30. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
31. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
32. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
33. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
34. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
35. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
36. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
37. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
38. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
39. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
40. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
41. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
42. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
43. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
44. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
45. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
46. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
47. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
48. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
49. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
50. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
51. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
52. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
53. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
54. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
55. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
56. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
57. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
58. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
59. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
60. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
61. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
62. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
63. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
64. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
65. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
66. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
67. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
68. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
69. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
70. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
71. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
72. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
73. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
74. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
75. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
76. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
77. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
78. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
79. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
80. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
81. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
82. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
83. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
84. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
85. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
86. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
87. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
88. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
89. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
90. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
91. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
92. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
93. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
94. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
95. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
96. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
97. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
98. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
99. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.
100. Iehovae. Ias. c. deum 3. Ege. 14. El. - fari.

11. Opera dei. Nota dupl. si. 1. Respicimus deum ut

2. Pater generat, Filius generatur, sp. s. spir. s.

3. Creatum. ut deum. Elodio. 8. de probat

4. Hinc iter operum dei ad exortum in temporis

5. per opem unde ut creatio. Providentia. 4. opera

6. gratia. ut: vocatio. Iustitia. Iustitia. Iustitia.

Castro XXVI

7. Ite sequi ut exortum. 1. Persona dei. 2. Creatio. 3.

4. Providentia. 5. Fides dei. 6. Bonitas dei

7. Iustitia. 8. De bonitate dei in adversis. 9. Desum

10. Iustitia. 11. De bonitate dei in adversis. 12. Desum

13. Iustitia. 14. De bonitate dei in adversis. 15. Desum

16. Iustitia. 17. De bonitate dei in adversis. 18. Desum

19. Iustitia. 20. De bonitate dei in adversis. 21. Desum

22. Iustitia. 23. De bonitate dei in adversis. 24. Desum

25. Iustitia. 26. De bonitate dei in adversis. 27. Desum

28. Iustitia. 29. De bonitate dei in adversis. 30. Desum

31. Iustitia. 32. De bonitate dei in adversis. 33. Desum

34. Iustitia. 35. De bonitate dei in adversis. 36. Desum

37. Iustitia. 38. De bonitate dei in adversis. 39. Desum

40. Iustitia. 41. De bonitate dei in adversis. 42. Desum

43. Iustitia. 44. De bonitate dei in adversis. 45. Desum

46. Iustitia. 47. De bonitate dei in adversis. 48. Desum

49. Iustitia. 50. De bonitate dei in adversis. 51. Desum

52. Iustitia. 53. De bonitate dei in adversis. 54. Desum

2 Hany napoleon venteride! 7. Har nap juxtes.
 Elso nap ritajd lönmatrāja: lön p. Saz
 Masod nap lön az Ej hie virhize fundaba.

Harmed nap följande ställe valarna

Kegjedit nap. Nap. Hold, Trillagot formalve.

Ötödik nap Lőttch az Hatal madarnak.

Haradil nap föltér Betid alatt, szabad.

16. 10 annis et nup. lön. summa 4 viläg 8.

How naplön Napja Jünygalmaid.

Gratias Proinde sit. de qua cap. 27.

27. Adm. grāth. in his. actum in e. b. d.

Kan elij indii, p den he Pater, tw d mery dit

Cur, astringen? 7. C. per nāā ind filiū suū

per xpo. Sion conitiasit

Stare Bonitas dei in se habet: Et hoc est

4. Quidi' bignia ar. rub. 7. Adrethia filol. rub. indur.

to Cardine fennit Bonheult 1817. Omis t. d. g.

ad infatigabilem laborationem.

Х. Миятеп, Leicht Büchfgr. 7. Akkeltöbini

Remissio Peccator & vita eterna

Typhlo. hutchingsi. Emb. imbr. imbricat. capillus. Petio.

Sta Res. Fundat. for oind. Gliöipocanthia.

9. A. & Sci voluntas

Errata. T. facind omi Græce dicitur Com.

*Totiusque quae Graeciae dicitur
omniumque populi Christianis maxime videtur impo-*

⑤ *Pond. n. n. Crataegus comm. v. l. laevigata*

2. Touff. Qui Creant Corps An. & sacerdos

per me.

nem kételkedem felőle, hogy mind testi s' mind lelki szükségeimre gondot nem viselne g: sőt még annak felette a' mi gonoszokat e' nyavalyáságos életben reám botsát, azokat-is az én idvességemre fordíttya h: mivel hogy azt s. meg-is tselekedheti mint mindenható Isten i. meg-is akarjatszelekedni, mint kegyes Atyám. k

s. Mitsoda fundam-
toma vagy
ez te bizo-
dalmod-
nak?

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Eph. 1. 3. Aldott légyen az Isten, és a' mi Urunk Jésus Christusnak Atyja.

b Apóst. tsel. 4. 24. Uram te vagy az az Isten, ki teremtetted a' mennyet és földet, a' tengert és minden ezekben valokat.

Sid. 11. 3. Hit által értjük hogy teremtetett e' világ Istennek befűede által, hogy a' láthatatlanokból láthatók lőtenek.

c Eph. 1. 11. Mindeneket az ő akarattjának ra- nátsa szerint tselekedik.

Solt. 148. 5. 6. Ditsérjék az Ur nevét, kik az ő parantsolatyára mindjárt lőtenek. Kiket meg-erő- sitett mind örökké, kiknek örökké- valo rendet adott, melyet senki közszűlők által nem hág.

Ján. 5. 17. Az én Atyám mind ez ideig munkálko- dik *, és én-is + munkálkodom.

* midőn

d Eph. 1. 5. 6. Az Iste el-választott minket, kiket fia- ki fogadna a' Jésus Christus által ő magában, az ő ket tart és akarattjának jo kedve szerint az ő ditsőséges ke- igazgat. gyelmességének ditsiretűre, mellyből minket ingyen + Christus magának kedve sekké rőt ama' szerelmesben. tudni illik.

e Ján. 10. 17. Meny-el az én atyámfiaihoz és mond-meg nekik; Fel-mégyek az én Atyámhoz és a' ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a' ti Istenetekhez.

f Ján. 3. 1. Látsátok minéműi szeretetet adott mi- nekünk az Atya, hogy Istennek fiainak hívattassunk.

C

f Solt.

f Solt. 118. 8. Jobb az Istenben bízni, mint az emberekben.

Példabesz. 3. 5. Bizodalmad legyen az Urban teljes re elmeéből.

g 1. Pet. 5. 7. Minden gondaitokat ő reá vesfétek, mert ő néki gondgya vagyon ti rolatok.

h Sid. 12. 10. 11. A' mi test szerint valo atyáink, keves időkig, a' mint nékiek tetszik vala, minket dorgálnak vala; ez penig a' mi hasznunkra dorgál, hogy részefi legyünk az ő szentségének. Minden dorgálás penig jollehet mostan nem láttatik örvendetefnek, hanem szomorulágoznak lenni, mindazáltal végezetre az igazságnak ama' tsendes gyűmöltsét adgya azoknak, a' kik az által gyakoroltatnak.

i Solt. 115. 5. A' mi Istenünk a' mennyekben vagyon; a' mi tetszik néki azt tselekedi.

Solt. 136. 5. 6. En tudom bizonyval hogy nagy az Ur, és a' mi Urunk minden Istenek felett vagyon; mindenekeket valamikeket akar az Ur meg-tselekefzik mennyekben, és a' földön, a' tengerekben, és minden mélységeken.

k Solt. 103. 13. Míképpen könyörül az atya az ő fián, azonképpen könyörül az Ur az őtet felőkön.

Item, Matth. 7. 11. Ha ti gonosok lévén a' ti fiaitoknak tudok jo ajándékokat adni: mennyivel inkább a' ti menyei Atyátok ad jokat azoknak, a' kik ő tőle kérik.

X. UR

N A P.

Summája a' feleletnek.

Az Istennek

gondgyavi-

selése az ő

Isteni ereje,

mellyel min

deneket tart

és igazgat.

1. Minémű

az az erő?

2. Számlálly

elő nekem

XXVII. KERDES.

Mitsoda az Istennek gondviselése?

F E L E L E T.

1. Az Istennek mindenható a, és mindenűt jelen valo b, ereje, mellyel a' mindenűt nyert és a' földet minden teremtettt állatokkal egyetemben, ugymint kézen tartya és igazgattya c. hogy 2. valamellyek a' földből terem-

73: Upl i voluntas dei. Rendali &
oculta. Gen. 29. 29. ar. In li. je-
lentia aharatpial sok bolgot. i. e.
bünöb ellanhez, de ar. In kitho
aharatpial nend. i. alii migenget
is drendelte aghat a dolgahet

2. Obj. Si oia ex voluntate & Lrondu
flunt. Denique cū peccati.

R. Est cū actionis physica, in non
moralis. nunt alii fante locon
migen. &c.

remnek, egyetemben az első és az aszály, a' olyan dol-
bővőség és a' szűkség, az étel és az ital d, a' jo- goknak eg-
egéség és a' betegség e, a' gazdagság és a' sze- nehánpél-
gényiség f, mindenek végezetre 3. nem tör- dait, mel-
ténctől sem szerentséből, hanem az ő A- lyeket Isten
tyai tanításából és akarattából léfznek g. az ő gond-
viseleté által
igazgat.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Efa. 40. 26. Emellyétek-fel magasságban a' ti Isten egye-
szemeiteket, és látsátok-meg, *kitsoda* teremtetted az o- bekkal eg-
kat, a' ki elő-hozza azoknak feregét szám szerint, gyűtt mi-
mindenikert nevé szolittya, az ő nagy hatalmasága képpen i-
és erősege miatt, tsak egy hijjokis nintsen azoknak. gazgatya.

Ísmet, Sid. 1. 3. Mindeneket tart az ő hatalmas beszédével.

b Solt. 139. 7. 8. 9. 10. Hová mennék a' te Lelked előtt? avagy a' te orczád előtt hová futnék? Ha a' mennyekben fel-hágok-is, *ott vagy*, ha a' koporsók-
ban vetem-is az én ágyamat, *ott is jelen vagy*. Ha ol-
lyan szárnyam volna-is mint az hajnalnak, és a' ten-
gernek utolsó határánál laknám-is, *oda-is a' te ke-
zed vinne engemet*, és a' te job kezéd meg-fogna en-
gemet.

Ísmet, Apost. tselek. 17. 22. Az Isten nem mészá-
r vagyon mindeniküinktől.

c Neh. 9. 6. Te vagy tsak egyedül amax Ur, te te-
remtetted az eget, az égeknek egeit, és azoknak
minden fokaságos feregét, a' földet, és a' kik a'
földön vadnak, a' tengereket minden benne valók-
kal egybe, te tartod mind azokat, és az égeknek
feregei tégedet imádnak.

Solt. 103. 19. Az Ur a' mennyekben helyeztet-
te az ő királyi székit, és az ő országlása mindene-
ken uralkodik.

Ísmet, Apost. tsel. 17. 28. Eő benne élünk, moz-
gunk, és vagyunk.

d Solt. 104. 13. 14. 15. 16. Ki meg-öntözi a' hegye-
ket

ket az ő lakohelyeiből, hogy a' te tselekedetidnek hasznából meg-elegítessék a' föld: teremt szénát a' barmoknak, és fűvet az embereknek hasznokra, hogy eledelt vegyenek a' földből. Ki borral meg-vidámitya az embernek szívet, és orcáját meg-fényesíti olajjal, és kenyérrel az embernek szívet erősíti: az Urnak fái meg-elegítetnek, a' Libanusnak cedrus fái melyeket plantált.

Apost. tsel. 14. 17. Nem hadta ő magát tanubizonyság nélkül lenni, ajándékokat osztogatván, adván nekünk menyből esőket, és termő időket, bétöltvén eledellel és örömmel a' mi szíveinket.

e Ki-jöv. 15. 16. Ha meg-örizended minden ő szerzésit, nem borsátok te reád a' betegségek közül egygyet-is, melyet az Egyipton béliekre borsáttam: Hanem En Ur leszek a' te meg-gyógyítód.

Job. 5. 18. 19. Mert ő a' ki betegséggel meg-látogat, és ő a' ki bé-kötözget, ő a' ki meg-sebésit, és a' kinek kezét meg-gyógyítanak. A' te sok nyomorúságból megszabadít tégedet, de még a' te számtalan háborúságidban-is nem illet a' vezedelem tégedet.

f 1. Sam. 2. 7. Az Ur szegénnyé tészén és meg-gazdagit, meg-aláz, és ugyan ő-is fel-magasztal.

Peldabesz. 22. 2. A' gazdag és a' szegény őszvetalálkoznak, mind a' kettő: pedig az Ur szerzi.

g Jer. 17. 3. 36. 37. Kísoda parantsolatyából vagyon valami, ha az Ur nem parantsolta? Avagy nem a' felséges Istennek szájából jő-e ki mind jo s-mind gonosz?

Math. 10. 29. 30. 31. Nemde nem meg-vehetőek két verebeket egy fillýeren, és egy azok közül a' földre nem esik a' ti mennyei Atyátok akarattya nélkül. Néktek pedig fejeteknek haja szálaí-s mind számlán vadnak. Ne féllyetek azért: ti sok verebeknél drágábbak vadtok.

Summa.
Háró hasznokat vé-
szünk, az

XXVIII. KERDES.

Mit használ minékünk ez az Isten teremtetésének és gondviselésének ismereti? FE-

Capitulum . XXVIII .

Et hinc hinc dolga vanne. De Cruce & Fide
Quia salus infirmis. P. Patientia in adu-
lis. Gal 19. 7. & 22. 8. & 23. 1.
Denique fundat hoc ovis: & Inimicis
dei amor. P. Potentia irresistibilis.

Nota: summa Olyia Continenda Capio.
i. Fidem, Spem, Charitatem.

Errone. P. Qui sper, fide, Charitate
sper dundin alio Collocant
P. scilicet Qui xpo ver deo eē o cr-
dunt, nū in eo Confidunt
i. Conf: Qui, o x Confidunt pōt, h-
cū honore dūnd eis exhibet, & spem
suam in eis collocant.

Capit. XXIX

Nota. Iesus se dicit se scire Idrois. habadilo
mat. 1. 21.

70: Ignatus hoc nunc semper in ore & corde habuit
hunc Margarinum gustus, auribus litibus cordi in
scripserat, & postea de hoc conversus est

In v. 7. hoc nunc est. Sic datur est.

1. A Josue Herzegot

13. A Josua f. papt. 2. ad. 3. 1.

7. A profectu, ut Esaias, Hosea & dicitur & Prophe

Idem cum nunc Iesus & Josua patet. Act. 7. 45
ut dicitur Heb. 4. 8.

Tria dicuntur Catech. de hoc nunc

1. Munda biniuntur idrois

2. Kern hell nunc idrois heron

3. Kern in talibatur in ephibit idrois

Exant. 1. Pontif. qui dicunt. A.

Isten teremtésének és gondviseelésének meg-gondolásából.

F E L E L E T.

1. Hogy az ellenünk valo dolgokat bé-
kével szenvedgyük *a*: 2. a' kedvünk szerint
valo dolgainkbá penig hálá-adók legyünk *b*:
3. jövődó dolgainkrol pedig Istenben a' mi
bizodalmas Atyánkban jo reménységünk le-
gyen *c*, ezt bizonyyal tudván, hogy az ő
szerelmétől semmi minket el nem szakasz-
hat *d*: 4. Mivel hogy minden teremtet ál-
latokkal ugy bir, hogy az ő akarattya nél-
kül, nem tsak az hog' semmit nem mivelhet-
nek, de még tsak meg sem mozdulhatnak *e*.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Solt. 39. 10. Meg-némulok, nem nyitom-meg az
én száimmat, mert te tselekeded.

Job. 1. 21. 22. Mezitelen jöttem-ki az én anyám-
nak méhéből, és mezitelen térek vízfsza oda. Az
Ur adta volt, az Ur vőtte el-is: légyen áldott az Ur-
nak neve.

b Solt. 51. 15. Híj segítségül engemet *a'* te nyo-
morúságodnak idején, és meg-szabadulak tégedet, és
te ditsőítesz engemet.

Ísmet, 1. Theff. 5. 18. Mindenekben hálákat ad-
gyatok, mert ez az Istennek akarattya a' Jhesus
Christus által.

c Solt. 55. 23. és 1. Pet. 5. 7. Minden gondaitokat
ő reá vésétek, mert ő néki gondgya vagyon ti ro-
latok.

d Solt. 125. 1. A' kik biznak az Urban, hason-
latosok léfznek a' Sion hegyéhez, melly meg nem
mozdul: meg-marad mind örökké.

Rom. 8. 35. Kicsoda szakaszt-el minket *a'* Chri-
stusnak szerelmétől?

C 3

Rom²1. Mellyik
az első?2. Mellyik
a' második?3. Melyik a'
harmadik?4. Mitsoda
fundamen-
tomon áll
ez te jövő-
dó dolgaid-
rol valo bi-
zodalmod?

Rom. 8. 38. 39. Mert én bizonynyal el-hittem, hog' sem halál, sem élet, sem Angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalomságok, sem jelen valók, sem következők, sem magaság, sem mélység, és semmi egyéb teremtetett állat, el nem szakaszthat minket az Istennek szeretelmétől, melly vagyon a' mi Urunk Jésus Christusban.

e Esa. 41. 10. Ne féllj, mert én te veled vagyok, meg ne rettenj mert én vagyok a' te Istened, ki tégedet meg-erősítelek, annak felette meg-segitlek, és az én igazságomnak job karjával támogatlak tégedet. Imé meg-szégyentülnek és meg-gyaláztatnak valakik te ellened fel-gerjednek, olyanok léfznek mint a' semmi, és a' kik tégedet háborgatnak el-vesznek.

XI. UR

NAP.

Summája a' feleletnek.

JÉsusnak, az az, Idvezítőnek neveztetik az Isté Fia két okokért.

1. Mellyik az első?

2. Mellyik a' második?

Példabesz. 21. 1. Mint a' vízeknek folyási, úgy a' Királynak szíve az Urnak kezében vagyon, valahová akarja oda hajtja azt.

A' FIU ISTEN RÓL.

XXIX. KERDES.

Az Isten Fia miért neveztetik JÉsusnak, az az, Idvezítőnek?

F E L E L E T.

1. Mert minket minden bűneinkből idvezit a: 2. nem-is kell másunnan idvességet kérni, s' nem-is találhatni penig egyebütt. b.

a Math. 1. 21. Az Angyal így szól a' Josophennek: A' Márta szül fiat, és hívod az ő nevét JÉsusnak, mert ő szabadítja-meg az ő népét az ő bűneiből.

† Tudnillik az eg' Jésus Christus nevénel.

b Apost. tsel. 4. 12. Es nintsen-is senkiben másban idvesség: mert nem-is adatott az emberek közöttég alatt más név, melly által kellene meg-tartatnunk †.

2. Cor. 3. 11. Más fundamentomot senki nem vethet

AZ OR

Q. Hozza Jeshu meg habadított a bűntől, de nem a bűnnek bűnterestől. Refut. Heb. 10. 14

B. Hozza nem minden bűntől, hanem csak az Eredendő bűntől. Refut. 1. Jos. 1. 7.

M. Solius errant. P. dicunt: Aron idrejtő m: az idrejtő utat tanított. Heb. 5. 9. és ha az igaz volna. Propetia & Apostoli essent servatori. 2. dicunt: M. Mar tiro n. sajót helyre dít az idrejtő tudományáért, sed sic & Mar tyri alii essent Jeshu

M. Luth: P. dicunt: Gratia salutaris est oim ex Mat. 1. 21. sed refut. q. ibi di. az öm pter

2. dicunt: Ad in Jeshu terd bajtus es sines utri hironatati ex Gal. 2. 10. Refut. q. a. Mennyeket is föld alatt volt terdek nincsen & Culan interius intell

castio xxx.

Hic docet Caruit: az igazság ig. idrejtő Jeshu való kiad ellen herő saromfele helygő tudományul.

1. Az enochus herőni az idrejtő is a bötö gylly P. v. A. 2. Midön segitregül kiffah. 3. Tiffette gelye 7. phat olarohat. Zeneb. 4. varasolt falult ok agolt Patron & ilapstamul 5. Supra xad B. v. M. Francie dresayni

2. Mago utul 3. Extram in a lins fant. V. 9. P. Penteheris, 2. Gaudel Jemepi - 3. Bajtaly omis dich 4. Farandoh Jig. a alfarolt claps tpolmolt gitepi 6. Rosh in mv. 7. Anniculans confelios

venit in defensionem inde in Repp

Castro

azon kívül a' melly egyszer vettetett, melly a' J E S U S
CHRISTUS.

XXX. K E R D E S.

Hiszneké ez okáért azok az egygyetlen egy Id-
vezítő J E S U S B A N : kik a' Szentektől, avagy
Magoktól, avagy másunnan keresnek idves-
séget és meg-boldogulást?

F E L E L E T.

Nem hisznek: Mert noha szoval ditse-
kednek ez Idvezítővel, de voltaképpen ta-
gadják a' Jesust egygyetlen egy Idvezítő-
nek lenni. 1. Mert szűkség a' Jesust vagy
nem tellyességgel való Idvezítőnek lenni a.
vagy a' kik őtet idvezítő igaz hittel hozzá-
jok kaptasolják, azok ő benne mindeneket
birjanak valamellyek az idvességre szűksé-
gesek b.

Az szentektől) Midőn azoknak érdemek és
Isten előtt való esedezések által hiszik az ő bűn-
eknek bocsánatjának, és Isten kegyelmének meg-
nyerését.

A'vagy magoktól) Midőn magok érdemi által
akarják az örök életet érdemleni.

A'vagy másunnan) Midőn a' Pápától ki-írtott
bűn-bocsánatról való menedék levelek, (Indul-
gentiák) a' Butsuk, Mife áldozatok, szentelt vi-
zek, a' vagy Purgatorium által akarják bűneiknek
bocsánatját el-nyerni.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Coloss. 1. 19. 20. Tetszett az Atyának hogy ő
benne lakoznék minden tellyesség, és hogy az ő ke-
resztinek vére által bekefséget szerezvén, ő általa bé-
keltetne-meg mindeneket magával, ő általa mondom,

Summája a'
feleletnek.

Valakik az
ő boldog-
ságokat
vagy a' szē-
tektől, vag-
ő magok-
tul, vagy
másunnan
keresik, a-
zok meg-
tagadják az
egy idvezi-
tő Jesust.

1. Mikép-
pen bizo-
nyitod-meg
hogy azok
meg-tagad-
ják a' Je-
sust?

mind a' kik ez földön, mind a' kik a' mennyégben vannak.

Coloff. 2.9. 10. A' Christusban lakozik az Isten-fégnek tellyesége valóság szerént. Es ő benne lőttek tellyesékké.

b. Jan. 1. 14. Es az Ige testé lőtt, és lakozott mi közöttünk, ki tellyes vala kegyelemmel és igazsággal.

Jan. 1. 16. Az ő tellyeségéből vőttünk mind-

XII. UR nyáján kegyelmet-is kegyelemért.

N A P. Hebr. 7. 25. Minék-okaért meg-is tarthattya Sumája a F. mindenestől fogva azokat-is, a' kik általa járulnak Az Istenhez; Mert mindenkoron él, és esedezik ő érették. Fia Christi Jan. 3. 25. Az Atya szereti a' Fiát, és mindenneket fűstnek, az bizott az ő kezében. A' ki hisz a' Fiában, vagy az, megke- annak örök élete.

netetnek ne
veztetik,
mert ő há-
rő tisztekre
kenettetett-
fel, ugymint
Profái, d,
Papi f, és
Királyi i,
tisztire.

XXXI. K E R D E S.

Miért neveztetik CHRISTUSNAK:

az az, meg-kenettetnek?

F E L E L E T.

Mert 1. az Atyától a. rendeltetett b. és szent Lélektől c. meg-kenetett 2. fő Prophétává és tanítóvá d: ki minékünk a' mi váltáságunk felől az ő Atyának titkos tanácsát és minden. akaratyát meg-jelentette e. Fő Pappá-is f. ki 3. az ő te stének egyszer valo áldozattyával min- ket meg-váltott g: és érettünk az Atyánál fetai tisztí? szüntelenül esedezik h: Örökké valo Kirá- 3. Mitsoda lya is i. ki 4. minket az ő igijével k, és szent az ő Papi Lelkével l, igazgat, és a' nekünk kerestett tisztí? idvességben, oltalmaz és meg-tart m.

4. Mitsoda az ő Királyi **CHRISTUS**) Ez ige Christus eredete szerént tisztí? Gőrgő ige. A' Mesias nevű ige. De mind a' kető

Nota Ordo hoc officii in Decreto dñi
Elfi akiraly pag. 2. Applij 3. akiraly
Tam excoñe dexti: Profeta. Sacerdos
& Rex factus est.

Errant: 1. Iudei Negant Ieshu Mar-
tum, ver. ex Moysi Patris promissio
Refut. Dan. 9. 24. Gen. 49. 10.

2. Lutheri qui inter dona sp. s. h. x. p.
oñs communicante numerant omni
gentes & israhelitas & Refut. Elia 11. 2. 7.

Pontif. qui 1. Quia alij pop. Regem in
Ecclia agnoscunt Coluntq.

2. Quia plura sacrificia p. n. p. n.
huius sacerdotis huius sacrificii

3. 2. Alio propter p. n. hunc agno-
scunt: Papas & Concilij qui more
dogmata credunt.

1. Joann qui admittunt 3. p. n. hoc officio
nomine tenent, negant napk.

1. Profeta huius, de tagadish oñs
fieri huius videtur voluit ut Angli huius
tanatrat, dñe bizonos ed oñs amba.

2. M. axtus tagadish a fidiu vald' dñe
zattyat, huius tñd dñe dñe in celis

3. Negant Regem eē ater, huius finit
Mundu eñt ut Hungaricus dñe
dñe.

Questio xxxi

Summa Englii sic exponit. q. Englii nil aliud, nisi
 Iohannem probat esse Christum

Christus secundum fidem Messias, sicut nunciamus
 Ios. 1. 42.

Nota: A Christo hinc in unum foldis enlat, do nunciat
 nev. Val. 105. 15. Az in hunc tenem mebantur

I. A Prophetis, q. undi p. 1 Reg. 19. 16.

II. A Tö Papok. Exod. 30. 30.

III. A Kiralyok. 1 Sam. 9. 16. Tö Christo figura ös unum
 est glorie. Dan. 9. 26. Ios. 20. 2. ult. Val. 48.

Nota: A Teleleth. Öt dolgot vannak:

A. Christo felhatterek mellette. B. Deu Patre, q. p.
 B. A. G. Lelch. Eia. 61. 1. alios Prophetas. In
 domo & regis hinc unum. Tö x. a. p. 8. 20. 2.

2. A Christo felhatterek mellette hinc refu. 1. Övöthi
 fogva való drendely. 2. Időseim. mellette
 A. 10. 8.

3. A Christo felhatterek elsőve: officio Prophetie
 melly alatt A. Az in uharatynak caritatis
 B. Annak utdormanyt meg erősteseben
 mellyet meg erőstet. 1. Mirakul. 2. Papok. 3. M.

4. A Christo mellé állom, idny finis, q. i. consistit
 az atonish, az atonish.

A Christo meg hatterek mellette hinc medik vege
 a Kiralygig melly ell az igazgatash. p.
 bu & spim. es az oblatnash.

Nota: Fundo. G. officio: q. i. Christo
 definitio nos liberam. P. A. Tüd atonish
 ut p. 1. 2. Az atonish ut hinc
 3. A Kiralygig ut p. 1.

kettő azon jegyzéssel jegyez meg-kenetett, mint meg-terzik ime' mondásból: *Meg-találtuk ama' Mesiást, az az, ha meg-magyarázod, ama' Christust. Jan. 1.42.*

Propheta; Fő Pap: Király) Mert az őv Testámentumban a' Prophéták, a' Királyok, és a' Fő Papok, kik a' Christushnak ábrázolói valának, fel-kenetettek vala. Es az a' fel-kenetés vala az ő rendszerezént való hivatalok felől való bizonyosság-tétel: és hogy őket az Isten, az ő tisztekekhez illendő szűkösséges ajándékokkal-is fel-ékeftendő vala.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Apost.tsel. 4. 27. Egybe gyűltenek a' te szent Fiaid ellen a' Jesus ellen, a' kit meg-kenél.

b Luc. 4.18. Efa. 61.1. Az Urnak Lelke vagyon én rajtam, mivel-hogy meg-kenet engemet, azért küldött engemet, hogy a' szegényeknek Evangeliumot hirdessek.

Apost.tsel. 2. 36. Bizonytal tudgya azért az Iraelnek egész háza, hogy ezt az Isten törté Urrá és Christusa, e' Jesust mondom, a' kit ti megfeszítetek.

c Sid. 1. 9. Solt. 45. 8. Szeretted az igazságot, és gyűlölted az hamisságot, *annakokáért kent-meg tégedet * a' te † Istened; örömmek olajjával **, minden te társaid felett.

Apost.tsel. 3. 22. A' Názáretbéli Jesust az Isten meg-kenete Szent Lélekkel és hatalommal.

d Apost.tsel. 3. 22. Mos. 5. köny. 18. 15. Moses így szollot a' régi atyáknak: *Prophetát támaszt nektek az Ur a' ti Istentek a' ti atyátokfiái között, mint engemet, azt halgassátok mindenebben, a' melyeket néktek szollánd.*

Math. 17. 5. Ez amaz én szerelmes Fiam, a' kiből nyugoszm; *őtet halgassátok.*

e Ján. 1. 18. Az Istent soha senki nem látta, hanem amaz egygyetlen egy szűlött Fiu, ki az Atyának kebelében vagyon, *az beszéllette-meg minékünk.*

* O Istennek Fia.

† A' te Sz. Atyád.

* Szent Lélekkel.

Ján. 15. 15. Mindeneket valamelyeket hallottam az Atyától meg-jelenttem tőnétek.

f Solt. 110. 4. Meg eskütt az Ur, és meg nem bányá az t: te vagy örökké- valo fő Pap Mechisedeknek rendi szerint.

Sid. 3. 1. Atyámiai szentek, a' mennyei hivatalnak részefi, gondollyátok-meg a' mi vallásunknak Apostolát és fő Papját a' Jesus Christust.

g Sid. 10. 10. Meg-szenteltettünk a' Jesus Christus testének egyszer valo meg-áldozásának általa.

Ismer v. 14. A' Christus egyvetlen egy áldozattal val tökéletessékké tőtte mind örökké azokat, a' kik meg-szenteltetnek.

Jelen. 5. 9. Meg-ölettetél és meg-váltottál minket Istennek a' te véred által, minden ágazatból és nyelvekből és népekből.

h Rom. 8. 34. Kitsoda a' ki kárhoztatna? Christus az a' ki meg-holt: sőt a' ki fel-támadott: ki az Istennek jobján-is vagyon, és esedezik mi érteünk.

* Szol az i Solt. 2. 6. En pedig fel-kentem * az én királyomat Sionon az én szent hegyemen.

Atya szent Fiáról.

Luc. 1. 32. 33. Es az Ur Isten néki adgya a' Dávidnak az ő atyának királyi székit, és uralkodik a' Jákobnak házán mind örökké, és az ő országnak vége nem lesz.

k Solt. 110. 2. A' te erősségednek pálczáját ki-botsítya az Ur Sionból.

Esa. 2. 3. Mich. 4. 2. Sionból mégyen-ki a' Törvény, és az Urnak beszéde Jerusalemből.

l Ján. 14. 16. En kérem az Atyát, és más Vigasztalot ad néktek, hogy maradgyon veletek mind örökké: tudni-illik az igazságnak ama' Lelkét.

Ján. 16. 7. 13. Ha el-mégyek, el-küldöm a' Vigasztalot t ti hozzátok. Az bé-víszén avagy vezérel titeket minden igazságra.

m Ján. 10. 27. 28. Az én juhaim az én beszédemet halgattyák; és én azokat ismérem; és ők követnek

vetnek

yekei hallottam a

Ur, és megne
Pap Mészáros

menyei hívza
mi vallásunk

is. a János Csorba
ak általa.

en egy áldozatra
é azokat, a k

eg-váltottal mi
den ágazatból

hozzatna: Csorba
madot: ki az

ik mi erettség
az en király

éki adgya a D
és uralkodot

az ő országra

bálczást ki-bra

gpen-ki a Tő
emből.

at, és más Vagy
veleek mind

ama' Lelek
l-küldöm a

zen avagy

n az én befek
tem; és ők

vetni

A Kerepstenység nem jó a kerepstrigat

2. ö fairsíu declarat xñus Rom. 11. 16

2. Sem a kerepstil nem jó az Confessio pñus
Poa añe xñus & mag kerepstrigat. nem el
rípse

Eunichstó origója Añ. 11. 16. Antiochie

Nota: A Kerepstenység hatóball:

1. In externa Confessio

2. In interna Communio, quatenus
in xño Capite, perfido. & carnis pro
charitate coniungimur

Q. Miben áll a kerepstenység endő? Profón
sága, Paplaja's Kiraly sága?

R. vide in Resp.

Errant: Pontif. 1. Cum unditū extenu
in R. 7. urgent. negligente interm.

2. Cum sacrificia propitiola pro pecc.
viti & mortui in R. 7. urgent. falim

3. Cum alapa Papia nominant

4. Mithoraphi Gerzesech affixon lñit
3. Frangit, domonhostil, Benedicthit
nervat. Refut 1 cor. 1. 12. 13.

5. Cum o xñam sed Jesuita & loci Jesu
volunt nñan

6. Cum nos per Columnas & illusionē
dicunt Calvinistas. & pñus
veri Refut. 1. 12. 13.

vetnek engemet. Es én örök életet adok nékik, el
sem vesznek soha örökké, és senki őket az én kezem-
ből ki nem ragadja.

Summája a'
Feleletnek:

XXXII. KERDES.

Te pedig miért neveztetel keresztyénnek?
keresztyénnek, az az, meg-kenetnek: mert a' Jესus Christu-
s-nak hármias tisztekre való fel-kenettetésének részese vagyok b.

Azért hi-
vattatom

F E L E L E T.

1. Ezért, mert a' hit által a' Jესus Chri-
stusnak tagja a, és az ő kenetének részese
vagyok b; ezért hogy 2 az ő nevét-is val-
lyam c. 3. és magamat ő eleiben hálá-adás-
nak égő áldozatjának állastam d, és hogy
4. e' világon való életemben a' bűn és a' Sántán
ellen szabados és jó lelki isméréssel
viaskodgyam e: és ez életnek utánna a'
Christussal minden teremtetett állatokon
örökké országoljak f.

1. Miért
vagy a' Jē-
sus Christus
kenetének
részese?
2. Mitsoda
a' te Profe-
tái tiszted?
3. Mitsoda
Papi tiszted?
4. Mitsoda
királyi tisz-
ted?

Keresztyén, Christén) E' szó vészen eredet a'
Christus nevéből, melly annyit részen mint meg-
kenetett. E' név pedig a' híveknek ugymint a' Chri-
stus tanítványinak és követőinek adatott elsőben
Antiochiában, Urunknak menybe menetele után
egynehány elzindókkal. Lásd-meg Ap. tsel. 11. 26.

Az ő kenetének részese) Az az, az ő Lélkének:
melly által Prophetáságra, Papságra, és Királyi tisz-
tre fel-kenettettem, Jelenés. 5. 10. és egyszer mind
azon által-is illendőnek tétetem e' tiszteknek iga-
zán való véghez vitelére.

Szent írásbéli bizonyítások

a. 1. Cor. 12. 27. Ti pedig a' Christus teste vadtok,
és az ő tagjai rész szerint.

b. 1. Ján. 2. 27. A' kenet mellyet el-vettetek ő tőle, meg-
marad ti bennetek.

2. Cor.

2. Cor. 1. 21. 22. A' ki minket meg-erősit a' Christusban ti veletek egybe, és a' ki minket megkent az Isten az : ki el-is pészérelt minket, és adta az ő Lelkének zálagát a' mi szíveinkben.

c 1. Pet. 2. 9. Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nép vadatok, és olly nép, melyet Isten sajátjának tart, hogy annak hatalmas dolgaiból hirdessétek, a' ki titeket a' sórtétfégből az ő tudálatos világosságára hívott.

d 1. Pet. 2. 5. Ti is mint élő kövek építettek fel, hogy legyetek lelki ház, szent Papság, lelki áldozatoknak áldozásának, melyek Istennek a' Christus által tessenek.

Rom. 12. 1. Intellek titeket Atyámfiai, az Istennek irgalmaisságára, hogy állásátok a' ti testeitek, élő, szent, és Istennek kedves áldozatul, ama' ti okos díszleteletek.

e Rom. 6. 12. 13. Ne uralkodgyék a' bűn a' ti halando testeitekben, hogy engedgyetek annak kívánságának : Se pedig ne állásátok a' ti tagjaitokat hamisságnak segyvere gyanánt a' bűnnek, hanem állásátok magatokat Istennek, úgy mint kik a' halálból meg-elevenítettetek, és a' ti tagjaitokat igazságnak segyvere gyanánt Istennek.

Eph. 6. 12. Mert nintsen nekünk tuskodásunk a' vér és test ellen : hanem a' birodalmok ellen, hatalmasságok ellen, e' világnak Urai ellen, ez életnek sórtetégenek vezéri ellen, a' lelki gonofságok ellen, melyek a' magasságban vadnak.

1. Pet. 5. 8. 9. Jozanok legyetek, vigyázzatok : mert a' ti ellenségek az ördög, mint az ordito oroszlán, széllyel jár, keresvén kit el-nyeljen : kinek ellen állatok erőfiek lévén az hitben.

f Jelen. 3. 21. A' ki győződelmes léfzen, egyránt ábrattem velm az én királyi székbemben, mint én is győződelmet vöttem, és ülök az én Atyámmal az ő királyi székben.

er meg-erőlt
'ki minke
minket, s
ben.

at demzetse
olly nép, mely
k hatalmas dolga
ból az ő szava

ővek építkez
szent Pápi
stenoek a Ch

yámfiai, az llt
ok a' ti igy
ul, ama' ti o

ek a' bön a' ti
yetek annak k
k a' ti igazsá

imnek, hanem
y mint kik a' b
ti igazságon

ekusáodisunk
imok ellen, haza
m, ez éltnek s

gek ellen, mely
k, vigyázzat
az ordiko ar

elleyen: kinek d
és isfen, eg
ben, mint e

én Aiyamok
a Tim.

MEG-SZABADULASAROL. 45

2 Tim. 2. 12. Ha bekeséges tőrök leszünk, ő vele uralkodunk.

Jelen. 2. 26. 27. A' ki diadalmas leszén, és meg-
őrizendi mind végig az én tselekedetimet, adok an-
nak hatalmat a' pogány népeken, és bírja azokat
vas vészszövel, és mint a' fazekasnak edényi meg-
romtatnak, miképpen én-is vőtem az én Atyámtól.

XXXIII. K E R D E S.

Miért hivattatik a' Christus Istennek egyet-
len egy szülött Fiának, há mi-is Istennek
fiai vagyunk?

zért mondatik az Istennek egyyetlen egy szülött Fának, mert
tsak maga örökké a, és természet szerint való Istennek Fia b.

F E L E L T.

Mert a' Christus tsak egyedül ő maga az
örök Atya Istennek örökké a, és természet
szerint való fia b: mi penig 1. ő érette ke-
gyelemből lőttünk az Atyának fogadott-
fiaivá c.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Mich. 5. 2. De te Ephraának Bethleheme,
jollehet kicsiny város vagy a' Judának fő városi kö-
zött, mindazáltal te belőled származik énnékem a'
ki Izraelben Uralkodo leszén jóvendőben, kinek ki-jö-
veteli eleitől fogva, és örök időktől fogva vadnak.

Ján. 1. 2. 3. A' kezdetben vala amaz Ige, és az az
Ige vala az Istennél, és az az Ige Isten vala. Ez az
Ige kezdetől fogva az Istennél vala. Mindenek ez
Ige által teremtetek, és ő nála nélkül semmi nem
lött, a' mi lött.

Sid. 9. 14. Mennyivel inkább a' Christusnak vére
ki az örökké való Lélek által *, önmón magát ártatlan
lévén meg-áldozta az Istennek, meg-tiszttva a' ti lel-
ki-isméreteteket a' meg-holt tselekedetektől, hog-
szolgályatok az élő Istennek,

b Sid. 1.

XIII.

UR NAP.

Summája a'
feleletnek.

A' Jesus

Christus a-

1. Mi-
képpen va-
gyunk mi
Istennek
Fiai?

* Az az,

az ő örök-
ké való I-
stensége ál-
tal.

b Sid. 1. 2. 3. Az Isten az utolsó időkben szolgált minékünk az ő fia által kitölt mindeneknek örökösévé, ki által e világot is teremtetten: ki az ő ditsőségének fényessége, és annak személyének kimertzett belyege.

Jan. 5. 18. A' Sidók akarják vala őtet meg-ölni, mivel hogy nemcsak meg-rontotta volna a' szombatot, hanem az Isten-is saját Attyának mondotta volna, az Istenhez magát egyenlővé tévén.

Rom. 8. 32. Ha Isten az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem azt mi érettünk mindnyájan adta: mi módon az ő Fiával mindeneket-is minékünk ingyen kegyelemből nem adna?

Jan. 1. 14. Es láttuk az ő ditsőségét, úgy mint az Atyának eggyetlen egy fülötének ditsőségét.

c Ephés. 1. 5. 6. Az Isten és a' mi Urunk Jézus Christusnak Attya el-választott minket, kiket fiaivá fogadna, a' Jézus Christus által ő magában, az ő akaratjának jó kedve szerint, az ő ditsőséges kegyelmességének ditsiretire: mellyből minket ingyen magának kedvesekké tett ama' szerelmesben.

† ezt a' méltóságot.

Jan. 1. 12. Valakik őtet vévek adá nekik ezt a' hatalmat †, hogy Isten fiaivá legyenek.

Gal. 3. 26. Mindnyájan Istennek fiaivá vadtok a' Jézus Christusban való hit által.

Summája a' feleletnek.

XXXIV. KERDES.

A' Christus azért

Miért nevez ed őtet mi Urunknak,

hivattatik mi Urunknak: Mert a' mi testünket és lelkünket a, az ő vérevel váltotta-meg c.

FELELET.

1. Honnan váltott-ki minket a' Christus?

Mert a' mi testünket és lelkünket a 1. a' bűnöktől b, 2. nem aranyon sem ezüstön, hanem az ő drágalátos vérevel meg-váltván

2. Micsoda árron váltott meg minket?

c, és az ördögnek minden hatalmatul meg-fzabadítván d, minket ő magának saját népévé tött.

Szent

2. A Ceremoniaitul Sal. 9.3.

Errant forins Negantes armad dinnit
Thion ex p. dicentes filio dei dicit
I. e. conceptus a sp. s. s. 2. e. noster i adeo.
I. e. obediens factus deo, & p. s. s. s. s. s.

Cestio xxiv.

Cegi dologit canit 2. k. 1. Kihor valtoamig a
xhu azo Un batalmat 2. Tstintet lthimhet
Mitul? A bünöhtül, 1. az ördög batalmatül.

Min? Kun aranyon vizitül

Mivag: legi minhet sajó niperé vesse

Xota ~~flagon~~ ^{flagon} jussu vagyon az Unalig. 1. Ferme
Berö jussa. 2. Negitelt. 3. Jögö xlemb

Flaxatus Ura az Esiait 2.

Errant forins Negantes venire Redem
ptionis per xhu

Errant Pontif. Qui dicunt, Aranyon vizitül
lede abünöhtül mig Kabadulni

Errant. Nihor actusou linnit omis
urat az Esiait ismord rannitonal daltie
lthimheten vualhodjch.

Castio xxxv

Docet Incarnatio xii

Hic docet talantat et felicit

R. Aug. Testisulo Gemelly, o Latrans p. s. d. Fel.
hogy aki által teremtetek mindennek az által
menne reges a magodil terantisi. Hogy ten
re minituc fii fiaia, et hogy az által aki az
fűnch abazagya, allitacniel helye bennel
az fűnch kepe. ide Lit. a.

III. Ennek a fűnch d. igaz fűsege. hogy az általi fű
vols, azis lepsz, meg ten valtozat azo fűsege
ide Lit. b.

III. Ennek igaz emberivols. hogy noda nem em
beri Gemelly, mind az által igaz emberi Lelek
bűl is testbűl alló teremtetet. ide fel. Lit. c.

IV. Ennek Testnch eredete. mely harom Szaval tet
tik hii a Credo. R. Kületék, melyet igaz
emberi teremtetet bizonyitnak meg.

B. Kürtül, hogy be tellyika profetia Eze. 7. 14.

F. Mariatul. hogy meg bizonyitassék az
Araheul és adand magrabul valónak, mely
bűl való volt a Maria. Lit. d.

V. Ennek Testnch formuloja. A B. Lelek által. m
o excludig Patet, q. Gal. 40. d. Testet formakuland
ita me. Plinius. Jo. 5. 1. ut hii formano Taber
de a B. Lelek hii valtozpen való nimbaja is
hogy a xpus Teste fűse meg utbiul formak
tata, is az erendö bűntül el rehespeno
is az emberi teremtetet az hii Gemellyel egy
fűtaca. Lit. e

VI. Aug. Testisulo d. modja, a felvétel által, nem
az el valtozas által Lit. f.

VII.

Szent írásbéli bizonyságok.

a 1. Cor. 6. 20. Arron vétetetek-meg, Ditsőitetek azért az Istent a' ti testetekben, és lelketekben, melyek az Istenei.

b Coloss. 1. 14. A' Christusban vagyon váltáságunk az ő vére által, az az, bűneinknek bocsánattja.

c 1. Pet. 1. 18. 19. Ugy-mint kik tudgyátok, hogy nem veszendő állapotokon aranyon vagy ez üstön váltatatok-meg a' ti hijában való éietetekből; hanem hágalátos véren, tudni-illik a' macula és szeplő-nél való báránynak a' Christusnak vérén.

d Sid. 2. 14. 15. Az ő halálának általa el-rottotta azt, a' kinél a' halálnak birodalma vala, az az, az ördögöt, és meg-szabadította, valakik az halálból való félelemnek miatta tellyes életekben rá-
ok valának.

e Tit. 2. 14. A' Christus adta ő magát mi éret-
ink, hogy meg-váltana minket minden hamisság-
l, és tisztítana magának kiváltsképpen való népet, jó
elekedetekre igyekezőt.

XIV.

UR NAP.

Summája a'

feleletnek.

A' Chri-

stusnak fo-

ttatásáról és születéséről való ágazatjában bé vagyon foglal-

va az Isten Fiának meg-testesülésiének titka.

XXXV. KERDES.

Kit hisz mikor azt mondod: Ki fogontaték
szent Lélektől, születék szűz Máriától?
születéséről és születéséről való ágazatjában bé vagyon foglal-
va az Isten Fiának meg-testesülésiének titka.

F E L E L E T.

Hogy 1. ő maga az Isten Fia a, a' ki 2. az és Istenfégeben mind örökké meg-
ír ad b, 3. igaz emberi természet c, 4. szűz Máriának testéből és véréből d, 5. szent Léleknek tselekedete által e, 6. vőtt-
f, 7. hog' egyfzers'mind Dávidnak való-
gos magva g, 8. és az ő atyafiaihoz min-
nekben hasonlatos lenne h, a' bűntől
g-válva, i, (vőtt-sel) gyan azon,

1. Kísoda

fogontatott

és született

a' szűz Má-

riától?

2. Nemde

fogontatása

és születése

után meg-

maradé u-

gyan azon,

a' ki volt
annak előt-
te?

3. A' meg-
testesülés
által mit

vőtt azért
fel magára?

4. Honnan
vőtte-fel
azt az em-
beri termé-
szetet?

5. A' szűz
miképpen
fogadott,
és szült?

6. Az Isté
Fia, mi-
képpen vőtt

Emberi ter-
mészetet a'
szűz Má-
riától?

7. Miért
kellott az
Isten Fiá-
nak szület-
tetni a' szűz
Máriától?

8. Miért
kellott igaz
Emberre
születtetni?

Vőtt-fel) Tudni-illik a' személyi eggyesésgben
ugy hogy mostan ő néki vadnak ket egy-mástól
meg-külömböztetett természeti, Isteni és emberi,
kik mindazáltal olly el-válthatatlan-képpen eggye-
sültenek, hogy mind a' ketten-is csak egy magán
valo személyt tésznek.

A' Dávidnak igaz magva) A' kiből tudni-illik
a' Christusnak test szerint születtetni kellett. Eln.
11. 1. Jer. 23. 5. A' kinek háza-népe közöttül és
törzsekből eredett vala-is a' szűz Mária, Luc. 1. 27.

Mindenekben hasonlatos) 1. Az emberi termé-
szetnek állattýára és 2. tulajdonságira képest
Kiket mind örökké meg-tart. 3. Azon ember
természetnek erőtelenségeire képest (a' bűnös
kívül), mellyeket fel-támadása után le-tőtt.

Szent írásbéli bizonyosságok

a Gal. 4. 4. Minek-utánna el-jött a' tellyes-
dő, ki-borsátá Isten az ő Fiát, ki alszszonyi-állat-
lőtt.

b 1. Jan. 5. 20. Ez amaz igaz Isten, és
örök élet.

Isinét, Rom. 9. 5. Az Izraéliták közöttül vala
a' Christus test szerint: ki mindeneknek felette örök-
ké ditsirendő Isten. Amen.

Solt. 102. 16. Sid. 1. 10. 11. 12. Te Ur-
Christe kezdetben fundáltad a' földet, és a' te ke-
zeidnek tsinálmányi az egek. Azok el-vefznek
te pedig meg-maradtz, és mind azok mint a' ruh-
meg-avulnak: és mint az időzetet egybe-hajtod
ket, és meg-változnak: te pedig ugyan azon vag-
és a' te esztendeid el nem fogynak.

c 1. Tim. 2. 5. Egy az Isten, egy a' közben-
ro-is Isten között, az ember Christus Jéhus.

Isinét, 1. Jan. 1. 1. 3. A' mi vala a' kezdetben,
mit hallottunk, a' mit szemekkel látunk, a' mire lát-
tunk, és a' mit kezeink meg-tapasztaltának, az él-
nek ama' beszédéről. A' mit mondok látunk, ha-
lottunk azt hirdettük néktek. Luc.

1 E
Lu
tja: i
M
kem
d l
f. k. f
mek
lín
az lín
bedha
vét J
ban
lsten
kir. E
szony
gyüm
az én
e
Mim
rek.
Lélek
ereje á
te töl
hivatt
f
kat vé
jár
közö
lín
jában
stenn
tűreli
g
vid k
dona
dora
viszi.

Luc. 24. 39. A' Léleknek nintsen *húsa és tson-
tja*: mint énnékem láttátok hogy vagyok.

Marth. 26. 38. Minden feől izomoru az én lel-
kem mind halálig.

d Efa. 7. 14. Imé a' *szűz fogad az ő méhében és
szűl Fia*t: és hívod, oh Izz, az ő nevét Immanuel-
nek *.

Ismer Luc. 1. 30. 31. 32. Ne fély *Maria*; mert
az Istennél kegyelemben vagy. Es imé a' te mé-
hedben fogadsz, és *szűsz Fia*t: és nevezed az ő ne-
vét Jésumnak. Es nagy léssen ez, és a' magasság-
ban lakozo Istennek Fiának hivatattik, és az Ur
Isten néki adgya a' Dávidnak az ő Attyának szé-
kit. Es a' 42. 43. versekben: Aldott vagy te az asz-
szonyi-állatok között, és áldott a' te méhednek
gyümölte; és honnét vagyok ez énnékem, hogy
az én Uramnak annya én hozzám jöjjön.

e Luc. 1. 34. 35. Monda Mária az Angyalnak:
Mimodon léssen ez? holott én férfiat nem ismé-
rek. Es felelvén az Angyal monda néki: A' *szent
Lélek szűl te reád, és a' magasságban lakozo Istennek
ereje árnyékoz-meg tégedet*: Annakokáért az is a' mi
te tőled szűllettetik, szent lévén, Istennek Fiának
hivatattik.

f Sid. 2. 16. Mert bizonyára nem az Angyalo-
kat vőte fel: hanem az *Abrahám magvát vőte fel*.

Ján. 1. 14. *Amaz Ige testé lett*; és lakozott mi
közöttünk.

Ismer, Phil. 2. 6. 7. Ki mikoron Istennek formá-
jában volna, nem alitá ragadománynak lenni az I-
stennel valo egyenlöléget, hanem ő magát meg-
üressíté, szolgál formát vévén magára.

g Apost. tel. 13. 22. 23. Támasztá nekik a' Dá-
vid királyt; kinek bizonyágot is tévén azt mon-
dotta: Találtam szívem szerint valo férfiat a' Dávi-
dot a' Jeshének fiát, ki minden akaratimat véghez
viszi. Ennek magvából támasztotta Isten Izráelnek

* Az az, ha
meg-ma-
gyarazod
velünk
Istennek,
Marth. 1.
23.

† Az az,
fel-vőtte a'
testet, avagy
az emberi
terméseter.
Lásd-meg,
Sid. 2. 16.

az ő igéreti szerint a' Szabadító Jést.

Apoft. tsel. 2. 30. Az Isten esküvéssel meg-
kötö a' Dávidnak, hogy jóvendőben az ő agyékának
gyümölcséből bocsátaná el a' Christust teste szerint.

b Sid. 2. 17. Annakokáért mindenesfől fogva ha-
sonlatosnak kellett lenni az atyafiakhoz : hogy könyö-
rűlő lenne és hiv fő Pap az Isten előtt való dol-
gokban : hogy a' népnek bűneit meg-tisztítaná.

Isinét Phil. 2. 7. 8. ő hasonlatos lőtt az embe-
rekhez, és emberi ábrázatban találtatott.

i 1. Jan. 3. 5. Tudgyátok hogy a' Christus azért
jelent-meg, hogy a' mi bűneinket el-törlené, és
bűn ő benne nintsen.

Isinét, Sid. 4. 15. Meg-kéférteteret lévén min-
denekben, mindazáltal a' bűntől meg-váltva.

XXXVI. KERDES.

Summája a'
feleletnek.

A' Chri-
stusnak

szentéges fogontatásából és szűletéséből ez hasznót vészem;
hogy én bizonyos vagyok, hogy ő ennékem-is közben-járó a,
a' ki az én bűneimet az Isten előtt el-fedezi b.

FELELET.

Ezt hogy ő minekünk Közben-járónk
a, ki az ő ártatlanságával, és tökéletes szent-
ségével, az én bűneimet mellyekben fo-
gontattam el-fedezi, hogy az Isten eleiben
ne menyenek b.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Sid. 7. 26. Illyen Papi fejed lem illet vala min-
ket, szent, ártatlan, szeplő nélkül vala, a' bűnösöktől
el-választatott, és ki az egeknel magasságosb
volna.

b Rom. 8. 3. A' mi a' törvénynek lehetetlen
vala, mivel hogy erőtelen vala a' testnek miatta, az
Isten

Ráshio XXXVI.

De usu & veritate incarnationis.

Kit Szapna rajjon axam megtestesítések

1. Tanítás Szapna, mely rajjon a királyban járó
felől való hitvánth megértesítéskül

2. Vigasztal Szapna. Nő: Nem aratunk lánc
fogantatás és születés, lőt volna atozat ami
erőndő bűnünkben; Sőt el kerülhetlen
külseje autandó, sőt hogy bűn nélkül fo-
gottassék is, születessék, más képen sem kéz-
ben járó, sem elgérő nem lehetett volna.

Meghallgat tartamuk Szapistak ellen, hih
arabul is hűzj, sőt tanyát, ahely minem
afőz jatonak requisitum.

11. Az Unitariush ellen, hih abünöth elvöl-
tő a xán, nem hűzj, sőt lőt a. & b. c. d. e. f. g. h. i. j. k. l. m. n. o. p. q. r. s. t. u. v. w. x. y. z.

Questio XXXVII

Hucusq dictum de nris. Persona & officio & de
Iam de duplici statu. Excommunicationis & Ex-
altationis.

Nota: A xto regulaturatate et ot gradus vnde

1. Axymyredes. Questio 37. 38.
2. Kenpt faru valofepte. Quest. 39.
3. A meg salis. - Quest. 40
4. Az eltemetetes. - Quest 41. 42. 43.
5. A Poloharulo kallis. Quest. 44.

Summa Quest. 37. i. ot dolgoh magjanre actis
Ganyredet. f. Quis. Quando, Quis, Quomodo
Quare.

Nota. Ita Dei scilicet voluntates puniendi peccata

2. Az egys ember nemisten nem est, oia indi-
vidua ffame. R. Hoz az egys ember sem
ut nithet, e az fi az egys ember nem ut
buenem baragrat.

B. Hoz az egys ember Nemzetis, nem
egy sem ket Nemzetisest re elega xto
sed sine discrimine ex oi gente quode

Nota. Questio xii o di opne sacrificii; sed ut
necessario antequam Mani.

Exant Contra hanc Questio

1. Patipassiani

2. Manichai, alih rinderes tefel monyil
soji a xto ganyredet.

3. Maumedani, qui dicunt Simone
Cyrenes, vel ali aliquos oia fuisse
passos loco xti.

4. Entzes

MEG-SZABADULAS ARUL. 52

Isten az ő Fiát el-borsátván a' bűnös testnek hasonlatosságában, a' bűnét, a' bűnt kárhoztatta az ő testében.

Ismét, Gal. 4. 4. 5. Minek-utánna el-jött a' tellyes idő. ki-borsátá Isten az ő Fiát, ki aszfzonyiáltaul lőtt, ki a' Törvény alá adta magát, hogy azokat a' kik a' Törvény alatt valának, meg-váltaná, hogy fogadott fiúságot vennének.

XV. UR

N A P.

Summája a' feleletnek.

XXXVII. K E R D E S.

Mit hisz mikor azt mondd: Szenvede?

Isten szenvedett, az az, az Istennek a' bűn ellen való haragját el-viselte.

A' Chri-

stus haragját el-

F E L E L E T.

Hiszem hogy ő 1. tellyes életének ide- 1. Mikor jében-is ugyan, mig e' földön lakott a, de szenvedett főképpen halálakor b, az Istennek az egész emberi nemzetnek bűnei ellen való haragját c, 2. az ő testében és lelkében d, 2. Miképpen szenvedte. 3. hogy az ő szenvedésével ugyan- 3. Miért mint engesztelő és kegyelem nyerő egy- 3. szenvedett gyerlen egy áldozattal, a' mi testünket és lelkünket az örök kárhozatrul meg-szabadítaná e: és minékünk Istennek kegyelmét f, az igazságot g, és az örök életet h, helyre állatná.

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Eln. 53. 2. Nem vala néki [a' Aesfiasnak] formája, és ékessége: Es mikor nézünk ő reája nintsen kíváncsú ábrázattya, minden emberek között utálatos és meg-vertetett, fájdalommal tellyes, beteges, és olyan vala mint a' ki előtt ember el-rejti orcáját, és femminek alétottuk őter.

Phil. 2. 8. ő magát meg-alázta, engedelmes lévén mind halálig.

D 2

b Sid. 5.

b Sid. 5. 7. 8. Ki [i. il. a' Christus] az ő testének napjaiban mikoron nagy kiáltással és könyhullatásokkal való könyörgéseket és imátkozásokat, vitt volna annak eléiben, a' ki meg-szabadíthatja vala őtet a' haláltól, és meg-halgytatott volna az ő félelméből, jollehet Fiu volna, mindazonáltal azokból a' mellyeket szenvedet meg-tanulta az engedelmeséget.

c Efa. 53. 4. 5. 6. De a' mi beregségünket ő vifelte, és a' mi fájdalminkat ő hordozta: jollehet mi azt alétottuk hogy meg-ostoroztatott és meg-verettetett s' meg-nyomorittatott Istentől. Mert ő a' mi álnokságinkért sebesített meg: meg-vontatott a' mi bűneinkért: a' mi békeségünknek veresége vetette ő reá; és az ő sebeivel gyógyultunk meg. Az Ur mindnyájunk álnokságának büntetését ő reája vetette.

d Solt. 22. 17. 18. Által likasztották kezimeit és lábaimat; meg-számlálhatom minden én tsontaimat.

Ismét, Matth. 26. 38. Minden feől szomorú az én lelkem mind haláláig.

e Sid. 9. 12. A' Christus nem bakoknak és tulkoknak vérek által, hanem az ő tulajdon vére által menté egyszer a' szentséges helyben, minek-utánna örök váltságot talált volna.

f Eph. 1. 6. 7. Ingyen kegyelemből tölt minket magának kedvesekké am az szerelmesben, kibben vagyon váltságunk az ő vére által, tudni-illik bűneinknek borsánattya az ő kegyelmességének gazdagsága szerint.

Ismét, Jan. 1. 17. A' kegyelem és a' valóság a' Jésus Christus által tölt.

g 2. Cor. 5. 21. Az Isten azt veselkedte, hogy a' Christus a' ki bűnt nem tudott, mi érteink lenne bűné: hogy mi Istennek igazsága + lennénk ő benne.

h Ismét, Jan. 4. 9. Az Isten az ő egyyetlen egy szülőt Fiát el-botsátotta e' világra, hogy elljünk ő általa.

Jan. 3.

† Az az,
Isten előtt
igazak a'
Christus-
nak igazsá-
ga által.

4. Eutydiarii, lichart mondjal begia-
ffeni termefetis. Zengedett, vagi az Isten-
jeg. Zengedő Emben termefetett alto-
zongut Anabaptista.

5. Louisi & Anabapt lichart mondjal begia-
ffeni a Pöthly le helyen a Zengedett.

6. Societarii, quingant pro nobis pass.

7. Luth Louisi & Anabapt qui dicunt pro-
ois passus esse. di quoad sufficientia
XV798, o quoad applicat satisfactoria.

Rest xxxviii.

Axtius I. Pilatus alatt való kenyvedesé

1. oka. azo aratlan/ágh. lit. d. p. b.

2. oka Absolutio nostra. lit. c.

Hapnai axtius Pilatus alatt való kenyvedés

1. Ebből vezjék meg hogy máx a fidoz. p.
gany kiraly birtokai alatt voltak.

Jan. 3. 14. 15. Miképpen Móses fel-emelte a' pulzárban a' kigyót: úgy kell az ember Fiának fel-emeltetni: *hogy valaki hiszen ő benne, el ne veszen, hanem örök élete legyen.*

XXXVIII. K E R D E S.

Mi volt az oka hogy Pilátusnak biroságában szenvedne?

F E L E L E T.

Hogy 1. ő ártatlan lévén a, a' Polgári társaságban lévő biro előtt halálra ítéltetvén b, 2. minket az Istennek kemény i-tileriből, melly a' bűnért mindnyájunknak fején vala, ki-venne. c.

Polgári társaságban lévő biro előtt) Ki az Isten Fiának halálra való ítéltetésének hatalmát vőtte volt az I-stentől, Jan. 19. 11.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Jan. 18. 33. 38. Bé-méne azért Pilátus vizsgálta a' törvény-házban, és szolná Jést, ki-méne a' Sidókhoz, és monda: Luc. 23. 14. 15. *En semmi vétket nem találok ő benne. Es imé én, ti elöt-tetek meg-tudakozván, semmi ártalmas tselekedetet nem találtam ez emberben azok között a' mellyekben őtet vádolgyátok. Sőt még Hérodész is nem találta. Mert titeket ő hozzája igazítalak: és imé semmi halálra való dolgot nem tselekedett ő.*

Matth. 27. 19. Mikoron a' törvény-székből küldte ő hozzája az ő felesége ezt izen-vén neki: Ne legyen néked semmi közöd annak az igaznak dolgában; mert én sokat szenvedtem ma álmomban ő miatta. és a' 24. vers. Látván pedig Pilátus hogy semmit nem használna, hanem annál nagyobb háborúság támadna, vizet hozatván meg-mosá kezét a' költség előtt ezt mondván, ártatlan vagyok én ez igaz embernek véreért, * ám ti látsátok.

D 3

b Matth. 27.

Summája a' feleletnek.

Pontius Pilátus alatt azért szenvedett, hog' a' Polgári társaság bé-li birotul ítéltetnék halálra.

1. Mikép-pé ítéltetett halálra?

2. Miért hogy ártatlan lévén halálra ítéltetett?

* Itt az I-sten ő maga Jerusalemben a' Húsvétnek innépe napján, nyilván nagy gyűlékezett előtt az Ité-

lő székéből *b* Math. 27. 2. Es a' Jésum kőötözve el-vivék, Pilátus által és adák kezében Pontius Pilátus tisztartónak.

az ő Fiát *ő* Ján. 19. 13. 14. 15. 16. A' Pilátus ki-hozá Jésum, és üle a' Törvény-székre, és monda a' Sidóknak: Im hol a' ti királyok. Azok pedig fel-kiáltanak vala: Vidd-el, feszíts-meg őtet. Monda nékik Pilátus: A' ti királyokat feszítsemé-meg? felelének a' Papi Fejedelmek, nintsen királyunk, hanem Tsászáruink. Akkor azért adá nekik őtet hog' meg-feszítsék.

vizont a' *c* 1. Pet. 3. 18. Mert a' Christus-is egyszer a' bűnért szenvedet, igaz lévén az hamissáért, hogy minket Istenhez vinne.

Resztán va- Rom. 8. 34. Kicsoda kárhoztat? A' Christus az, lo meg-halásta irélte. a' ki meg-holt.

XXXIX. KERDES.

Summája a' Nagyob dologé az hogy kereszt-fára feszítettett, feleletnek. bogynem mint ha valami egyéb halálnak

Nagyob dolog az nemével ölettetett volna-meg?

hogy a' Christus kereszt-fára feszítettett, mint-ha más halálnak nemével ölettetett volna meg.

FELELET.

1. Miképpen vizsgál-tal az tege-det? Bizonyára nagyobb *a*, 1. Mert ebből a' dologból vagyok bizonyos, hogy azt az átkot, mellynek terheén tajtam vala, ő magára vőtte *b*: mert 2. a' kereszt-fán valo halált az Isten meg-átkozta vala. *c*.

2. Miért vagy bizonyos ebből hogy a' Szent írásbéli bizonyságok.

Christus *a* Phil. 2. 8. A' Christus meg-alázta magát engedelmes lévén mind haláláig: még penig a' keresztnak haláláig. minden átkot magára vőtt-fel? *b* Gal. 3. 13. A' Christus meg-váltott minket a' törvénynek átkától, mikor mi érettünk lőt átokká, ment

ve el-vet-
tonak.
-hoz jött
a' időnké-
fel: ki-
da néki-
neg: fel-
yuk, ha-
ter hog' meg-

is egy-
fakén, hog'
d' Corin-
thianak.

E S.

fej-
halál-
neg?
más halál-

rt ebből
y azt az
a, ő maga
an való ha-

ke

an mag-
a' ker-
szte-
uk lő-
me

mer n
c
halál
ha fel
bólt te
sed ő
ki fan
d r, m
gfil.

Mi (2)

bolt-m
nem le

E
és is
képi
hane
Ké
lomb
a' mi
igaz
bfin
igaz
te vo
a' bfin
az ő P

a
a' kik
b
halál
lin

mert meg-vagyon írva, *Átkozott valaki fán függ.*
 c. Mof. 5. könyv. 21. 22. 23. Mikor valakiben
 halálra méltó bűn találtatik, és meg-ötletetik az,
 ha fel-akasztod a' fára, ne maradjon éjjel az ő
 holt teste a' fán, hanem szorgalmasan el-remef-
 sed őtet azon napon. *Mert az Isten előtt átkozott a'
 ki fán függ.* hogy meg ne ferteztesd azt a' föl-
 det, melyet a' te Urad Istened ad tenéked öröklé-
 sül.

XL. K E R D E S.

Mi szükség volt hogy a' Christus mind halálig
 meg-alázza magát?

holt-meg, mert az Isten Fiának halála nélkül semmi-képpen
 nem lehetett a' mi bűneinkért való elég-tétel.

F E L E L E T.

Ez okáért mert 1. az Isten ítéletinek a,
 és igazságának b, semmi módon egyéb-
 képpen a' mi bűneinkért elég nem lehetett,
 hanem csak az Isten Fiának halála által. c. 1. Miért

Két okai vannak a' mellyekre képest, nem kü-
 lömben hanem az Isten Fiának halála által lehetett
 a' mi bűneinkért való elég-tétel. I. Az Istennek
 igaz Ítéleti, ki azt kívánja hogy a' bűn halállal
 büntetessék-meg. II. Az Isten igazsága, vagy
 igaz mondása. Mert ő a' bűnőst halállal fenyeget-
 te volt-meg; egyszer s' mind megis igerte volt, hogy
 a' bűn az ördögnek minden hatalmával együtt
 az ő Fiának halála által törölnék-el.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Rom. 1. 33. Igaz ítéleti az Istennek az, hogy
 a' kik effélekét tselekesznek méltók legyenek halálra.

b Terem. 2. 17. Valamelly napon ejendesz,
 halálnak halálával halsz-meg.

Ísmér, Terem. 3. 15. Az aszízonyi-állatnak

XVI. U R.

N A P.

Summája a'
 feleletnek.

A' Chri-
 stus azért

meg-alázza magát?

* a' Chri-
stus.

magva * meg-rontya tenéked (kigyónak) fejedet;
és te meg-töröd annak farkát.

c Sid. 2. 10. Illendő vala hogy az , a' kiért
mindenek vadnak, és a' ki által mindenek vadnak,
fok fiakat a' ditsőtségbe vivén, az ő idveiségek-
nek fejedelmét a' szenvedések által szentelné-fel.

1. Jan. 1. 7. A' Jésus Christusnak az Isten Fiá-
nak vére tisztít meg minket minden bűnököl.

Summája a'
feleletnek.

A' Chri-
stusnak el-
temetése
az ő valósá-
gos meg-
halásának
bizonyosága.

XLI. KERDES.

Miért hogy el-is temettetett?

FELELET.

Azért hogy azzal meg-bizonyítaná,
hogy ő bizonynyal és valósággal meg-holt
légyen. a.

Szent írásbéli bizonyságok.

† Hogy
tudoi-illik
el-temetné
a' Christust.
Mert Pilá-
tus ezt nem
akarta meg-
engedni,
minek előt-
te ő bizo-
nyos nem
volt az ő
halálafelől.

a Mark. 15. 42. 43. 44. 45. Es mikor immár
este volna, mivel hogy innep-esti vala, az az ,
szombat előtt valo nap. Az Arimathiaiból valo
Joseph ki tiszteltésséges és tanátsbéli ember vala , ki
az Istennek országát varja vala , nagy bátorsággal
bé-méne a' Pilátushoz , és meg-kéré Jésusnak te-
stét. A' Pilátus pedig csudálkozék rajta , ha immár
meg-holt volna , és a' századoszt elő-szolitván , meg-
kérdé ha régen holt volna-meg. Es meg-érvén a'
dolgát a' századosztól, a' Josephnek meg-adá a' Jésus
testét 1.

XLII. KERDES.

Summája a'
feleletnek.

Ha a' Christus meg-holt mi érettünk, miért kell
tehát nekünk-is meg-halnunk?

Né kép-
telen dolog
az, hogy nekünk-is meg kel halnunk: ha szintén a' Christus é-
rettünk meg-holt-is, im ez három okokért.

FELELET.

1. Mellyik
az első ok?

1. A' mi halálunk nem bűneinkért va-
lo elég-

K
nak) fejelen

az, a' kén
enek vadnak
idvésege
entelne-
az. Isten Hí
őnököl.

S.
tt?

zonyitand
il meg-ből

ek

mikor immá
vala, az az,
athaból vő
ber vala, h
y báterságg
Jófának te
ha immá
litván, meg-
meg-érvén a'
adát a' Jéhu

E. S.

ek, miért kel
unk?

a' Chritus

einkén va
lo elég

ME
o eleg-
is örlése b,
menetel.

Sz
a 1. Co
intén a' di
mod? H
ped
je a' törvén
minkün
által.
Sid. 4. 10. 2
udni illik a
lekezeiül *

bi.
b Rom, 6.
adult.
c Jan, 5, 2
k, a' ki az én
in a' ki enge
ete, és a' ka
égyen a' hala
lmet, 2. Co
inkib kíván
oz menni lak

XL

XL
soda basz
a' Christ
halálának n

Hogy 1.
ni ó ember
tettek b,
k d, 3. ho

e
19

1. elég-tétel a, hanem 2. a' bűnnek el-
 őrlése b, és 3. az örök-életre való által-
 menetel. c.

Szent írásbéli bizonyságok.

a 1. Cor. 15. 54. 55. El-nyelettetett a' halál
 zintén a' diadalomig. Hol vagyón halál a' te dia-
 lalmod? Hol vagyón koporfo a' te fulákod? A'
 halál pedig fulákja a' bűn, a' bűnnek pedig e-
 je a' törvény. De az Istennek legyen halá, ki a-
 lott minékünk diadalmot a' mi Urunk Jézus Chri-
 tus által.

Sid. 4. 10. Mert a' ki bé-ment az ő nyugodalmbában
 tudni-illik az Istenében] meg-nyugott az-ís az ő
 selekedetitől *, miképpen Isten-ís meg-nyugott az ő-
 citől.

b Rom. 6. 7. A' ki meg-hólt, a' bűn alól fel-
 zabadt.

c Jan. 5. 24. Bizony, bizony mondom tinék-
 nek, a' ki az én beszédemet halgattya és hiszen ab-
 ban a' ki engemet el-botsátott, anna a' vagyón örök
 élete, és a' kárhoztatásban nem jut, hanem által-
 négyen a' halálból az életre.

Ímet, 2. Cor. 5. 8. Bizodalomunk vagyón penig
 és inkább kíváauunk ki-költözni e' testből és az Ur-
 hoz menni lakni.

2. Mellyik
 a' Másodika
 3. Mellyik
 a' Harmad-
 dik?

* Az az, a'
 bűnös test-
 nek mun-
 káitól.

XLIII. KERDE.

Ittsoda hasznot vészünk egyebet nek-felette
 a' Christus áldozattából és halálából?
 halálának másik haszna az ő embernek meg-öldöklése.

FELELET.

Hogy 1. az ő halálának erejével a, 2. a'
 ni ő emberünk ő véle együtt meg-fe-
 zittetik b, meg-ölettetik c, és el-temetre-
 dik d, 3. hogy a' gonosz-indulatok, és

Summája a'
 feleletnek.

A' Chri-
 stus áldo-
 zattának
 meg-öldöklése.

1. Kinek e-
 rejével lé-
 szen a' bűn-
 nek meg-
 öldöklé-
 tése?

2. Mibé áll

annak az ő
embernek
meg-öldö-
költetése?

3. Az ő
ember mi-
képpen fe-
szítetik-
meg, és te-
metetik-el
mi ben-
nünk?

testnek kívánsági ez után mi bennünk ne
uralkodgyanak e: hanem ő néki magun-
kat hálá-adó áldozatul adjuk. f.

Az ő halálának erejével) Miel' halálának ereje ily
igen hathato és drágalatos, hogy az által nyerünk
magunknak nem csak az Isten előtt való meg-iga-
zulást, melly a' bűnöknek kegyelemből való meg-
bocsátásában áll: hanem nyerünk meg-szentele-
tést is: mellynek első része az ő embernek meg-
öldöklése.

Ez után mi bennünk ne uralkodgyanak) Az az, ha
szintén minket háborgatnak vagy ostromolnak is;
nem ők mindazonáltal, hanem a' Lélek légyen
győzedelmes.

Mi magunkat áldozatul adjuk) Az az, A' Chri-
stus halálának ereje által a' mi ő emberünket mint
egy meg-öldökölyűk, meg-ölyűk, tűzzel meg-
emészűk: mint az ő Testamentomban ízokott
vala lenni, az az, hogy a' meg-romlott természet
a' Christusnak Lelke által inkább inkább el-teme-
sűk és el-töröllyűk.

Szent írásbéli bizonyosságok

a Rom. 6. 5. Mert ha az ő halálának hasonla-
tosága szerint ő vele együtt vele egygyé lettünk,
bizonyára fel-támadásának hasonlatossága szerint-
is ő vele egygyé léltünk.

† Az az, ál-
latom ma-
gamat bent
áldozatul.

Jan. 17. 19. Ő értek szentelem-meg magamat t,
hogy ők is szenteltettek legyenek valoba.

b Rom. 6. 6. Tudgyuk mi hogy a' mi ő embe-
rünk ő vele meg-feszítettett.

Imet, Gal. 5. 24. Valakik a' Christuséi, azok
a' testet meg-feszítették annak indulatival és gonosz
kívánsággal öszve.

c Rom. 6. 8. Ha a' Christussal meg-holtunk, hisz-
szük hogy jövőendőben ő vele együtt is élünk.

d Rom. 6. 4. El-temettünk a' Christussal az
ő halálában, a' keresztség által.

Imet,

penünk
eki magu
f.

nak ereje
álal nyert
valo meg
bbi valo
neg-izma
nberet meg

ak) Az az
stromolat
Lélek luga

Az az, A' Ch
bermek mi
k, rúsz me
romban hód
lott terméke
kább el-tem

gok
kínak ből
egyé lelt
tolsága fent

meg magu
a.

gy a' mi's

Christusfi, a
latival é gy

eg-ből
yút-is eűk
a' Christusfi
Uta

ME
Imet,
etek a'
e Rom
bertin
hel-
nik a'
dai; me
gyelem
Solt.
sorede
e lelke
Imet,
mhi, a
k a' i tel
s adoz

lert t
us az
il és gy

Hog
épy k
galzta
Jésus
vondh
el, és
ak-elo
en a'
ritra
rivot
A' pol
pazv
limek
bozza

Ismer, Coloss. 2. 12. Együtt a' Christussal eltemetettek a' keresztség által.

e Rom. 6. 6. és 14. Tudgyuk hogy amaz mi ő emberünk ő vele meg-feszítettett, hogy a' bűnnek teste el-töröltesék, hogy mi ennek-utánna ne szolgáljunk a' bűnnek. Mert a' bűn ti rajzatok nem fog uralkodni; mert nem vadtok a' törvény alatt, hanem a' kegyelem alatt.

f Solt. 51. 19. Az Isten előtt való kedves áldozat a' töredelmes Lélek. A' töredelmes és meg-kefere-det lelket, ő Isten, nem ítélod-meg.

Ismer, Rom. 12. 1. Kérlek azért titeket Atyámfiai, az Istennek irgalmasságira, hogy állásátok a' ti testeiteket az Istennek élő, szent, és kedves áldozatul, ama' ti okos tiszteleteteket.

XLIV. KERDES.

Summája a'
felletnek.

Miért térszed ezt is hozzá: Szálla poklokra? A' Christus az ő pokolra való le-szállásával minket a' pokolbéli kínok-tul és gyötrelmekről meg-szabadítot. c.

F E L E L E T.

Hogy az én nagy bánatimban és kemény kesértetemben én magamat ezzel a' vigasztalással tartsam, hogy az én Uram a' Jésus Christus 1. az ő szívének megmondhatatlan keferúségeivel, gyötrelmivel, és rettegetésével, mellyekben jöllehet annak-előtte is forgott ugyan a, de fő-képpen a' kereszt-fán függvén tellyeséggel elburittatván b, engemet a' pokolnak kínnyaitól és gyötrelmitől meg-szabadítot. c.

1. Mitsoda
a' Christus-
nak pokol-
ra való való
le-szállása a

A' pokolra). A' pokolnak nevezeti-e' hitnek Agazatryában vétetik a' pokolbéli kínokért és gyötrelmekért; nem a' helyért: mint Solt. 30. 4. Uram ki hoztad a' pokolból az én lelkemet. Solt. 86. 13.

Ki-sza-

Ki-szabadítottad az én lelkemet a' pokolból.

Szent-írásbéli bizonyságok.

a Matth. 26. 37. 38. Melleje vővén Jésus Pétert és a' Zebedeusnak két fiait a' kertben szomorkodni kezdte *és igen győrdőni.* Akkor monda nékik Jésus: Minden felől szomorú az én lelkem mind halálig.

Luc. 22. 43. 44. Es Angyal jelenék-meg ő néki menyből, ki őtet erőssüi vala. *Es mivel hogy nagy tusakodásban volna,* buzgoságossan imádkozik vala: és az ő veritéke olyan vala, mint a' vérnek tsepjei, mellyek a' földre le-hulnak vala.

b Matth. 27. 46. Kiálta Jesus nagy fel szoyal, mondván: En Istenem, En Istenem, miért hagyáld engemet?

c Gal. 3. 13. 14. De a' Christus meg-váltott minket a' törvénynek átkától, *mikor mi érettkünk lőtt átok.* Hogy az Abraham áldása a' Pogányokban lenne a' Christus által.

Sid. 5. 7. 9. Ki az ő testének napjaiban, mikoron nagy kiáltással és nagy könyhullatásokkal való könyörgéseket és imádkozásokat vitt volna annak eleibe, a' ki meg-szabadíthatta vala őtet az haláltól, és meg-halgtatott volna az ő felelméből, s' a' t. Meg-szenteltetvén lőtt az örök időtlenségnek szerzője, mindeneknek valakik néki engednek.

Imét. 1. Cor. 15. 56. 57. Hol vagyon, oh Halál, a' te győzödebed? hol vagyon, oh koporsó, a' te sülszod? De az Istennek legyen hála, ki ad minékünk diadalmat a' mi Urunk Jesus Christus által.

XVII.
UR NAP.
Summája a'
feleletnek.

A' Christusnak fel-támadása három hasznokat szerez minékünk.

1. Mellyik
az első:

XLV. KERDE S.

Mit használ nékünk a' Christusnak
fel-támadása?

FELELET.

1. Először, hogy az ő fel-támadásával
az ha-

E K

a' pokolbol.
vővén Jéhu-
kerben tamen
akkor monda ne-
ru az én lelke

enék-meg a
a. Es mivel
ollan imádkoz-
a, mint a' vész-
k vala.

nagy felhang-
em, miént ha

istius megvált-
or mi érmén-
a' Pogányok

napjaiban, mi-
ullatásokkal val-
vitt volna ama-
vala ötlet re-
z ő felelműlt,
ők idvőség-
néki engedné-
vayon, oh Ede-
perfe, a' vész-
ná miniszter-
tal.

E S.

Christusnak

inékűnk.

támadásu-
az bo

MA
az talalt
ke az ó
sz ékké
ó el-tan
el re fel
fe nkne
m jöve
na is zá
fel una
tá krek
mi t. Ne
na meli
tá idis
az söl
t mi
E t má
m ly fel
ki szay
ak oraz

Rom
a' lbine
laj két
Cor
te hal
tá azok
Rom
bo it-
az képp
hc unk
imé
g' Al's ke
g ut fel

az halált meg-győzte, e' végre, hogy minket az ő halálával keresett igazságban részesekké tenne *a.* 2. Másodszor: Mert az ő fel-támadásának hatalmával mi-is az új életre fel-támasztatunk *b.* 3. Utolszor a' mi fejünknek a' Christusnak fel-támadása, a' mi jövőendő ditsőséges fel-támadásunknak-is záloga *c.*

Az új életre fel-támasztatunk) Ez új életre való fel-támasztatás második része a' mi meg-szenteltetésünknek; úgy-mint, az Új embernek meg-elevenítése. Nevezetik az Írásban első Fel-támadásnak; mely lelki. Jelen. 20. 5. 6. Ez az első fel-támadás. Boldog és szent, a' kinek része vagyon az első fel-támadásban.

A' mi jövőendőbeli ditsőséges fel-támadásunknak.) Ez a' második fel-támadás, a' testé, tudni-illik, mely léshen az utolsó napon, és a' ki a' hívéséges keresztyéneknek boldog fel-támadás léshen, mert akkor az örök életnek bírására támadnak-fel.

Szent írásbeli bizonyosságok-

a Rom. 4. 25. A' Christus halálra adattatott volt a' mi bűneinkért, és fel támadott a' mi meg-igazulásunkért *.

1. Cor. 15. 17. 18. Ha a' Christus fel nem támasztatott halottaiból, hiábán való a' ti hitetek; még a' ti bűneitekben vagtok. A' kik a' Christusban el-alutak azok-istehát el-vesztenek.

b Rom. 6. 4. 8. A' miképpen a' Christus halottaiból fel-támasztatott az ő Atyjának ditsőségére, az onképpen mi-is új életben járunk. Hogy ha megholtunk a' Christussal, hiszszük hogy élünk-is ő vele.

Ísmét. Coloss. 2. 12. 13. El-temettetetek a' Christussal a' keresztyének általa, ki által ő vele együtt fel-is támasztatok az Isten erejének hiti által, ki fel-

2. Mellyik a' második?

3. Mellyik a' harmadik?

* Az az, Hogy nyilván megmutatni azt hogy ő az ő halála által teljessé és tökéletes igazulást, mely a' bűnösöknek meg-botsáttatásában áll, szerezet, és hogy u-

gyan azont- ki fel-támasztotta őtet a' halálból. Ez titeket kik
is minden meg-holtakok vala a' bűnökben, és a' ti testeitek-
hiveknek nek könnyű-metéléstenségében, ő vele együtt
bizonyosan meg-elevenített, meg-botsátván ténctek minden
ingyén aján-bűneiteket.

dékozza. c. 1. Cor. 15. 20. 21. A' Christus fel-tamadott a'
halálból, és azoknak kik el-alutak † lőtt első seregje.
† A' mikép- Mert mivel hogy ember által vagyon a' halál, a' ha-
pen a' Levi- lottaknak fel-tamadása-is ember (Christus) által.

ai ceremóniás szolgálatban minden féle gyűmöltsőknek sen-
gége által a' több gyűmöltsők-is meg-szenteltetnek vala. Mof.
5. Könyv. 26. Így a' Christusnak minden tagjai fel-tamadnak
az örökké-valo ditsőségre, mivel hogy az ő fejek, mint első
fenge, ditsőségeffen fel-tamadott.

1. Thest. 4. 14. Ha hiszszék hogy a' Jésus meg-
holt és fel-tamadott: úgy az Isten-is azokat, kik el-a-
Summája a' luttanak a' Jésuban, első hozza ő vélt.
feleletnek.

XLVI. KERDES.

Fel-men- Miképpen érted ezt a' czikkelyt: Fel-méne
ni menyek- mennyégben?
ben e' tzik-

kelyben semmi nem egyéb, hanem láható-képpen a, a' föld-
ről az égben fel-vitetni b.

FELELET.

Hogy a' Christus a' tanítványoknak lát-
1. jobb tokra a, e' földről mennyekben fel-vitetet
volna e' hog' b, és 1. mi éretünk mostan-is ott vagyon,
a' Christus ott is léfzen c, 2. mig nem ílmét el-jó
teste szerint itélni eleveneket és holtakat d.
e' földön

mi velünk Az mennyekben.) Mellyet szent Pál harmadik
volna? égne, Paraditsomnak nevez. 2. Cor. 12. 2. 4. E-

2. Migl'e- latis az Istennek királyi-szekinek. Efa. 66. 1. A'
marad a' Christus az ő Anyának házának. Jan. 14. 2. Szent
Christus az János pedig Isten városának, és Uj-Jerúsálemnek.
egeken? Jelen. 3. 12.

Szent

E K

Ez titelen lá-
ts a' ti refutatio
ő vele egyet-
néktek min-
ne

us fel támad-
lani el-
on a' bal-
hriftus) al-
al

mötsöknék le-
etnek v-
ai fel-támad-
ő fejek, mint d-

hogy a' J-
asakur, kik a'
v-
v-

E S.

r: Fel-mén-

?

ppen a, a'

ányoknak

ben fel-vir-

-is ott vag-

m ismét el-

at d.

ent Pál har-

. Cor. 13. 2. 1.

k. Efa. 66. 2.

Jon. 14. 2. 1.

Uj-Jerusalem

2. post. use
két látni sül-
kai tá őtet
b. Aark.
ma ékiek,
zene jobjára
Ism t, Luk.
irván it Bétha
dát 6 er, és
men. br.
c. m. 16. 17.
egy f. lá' Chr
szit o nem jó
ende t, el-kü
Phi. 3. 10.
agye: a' ba
Christi munkat
d. Apost.
fogad. tmi az
pittet ek min
az ő prophétá
volta ik.

XLV

A' C. v. istm a
lág végezet
1. A' Ch
gos ember.
tern szeci f
4: 1. l. istm
me szent
ber töltök
2. ut mélt
én, letek va

Szent írásbéli bizonyságok.

Apost. tsel. 1. 9. Jésus e' Tanítványoknak szel-
láltára fel-emeltetik, és a' feljű békogván el-
kaszta ötet szemek elől.

Mark. 16. 19. Minek-utánna az Ur szóllott
na nékiek, Fel-vitetik mennyekben: és űle az I-
nnnek jobjára.

Ísmet, Luk. 24. 50. 51. Ki-vivé Jésus az ű Ta-
ványit Béthaniaig, és kezeit fel-emelvén meg-
lá űket, és tőlök elszakadván oda fel-vitetik va-
mennybe.

1. Jan. 16. 17. Használ néktek hogy én el mennyek
gyből a' Christus] mert ha el nem megyek az a' Vi-
sztaio nem jű-el ti hozzátok. Ha pedig el-me-
ndek, el-kűldöm ötet ti hozzátok.

Phil. 3. 20. A' mi polgári társaságunk az égben
gyon: a' honnét a' mi meg-tartó Urunk Jésus
Christusunkat várjuk-is.

2. Apost. tsel. 3. 21. A' Jésus Christusnak bé-kell
gadtatni az egetől, mind az ideig miglen meg-ép-
ítetnek mindennek, melly időről szóllott az Isten mind
z ű Prophétáinak szájok által, kik eleitől fogván
oltanak.

Summája a'
feleletnek.

XLVII. KERDES.

1. Christus azért nintsené mi velünk mind vi-
lág végezetig, a' mint nekünk meg-igirte?

FELELET.

1. A' Christus valóságos Isten, és valósá-
gos Ember. Minek-okáért emberségének
természeti szerinti immár nintsen e' földön
a: De Istensége, Felséges volta, b, kegyel-
me és szent Lelke szerint soha semmi idő-
ben tőlünk távol nintsen.

Mint nekünk meg-igirte.) Math. 28. 20. Imé
én veletek vagyok mind világ végezetig.

A' Chri-
stusnak e'
világ vége-
zetig mi
velünk je-
len léte fe-
lől való igi-
ret nem el-
lenkezik
az ű meny-
ben mene-
telivel.

1. Miért
nem el'en-
kezik?

Felséges

Felséges volta szerint). Az ő Isteni ditsősége és méltósága szerint, melyet az ő Anyaszentegyházában elégséges-képpen mutat: midőn azt mindenható erejével minden ellenségek ellen általmazza, és meg-tartja.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Jan. 16. 28. *El-hagyom e' világot, és el-megyek az Atyához.*

Matth. 26. 11. *A' szegények mindenkor veletek vadnak: de én nem mindenkor leszek veletek.*

Sid. 8. 4. *Ha a' Christus a' földön volna, Pap sem volna.*

b Jerem. 23. 24. *En vallyon nem töltöm-e be a' mennyet és a' földet: azt mondgya az Ur.*

Jan. 14. 23. *Ha valaki szeret engemet, az én beizédemet meg-tartja, az Atya-is szereti őtet, és ő hozzám megyűnk és ő nála lakozunk.*

c 2. Cor. 13. 13. *A' mi Urunk Jésus Christusnak kegyelme, az Istennek szerelme, és a' szent Leleknek közönsége legyen mindnyájan ti veletek.*

Jan. 14. 16. *En pedig kérem az Atyát, és más Vigasztalót adtintétek, ki ti veletek marad mind örökké.*

Jan. 15. 26. *Mikoron pedig el-jövend ama' vigasztaló, kit én borsátok tintétek az Atyától, az biztosságottézen én felőlem.*

XLVIII. KERDES.

Summája a' feleletnek.

A' Christusnak két természeti egymástul

el nem választatnak: ha színtén az emberi természet ott nints-is, a' hol az Isteni természet.

1. Miképpen bizonyított azt meg:

Nem választatnak-e' el egy-mástól a' Christusban valo két természetek, ha az emberi természet mindenütt ott nem leszen a' hol az

Isteni természet vagyon?

F E L E L E T.

Semmiképpen nem: 1. Mert mivel hog' az Isten-

ERNEK.
8 Isteni dicső-
8 Anyaszem-
ogor: miközben
lentégek ellen

zonylások
m e világra, és

nyek mindazon
enkor lefele vol-
földön volna, ha

yon nem töltö-
mondgya az Úr
eret engemet, a
Atya-is Isten-
lakozunk.

Jrunk János Chris-
és a fene Lóla-
veledek.

rem az Atya, a
ti veledek mara-

ig el-jöve-
ktek az Atya-

ERDES.

másból a Ch-
ha az ember-
u léfzen a bol-
vagyon?

ri természet-
.

E T.

Mert mivel-
az ill

M
z. Istene
t. mis, e
t. d. szül
r. ha a t
l. te is v
á. al ug
b. ne va
g. sülve
z. om
h. y az. l
j. n. l. v. o.
n. né. t. e. r.
l. mi. r. e. m.
a. em. b. e. r. i. t.
f. i. o. l. i. y. e.

1. K.
e. i. t. é. g. e.
F. z. m. e. l. y.
o. b. 11.
n. e. s. m. i. t. s.
m. o. g. d. a. t.
f. z. b. a. n. n. a. t.
j. a. n. 3.
n. e. a. 'k. i.
b. e. k. F. i. a.
f. e. s. z. e. r. i. o.
m. g. n. e. m. m.
d. e. m. i. s. t. a. l. b. e.
C. o. l. o. s. s.
f. e. p. e. k. t. e. l. y.

XI
M. h. a. j. a. n.

MEG-SZABADULASAROL. 65

az Istenségnek természetit meg nem foghatni, és ő mindenütt jelen vagyon a: abból szükséges-képpen következik, hogy noha a' fel-vőtt emberi természetnek kivül-lőtte-is vagyon az ő Istensége b, de mindazáltal ugyan azon emberi természetben-is benne vagyon, és személy szerint azzal egyesülvén vele meg-marad. c.

Az emberi természet kivül). Az az: Mivel hogy az Isteni természet véghetetlen és mindenütt jelen lévő, ott-is az jelen vagyon, a' hol az emberi természet nincs. Mert külföldben a' véghetetlen Isteni természet avagy mint egy bé-rekelzternek az emberi természetben; avagy az emberi természet olly véghetetlenné lenne minémű az Istenség.

Szent írásbéli bizonyságok.

a 1. Király. 8. 27. Imé az egek és az egeknek egei tégedet bé-nem fognak, mennyivel inkább e' Ház mellyet én építtetem.

Job. 11. 8. 9. *Az Isten magassabb a' magass egek-nél, s' mit tseikedhetel tehát? mélyebb minden alsó mélységeknél, s' miképpen mehet sz végére? hosszabb annak mérete a' földnél, és szélesebb a' tenger-nél.*

b Ján. 3. 13. Senki az égben nem ment-fel ha-nem a' ki az égből le-szállott: tudni-illik az em-bernek Fia, ki az égben vagyon. [Az az, az ő Isten-sége szerint, tudni-illik. Mert emberisége szerint még nem ment vala fel az egekben, hanem Nico-demussal befzéli vala].

c Coloss. 2. 9. Ő benne lakozik * Az Isten-ségnek teljessége állatya szerint t.

XLIX. K E R D E S.

Mit használ minékünk a' Christusnak menyben fel-menetele?

E

FELE-

* Az az, mindenkor és mind ő-rőcké meg-marad.

† Az az, személ' szerint, a' személyi egy-gyesülés által.

XVIII.

UR NAV. *summa a' felelcinek.*

Az Umak
menybe fel-
meneteli-
ből három
hasznokat
véstünk mi.

1. Mel-
lyik az el-
ső?

2. Mel-
lyik a' má-
sodik?

3. Mel-
lyik a' har-
madik?

Először ezt, 1. hogy mennyekben az
ő Szent Attyánál érettünk esedezik *a*, Má-
sodszor, 2. mert a' mi testünk menybe
vagyon, hogy ezzel mint bizonyos zálog-
gal meg-erősítsünk, hogy még jöven-
dőben az a' ki minékünk fejünk, minket-is
tagjait ő magához fel-vészen *b*. Harmad-
szor, 3. hogy minékünk az ő Szent Lel-
két vilzontag zálog-képpen küldi *c*: ki-
nek bennünk tselekedő ereje által nem e'
földieket keressük, hanem az odafel va-
lokat a' hol ő vagyon az Istennek jobján
ülvén *d*.

A' mi testünk) Az az, a' Christus, a' ki mi ve-
lünk egyenlő természetű.

Zálogul) Tudni-illik a' mi mennyei öröklé-
günknek zálogául.

Szent írásbéli bizonyágok.

† Tudni-
illik ugy-
mint szo-
szollo.

* Melly
égnék mo-
fta örökösi
vagyunk
hit által; de
az utolsó
napon azt
valóságos-
sán bírjuk.

† Mint mi
fejünkben.

* Sid. 9. 24. Mert nem kézzel tsinált Szentféges
helybe ment. bé a' Christus, melly példája volna a' va-
loságos szentféges helynek: hanem az egekben
ment: hogy meg-jelennék most Istennek előtte mi éret-
tünk †.

Rom. 8. 34. *A' Christus* az Istennek jobján va-
gyon, és esedezik mi érettünk.

b Eph. 2. 6. Az Isten a' Christussal egygyütt
minket fel-támasztott: és egygyütt helyhez-tett az
egekben * *a' Christusban* †.

Ján. 17. 24. Atyám, a' kiket nékem adtál, azt
akarom hogy a' hol én vagyok azok-is én velem
legyenek, hogy lássák amaz én dicsőségemet mel-
lyet nékem adtál; mert szerettél engemet, e' világ
funda-

nyekben az
 ezik 4, M
 nk meny
 nyos zálog
 még jöve
 k, minket
 b. Harmad
 Szent László
 küldi a k
 által nem
 z odafel
 nek jobb
 us, a' ki mi
 ennyet örökö

gek.

nált Szentlő
 ája volna a'
 em az egy
 nek előre má
 nek jobban
 stusál egy
 helybeza
 kem adal
 nek is én
 öfsegerem
 ngemet, e
 fű

M E

f idamer
f Jan.
f iznál u
n n meg
b pedig
Eph. 1.
u nna hi
a a' Sz.
a ellyes
f Col
fi fal, ad
g p az. Jst
ti gndot.
a i dretet

A tnt ttf

je filéte
m izonag
fe b, az
g korol

Mert
n ekben
fi nregy
n itsa b,
A ya min

Eph. 1.
fi t' halál
fe tmenye
m erónel
ti sem tnak
id. 1. 3.

fundamentomának fel-vetése előtt.

c Ján. 16. 7. En igazságot mondok tinéktek, használ tinéktek hogy én el-mennyelek, mert ha el nem megyek, ama' Vigasztalo nem jö-el ti hozzátok: ha pedig én el-megyek el-küldöm ötet ti hozzátok.

Eph. 1. 13. 14. Kiben (a' Christusban) minek utánna hittetek, meg-petséztettetek * az ígértnék ama' Sz. Lelkével, ki a' mi örökségünknek záloga, míg a' tellyes szabadságban ujjonnan be-helyhezttettünk. * Mint valami petsétel az ő dicsősége nécc d Coloss. 3. 1. 2. 3. Ha fel-támadtatok a' Christussal, oda fel valokat keressetek, holott a' Christus valtsősége nécc gyon az Istennek jobbján ülén, oda fel valokra visellyet ditséretire. tek gondot, nem a' földiekre. Mert meg-holtatok, és a' ti életetek el-repertet a' Christussal az Istenben.

L. K E R D E S.

Miért térszed ezt hozzája: üle a' minden-hato Atya Istennek jobbjára?

Summája a' feleletnek.

A' Christusnak az Isten job-

ján ülése semmi nem egyéb, hanem az ő dicsősége, és felféges méltósága az egekben a, mellyet mint az Anyaszentegyháznak feje b, az ő fel-magasztaltatása után minden teremtet állatokon gyakorol c.

F E L E L E T.

Mert a' Christus azért ment-fel mennyeekben, hogy ott ő magát a, az ő Anyaszentegyházának fejének lenni meg-bizonyítsa b, melly fő által bir és igazgat az Atya mindenekeket c.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Eph. 1. 20. 21. Az Isten fel-támasztotta a' Christust a' halálból, és helyhezette ötet az ő job kez felől mennyeekben. Sokkal fellyebb minden birodalomnál, erőnél és uraságnál, és méltoságnál, melly nevezetik nem csak e' világon, hanem a' következendőben is.

Sid. 1. 3. A' Christus a' ki tart mindenekeket amax

E 2

ő ha-

Ő hatalmas beszédével, a' mi bűneinkből való megtisztulást maga által véghez vivén, ama' magasztos méltóságnak jobbjára állt.

Imét. Sid. 8. 1. Nékünk olly Papi Fejedelmünk vagyon, ki a' felségnek királyi ízekiben áll az egekben.

b Eph. 1. 22. 23. Az Isten mindeneket vetett az Ő lábai alá, és őtet tette mindenekeek felette az Anyaszentegyháznak fejévé. Melly Ő teste, és tellyesége annak a' ki mindeneket be-tölt mindennel.

Coloss. 1. 18. A' Christus az Ő Anyaszentegyházának testének feje.

c Ján. 5. 22. Az Atya minden ítéletet a' Fiúnak adott.

Matth. 28. 18. Monda János: Tellyes hatalom adatott énnekem mennyen földön.

i. Cor. 15. 25. Szükség önéki uralkodni, míg nem minden ellentégit az Ő lábai alá veti.

LI. KERDES.

Mit használ minékünk a' Christusnak a' mi se-jünknek ilyen dirósága?

FELELET.

XIX. UR NAP.

Summája a'
feleletnek.

A' Christusnak az Isten jobbján való állásából két hasznokat vesszünk mi.
1. Mellyik az első?

2. Mellyik a' második?

Elsőben ezt 1. Hogy az Ő Szent Lelke által mi belénk Ő tagjaiban mennyei ajándékokat önt a. Másodszor 2. hogy minket Ő hatalmával minden ellenségek ellen meg-őrizz és oltalmaz b.

Minden ellenségünk) Ugy mint az Őrdög, e' Világ, a' magunk Teste, a' Halál és a' Pokol ellen.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Apost. tsel. 1. 33. A' Christus János az Istennek job karja által a' meg-igert Szent Lelket az Atyától meg-nyervén, ki-töltötte ezt, a' mit ti most láttok és hallatok.

Eph. 4. 8. A' Christus fel-ment a' magasztásban, fogva

K.
bóil való
ama' magy

Papi Föld
yi izkben

eneket venni
lelt az
és teljese
denekkel
Amasany

it elen a Fia

elyes határ

lkodai, míg

i.

E S.

usnak a mi

ge?

Szent Lel

hennyei a

2. hogy m

lenfegink

Ördög, e'

Pokol el

gok

Jesús az

elket az

ti magy

a' magy

ly

Agva
ereka
b f
adgy
dinde
n Au
s az
i C
em m
Itoliz
zik.
lim
n az
fab
rag
nyak
óke
eg-ge
ony

titro
Ch

1.
ábo
ton
ette
lt,
m i
nő
lo
m v

fogva vitte a' fogságot, és adott ajándékokat az embereknék.

b Ján. 10. 28. 29. Senki az én juhaimat ki nem ragadja az én kezemből. Az én Atyám ki nagyobb mindeneknél, az adta nekem azokat, és senki az én Atyám kezéből ki nem ragadhatta azokat. En és az Atya egy vagyunk.

1 Cor. 15. 25. 26. Kell ő néki uralkodni míg nem minden ellenségit az ő lába alá veti az Isten. Utolszor pedig a' mi ellenségünk a' halál el-töröl-tetik.

Ísmét. Jelen. 12. 10. 11. Es hallék nagy szozatot az égben, melly ezt mondgya vala: Mostan lőtt a' szabadítás és az erő, és a' mi Istenünknek országa, és az ő Christusának hatalma. Mert a' mi atyáinkfiainak vádolója le-vettetett, ki vádollya vala őket éjjel és nappal a' mi Istenünk előtt. De őket meg-győzték azt a' Báránynak véérért es az ő bizonyosság tételének beszédéért.

Summája a' feleletnek.

LII. KERDES.

Mitroda vizsgálásod nagyon abból, hogy a' Christus el-jöendő ítélni eleveneket és holtakat?

FELELET.

1. Hogy minden nyomoruságimban és háboruságimban fel-emelt fővel a, ugyan azon én Christusomat, ki annak előtte én érettem az Istennek ítéletiben elő állott volt, és én rolam minden átkot el-vőt, várom ítélő biroul az egekből *b*. 2. Ki minden ő ellenségit kik enyimek-is, az örökké valo kinokra veti *c*: 3. engemet pedig minden választattakkal egyetemben, ő magá-

A' Christusnak az ítéletre való el-jöveteléből három okokra nézve vagyons vizsgálásod.

1. Mellyik az első?

2. Mellyik a' második?

3. Mellyik a' harmadik?

E 3

hoz a'

hoz a' mennyei örömben , és az örök ditsősségre által viszen d.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Luc. 21. 28. Mikor pedig ezek kezdenek lenni , nézzetek-fel , és emellyétek-fel a' ti fejeiteket : mert el-közelget a' ti váltságtok.

b 2. Timoth. 4. 8. Végeztetre el-tétetett énnékem az igazságnak Coronája , mellyet meg-ad az Ur énnékem ama' napon , amaz igaz Biro : nem csak énnékem pedig , hanem mindeneknek-is , kik várándgyák amaz ő ditsősséges el-jövetelét.

Tit. 2. 13. Várván ama' boldog reméniséget , és ama' nagy Istennek , és a' mi meg-tartónkuak , a' Jesus Christusnak ditsősséges meg-jelenését : ki adta magát mi éretűnk , hogy meg-váltana minket minden hamiságtól.

Jelen. 22. 20. 21. Azt mondgya ki ezekről bizonytságot télsen , ugyan hamar el-jövők , Amen , jövel Uram Jesus.

c Jelen. 20. 10. Az ördög , ki el-tsallya vala őket , vettetik a' tűznek és kénkönek tavában , holott vagyon ama' fene vad , és hamis Propheta : és ki-noztatnak éjjel és nappal mind örökké.

2. Thess. 7. 8. 9. 10. Meg-jelenik az Ur Jesus az égből , az ő hatalomságának Angyalival , tűznek lángjában , ki bőszen áll azokon , kik az Istent nem ismertek , és nem engednek a' mi Urunk Jesus Christusnak Evangéliomának , kik meg-bűntetnek örök veszelelemmel , ki-űzettetvén az Urnak orczájától , és az ő hatalmas ditsősségétől , mikoron el-jövend hogy meg-ditsőtessék az ő szenteiben , és tsudálatos legyen minden hívekben.

Christus.

d Ján. 14. 3. Mikoron el-menéndek , és néktek helyet készítek , viszont meg-térek ti hozzátok , és fel-velek titeket magamhoz : hogy a' hol én leszek , ti is ott legyetek.

Ján. 17. 24. Atyám azt akarom hogy a' kiket ad-
tál én-

N E E.

és az örök

ágok
erek
fida' u' j'p'p'

el-térment
olyet meg-
igaz Ezo: a
cneknek-
jővetele
reménye
-rantonkat
g-jelenet
g-válatna min

a ki ezekből
jővők, Az

el-tsallva
ravabak, ha
Propheta: d

k az Ur J'p'a
yalival, a
kik az J'p'a
nk J'p'a Orp'
rinesek öv'p'
k orenáján,
koron el-j'p'
tiben, és

ndek, és néh
ti hozza
at' bel az J'p'a

at' k'it
tall

ok
ltál
Ifi
ok le
5ki
ind
A

E
se
yá
toi
ot
Chr
ész
s c
gyo
E
sze
l' m
zol
álat
n
len
yán
I
zon
és c

MEG-SZABADULASAROL. 71

tál énekenem, ott legyenek ők-is én velem, a' hol én vagyok; hogy lássák amaz én dicsőségemet, melyet adtál énekenem.

Imét. 1. Theff. 4. 17. Mi élők, kik meg-maradtak léfzánk, el-ragadtatunk azokkal egygyütt a' ködökbe, az Ur eleibe, az élető égbe, és ekképpen mindenkor az Urval léfzánk.

A' SZENT LELEK ISTEN-RÓL.

LIII. K E R D E S.

Mit hízfz a' Szent Lélekről?

F E L E L E T.

Először azt hízfem 1. hogy valóságos és egyenlő örök Isten az örökké való Atyával és Fiúval a, Másodszor 2. hogy azon Szent Lélek ennékem-is e' végre adatott b, hogy engemet az igaz hit által a' Christusban, és minden ő jo-téteményiben részese tegyen c, engemet vigasztaljon d, és én velem 3. mind örökké meg-maradgyon e.

Először s' a' t. másodszor) Az első dolog nézi a' Szent Léleknek személyét, és arra kell vitettetni: a' másik dolog vilzont tartozik az ő tisztre, mert azok mind ő tisztei, melyeket hatalmassan és tsudlatossan tselekefzik a' hivekben.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Matth. 28. 19 Elmenvén azért tanítsatok minden nemzetiségeket, meg-keresztelvén őket az Atyának, a' Fiúnak, és a' Szent Léleknek nevében.

1. Ján. 5. 7. Hárman vadnak kik az égben bizonytságot télfznek, az Atya, az Ige, és a' Sz. Lélek, és ez három egy.

E 4

Apóst.

X X. U R

N a p.

Summája a' feleletnek.

A' Szent

Lélekről il-

lyen két

dolgokat

hízfek:

1. Melyik az első?

2. Melyik a' második?

3. Miért

adatott ő

tenéked?

Mit tsele-

kefzik te

benned?

és meddig

marad te

veled?

Péter szoll
Ananiás-
nak,

Apost. tsel. 5. 3. 4. Miért foglalta-el a' Sátán a'
te szívemet, hogy hazudnál a' Szent Lélek ellen, nem
embereknek hazudtál, hanem Istennek.

Sz. Péter Pünkösd napján.
hogy ti Istennek templomi vattok, és az Istennek Lel-
ke lakozik ti bennetek. Es 6. rész. 19. verő. Avagy
nem tudgyátoké hogy a' ti testeitek a' Szent Lélek-
t Az az, nek templomi.

mindē em- b Apost. tsel. 2. 17. 18. Joelből. 2. 28. Léfzen
berekre, a- az utolsó időben azt mondgya az Isten: ki töltők az
kar miné- én Lelkemből minden testre t, és prophetálnak a' ti
mű nézet- fiaitok és leányitok *, és a' ti ifjaitok látásokat lát-
ból, időből, nak *, és a' ti véneitek álmokat álmodoznak *,
állaparból az én szolgálaimra pedig, és az én szolgáló leányim-
és rendből, ra azokban a' napokban ki-töltöm az én lelkemet,
vagy nem- és prophetálnak.

ből valóok [*** Az az, az Isten országának titkait meg-
leendene: éruk, azokrol beszélhetnek, miképpen az ő Te-
stamentumban lévő Propheták, kiknek az Isten-
mint az u- vagy látások, vagy álmok által magát meg-jelen-
tette, lásd meg, Mos. negyedik könyv. 12. 6.]
rán egyen- számiálllya. Gal. 4. 6. Mivel hogy pedig fiak vadtok, ki-
ként elő- bobsana az Isten az ő Fiának Lelkét a' ti szívetek-
ben, ki által azt kiáltjuk, Abba, az az, Atyánk.

c Rom. 8. 9. A' kinél nintsen a' Christusnak Lel-
ke, nem ővé az.

* Az az,
hit által
meg nem
ílmérheti
és valihat-
tya.

1. Cor. 12. 3. Senki-is a' Jesust Urának nem mond-
hattya, hanem a' Szent Lélek által *.

Ílmét, Eph. 3. 14. 16. A' mi Urunk Jesus Chri-
stusnak Attya, adgya-meg néktek az ő gazdag di-
tsóségéért, hogy állhatatossan erősségyetek-meg a'
Szent Lélek által a' belső emberben.

+ Avagy Vigasztaló
d Ján. 15. 26. Mikor pedig el-jövend az a' Szó-
szollo t, kit én küldök néktek az Atyától, az igaz-
ságnak ama' Lelke, ki az Atyától származik, az bi-
zonyosságot tévesz én felőlem.

e Ján. 14. 16. 17. En kérem az Atyát, és más

Vigaszt-

ca-el a' Sina
 zlek ellen, am
 ek.
 m rudogán
 az Istenek l
 9. ver. Arv
 a' Szent Léle

1. 12. Léfi
 en: Kíná
 ophetának a'
 ok látszóla
 álmoknak
 olgáló leant
 az én lelke

ak titkát meg
 éppen az ő Te
 nek az lte
 gát meg-je
 ny. 12. 6.]
 k vadnok, b
 t a' ti firtet
 az, Arv
 Chrijstus l

ának nem m

unk Jéfus Ch
 z ő garda
 agytek meg

rend az a' So
 ryától az ig
 muzik, az b

Arvát, és m
 Vigil

gátlások ad
 kka: Tudni
 ellyet e vilá
 benne

L

t híseje

z néeses Any
 a örök élet
 at fereg av

Hízem

g kerdeim

agának

z ld, örök

az ó Sz

igaz hi

almazza

k a' Ser

é mind ó

szent) A

ristusnak

teltezet

en előtt

ának len

ek által m

ekerték.

őszüges

é közzé fa

yhez, biz

ához nem

valak

é kűsö é

Vigasztalat ad néktek : hogy veledek maradjon mind örökké : Tudni-illik az igazságnak ama' Lelkét, melyet e' világ bé nem vehet. Mert bennetek lakik, és bennetek marad.

LIV. K E R D E S.

Mit hiszsz a' Christushnak szent és Közönséges Anyaszentegyházáról?

Közönséges Anyaszentegyháza, az egész emberi nemzet között b, az örök életre el-választatott c, és az igaz hitben meg-eggyező szent sereg avagy gyülekezet f.

F E L E L E T.

Hiszem 1. hogy az Istennek Fia a, 2. világ kezdetitől fogva b, világ végezetiglen c, magának az egész emberi nemzet között d, örök életre el-választatott sereget e, 3. az ő Szent Lelke f, és 4. Igéje által g, az igaz hitben egygyezőt h, gyűjt. 5. azt oltalmazza és meg-tartya i: 6. és hogy annak a' seregnek én-is élő tagja vagyok k, és mind örökké meg-maradok l.

(Szent) Az Ecclesia szentnek mondatik : mett a' Christushnak vérével, és a' Szent Lélekkel meg-szenteltetett, az az, a' Christushnak érdeméért, az Isten előtt tökéletesen való szentinek es meg-igazítottának lenni íréltetik : Annak-felelte a' Szent Lélek által meg-ujjittatik, hogy szent életet élni nyelkezzék.

(Közönséges) Az az, az egész emberi nemzet-között szedegettetett, és semmi bizonyos helyhez, bizonyos nemzetiséghez, avagy valami áráshoz nem köteleztetett.

(El-választatott) Ez szotska jegyzi külömbözé-ét a' külső és látható gyülekezetnek, ugy-mint

E s

kiben

XXI. UR

N A P.

Summája a'

felcletnek.

A' Chri-

stushnak kö-

zött b,

eggyező

szent sereg

avagy

gyülekezet

f.

1. Kísoda

gyűjt avag'

szedegeti

ezt a' sere-

get?

2. Mikor

gyűjt azt?

3. Ki ál-

tal gyűjt?

4. Mitso-

da eszkö-

zel él az ő

Anyaszent-

egyházának

gyűjtéséb?

5. Nem-

de, csak

gyűjté?

6. Mit

hisz továb-

bá ez hit-

nek ága-

zattában?

kiben a' hivek a' gonoszokkal és hitetlenekkel egyelesen vadnak; és a' belső s' láthatatlan Anyaszentegyháznak, kibentsak a' választott, és igaz hittel meg-ajándékozott hivek foglaltatnak-bé.

Szent irasvéli bizonyfágok.

a Eph. 4. 11. 12. A' *Christus* adott némellyeket *Apostolokat*: némellyeket *Prophetákat*: némellyeket *Evangelistákat*: némellyeket *Pásztorokat* és *Tanítókat*, a' szenteknek egyben való foglalásokra, szolgálnak munkájára, a' *Christus* testének építésére *.

* Melly test a' *Christus*nak Anyaszentegyháza.

b Luc. 11. 49. 50. 51. Annak-okáért mondotta az Istennek Bőltsefege is; Botsátok ő hozzájok *Prophetákat* és *Apostolokat*; és azok között némellyeket meg-őznek, némellyeket el-űznek kergetnek, hogy elő-kértefsék e' nemzetfégtől minden *Prophetáknak* e' világ fundamentomának fel-vetetésétől fogva ki-ontatott vérek: Az *Abelnek* véreétől fogva mind a' *Zachariásnak* véreig, ki el-vesze a' ház között és az oltár között.

Ján. 10. 16. Más juhaim-is vadnak nékem, melyek nem ez akolból valok; azokat-is elő kell hoznom, és az én szomat halgattyák, és léfzen egy akol és egy pásztor.

c Math. 28. 20. Imé én veletek vagyok mind világ végezetig.

1. Cor. 11. 26. Valamenyifzer ejenditek e' kenyeret és itjándgyátok e' pohárt, az Umak halálát emlegelsetek, miglen el-jő.

Az Atya Isten szoll az ő Fiának

d Solt. 2. 8. En Fiam vagy te, én ma szűltelek tégedet. Kérd én tőlem a' pogányokat örökségül, és a' földnek határait birodalmul.

Jelen. 5. 9. Meg-váltottál minket Istennek a' te véred által, minden ágazatból, és nyelvből, és népből és nemzetségből.

e Rom. 8. 28. 29. 30. Tudgyuk pedig hogy azoknak a' kik Istent szeretik mindenek javokra vadnak, azoknak kik az ő szándéka szerint hivatalo-

születenél
natian Amp
morr, és így
latatnak-
ok

németjén
németjén
okant és Tami
Alfokra, és
ek építési
táért mond
ok dhanajp
ok kőműve
el tűnt ke
ezetlegű
mának és
abba az érte
ki el-ve

k nekem, az
is elő kell
és létez

vagyok az

jénditke
Umsk hal

to ma fr
és örökös

er Istene
eivből, és

penig bog
ndenek j
ka szert

of
ya
is
a
14
m
g
u
ve
2.
ent
ner
a
to
e
f
roz
en
e
e
t
l
gy
ne
g
R
a
n
t
lo
te
a
ru
m
va
Ep
h
ta
ph.

talosok †. Mert a' kiket öröktől fogva tudott, azokat † Az az, el-választotta: A' kiket pedig el választott, azokat az Istennek el-is hívta, és a' kiket el-hívott azokat meg-is igazította. Örökké való el-rendelése és decretuma szerint.

Ján. 10. 26. 27. 28. Ti nem hisztek *, mert nem vadtok az én juhaim közöttül valók, a' mint meg mondtam néktek. Az én juhaim az én szomat halgatták, én-is ismértem azokat, és engem * Christus követnek: és én örök életet adok nekik. így szoll a' Sídoknak.

2. Tim. 1. 9. Ki megtartott minket és hívott szent hivatallal, nem a' mi tselekedetünk szerint, hanem az ő végezése és kegyelme szerint, mely adatott nekünk a' Jesus Christusban örök időknél előtte.

f Efa. 44. 3. 4. 5. Vizeket töltők-ki a' szomjuhozora, és folyó vizeket a' szárazra, ki-töltöm az én Lelkemet a' te magodra, és az én áldásomat a' tetsemetéidre. Es virágoznak mint a' fűvek között a' virágok, és mint a' fűzfák a' vizeknek folyási mellett. Egygyik azt mondgya, én az Uré vagyok, a' másik neveztetik Jakobnak nevéől; némelly az ő maga kezével ezt írja: En az Uré vagyok, és az Izraelnek nevéől nevezi magát.

g Rom. 15. 17. Vagyon miben dicsékedgyem a' Jesus Christus által az Isteni dolgokban, mert nem mondhatok semmit, mellyet nem a' Christus tselekedett volna én általam, pogányoknak engedelemre való hozatásában, szollásban és tselekedetekben, jegyeknek és tsuda tételeknek erejében, az Isten Lelkének ereje által; Ugy annyira hogy Jerusalemtől és a' szomszéd tartományoktól fogva mind Illiria országig bé-töltöttem a' Christus Evangelionának predikálásával való tisztemet.

h Eph. 4. 4. Egy test és lélek vattok, miképpen hogy a' ti hivatalotoknak egy reménységére hivatattatok. Egy az Ur, egy a' hit, egy a' keresztség.

Eph. 4. 13. Miglen jussunk mindnyájan az hitnek és

* Szoll nek és az Isten fiának isméretének egygyeségére.
 Christus : Matth. 16. 18. *Ezen a' kősziklán * építem-fel*
 Péternek: *az én Anyaszentegyházamat, és a' pokolnak kapui t*
 Az az, ezé *nem vehetnek azon diadalmat t.*
 a' te vallás- [tt Az az, ha szintén a' Pokolban lévő minden
 rételeden, gonosz lelek, és azoknak e' világon lévő minden
 mellyel en- eszközei álnok tanácsokkal, és kegyetlenkedő
 gemet ama' igyekezetekkel őszve esküsznek-is az én Eccle-
 Christi-nac siám ellen, mindazáltal semmiképpen azon diadal-
 az élő Isten mat nem vesznek. Hasonlatossági szo, mert akkori
 Fiának len- időben a' Sídoknak törvény tévő helyek, és Pro-
 ni vallottál. kátori székek a' kapukban voltak, kik mindazál-
 vers. 16. tal külső erő ellen meg-voltak jól erősítettvé.]

1. Pet. 1. 5. Istennek erejétől őriztetünk hit ál-
 tal az idvességre, melly meg-készítetett, hogy
 meg-jelennyék az utolsó időben.

k Eph. 2. 19. 20. 21. 22. *Azért immár nem vad-
 zok jóvevények és selyérek, hanem a' szenteknek polgár
 társai, és Istennek tselédi, kik fel-éppítettetek a'
 Prophetáknak és Apostoloknak fundamentomán,
 mellynek belső szegelyet kőve a' Jesus Christus.
 Kiben az egész alkorvány szép rendel rakattatván
 nevededik, hogy legyen Istennek szent temploma:
 mellyben ti-is velünk együtt épültök, hogy legyenek
 Istennek hajléka a' Szent Lelekben.*

1 Solr. 23. 6. Semmi nem egyéb hanem tsak a'
 te jóvotod és irgalmaságod követnek engemet
 életemnek minden napjaiban, és lakozom az Ur-
 nak házában hofszm ideiglen.

Rom. 8. 38. 39. Mert én bizonytal el-hittem,
 hogy sem halál, sem élet, sem Angyalok, sem feje-
 delemiségek, sem hatalomságok, sem jelen va'ok,
 sem következendők. Sem magasság, sem mély-
 ség, és semmi egyéb teremcett állat, el nem sza-
 kaszthat minket az Istennek szerelmétől, melly va-
 gyon a' mi Urunk Jesus Christusban.

1. Cor. 1. 8. 9. *Az Isten meg-erősít titeket mind*
 végig

eggyedőben
 a * építési
 neknap

on lévő minde
 on lévő minde
 kegyetlenül
 is az én léc
 en azon diad
 zo, men aho
 elyek, és ha
 kik minde
 erősséget
 izzettük ki
 színter, leg

immár nem va
 zentek póp
 eppizetett
 undamenton
 Jesus Christ
 adel rakam
 nem templom
 t, hogy leg

o hanem tul
 etnek engem
 lakozom az

oval el-linen
 zolok, sem fe
 ein jelen va
 g, sem né
 t, el nem
 nérdi, mely

a.
 Ján tiszta m
 78

g ar
ftu pak
az i Fi
saz bar

Mi
g feg
k kout

Elol
g len
k huf
o wain
r zeli.

k a' m
k iz leg
r, és
r melf

Ufz
fi Tal va

n viga
n a' fo

a k a' m
k zdu a

Mint
f kunk

i. jai
és az

Rom

m kedv

ajon:
hát Gy

Jan, i.

végig az ártatlanságban, a' mi Urunk Jესus Christusnak napjára. Hiv az Isten, ki által hivattattatok az ő Fiának a' mi Urunk Jესus Christusnak társaságban.

Summája a'
feleletnek.

LV. KERDES.

Mit tészén a' szenteknek eggyesége?

A' szenteknek eg-

gyesége, 1. a' Christussal a, és minden ő javaival b, 2. magok között való közösülés.

FELELET.

Először azt téfzi: hogy mind közönfegessen mindnyájján, mind eggyenként a' kik hisznek a' Christusnak a, és minden ő javainak b, 1. mint ő tagjai c, közösi és részeli. Másodszor 2. hogy fejenként ki-ki a' melly ajándékokat az Istentől vőtt, kéfz legyen azokkal közönfeges haszonra, és mindeneknek idvességekre nagy ő-römet szolgálni d.

1. Mikép-
pen közö-
sűlnék a'
hívek a'
Christussal
2. Miné-
mő közö-
sűlések va-
gyon a' hi-
veknek egy-
más közt.

Először, Másodszor) A' mellyek itt a' mi Christussal való eggyesülésünkről mondatnak, azok a' mi vigasztalásunkra szolgálnak. A' mellyek pedig a' szenteknek eggyesége felől mondatnak, azok a' mi oktatásunkra használnak, hogy egymás között az atyafi szeretetet gyakoroljuk.

Mint ő tagjai) A' Christusnak udni illik mint fejjüknek.

Szent írásbéli bizonyságok.

a 1. Ján. 1. 3. A' mi közösülésünk vagyon az Atyával és az ő Fiával a' Jესus Christussal.

b Rom. 8. 32. Az Isten az ő tulajdon Fiának nem kedvezett: hanem adta azt mi életünk mindnyájan: mi módon ingyen kegyelemből nem adna tehát ővele egyűtt minékünk mindeneket?

Ján. 1. 16. Az ő teljességéből vőttünk mindnyájan

nyáján. kegyelmet kegyelemért *.

[* Az az, egy kegyelmet más kegyelem után, avagy bőséges kegyelmet. A' kegyelemnek nevének pedig itt értetnek azok az ajándékok, mellyeket az Isten minékünk kegyelméből a' Christusért, vagy a' Christusban ad és ajándékoz].

c Eph. 5. 29. 30. Soha senki az ő tulajdon testét nem gyűlölte, hanem inkább neveli és táplálja azt, miképpen az Ur-is az Anyaszentegyházat: Mert az ő testének tagjai vagyunk, az ő testéből és csontyaiból valók.

* Melly a' Christus.

Col. 2. 19. A' főből *, az egész test a' tagoknak egy-be-borsátatása és rakatása által, egybe-foglaltatván és egybe-szerkeztetvén nevezedik az Istennek nevelése szerint.

d Rom. 12. 4. 5. 6. Miképpen egy testben sok tagok vadnak, a' tagoknak pedig mind nemcsak azon egy tselekedetek vagyunk: Azon-képpen sokan egy test vagyunk a' Christusban, egyenként pedig mindnyájan egymásnak tagjai vagyunk. Mivel hogy azért külömb-külobb ajándékaink vadnak a' nekünk adatott kegyelem szerint, akár irás magyarázás, magyarázzuk azt a' hitnek regulája szerint, s' a' r.

1. Pet. 4. 10. A' mint ki-ki közzűletek vőtte az ajándékot, azon-képpen sáfarkodgyatok abból egymásnak, mint Istennek külömb-külobb-féle

Summája a' ajándékinak jó sáfári.

feleletnek.

A' bűnőknek

LVI. KERDES.

Mit hisz a' bűnőknek borsánattiyáról?

borsánattiyáról ezt hiszem, hogy az Isten minden én bűneimről el-feleltkezett c, és hogy engemet a' Christusnak igazságával ingyen meg-ajándékoz d.

FELELET.

1. Miért feleltkezett-

Hiszem hogy az Isten 1. a' Christusnak elégté-

E K

egyelem
lennek
k, melyet
Christus

ő tulajdon
nevelő és
nyafzemegye
ok, az ő

re? a' nap
lial, egy
kedik az

egy reiben
mind nem
zon-képpen
n, egy
i vagyunk, M
jándékok
erint, az
hinek reg

ezületek
odgyanok
b-küőmb

E S.

matyán?

en bűseim
nak igazán

Christus

elég

EC
é éte
r a'
n nn
to hon
i eger
ye ma
re clie

a ph.
az ére a
ô ke éme
b dok.
bim dok.
R m. 7
da s blad
kar dok
ital
I éér.
ma azo
nen est f
c r, j
fágo nak
loke m.
d Ron
sten gye
altai
e án,
a'k z é
a'k nger
gyr ane
F m. 8
vía tui
ki hoz

égtételeért *a*, 2. minden bűneimről és
 róla a' bűnre való hajlandóságról, ki el-
 én ennékem tellyes életemben kell har-
 colnom *b*, tellyesféggel el-felelkezett *c*:
 engemet a' Christusnak igazságával in-
 gyen meg-ajándékoz *d*, 3. hogy soha meg
 ne ítéltessem *e*.

el a' te bű-
 neidről az
 Isten?

2. Mitso-
 da bűneid-
 ről felelke-
 zett-el?

3. Mitso-
 da hasznot
 vész a' bű-
 nöknek bo-
 tsánattyá-
 ból?

Szent írásbéli bizonyságok.

a Eph. 1. 7. *A' Christusban vagyón váltságunk*
az ő vére által, tudni-illik bűneinknek bocsánattya, az
ő kegyelmességének gazdagsága szerint.

b Solt. 103. 3. *Ki meg-kegyelmez MINDEN te*
bűneidnek; ki meg-gyógyítja MINDEN betegségidet.

Rom. 7. 24. 25. *Oh én nyavalyás ember! kitso-*
da szabadít meg engemet e' halálnak testéből? Hálá-
kat adok Istennek a' mi Urunk Jéhus Christusnak
általá.

Ímért. Rom. 8. 1. *Semmi kárhozzatások nintsen*
azért azoknak, kik vadnak a' Jéhus Christusban, kik
nem test szerint hanem lélek szerint járnak.

c Jer. 31. 34. *Meg-kegyelmezek az ő álnok-*
ságoknak, és az ő bűnökről többé meg nem em-
lekezem.

d Rom. 7. 24. *Meg-igazulnak pedig ingyen, I-*
sten kegyelméből, a' Jéhus Christusban lőtt váltságunk
általá.

e Ján. 5. 24. *Bizony, bizony, mondom néktek,*
a' ki az én beszédemet halgattya, és hiszen annak
a' ki engemet el-bocsátott, az kárhozzatra nem mé-
gyen, hanem által-men a' halálból az életre.

Rom. 8. 33. 34. *Kitsoda vádollya' az Istennek*
választottját? Az Isten a' ki meg-igazít. Kitsoda a'
ki kárhozzatna? A' Christus az, a' ki meg-holt.

XXII. UR

N A P.

Ezenmája a'
feleletnek.

A' test-

nek fel-tá-

madása három-képpen vigasztal engemet, 1. hogy az én testem

fel-támad e, 2. hogy ísmét lelkemmel eggyesül f, 3. és hogy meg-dítsöjtenek g.

LVII. KERDES.

*Mitsoda vigasztalásod vagyon a' Testnek
fel-támadásából?*

FELELET.

1. Hová
vitetik a' te
lelked ha-
lálod után?2. Mitsoda
test tá-
mad-fel?3. Kitso-
da erejével
támad-fel?4. A' te
tested mi-
képpen di-
tsöjtenek-
meg?Ez hogy nem csak 1. lelkem vitetik
azontul a, mihezt a' testből ki-mégyen, az
ő fejéhez a' Christushoz b: hanem 2. ez én
testem-is c, 3. a' Christusnak hatalma ál-
tal d, fel-támasztatván e, vizont az én
lelkemmel eggyesül f, és 4. a' Christusnak
dítsöséges testéhez hasonlatos leszen g.*Azontul*) Nem a' Pápistákul költött Purgató-
riumban (Lelkeket tisztító helyben) vitetik tehát
elsőben.*Ez én testem*) Ezen én testem, mellyet mostan vi-
selek, és a' melly porrá tértetik: s' nem-is más
test, állattya szerint: ki mindazáltal meg-romol-
haratlan és dítsöséges leszen, 1. Cor. 15. 42. 43.*Szent írásbéli bizonyságok.** Jესus
így szól: a'
kereszt-fán
a' Tolvaj-
nak.a Luc. 23. 43. Bizony mondom tenéked, M A
velem leszen paraditsomban *.2. Cor. 5. 8. Bizodalunk vagyon pedig, és
inkább restzik minékünk ki-költözni e' testből,
és az Urhoz menni lakni.Jelen. 14. 13. Boldogok leszenek ez időtől fogva a'
halottak kik az Urban halnak-meg.Luc. 16. 22. Lőn pedig hogy meg-halva a' töl-
dös, és vitének az Angyaloktól az Abrahám kebe-
lőben.

b Sala

RNEK.
DES.

gyon a Tefla
ol?

hogy az éne
vestül, 3. d.

T.

lelkem viz

ol ki-mégre

hanem a. a

fnak hatalm

, viszont a

4. a' Christu

latos léfiam g

cul körbe fog

lyben) velti

e, mellyet m

dx: s' nem

dazá' tal meg

1. Cor. 11. 4

ony. d' ok

ndom tevé

e vagyon p

kölözté' e

nk ez idők

meg.

gy me- hata

ol az. Atrab

ME
b Salan
min anna
Isten ex a
I ill
gyf lenn
c ob.
meg vált
fel mad.
gek neg-
ben telh
látog meg
min tucina
tenn t.
i Cor. v
romi stat
bala do v
d an. p
nek lka
(H b Fi
tene ki-
e an. a
enge s al-
lam nek
nen il-tan
pen ann
hog min
ne, irók
ama mol
f izeci
teme né
Es a okti
bör be-
és ell, és
J to.
tyár men
veg m a
nen sn m

Salomon Predik. 12. 7. A' por földé léfzen mint annak előtte volt. A' lélek pedig meg-tér az Istenhez a' ki adta volt azt.

Phil. 1. 23. Kívánok el-öszlané és a' Christussal egygyűlt lenni, mert az mindeneknél jobb.

Job. 19. 25. 26. 27. En jól tudom, hogy az én meg-váltom él, és hogy az utolsó ember a' földből fel-támad. Es minek utánna ez én testemet a' férgek meg-rágnák, és minekutánna fel-ébredek, ebben a' testben meg-látom az Istent: Ugyan én magam látom meg nem más, és az én szemeim látják meg, minekutánna az én veséim én bennem meg-emésztetek.

1. Cor. 15. 53. Mert szükség hogy ez romlando test romolhatatlan természetet öltözzék-fel magára, és ez halando test halhatatlanságot.

d Ján. 5. 28. 29. El-jő az ora, mellyen mindenek kik a' koporsókban vadnak, meg-hallják az ő (Isten Fiának) szavát, és a' kik jokat tselekedtenek ki-jőnek az életnek fel-támadására.

e Ján. 6. 39. 40. Ez pedig annak akarattya, a' ki engemet el-botsátott, tudni-illik az Atyáé, hogy valamit nékem adott abban semmit el ne vesszessék, hanem fel-támasztom azt az utolsó napon. Ez is pedig annak akarattya, a' ki engem el-botsátott, hogy minden valaki lánya a' Fiut, és hiszen ő benne, örök élete legyen, és én fel-támasztom azt amaz utolsó napon.

f Ezech. 37. 5. 6. Így szoll az Ur ezeknek a' seitemeknek: Imé én botsátok ti belétek lelket és életek. Es adok ti reátok inakat, és huft adok ti reátok, és bőrről bé-burítlak titeket, és adok ti belétek lelket és életek, és meg-tudgyátok hogy én vagyok az Ur.

Ján. 10. 17. 18. Azért szerez engemet az én Atyám, mert az én életemet le-tészé, hogy ismét fel-vegyem azt. Senki nem veszi-el én tőlem azt, hanem én magam adom halálra az én életemet szá-

Christus.

* Tudni-illik a' holtak meg-száradott teteminek.

bad-akaratom szerint, vagyon hatalmom le-tenni azt és viszontag fel-venni.

g Phil. 3. 21. Az Ur *Jesus Christus* el-változtat-
ta a' mi alázatos testünket, hogy hasonlatos legyen az
ő dicsőült testéhez, az ő hatalmas ereje szerint, mely-
nek általa mindeneket az ő birodalma alá vethet.

* Az az, 1. Cor. 15. 42. 43. El-vettedik * rothadando test,
mikor el- fel-támasztatik rothadatlan, el-vettedik gyalázatos
temettedik. test, fel-támasztatik dicsőséges, el-vettedik erőtelen
test, fel-támasztatik hatalmas.

Summája a'
feleletnek.

LVIII. KERDES.

Az örök
élet felől

Mitsoda vigasztalásod vagyon e' czikkelyből:

Hiszem az örök életet?

valo czikkelyből e' vigasztalást vészem, hogy ez élet után tel-
lyes és tökéletes boldogsággal bírok.

F E L E L E T.

1. Honná
veszed illy
bizonyosá-
e' te tellyes
és tökéle-
tes boldog-
ságod felől
vigasztalá-
sodat?

2. Mi vég-
re adattatik
jövendőb-
e az a' bol-
dogság?

3. Miné-
mű léfzen
az a' bol-
dogság?

Ez, mivel hogy 1. ez én mostani éle-
tembenn-is érzem az én szivemben az
örök életnek bennem valo kezdetit a, hi-
szem és bizonynyal reménlem, hogy ez é-
letnek utánna tellyes és tökéletes boldog-
ságom léfzen b. 2. mellyben az Istent mind
örökké dicsérem c: 3. Az pedig a' bol-
dogság olly léfzen, hogy soha emberi szem
ollyat nem látott, sem fül nem hallott, so-
ha ember szive meg sem gondolt d.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Ján. 11. 25. 26. A' ki én bennem hiszen ha
meg-hal-is, él az; és valaki él és hiszen én ben-
nem, soha meg-nem hal.

Rom. 8. 23. 24. Nem tsak azok pedig, hanem
mi-is kik a' Szent Léleknek fengéjét vőrtük, mi
magunk.

TEK.

atalmomm le-

istus el-választ

aszonlatos legy

reje fizetett. m

odalma alá v

rohadásból

eneti k gyula

i-venek evő

D E S.

on e' szűk

életet?

ogy ez elv

T.

én mostani

szívemben

kezdett a

lem, hogy a

kelletes bold

en az Isten

Az pedig a

oha ember

nem hall

gondolt a

nyitások

bennem

el és b

azok penig

ergéj

drunk
n
lik
re
éol
Pet
h
n
v
22
M
F
fr
je
e
n
l
v
je
s
j
e
l
me
n
k
l
g
f
n
et

magunkban fohász kodunk, a' fiúságot várván, tudni-illik a' mi testünknek tellyes váltságát. Mert reménység által tartattuk meg.

1. Pet. 1. 7. 8. A' Christus meg-jelenik, kit noha nem láttatok, mindazáltal szeretétek őtet, kit noha most is nem láttok, mindazáltal ő benne hívén örvendeztek ki-mondhatatlan és ditsőséges örömmel.

b Math. 25. 34. 46. Akkor azt mondgya a' Király (Christus) azoknak, kik az ő jobb keze felől lésznek: Jertek-el én Atyámnak áldotjai, bírátok az országot, melly meg-készítettet ti néktek e' világ fundamentomának fel-vetése előtt. Es elmennék az igazak az ő öök életre.

1. Cor. 13. 10. Minek-utánna el-jövend a' tő-kélletes tellyeiség, el-törölketik a' mi rész-szerint vagyón.

c Jelen. 22. 3. 4. Az Új Jerusálemben az Istennek és a' Báránynak székü lésznek, és az ő szolgálai * Szüntelen ditsér-
szolgálnak ő néki *: és láttyák az ő orcáját, és az len ditsér-
ő neve homlokokon lésznek. * vén és ma-
gasztalván
őtet.

Ísmét, Jelen. 19. 5. Akkor a' széktől szo-jöveki. melly azt mondgya vala: Ditsérjétek a' mi Istenünket minden ő szolgálai, és kik felítek őtet kitsinyek és nagyok.

d 1. Cor. 2. 9. De prédikállyuk a' mint meg-vagyon írva: A' mellyeket a' szem nem látott, sem a' fül nem hallott, az embereknek-is gondolattáiban nem mentek, mellyeket az Isten készített az őtet szeretőknék.

LIX. KERDES.

Immár mikor mind ezeket hiszed: mi hasznát vészed?

F E L E L E T.

1. Ezt, hogy Isten előtt a' Christusban

F 2

meg-

XXIII.
UR NAP.
Summája a'
feleletnek.

Két hasznalt veszem ezeknek midőn ezeket hiszem.

1. Mellyik az első?

2. Mel-
lyik a' má-
sodik?

meg-igazulok a: és 2. az örök életnek ö-
rökösé vagyok b.

Mind ezek) Tudni-illik a' mellyek ez ideig meg-
magyarázott és fejtegetett hitnek ágazatiban, ugy-
mint az Evangéliomnak summájában, bé-foglal-
tatnak.

Isten előtt meg-igazulok) Isten előtt meg-igazul-
ni, avagy igaznak lenni, annyit téfszen mint a'
bűnnek kötelelsége alól fel-szabadíttatni: és igaz-
nak ítéltetni. Így vétetik ez a' szo' helyel helyel
az Írásban. Lald-meg Péld-b. 17. 15. A' ki meg-
igazította a' bűnöst, és a' ki kárhoztatta az igazat,
mátáros az. Urnak egyarant mind a' kettő.

Math. 12. 37. A' te beszédidből igazíttatol-meg,
és a' te beszédidben kárhoztatol.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Rom. 1. 16. 17. A' Christushnak Evangélioma,
Istene' hatalma minden hívőnek idvőlségére. Mert
az Istennek igasága az által jelentetik-meg hitből
hitbe, mint meg-vagyó irva: Az igaz ember hitből.

b Rom. 5. 1. 2. Meg-igazulván azért hitnek
általa, békeségűnk vagyon Istennel, a' mi Urunk
Jesús Christushnak általa; kinek általa lőt ez bé-
menetelűnk a' kegyelembe-is mellyben állunk, és
dicskedűnk az Isté ditsőségének reménsége alatt.

LX. K E R D E S.

Mi módon igazulsz-meg az Isten előtt?

F E L E L E T.

Egyedül tsak a' Jesus Christushban valo
hit által a, annyira hogy 1. noha engemet
az én lelkem ísméreti vádol azzal, hogy
az Istennek minden parantsolati ellen igen
vétkeztem, és azoknak tsak egyyikét-is
meg nem tartottam, sőt noha még most-is
minden

Summája a'
feleletnek.

Az Isten
előtt Egye-
dül tsak a'
Jesus Chri-
stusba valo
igaz hit ál-
tal igazu-
lok-meg.

1. Mikép-
pen vagy te
igaz az Isté
előtt, holott
bűnös vag?

E K

k életmek

k ez ideig meg
garatiban, és
ban, bét-fogó

őn meg-igaz-
tíztan mint
dittatni: és így
o helyet bét-
15. A' tőre
atya az igaz-
kerti.
igaztatandó

ágok
k Evaugeliom
főlegere. Me
cikk-meghib
az ember több
án azért bét-
el, a' mi Urm
itála főt en b
tyben állnak, t
eménlőge an
E S.

Isten elűt!

usban va
oha engem
azzal, bog
ati ellen ig
k egyikkel
a meg moli
mint

ME
inden
eg-is
ak jo t
izodal
em n
almas
rele,
jdoni
ilómb
m tór
bent
intha
hriftu
edten
Mend
dni-ili
arade
fleur

Re
zzuk
szul
Gal.
emb
rijus
hitu
hie
i-oki
rvén
R
ki ál
n ak
fme

minden gonoszra hajlando vagyok *b*: De még-is (2. tsak hogy ezeket az én Uramnak jo tetemenyt szivem szerint valo igaz bizodalommal vegyem *c*) minden érdem nélkül egyedül tsak az Istennek irgalmasságából, a' Christusnak tellyes elég-tétele, igazsága és szentlége, ennékem tulajdonittatik és ajándékoztatik *d*, 3. nem külömben mintha én magam semmi bűnt nem töttem volna, és semmi fogyatkozás én bennem nem volt volna; Sőt inkább mintha azt az engedelmeséget, melyet a' Christus tselekedett, tulajdon én tselekedtem volna *e*.

Minden gonoszra hajlando) Az ó emberre képest tudni-illik, az az, a' meg-romlott természetnek maradék részeire nézve: úgy-mint melyek az ujjá szűltettekben-is még fenn vadnak.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Rom. 3. 28. Annak-okáért mind ezekből azt hozzuk-ki bizonyos-képpen, hogy az ember meg-igazul hitnek általa, a' törvénynek tselekedeti nélkül.

Gal. 2. 16. Tudván mi ezt, hogy nem igazul-meg az ember a' törvénynek tselekedetiből, hanem a' J.esus Christusban valo hit által: Mi-is a' J.esus Christusban hittünk, hogy meg-igazulnánk a' Christusban valo hit által, és nem a' Törvény tselekedetiből: Annak-okáért, mert egy test-is nem igazul-meg a' Törvény tselekedetiből.

b Rom. 7. 14. Mert tudgyuk hogy a' törvény lelki állat: De én testi vagyok, és rekesztettem a' bűn alá.

Ísmét, Rom. 7. 21. 22. 23. Fel-találom az ért ma-gamban,

2. Mitso-
da tekintet-
re képest a-
jándékoz-
tatik tené-
ked a' Chri-
stusnak tö-
kéletes e-
lég-tétele?
3. Az I-
sté előtt te-
hát mikép-
pen iga-
zuliz-meg?

gamban, ki jot akarok tselekedni, ez törvényt, * hogy a' bűn én hozzám ragadott. Mert gyönyörködöm az Isten Törvényében * belső ember szerint; de látok az én tagaimban más törvényt * melly az én elmémnek törvényével * ellenkezik, és engemet rabul ad a' bűnnek törvényének, melly az én tagaimban vagyon.

[**** E' négy helyeken a' Törvénynek nevezeti semmit egyebet nem téfzen, hanem azokat az egymástul külömböző mozdulásokat és indulatokat, kik közöttül némellyek a' belső és ujjá születtett ember szerint jo végre ugyan; némellyek viszont az ó ember avagy a' meg-romlott természet szerint, melly még az ujjá születtettekben-is ez életben nyilván valo, gonosz végre lélsznek].

Gal. 5. 16. 17. Azt mondom penig, hogy lélek szerint járjatok, és a' testnek gonosz kívánságát véghez ne vigyétek. Mert a' test a' lélek ellen tselekedik, a' lélek penig a' test ellen. Ezek penig egymással ellenkeznek, hogy azokat ne tselekedhesétek, a' mellyeket akartok.

c Matth. 9. 2. Bizzál fiam, meg-botsáttattanak néked a' te bűneid.

Rom. 10. 10. Szívvvel hiszünk az igazságra.

Rom. 4. 23. 24. Nemcsak ő érette (Abrahámet) irattatott penig meg, hogy ez tulajdonított neki igazság gyanánt; hanem mi érettünk-is, kiknek jóvendőben tulajdonittatik, azoknak, tudniillik a' kik hisznek abban, a' ki fel-támasztotta a' mi Urunk Jესus Christust a' halálból.

d Rom. 3. 24. 25. Meg-igazulunk penig ingyen; Isten kegyelméből a' Jესus Christusban lőtt váltáságnak általa: Kit az Iste rendelt engesztelő áldozatul az ő vértéből valo hitnek általa, az előbbeni bűnöknek meg-botsáttatásában valo igazságnak meg-mutatására.

Rom. 4. 6. 7. 8. Mint a' Dávid-is boldognak jelenti lenni azt az embert, kit Isten igaznak tulajdonittselekedet nélkül, mondván: Boldogok a' kiknek

törvény, a
 gyónások
 rint; de lá-
 y az én rím-
 et valál ad a
 nban vagy-
 törvények
 hanem azok-
 sokat és inda-
 első és utol-
 o; némelyek
 romlott ten-
 letenkeben
 gre léfnek),
 peng, hogy
 gonolt kíván-
 t a lélek el-
 ellen. Ezek-
 okat ne te-
 meg-bosztu-

agasága.
 érette (Abol-
 ez tulajdon-
 éretnek is
 azoknak, akik
 -támasztása

plunk per-
 an lité val-
 aldoz and a
 i büntetés-
 eg-mutat-
 id-is boldog-
 en igaz-
 in: Boldog-
 ének

M
knek
lknek
er kiné
Rom
e b vés
voston
Rom
Adam
knek
p (Cl
temény
kláára
nlége
en egya
e Eli
im a'
rossak
ra. ha
Mic
ngern
2. C
nd vala
benne.

Miert

om ma
noi, i
hristu
m, vag

1.
eltos
s 4:
1 vag

kiknek meg-borsáttattak az ő hamiságok; és a' kiknek el-fedeztettek az ő bűneik. Boldog ember kinek nem tulajdonítja Isten a' bűnt.

Rom. 5. 9. *Minék-utánna azért meg-igazultunk az ő vérenek általa, sokkal inkább meg-tartatunk mostan a' harag ellen ő általa.*

Rom. 5. 18. 19. Bizonyára azért miképpen egy (Adamnak) esetinek általa az ítélet minden embereknek kárhozatyára el-áradott: *azonképpen az egy (Christusnak) meg-igazitásának általa, a' jótétemény el-áradott minden emberekre, az életnek igazulására.* Mert miképpen hogy egynek engedel-
lenlége által, sokan bűnösök lőttehék: *azonképpen egynek engedelmeisége által sokan igazak lesznek.*

e Efa. 1. 18. *Ha a' ti bűneitek olyanok volnának, mint a' veres festék, fejérek lesznek mint a' hó: Es ha pirossak lesznek, mint a' piros festék, a' fejér gyapjához hasonlók lesznek.*

Mich. 7. 9. *El-tapodgya a' mi álnokságinkat: és a' tengernek mélységes örvényében veti minden bűneinket.*

2. Cor. 5. 21. *Mert az Isten, azt a' ki bűnt nem tud vala, tévé bűnné, hogy mi lennénk Isten igazsága ő benne.*

LXI. KERDES.

Miért állatod azt, hogy te EGYEDÜL tsak a' hit által igazulsz-meg?

tom magamat az Isten előtt EGYEDÜL tsak hit által igaznak lenni, mert tsak az a' magán valo egy eszköz, mellyel a' Jesus Christusnak elég-tételét meg-foghatom, és hozzám kaptsolhatom, vagy magamra szabhatom.

F E L E L E T.

1. Nem azért mintha az én hitemnek méltóságáért volnék Isten előtt kellemetes a: hanem hogy Isten előtt 2. EGYE-
val vagyé kedves az Isten előtt és meg-igazult?

F 4

DÜL

Summája a' feleletnek.

Azért mondom avagy álla-

1. Nemde azért a' te hitednek méltóságá-

2. Mitso-

da hát tulajdon-képpé a' te igaságod az Isten előtt?

DÜL tsak a' Christufnak elég-tétele; igasága és szentlége legyen énnékem igaságom b' én pedig azt külömben meg nem foghatom hanem tsak az én hitemmel c.

Nem az én hitemnek méltóságával) Miképpen a' szem, a' láb, kéz és száj, kikhez az Irás a' hitet hasonlítja Ján. 1. 12. és 6. 35. 40. 53. nem a' magokban való méltóságra nézve, a' menyiben tagok, táplálnak valakit, avagy gazdagítanak, hanem hogy olly efz közők, kikkel afféle dolgok keresteknek, meg-szeresztettek, és az embereknek tulajdonivá téternek: Igy a' mi hitünk, és a' Jesus Christufnak érdemében való bizodalunk meg-igazit, de nem az ő méltósága által, mintha a' hit magában szintén olly egészfzen tökéletes lelki jószág volna: hanem a' Christufnak érdeme és elég-tételére nézve: menyiben azt magának meg-keresi, meg-szerzi, és magára ruházza, vagy tulajdonítja.

* Esto-
vábbá nem
a' hitből te-
hát a' me-
nyibé a' hi-
vekbé valo
jó tseleke-
det az, ha-
nem a' me-
nyiben a'
Christus
igaságát
meg-fogo
és reájok
ruházo efz-
köz. Lásd
a' 60. kérd.
a' D-ben.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Rom. 4. 5. Annak a' ki nem munkálkozik *, hanem hiszen abban a' ki meg-igazította a' hitelű embert tulajdonítatik a' hit igaság gyanánt.

Eph. 2. 8. 9. Kegyelemből tartattatok meg, hitnek általa, és az nem ti tőletek vagyon; Isten ajándéka az. Nem a' tselekedetekből; hogy senki ne kérkedgyék.

b Meg-igazulunk ingyen, s' a' t.

Meg-igazulván az ő vére által, s' a' t.

Miképpen egy eset által, s' a' t.

2. Cor. 5. 21. Az Isten azt a' ki bünt nem tud vala, tőtte bünné, s' a' t.

b Rom. 3. 21. 22. Mostan pedig meg-jelent az Istennek igasága a' törvény nélkül, melly meg-bizonyítottat a' Törvénynek és a' Prophetáknak bizonyosságokkal is. Az Isten igaságát mondom, hogy meg-jelent a' Jesus Christusban való hitnek általa

X
étele, így
kem igál-
n meg az
ittemmel
Mikeppen
sz. Irás a' hie-
nem a me-
menyiben
gitanak, be-
le dolgoz-
emberéke-
ink, és a' jui-
almunk meg-
mintha a' hie-
lles lelti jo-
deme és eleg-
nak meg-
a, vagy más

ok.
munkálko-
igazirya a'
sag gyarant-
meg, ha-
ajánlata az
kérdőgyök

a't.

ofint nem

meg-jelen-
nelly meg-
hetének be-
in mood-
valo hie-
alab

MEG-S

la * mind
mert ninc
* Ugy-
elönkbe
juk, To
nem olyan mi
néi nyújtott a
id, 11. 7.
Ne kárhozt
nak örökd
Rom, 4. 3.
lonistaték
hil. 3. 9.
örvényből v
leal vagyom

LX

ni jo tsele
vagy lsk

in nem lehe
z ten előt;

zért mer
sten előt
nak és
den része
tőnek a:
kedetink
vagyunk
bűnök

Sz.
Szerefid a
in, s' a' t,

Itala * mindenekhez és mindeneken a' kik hisz-
nek, mert nintsen ebben külömbiség.

[* Ugy-mint melly által az Istennek miné-
ünk előnkben tétetett és ajánlatott igaságát meg-
fogjuk. Továbbá a' hit nem maga az igaság; ha-
nem olyan mint a' szegénynek keze, mellyel a'
léki nyújtott alamisnát el-veszi.]

Sid. 11. 7. Hit által Istentől meg-intetvén a'
Noe kárhoztatta e' világot, és a' hitből való igas-
ágnak örökösévé lőtt.

Rom. 4. 3. Hű az Abrahám az Istennek: és tu-
nyújtatték neki igaságára.

Phil. 3. 9. Nem lévén nekem olly igaságom, melly
törvényből volna: hanem melly a' Christusban való
által vagyon.

LXII. KERDES.

XXIV.

mi jo tselekedetünk miért nem lehet igaság,
avagy Isten előtt való meg-igazulásunk-
nak valami része?

U R N A P.

Summája a'

feleletnek.

A' mi jo-

tselekede-

nk nem lehetnek igaság, avagy az igaságnak valami része
Isten előtt; mert vétkelek és tökéletesség nélkül valok.

F E L E L E T.

Azért mert annak az igaságnak melly
Isten előtt meg-álhat, 1. véték nélkül
alónak és tökéletrefnek kell lenni, és
inden részeiben az Isten törvényével egy-
ezőnek a: Minékünk pedig leg-jobb
elekedetink-is, a' mig e' gyarbo testi élet-
en vagyunk, nem véték nélkül valók,
anem bűnökkel meg-fergettettek b.

1. Miné-

mű igas-

ságnak kell

annak len-

ni, melly az

Isten itele-

tiben meg-

állhasson?

Sz. irásbéli bizonyságok.

a Szerefd a' te Uradat, s' a' t. Ismét, Atkozott
nden, s' a' t. *

* Lásd o-

da-fel 4. és

10. kérd.

F 5

Ják. 2. 10.

Ják. 2. 10. Mert valaki az egész törvényt megtartandgya, vérkezendik pénig egy dologban, az egész törvény meg-rontásában bűnös.

b Solt. 130. 3. Ha a' mi bűneinket megtartánd Isten: Uram kitsoda álhat-meg?

Esa. 64. 6. *Mi mindnyájjan olyyak vagyunk mint a' tisztátalan, és mint a' meg-ferteztetett ruha minden mi igazságunk.*

1. Ján. 1. 8. 9. Ha azt mondgyuk hogy nintsen bűn mi bennünk, magunkat meg-tsallyuk, és igazság bennünk nintsen. Ha meg-vallyuk a' mi bűneinket, hív és igaz az Isten, hogy meg-botsálla minékünk a' mi bűneinket, és meg-tisztítson minket minden hamiságtól.

Summája a' feleletnek.

Noha az Isten a' jo-tselekedeteknek jutalmát ígéri mindazáltal abból nem következic azokat Isté előtt valamire érdemeleknek lenni.

1. Miért nem következik?

LXIII. K E R D E S.

Hogyhog lehetne az, hogy a' mi jo tselekedünk semmit nem érdemlenének, ha az Isten mind e' világ szerint, s' mind a' jövőendő életben jutalmat ígér hogy
ád érettek?

F E L E L E T.

1. Az a' jutalom nem a' mi érdemünkért adatik a: hanem kegyelemből b.

E' világ szerint s' mind a' jövőendő életben jutalmat ígér Mert meg-vagyon írva, 1. Tim. 4. 8. Az Isteni tisztelet, (avagy kegyesség) mindenre hasznos, mellynek ígéreti vagyon e' világban, és a' más világon valo meg-ajándékoztatásáról.

Ísmét. Márk. 10. 29. 30. Bizony mondom néktek, nintsen senki a' ki el-hagyandgya házát, vagy atyafiait, vagy nénnjét, Anyát, avagy Annját, avagy feleségét, avagy gyermekit, avagy szántóföldeit én érettem és az Evangeliomért, a' ki száz annyit nem venne mostan ez időben, házakat, atyafiakat, nénnyeit, anyait, gyermekeket és szántó föl-

TEK

z idővonal
gy dologban
és.
ker meg-
eg?
ak nyugat
szerepében

uk hogy ním
tsalljuk és
llyuk a mi
gy meg-ből
-tíz-tíz-száz

E S.

ni jó selek
, ha az
d a jövendő
hogy

érdemű
nból b.

teiben j
4.8. Az l
entre h
és a m

mondan
ya ház
vagy An
avagy
ért, a k
házak
keke és
10

M
to öide
vi gon

Lu
d k-s
te : ha
ts kedne
Rom

m i (az
ö rala,
a lrisö
Co

f ek a
C Aftrul
fimet
s malsä

2 m ä
bato

Nen
l iet, h
k n ol
r tere

Ron
t fäke
Z perya
Rom.
j ké a
l ven
n , mi

to földet. háborúságokkal egybe, és a' jövőendő világon örök életet.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Luk. 17. 10. Ha mind azokat meg-tselekedenditek-is mellyek nektek parantsoltattak, azt mondgátok: haszontalan szolgák vagyunk, mert a' mit kellett tselekednünk azt tselekedtük.

Rom. 11. 35. 36. Kicsoda adott valamit először neki (az Urnak) és meg-adná annak? Mert ő ötle, ő általa, és ő benne vadnak mindenek, ővé légyen a' ditsőség mind örökké, Amen.

b Coloss. 3. 24. Tudván hogy ti az Urtól vé-
szitek az öröklégnek * jutalmát; mert az Ur
Christusnak szolgátok.

Imét. 2. Timoth. 1. 16. Adgya az Ur hogy ir-
galmasságot találjon az Urnál ama' napon.

* Melly
öröklég
nem érde-
mért avagy
érdem alatt
adatik.

LXIV. K E R D E S.

Nem adé e' tudomány gonosz életre való testi
bátorságot az embereknek, avagy nem té-
szie restekké a' jo-tseleke-
detre?

Summája a'
feleletnek.

F E L E L E T.

Nem a' 1. Mert az semmiképpen nem
lehet, hogy azok kik hit által a' Christus-
ban oltattanak, hálá-adásnak gyümölsét
ne teremtenének b.

A' tsele-
kedetek
nélkül hit-
ből való
meg-iga-
zulásnak
tudománya
nem ad az
emberek-
nek gonosz
életre való
testi bátor-
ságot a.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Rom. 3. 31. A' Törvényt azért hívjába valová
tészfűké a' hit által? távolj légyen az: sőt inkább a'
Törvényt erősítették.

Rom. 6. 1. 2. Mit mondunk tehát? meg-marad-
junké a' bűnben, hogy a' kegyelem annál nagyobb
legyen? Távollégyen: Kik meg-holtunk a' bűn-
nek, mi módon élünk még abban?

1. Miért
nem ad?

b 1. Ján. 3.

* Az az, né b 1. Ján. 3. 9. Valaki Istentől születettet, bűn engedi hog' nem tselekezzik *, mert annak magva vagyon ab- a' bűn ural- ban, ingyen sem vétkezhetik † mert Istentől szü- kodgyék ő lettettet.

† Az az, Ján. 15. 5. En vagyok a' szőlőtő, ti szőlő vesz- † Az az, fők vattok, a' kiből én maradok sok gyümölcsöket terem.

meg-álta-
kodva a'
bűnökben
meg nem
maradhat.

A' SACRAMENTOMOKROL, avagy,

XXV. UR
N A P.

Summája a'
feleletnek.

A' Szent
Lélek mind
fel-gerjesz-
ti, s' mind
meg-erősít-
ti a' hitet a.
1. Mi által
gerjeszti-fel
a' hitet?
2. Ugyan
azont mi
által erősít-
siti-meg?

* Lásd o-
dafel a' 21.
kérd. alatt
az E be.
† Lásd a'
21. kérd. a-
latt az F-be

* Az az,
a' környül-

A' mi idvőségünknek petsétiről. LXV. K E R D E S.

Mivel hogy azért tsak a' hit térszen minket
részesekké a' Christusban és minden ó-jo
téteményiben, honnan származik hát ez a' hit?

F E L E L E T.

A' Szent Lélektől a: ki azt 1. az Evan-
geliomnak predikállása által b, a' mi szi-
veinkben fel-gerjeszti, és 2. a' Sacramen-
tomokkal való éléssel bennünk meg-erősít-
siti c.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Mivel hogy vagyon minékünk az hitnek azon
Lelke, s' a' t. *

b Az hit a' hallásból vagyon, s' a' t. †

1. Cor. 3. 5. 6. Kitsoda a' Pál, és kitsoda az A-
pollos, hanem szolgák kik által hittetek, és a' mint
kinek kinek az Ur adta? En plántáltam: Apollos
öntözte, de Isten adta annak elő-menetetit.

c Rom. 4. 11. Az Abrahám a' környülméletésnek
jelét vötte, a' környülméletlenségben való himek *
a' környül-
igasságának meg-petsétlésére.

Apost.

ER
Mert az
gya vagna
nen liturgi
rő, ti fők
főe gróv

MOKRO

persétől
O E S.
tőfzen m
minden v
Zarna-
t
E T.

szet 1. az E
b, a' m
a Sacra
ink meg

ágok
k az b

a' t, t
és ktsodan
terek, és a'
álam: Apd
penezt
örvönöz
m vát h

Apd

M
A of
Imb
gen
hifz
Hif
me
a'v
ker
[
mo
vall
idv
az
ség

. S
b. gy
az
Ev
in
pe
kő
m
C
ál
nő
nő
g
a
f
v

Apost. tsel. 8. 36. 37. 38. Monda a' komornyik: metélkedés Imhol a' viz, mitsoda tilt-meg a' keresztségűtől en- volt annak gemet? Philep pedig monda: Ha tellyes szívűből az ő hitinec hiszsz, meg-lehet. Amaz pedig felelvén monda: meg-erősi- Hiszem a' Jესus Christust Isten Fiának lenni. Es tése, mivel meg-állatá a' szekeret, és le-szállának mind ketten már annak a' vizben, Philep és a' komornyik, és Philep meg-előtte a' keresztele azt. † kőnyűt-

[† A' Philep Apostol meg-keresztelte e' ko-metéléstelen-mornyikot, ki már annak előtte az ő hitit meg-ségben lé-vallotta vala. Nem azért hogy a' keresztség által vén, meg-idvőzűlne; hanem hogy az által meg-erősítetnék fogta vala az ő hiti, mellyel a' Christufért ígértetett idvős- az igazsá-séget már meg-fogván magához kapcsolta vala.] got, és a'

LXVI. KERDE S.

Mitsodák a' Sacramentomok.

FELELET.

1. Szent *a*, és szemeink eleiben rétetett *b*, jegyek és petsétek *c*: kik 2. az Istentől *d*, azért szereztek *e*, 3. hogy azok által az *f* Evangeliomnak ígérteit nekünk inkább- az Evange- inkább bizonyosokká tegye *e*. és 4. meg- liombéli i- petséttel *f*, tudni-illik hogy 5. nem tsak géréteknék 1. Jegyei 2. közönfészes-képpen mindeneknek, hanem 3. petséti *c*, még egygyenként-is minden hiveknek, a' 1. Miné- mű jegyek Christufnak keresztfán véghez vitt egy a' Sacra- mentomoc? áldozattyáért, ingyen ajándékozza a' bű- mentomoc? nőknek borsánattyát és az örök életet *g*. 2. Kitől szerezte- nek? 3. Miképpen él az Isten a' Sacramentomokkal mint je- gyekkel? [*Ex kérdésre a' tanulo kisdéd így felellyen-meg: Mert a' Sacramentommal valo élés által, az Isten minékünk az Evan- geliomi ígéréteket meg-petséti.] 4. Miképpen él vélek mint petsétekkél? 5. Mitsoda az Evangeliomnak ígérte?* Sa-

Summája a' feleletnek.

A' Sacra- mentomok az Evange- liombéli i- géréteknék

1. Jegyei 2. petséti *c*.

1. Miné- mű jegyek

a' Sacra- mentomoc?

2. Kitől szerezte-

nek?

3. Miképpen él az Isten a' Sacramentomokkal mint je-

gyekkel?

4. Miképpen él vélek mint

petsétekkél?

5. Mitsoda az Evangeliomnak ígérte?

Sacramentomok) E' fzo. Deák ige, mely bizonyos rend-tartásokkal véghez vitt esküvést tészen. A' Catechesisban pedig és az Ecclesiában vétetik e' szent jegyekért és petsétekért.

Hogy azok által) Itt szépen meg-jelentetik mi rsoda külömbözéssel legyenek a' Sacramentomok, 1. Jegyek. 2. Petsétek. Elsőben : mert mint egy jegyek az Evangéliomnak ígérteit minékünk világossan meg-mutatták, az az, az Evangéliomban megígért minden lelki ajándékok e' külső jegyek által mint egy meg-árványoztatnak, és szemeink eleiben tétetnek.

Pél- dák- nak oká- ért.	{	A' környül-me- metelkedés.	{	Je- gye-	A' bűnöknek kör- nyül metélésének
		Vízel valameg- mofatás a' ke- reszttségben.			A' bűnöknek el- molódásának, a- vagy azokból va- lo megfúulásnac
		A' Bárányak meg-öletése.			A' Christusnak a' kereszt-tán valo áldozatjának.
		A' kenyérnek meg-szegése és a' bornak ki-öntése.			A' Christus testé- nek meg-felzire- tésének, és vére- nek kiomlásának.

Másodszor, úgy-mint petsétek meg-petsétlük nekünk az Evangéliomnak ígérteit, az az, az Evangéliomban meg-ígértetett mennyei ajándékok, e' földi jegyek és petsétek által nekünk meg-petséltetnek és meg-erősítetnek : miképpen köszönetesen mi emberek nagyobb hitelnek bizonyosságáért levelinket függő petsétekkel szoktuk meg-erősíteni.

Szent írásbéli bizonyságok.

* Ha azért a Kijövet. 29. 33. Idegen ne egyék azokban az ó Testa-
(tudni-illik a' székelyen valo áldozatnak husaiban)
mentombé- mert * szent állatok azok.
li Ceremo-

b Rom. 2.

R N E L

ige, melyben
esetűrt
edchiben reit

meg-jelenit
Sacramentum
n : met min
reit miséknél
Evangelion
k e' külső jgy
ak, és frant

A' bündökre
nyíl méré
A' bündökre
moláskák
vagy az a
lo megű
A' Christu
ker-fu-
idozaj
A' Christu
ek meg-j
telének, és
nek kioml
tek meg-pe
reit, 12. 12.
ennyet
nekkik meg-
k : miképp
vobb hite
penérekkel

viágok
e egyék
oz. amak

b. R.

EG
b om.
kedés
Ki w. 1.
ékre jelt
miko lá
akko en
deler e, n
Eg om
e rem
'ti fuit
iz, én
nek
R
lspu
ek i lág
i. or. 11
gyer vév
E. M. E. K.
ldar tot
M. E. K.
d pof
etē dē
K v. 12
Jā 1. 33
tellye
i. or. 1
rek bök
étiz. a el-
e ijō
egy k ed
S. 9. 7.
den zenc
bē- gyen
nek tucit
vett agy
nek ok
lana nelly

b Rom. 2. 28. A' testben való környül-metél-
kedés. niás áldo-
zatok szen-

Kijöv. 12. 13. Es az a' Bárányak vére lészen teknek ne-
vétek jelül a' házakban, kikben ti lejendetek, és veztetnek;
mikor látádom a' vért, el-megyek mellőletek : és Menyivel
akképpen nem lészen ti köz-ötetek tsapás a' vesze- inkáb szen-
delemre , mikor én az első szűl-ötteket vágom az tek hát az
Ægyptom földén. uj Testa-

c Teremt. 17. 11. Környül-metéllyétek pedig mentom-
ti feisui testeteknek bőrénék eleit, hogy legyen béli Saera-
az, az én köztem és ti közöttetek való ízövertég- mentomok
nek jele.

Rom. 4. 11. Abrahám vötte a' környül-metélke-
lésnek jelet, a' környül-meteletlenlégben való hit-
tek igazságának meg-petséltelére.

1. Cor. 11. 24. 25. Ezt (a' meg-törettetett ke-
nyeret vévén és meg-évén) tselekedgyétek az én
E M L E K E Z E T E M R E. Ezt (mikor a' meg-
ldatatott pohárból isztok) tselekedgyétek az én
E M L E K E Z E T E M R E.

d Apost. tsel. 7. 8. Az Isten adta néki a' környül-
télkedésnek szövetségét.

Kijöv. 12. 27. Az Urnak Paschájának áldozattya.

Ján. 1. 33. Az Isten el-botsára engem, hogy keresz-
tellyek vízzel.

1. Cor. 11. 23. En az Uról vöttem, mellyet néki-
tek előtökbe is adtam, hogy az Ur Jesus melly
étzaka el-árultaték vötte a' kenyeret, s' a' t.

e Kijöv. 13. 9. Hogy legyen * tenéked az, mint * Tudni-
egykezeden való jegyül és emlékezetrül a' te szemeid előtt. illik hogy

Sid. 9. 7. 8. 9. A' másik Sátorban pedig, min- te kovász-
den elzúntdöben egyszer a' fő Pap, vérrel talan ke-
bé-mégyen, mellyel áldozik ő magáért és a' nép- nyerekkel
nek bűneiért. Melly által a' Szent Lélek azt jelen- élz.
sette, hogy még nem nyilatkozott meg a' szentek-
nek úrok, mivel hogy az első sátor még helyén ál-
lana, melly példa vala akkori időhöz képest.

Ezent

Ezent bizonyítták mind azok a' Locufok vala-
 hol a' Sacramentumok Jegyeknek hivattának.
 Az az, f Rom. 4. 11. Abrahám vőtte a' környál-metél-
 vőtte olly kedésnek jelét, a' környál-metéltségben valo hitnek
 végre, hog' a' környál-metéltségére. *
 a' környál-igasságának meg-petsézésére.
 metétkedés g Apost. tsel. 2. 38. Péter penig monda nékiek:
 által, melly Terjete-k meg, és kereszstelkedgyetek-meg egyen
 az Isten elő- egyen az Ur Jéfusnak nevében, a' bűnöknek bo-
 vetfégenek tsánattyára.
 jele vala, Iimét, Apost. tsel. 22. 16. Mostan azért mit ké-
 lenne bizo- fedelmezel, kelly-fel és kereszstelkedgyél-meg, és
 nyos arról mosd-el a' te bűneidet, az Urnak nevet segitfégnél
 a' meg-iga- híván.
 zúlálról, Luc. 22. 19. 20. Ez az én testem, melly ti érette-
 mellyet hiti tek adatik, bűnöknek bótánattyára.
 által vőtt
 volt.

LXVII. K E R D E S.

Az ige azért és a' Sacramentumok mind ketten
 Summája a' arra valoké, hogy a' mi hitünket a' Christuf-
 feleletnek. nak keresztfán lőtt áldozattyára, mint id-
 Mind az vőtségünknek egygyetlen egy fundamen-
 Ige, mind tomára igazítsák
 a' szent je-
 gyek, a' mi
 hitünket vezérlik a' Christufnak áldozattyára, mint a' mi idvöl-
 ségünknek egygyetlen egy fundamentomára.

F E L E L E T.

1. Mikép- Ugy vagy on. 1. Mert a' Szent Lélek az
 pen bizo- Evangeliummal tanít a: és a' szent Jegyek-
 nyitod ezt kel erősit ebben b: hogy egészszén a' mi
 meg? idvőségünk tsak a' Christufnak egygyet-
 len egy áldozattyában helyhezterett, ki ő
 magát a' magas keresztfán ~~oltán~~ ada
 érettünk áldozatra.

Tanít és meg-erősít) Ez két szokban meg-mu-
 tartatik.

NEK

k a' Locsolat
ek hivatala
te a' környezet
melyben való

ig monda
gyerek-meg
a' bűnök

loftan azért
telkedgyel-meg
k nevet leg

stem, mely
yára.

DES.

omok mind
ünket a' Chris
tyára, mint
egy fundam
aké

a, mint a' m

T.

Szent Lélek
s a' Szent J
y egészhen
stulnak egy
lyhezert, k
nát

szokban

M
zat ik
mi l a
stu ak
ny én
ve kbé
kil az l
lár áltá

1.
de én m
eg bet
Ch stult
Co
ver t a
Ch bu
Co
ni- ik
lo fón
ne állál
ny -m
Co
áld zat
nc.
vé nbe
I
Há y S

ett
fz t V
Lá
tel el é
Lá
fuz thr
ho tr t

MEG-SZABADULASAROL. 97

tattatik : mitsoda külömbözéssel mind az Ige, mind a' szent Jegyek vezérelnek minket a' Christusnak egy áldozatjára. Mert a' predikáltatott és nyilván hirdettetett Ige, a' hallás által azt a' mi szíveinkbē mint egy bényomja; A' Sz. Jegyek pedig, kik az Igének erőssítői, ugyan azont szemmel való látás által vizsont a' mi szíveinkben bé-nyomják.

Szent írásbéli bizonyságok.

a 1. Cor. 2. 12. Az Isten bizonyság-tételit hirdetvén néktek, nem végeztem volt el magamban egyebet valamit tudni ti közöttetek, hanem a' Jesus Christust, azt pedig a' ki meg-feszítették.

1. Cor. 3. 11. Mert más fundamentomot senki nem verhet a' kívül, mely egyszer vettetett, ki a' JESUS Christus. *

b Coloss. 2. 11. 12. Kiben (a' Christusban tudni-illik) környül-is metéltettek kéz nélkül való környül-metéléssel, mikoron a' bűnnek testének állatját le-vetkeztétek a' Christusnak környül-metélékedése által.

1. Cor. 5. 7. A' mi Paschank a' Christus meg-áldoztatott mi érettünk.

Luc. 22. 20. Ez pohár Új Testamentom az én véremlben, a' mely ti érettetek ki-ontatik.

LXVIII. K E R D E S.

Hány Sacramentomokat szerzett a' Christus az feleletnek.

Új Testamentomban?

F E L E L E T.

Kettőt: A' keresztféget a: és az Urnak szent Vatsoráját b.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Lásd-meg oda alább a' 71. kérd. Mennye-tek-el és tanítsatok, s' a' t.

b Lásd-meg a' 77. kérdést-is. A' mi Urunk Jesus Christus, s' a' t. Lásd-meg, 1. Cor. 11: 12. rész. holott csak e' két Sacramentomokrol emlekezik c. szent Va-

G

A' K E-

* Az igé-
nek predi-
kálásában
tudni-illik,
mellyről
ott szoll.

Summája n'

Christus

Urunk az

új szövetsé-
gben csak

két Sacra-

mentomot

szerez, úgy

mint a' Ke-

resztféget a

és az Urnac

szent Va-

tsoráját b.

A' KERESZTSEGRŐL.

XXVI.

UR NAP. Miképpen emlekeztet arra és erőffit tégedet az
Summája a' Isten' a' keresztségben, hogy tenéked részed va-
feleletnek. gyon abban a' Christusnak egyetlenegy

A' kerest-
ségnek
külső vizé-
vel való mosodás int engemet, úgy-mint jegy; és egyfzers' mind
mint petsét az én belső meg-tisztulásom felől, melly a' lélekben
lészen; meg-is erőffit engemet, a' Christus parantsolatjának, és
hozzá tétetett ígératinek erejével.

LXIX. KERDES.

F E L E L E T.

1. Mikép-
pen int es
erőffit té-
gedet a' pa-
rantsolat-
nak erejé-
vel?

2. Mikép-
pen a' hoz-
zá tétetett
ígératinek
erejével?

1. Ekképpen, mert a' Christus paran-
tsolta e' külső vizzel való mosodást a: 2.
hozzá tévén a' parantsolathoz ez igiretet-
is, hogy az ő vére és lelke, szintén olyan
bizonytal meg-mos az én lelkemnek rut-
ságából, az az, minden bűneimből enge-
met, mint igaz az, hogy a' vizzel külső-
képpen meg-mosattattam, mellyel a' test-
nek minden szennyét és rutságát el-szok-
ták mosni b.

A' mellyek oda fel az 66. kérd. alatt közönsé-
gessen a' Sacramentumok felől meg-mondattak, a-
zok itt tulajdoképpen a' Keresztségre alkalmaz-
tatnak. Két dolgokat kell továbbá itt meg-jegyez-
ned:

1. A' keresztségben kétfős meg-mosodás va-
gyon. Egyik külső; mellyet az Egyházi szolgál-
külső vizzel a' testen véghez viszen. Másik, bel-
sőképpen való; mellyet maga a' Christus az ő Lel-
ke és

NEK

GRÓL

DES.

össit végeztet
vélked részben
eggyenlenség

és egyvéri
mely a' föld
tanulmányának

T.

hriftus pápa
nosodást a:
hoz ez igiret
szintén olly
lelkemnek
ünneimből
vizzel kü
mellyel a' m
tságát el-
t

rd. alatt kö
meg monda
zrege alkalm
hátt meg-je

meg mosol
Egyházi
zen. Másik
Christus az

ke s vére á

Mirel

fte öl szer

be 5 molo

va mofod

na, mint

m atának

Menn

Tit 3.

m et, az n

Sz 2 Lélke

post. is

m, és ifj

m a legiti

L

Mitrod

fi nak v

C ristufn

n a: C

sz, mlat

Stentó

n nyey

é trúnk

k onto

te is me

b Chri

a ünök

l nk, é

lu-j

, A'

ke és vére által a' mi lelkeinkben véghez viszen.

2. Mivel hogy a' külső mosodás jegye, és Istentől szerzettetett s' meg-tsalhatatlan petséti a' belső mosodásnak; azért a' hivek belső-képpen való mosodással olly bizonyossan meg-tisztíttatnak, mint melly bizonyossan külső-képpen meg-mosattatnak.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Mennyetek-el és tanítsatok, s' a' t. *

* Lásd-

b Tit 3. 5. Az ő irgalmasságából tartott-meg meg a' 71. minket, az ujjongan való születésnek feredőjének, és a' kérd.

Szent Léleknek meg-ujjításának általa.

Apost. tsel. 22. 16. † Kely-fel, keresztkedgyél- † Ananiás
meg, és tisztíttatással meg a' te bűneidről, az Urnak így szoll
nevét segítségül híván, Pálnak.

LXX. K E R D É S.

Mitsoda a' Christusnak lelkével és vérével meg-mosattatni?

Summája a' feleletnek.

A' Christusnak vérével meg-mosattatni semmi nem egyéb, hanem a' Christusnak ki-ontott véreért, bűneinknek bocsánatját nyerni, a: Christusnak lelkével meg-mosattatni viszont annyit té-szen, mint a' Szent Lélek által ujja születeteni. b.

F E L E L E T.

Istentől bűneinknek bocsánatját ven-ni ingyen, a' Christusnak véreért, kit mi érettünk az ő áldozatjában a' keresztfán ki-ontott a: Annak-utánna a' Szent Lélek ról-is meg-ujjirtatni, és annak szenteléséből Christusnak tagjává lenni b: 1. hogy a' bűnöknek napról napra inkább meg-hal-lyunk, és szentül, s' ártatlanul éllyünk. c.

1. Miért hogy ujja-születte-rünk?

Itt-is két dolgot kell meg-jegyezni.

1. A' Christusnak két külfömböző jo teremé-

G 2

nyit:

nyit: tudni-illik, a' MEG-IGAZITTATAST, melyet nekünk az ő halálával szerzett: és a' MEG-SZENTELTETEST, melyet az ő Lelke által mi bennünk munkálkodik.

2. A' meg-szenteletésnek két részelt: ugymint az ő embernek meg-öldöklését, az ujj embernek meg-elevenítését. Mellyekről oda alább a' 88. 89. és 90. kérdésekben.

Szent írásbéli bizonyságok.

† Sz. Pál e'helyen azt magyarázza-meg, mit tészen MEG-MOSATTATNI, tudni-illik: a. b. 1. Cor. 6. 11. Meg-mosattatok, meg-szenteletetek, meg-igazittattatok az Ur Jესusnak nevében, és a' mi Istenünknek Lelke által. †

Jelen. 1. 5. A' Jესus Christus ki amaz hív tanu-bizonyosság, a' halottak közöttül amaz első-szültött, és a' föld királyipak fejedelme, szeretett minket, s' meg-mosott minket a' mi bűneinkből az ő vére által.

Ján. 3. 5. Ha valaki ujjá nem születetik vízből és Lélektől, nem mehet bé az Istennek orszá-gába.

Rom. 6. 3. 4. Avagy nem tudgyátoké hogy va-lakik meg-keresztelkedtünk a' Jესus Christusban, az ő halálában keresztelkedtünk-meg? El-temet-tettünk azért ő véle együtt a' Kereszttség által a' halálban, hogy miképpen fel-támasztatott a' Christus az Atyának dicsőségére, azonkeppen mi-is új életben járjunk.

LXXI. KERDES.

Hol igitte azt a' Christus, hogy ő minket olly bi-

zonnal meg-mosogat és meg-tisztít az ő vérével és Szent Lelkével, mint szintén hogy a' kereszt-ségnek vizeivel meg-mosattattunk?

Summája a' feleletnek. Hogy mi a' Christusnak vérével és lelkével olly bizonynal meg-mosattattunk, melly bizonynal külső vízzel meg-mosogattattunk, meg-bizonyítatik itt. 1. A' Christusnak szerzéséből. 2. A' hozzá adattott, és 3. az Írásban mást-is elő-hozattott igéretből.

FELE.

NEK.

ZITTAT
urzu: és a
az ő Lelke

réfekt: egy
, az új
tról oda

szagok
tark, meg
Ur Jéshat
L. i
ki amaz hirt
maz első-ből
zereten min
kból az ő ré

m frülencs
az listenek

gyátoké hog
elus Christu
-meg: El
Kereinség
nalfzaton: a
onkeppen mi

D E S.

ó minke
szit az ő
hogy a
attatunk
olatanunk
meg-bizony
hozza ad
bó.

FEL

ME

A' k

g i ek

M r c. 1

to min

ty nak,

2 a' k

2 a' k

Ez ig

3 Mike

f letéff

e mosat

Lál

g malsá

Ug

g, s'

L

mek-

tel

Nem

f us Jesh

c o búr

1. Per

pt ía mo

se pelyel

a' lelki

ay kérc

v fel-tár

Man

A' keresztségnek szerzésében kinek i- 1. Mikép-
géji ekképpen vadnak: Matth. 28. 19. pen vagyon
Marc. 16. 16. 1. Mennyetek-el, és tanítsa- a' keresz-
tok minden népeket, meg-keresztelvén őket A- ségnek
tyának, Fiunak, és Szent Léleknek nevében, szerzése?
2. A' ki hiend és meg-keresztelkedéndik idve- 2. Mitso-
zúl, a' ki pedig nem hiend, el-kárhozik. da a' hozzá
adattatott
igéret?

Ez ígéretet másutt-is elő hozza az írás. 3. Mitso-
3. Mikor a' keresztséget ujjonnan valo da az Írá-
születésnek feredőjének a, és bűneinknek ban elő-
el-mosattatásának nevezi b. hozattatott
igéret?

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Lásd-meg 69. Kérd. alatt. Az Ur ki az ő ir-
galmaságából tartott-meg-minket, s' a' t.

b. Ugyan ott. Fel-keleven keresztelkedgyél-
meg, s' a' t.

LXXII. K E R D E S.

Ennek-okáért a' külső vizzel valo keresz-
telés a' bűnöknek el-mosása?

F E L E L E T.

Nem az a. 1. Mert tsak egyedül a' Chri-
stus Jესusnak vére tisztít-meg minket min-
den bűneinkből b.

Szent írásbéli bizonyságok.

a. 1. Pet. 3. 21. A' Bárkához hasonló keresztségnek
példája mostan minket-is meg-tart (nem az a' keresz-
ség mellyel a' testnek szennyei el-mosattatnak, hanem
a' jó lelki ísméretnek Istennél valo kéz be-adása
avagy kérdeződése) a' Jესus Christusnak halálból
valo fel-támadása által.

b. Matth. 3. 11. En ugyan keresztellek titeket

XXVII.
UR NAP.
Szunnája a'
feleletnek.

A' külső
vizzel valo
megkeresz-
telés nem a'
bűnöknek
el-mosása.

1. Miért
nem az?

vizzel a' bűnőkből való meg-téréstre : De amaz a' ki én utánam jő, meg-kerefszel titeket Szent Lélekkel és tűzzel. Az az, *Ki a' mi lelkeszennyeinket nem különben tisztítja meg, mint miképpen az Arany a' tűz által meg-tisztítatik.*

Ján. 19. 34. Es mindgyárt ki-mene (a' Christuf, nak a' kerefsz-fán által ökleltetett oldalából) * vér

† Nem az és víz.

O Testa-mentombé-
li Papok :
kik ez igaz
Papnak
csak ábrá-
zoloí vol-
tanak.

Summája a'
feleletnek.

A' kerefsz-
fég nevez-
tetik bű-

nőknek el-mosodásának két okokért : 1. A' viznek, a' Christus vérenek és Lelkének egymással való egygyezésekre képest.
2. A' bűnőktől való meg-tisztítatásunknak bizonyos voltára képest.

1. Ján. 5. 6. Ez az + a' ki jött * viznek és vér-
nek általa, tudni-illik a' Jesus Christus : nem csak
viznek általa, hanem * vérnek és viznek általa.
[*** Az O Testamentomban kétképpen leszen
vala a' tisztulás, Vérről tudni-illik és vízzel.
Mindenik ábrázoló példája volt, a' bűnőktől
a' Christus vére által való jövőendőbeli meg-tisz-
tulásunknak : és a' Lélek által való meg-tisztu-
lásunk-is, ki tisztá viznek mondatik. Ezech.
36. 25. Joh. 7. 38. 39].

LXXIII. K E R D E S.

Miért nevezi téhát a' Szent Lélek a' kerefsz-
fég nevez-
tetik bű-
get ujjonnan való születésnek feredőjének?

F E L E L E T.

1. Mitso-
da a' viz, a'
Christus
vére és lel-
ke között
való egy-
gyezés?
avagy mi-
ben egy-
gyeznek
ezek?

2. A' ke-

Az Isten nem valami nagy ok-nélkül
szoll akképpen, hanem azért, mert nem
csak akar arra tanítani minket 1. hogy
mint a' viz el-mossa a' testi szennyet a, a-
zonképpen a' mi bűneinkből a' Christuf-
nak vére b, és lelke tisztít meg: De sokkal
inkább azért, hogy azzal a' szent Jeggyel
és Zálaggal bizonyosá téfzen arról 2.
hogy

E K

éfire: De
el theket
mi lelke
mint máltya

ene (a' Chri
oldálból)

viznek
istus: nem
viznek álta
étköppen
illik és vir
t, a' bűnöl
döböl meg
alo meg-á
odnak. Eze

E S.

ek a' kegye
eredőjének

ek, a' Chri
élekre ké
zonyos vol

gy ok-nál
t, mert ne

ket 1. ha

ennyet a'

a' Chri

g: De fo

teni Jegy

en arrol

ha

M
Egy
r
ol
r
dō
2 l h
M
kor
b j
E
E
J
k l
G
Ga
A
M
n
be
z
iv
is
S
je
en
n
k

hogy szintén azonképpen bizonynyal meg-
mosattatunk a' mi bűneinkből a' belső fe-
redővel, mint szintén külső és látható viz-
zel hogy meg-ferezttünk d.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Ezech. 16. 4. Vízzel meg nem mosattál vala
mikor meg-tekintélek tégedet.

b Jelen. 1. 5. A' Jésus Christus mosott-meg min-
ket a' mi bűneinkből az ő vére által.

c Esa. 4. 3. Az Ur el-mosandgya a' Sion leányi-
nak undokságokat, és a' Jerusálemnek Véré-
t ki-mosandgya ő belőlők, az itéletnek és meg-
emésztfésnek Lelkével.

d Apost. tsel. 2. 38. Keresztelkedjék-meg ki ki
közűletek a' Jésus Christusnak nevében a' bűnőknek
meg-mosására.

Gal. 3. 27. Valakik meg-keresztelkedtenek, a' Chri-
stusfú őltöztek-fel.

LXXIV. K E R D E S.

A' kis gyermekeket meg kellé keresztelni?

F E L E L E T.

Meg kell igen-is. Mert 1. ők-is szin-
tén ugy benne vadnak az Isten frigy köté-
sében a, és az Anyazentegyháznak tagjai
közé valók mint az öreg emberek b: és
mivel hogy 2. őnékiek-is az Isten a' Chri-
stus vére által bűnőknek bocsánattyát, és
a' Szent Lelket, ki az hitnek adoja és szer-
zője, nem különbben mint az öregeknek
igéri c: 3. ezokáért őket-is szűkség be-ol-
tani a' kereszttség által az Isten gyűlekezeti-
nek társaságában, hogy meg-választassanak

kereszttségben
miképpen
tetteink bi-
zonyosok-
ká a' mi
bűneink-
ből valo
meg-tisztit-
tarásunk
felől?

Summája a'
feleletnek.

A' kereszt-
tyéneknek
kifédit-
meg kell
keresztelni
három o-
kokért:
1. Mellyik
az első ok?
2. Mellyik
a' második?
3. Miért
kell azért
meg keresz-
telní a' kifé-
dedek,

hogy Isten
frigy köté-
sében vad-
nak?

4. Mellyik
a' harma-
dik ok?

* Abrahá magvának nem csak a-
zok mon-
dának, kik
test szerint
ő tőle szü-
lettek: hané a' kik
az Abrahá
Átyáknak
hitinek nyó-
dokát kö-
vetik is,
Rom. 7. 12.
† Né ugy
mintha ere-
dédő vérek
ő benne-
is né volna,
hanem mi-
vel hogy az
Istének Sz.
szóvettségé-
ben avagy
frigyében
vadnak mit
az őregek-
is.

a' hitetleneknek magzattyoktól d: Nem
külömben mint az ő Törvényben a' kőr-
nyűlmetélkedés által lészén vala e' frigybé
valo bé-oltatás e: 4. Kinek helyébe az uj
Testamentóban a' Kereszttség szereztetett f.
Igértetik) Mert valakik a' Szent Lelket és a' bű-
nöknek bocsánattját vészik vala, azok meg-ke-
reszteltettek, Apost. tsel. 10. 47.

Az harmadikra így felellyen-meg a' tanulo kif-
ded: Mert immár az Uj Testamentomban a' kőr-
nyűlmetélkedés helyében a' kereszttség szerezte-
tett, s' azért kell meg-keresztelni a' kildedeket.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a. Teremt. 17. 7. *Es helyheztetem az én szóvetse-
gemet én közötttem és te közötted, és a' te magod kö-
zött te utánad,* az ő nemzetiségekben örökké va-
lo szóvettségül, hogy legyenek teened Istened és a'
te magodnak * te utánad.

1. Cor. 7. 14. A' ti magzatitok szentek. †

b. Márk. 10. 14. 16. Engedgyétek hogy jöjje-
nek hozzám a' gyermekek, és meg ne tiltsátok őket,
mert ilyeneké az Istennek országa. Es mikor azokat
ölébe vette volna, kezeit rájuk vetvén meg-áldá
őket.

c. Apost. tsel. 2. 38. 39. Térjete meg, és ke-
resztelkedgyetek meg mindnyájan a' Jესusnak nevébe,
a' bűnnek bocsánattjára, és vészitek a' szent léleknek
ajándékát. Mert ténétek lőttek az ígértek, és a' ti
fiatloknak, és mindeneknek kik megszíze vadnak,
valakiket, tudni illik a' mi Istenünk el-hivánd.

Ísmét, Apost. tsel. 10. 47. Vallyon meg-tilt-
hatyae valaki a' vizet, hogy ezek meg ne kereszt-
telkedgyenek, kik a' Szent Lelket vőrték mikép-
pen mi is? Lásd ísmét 11. rész. 17. verít.

d. Apost. tsel. 16. 33. Es meg-keresztelkedék ő
(a' tömlőcz-ratto) mind az ő háza népével egybe.

1. Cor. 1.

E K

ol d: Nem
ben a' h
la e' frigit
elybe a
ereztetm
elket és a
zok meg-

a' tanulo k
omban a k
ség szerez
kildedek.

ok.
a és f
te magad
n örökre v
lhened és

otok. t
k hogy j
itások d
nikor azok
én meg-áll

meg, és h
fjnak neve
szent liliom
otok, és a d
tize vadnak
el-hívand.
on meg-áll
g ne keres
etek miké
tét.
szelkedés d
ével egybe.
1. Cor. 1.

W E G
Cor. 1.
nal háza né
Ph. 3. 2.
sze tegyh
is,) s ő ma
me tiszti
Cor. 10.
ne dgyáo
kő alau vo
me nek,
tel dtenek
Terem
nyez ad na
ti k zetek
me llyetek
az fzen az
nek ELE.
Coloss
kő alo kő
áll yár le
tel dfe
ker aségn

Z L

L

Mi odon
tro jába
ker zsfán
indn

és orral v
tél n eng
mín en ő
ran laury

1. Cor. 1. 16. Meg-kereszteltem a' Stephanának háza népét-is.

Eph. 5. 25. 26. A' Christus szerette az Anyaszentegyházat (mellynek részei a' híveknek kisédis,) és ő magát adta azért, hogy azt meg-szentelné, meg-tisztítván víznek fürödőjével az igének általa.

1. Cor. 10. 1. 2. Nem akarom pedig hogy ti ezt ne tudgyátok, hogy a' mi atyáink mindnyájan ama' kőd alatt voltak, és mindnyájan a' tengeren által mentenek, és mindnyájan Mozesben meg-keresztelkedtenek a' kődben és tengerben.

e Teremt. 17. 12. Minden férfiú annak-okáért, melyek napon az ő születése után körülmetéltessele ti köztetek a' ti nemzetiségekben. v. 11. Környűmetéllyétek pedig a' ti férfiúi testeiteknek elcirt, és az lézen az én köztém és ti köztetek lévő szövetségnek JELE.

f Coloff. 2. 11. 12. Környűmeteltettetek kéz nélkül való körülmetéléssel, mikor a' test bűneinek állatját le-verkezétek a' Christusnak körülmetélése által, el-temettetvén ő véle egygyűt a' keresztségnek általa.

AZ URNAK VATSORAJAROL.

LXXV. K E R D E S.

Mi módon emlekeztetel és erőstittel az Ur vatsorájában arról, hogy tenéked a' Christusnak keresztfán lőtt egygyetlen egy áldozatjában és minden ő egyéb jó teteményében részed vagy?

és borral való élésem int engemet mint jegy: és bizonyossá is téssen engemet, mint petsét, a' Christus testével, vérével, és minden ő jóteteményivel való lelki közösüléséről, az ő parancsolatja és ígéreti szerint.

XXVIII.

UR NAP.

Summája a' feleletnek.

Az Urnak

vatsorájában lévő

kenyérrel

G 5

F E

1. Miképp
pen az ő
parantsolat-
tya szerint?

1. Mert a' Christus minden ő hiveinek
s' énnékem-is meg-parantsolta, hogy ab-
bol a' meg-szegett kenyérből együnk, és
a' pohárboi, melly osztogatatik, igyünk

2. Miképp
pen igéreti
szerint?

az ő emlekezetire, a: 2. ez igiretet-is hoz-
zá tévén. Először hogy az ő teste én éret-
tem a' keresztfán szinte, olly bizonynal
meg-áldoztatott és töretett, és vére ki-on-
tatott a' melly bizonynal szemcimmal látom,
hogy azt az Urnak kenyerét énnékem sze-
gik, és az ő pohárának italát én velem köz-
lik b. Annak-utánna hogy ő az én lelke-
met szintén olly bizonynal és valóban le-
gelteti és táplállyá az ő testével melly mi
érettünk meg-feszítettett, és az ő vérével
melly érettünk ki-ontatott, melly bizony-
nyal az Ur testének és vérének külső lát-
ható jegyeit az Egyházi szolgának kezéből
fogván testi számmal hozzám vészem.

A' mellyek oda fel a' 66. kérdés alatt a' Sacra-
mentumokrol közönségesen, és kíváltképpen a'
keresztségről a' 69. kérdés alatt meg-mondattak, a-
zonok itt-is az Ur vatsorájára alkalmaztathatnak.

Három dolgokat kell továbbá itt meg-
jegyezned.

I. Az Ur vatsorájában két-fele étel és ital va-
gyon. Egyik *külső*: mellyet a' Tanito a' kenyér-
ben és borban ad avagy osztogat. Másik *belső*, mel-
lyet maga a' Christus az ő meg-feszítettett testé-
vel, és ki-ontatott vérével minékünk ad.

II. Két-fele ismét ezen vatsorában az ételnek
és ital-

n ő hiven
ta, hogy
együnk,
utik, igru
utet-is ha
tette én é
ly bizony
s vére ki-
immellá
ennékem
én velem
az én lel
s valóban
vel melly
az ő vére
melly biz
ek külső
ának ker
a vezem.
alam a' Sa
iv átképe
mondan
mazatam
a itt meg
étel és tal
oito a' k
fálik bul
fizikere
k id.
dan az é
és tal

M
és al
kő
já
be ő

v é
n nd
ln
v
v
n y
ln
v m
I
a én
Ifi
Ifi
k
le
n dé

2 ts

r g
r n
a Ch

S
ifr
le
l z

és itálnak modgya, külső tudni-illik és belső. A' külső léfzen testi szájjal. A' belső a' léleknek szájjával, az az, igaz hittel.

III. Az a' külső ételnek és itálnak modgya a' belsőnek jegye és petsége.

Szent írásbéli bizonyságok

a Lásd. 77. Kérd. A' mi Urunk Jēsus Christus vévé a' kenyeret; és hálákat adván meg-szegé, és monda: Ezt tselekedgyétek az én emlekezetemre.

Ismét, Lásd ugyan ott. Azonképpen a' pohárt-is vévé, mondván: Ezt tselekedgyétek, s' a' t.

b Azon helyen. A' mi Urunk Jēsus Christus vővé a' kenyeret, meg-töré és monda: Ez az én testem melly ti érettetek meg-töretik.

Ismét, ugyan ott. E' pohár Uj Testamentom az én vérem által.

c Lásd ugyan ott. Vévé a' kenyeret és monda: Ez az én testem.

Ismét, E' pohár Uj Szövetség az én vérem által.

Ismét, ugyan ott. A' kenyér mellyet el-szegde-lünk, nemde nem a' Christus vérének velünk való köz-lése? A' hála-adásnak pohára mellyel hálát adunk, nemde nem a' Christus vérének velünk való köz-lése?

LXXVI. K E R D E S.

Summája a'

Mitsoda a' Christus meg-feszítettett testét en-feleletnek.
ni, és az ő ki-ontatott vérét innya? A' Chri-

stusnak

meg-feszítettett testét enni, és az ő ki-ontatott vérét innya, nem egyéb hanem 1. A' Christusban hinni a, 2. Igaz hit által a' Christussal egygyesülni.

F E L E L E T.

Semmi nem egyéb, hanem 1. a' Chri-stusnak nem tsak az ő tellyes kin-szenve-défét és halálát bizonyos hittel fogni és hozzánk kaptsolni, és ez által bűncinknek botsá-

1. Mikép-pé esz-szük hitünk által a' Christus-nak megfe-szítettett te-stét?

2. Ki által egygyesülünk a' Christussal?
 3. Miképen egygyesülünk ő véle hit által?

botsánattyát és az örök életet nyerni *a*. Ha nem még annak felette 2. a' Szent Lélek által; ki a' Christusban és mi bennünk is lakozik *b*, naponkint inkább inkább az ő szentféges testével eggyesülni *c*, 3. annyira hogy noha ő mennyekben, mi pedig e' földön vagyunk, mindazonáltal az ő testéből való testek legyünk, és az ő tsontyáiból való tsontsok *d*, és mint az egész testben hogy minden tagok csak egy lélektől vésznek magoknak elevenféget, azonképpen mi-is azon egy lélektől meg-elevenítetsünk, és ő tőle igazgattasunk *e*.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Ján. 6. 55. 50. A' ki én hozzám jő semmiképen meg nem ehezik, és a' ki hiszen én bennem meg nem szomjuhozik soha. Ez ama' kenyér, ki a' menyből jött alá, hogy a' ki abban eszik meg ne hallyon. És 54. verf. A' ki eszi az én testemet, és iszja az én véremet örök elete legyen.

Ez egész hatodik részben emmi az Isten Fiának testet, innva az ő vérét, és hinni ő benne, egy dolgot jegyző szollásnak formája gyanánt tételnek-le. *b* 1. Cor. 12. 13. Mert egy Lélek által mi mindnyájan egy testé kereszteselkedtünk.

c Ján. 6. 56. A' ki eszi az én testemet, és iszja az én véremet, én bennem lakozik, és én-is abban.

Ismét, 1. Cor. 10. 16. A' hála-adásnak pohára mellyet meg szentelünk, avagy nem Christus vérevel való közösülésünké? A' kenyér mellyet meg szentelünk, avagy nem a' Christus testével való közösülésünké?

d Eph. 5. 30. Mert az ő testének tagjai vagyunk az ő se-

et nyerni a
 a' Szent László
 ni beemléke
 kább indok
 esülni a
 kben, mi per
 onálal az ő
 s az ővontat
 at az egyet
 k egy lebb
 get, az ővont
 meg-eleven
 sunk e.

viágok.
 zám is fenn
 en én beemlé
 nyer, ki a' me
 meg me halom,
 és ifjúság

az. Isten Fia
 benne, egy
 nant téveszt
 által mi mindy

steme, és
 és én a' k
 adának per
 em Christu
 ellyet meg
 el való k

számai meg
 az ő

E
az o
e
ialam
lli
fufu
beum
meg
nete

Me
és v
o
ny

tefte
fzab
a' n
fitt
futt

z
me
v. z
éffe
há
egy
ma
lek
ut
poi
éte

az ő testéből, és az ő szontyáiból valók.

e Ján. 6. 57. 58. A' ki engemet eszen el az is én általam; a' ki ejendi e' kenyeret el mind örökké.

Imét, Rom. 8. 9. 11. A' kiből nintsen a' Christusnak lelke az nem övé. De ha annak Lelke lakik bennetek a' ki fel-támasztotta a' Jესust halálból, meg-eleveníti a' ti halando testeiteket-is, az ő ti bennetek lakozo Lelke által.

LXXVII. K E R D E S.

Summája a'

Melly helyen ígérte a' Christus hogy az ő testét
és vérét olyan bizonnal adgya enniek és inni-
ok az ő benne hívóknak, a' melly bizo-
nyal a' meg-szegett kenyeret eszik,
és a' pohárból isznak?

feleletnek.
Hogy mi
olly bizo-
nyosan a'
Christus-
nak meg-
feszítettet

testét eszszük; és az ő ki-onnatott vérét olly bizonyosan isz-
szuk; melly bizonnal a' meg-tőrettetett kenyeret eszszük, és
a' meg-szenteltetett pohárban lévő bort iszszuk, az meg-erős-
sítetük. 1. A' Christushoz szerzéséből; 2. A' szent Pálról má-
sutt-is elő-hozator ígérteből.

F E L E L E T.

Az ő szent Vatsorájának szerzésében,
mellynek ígéje ekképpen vadnak, I. Cor. II.

v. 22. 23. 24. 1. A' mi Urunk Jესus Christus, az
éjjel mellyen el-árultaték, vévé a' kenyeret, és
hálákat adván meg-szegé és monda: Vegyétek, zése?
egyétek, ez az én testem, melly ti érettetetek
mag-tőrettetitek, ezt tselekedgyétek az én em-
lekezetemre. Azon-képpen a' pohárt-is minek-
utánna vatsoráltanak volna, mondván: Ez
pohár Új Testamentom az én vérem által: ezt
tselekedgyétek, valamenyiszer ijándgyátok az
én em-

1. Mitse-
da a' Chri-
stushoz szer-
zéséből

én emlékezetemre: Mert valamenyiszor ejénditek e' kenyeret, és e' pohárt ijjándgyatok, az Urnak halálát hirdesétek miglen el-jövend. Ez igéretet pedig szent Pál Apostol má-sutt-is elő-hozza, mikor ezt mondgya,

2. Mel-lyik a' szent Páltól elő-hoztatott igéret?

1. Cor. 10. 16. 17. 2. A' hálá-adásnak pohá-ra mellyel hálát adunk, nemde nem a' Christus vérének velünk való közlése? a' kenyér mellyet el-szegdelünk, nemde nem a' Christus testének velünk való közlése? Mert sokan egy kenyér, és egy test vagyunk, mert mindnyájan az egy kenyérben részeltetünk.

XXIX.

UR NAP.

Summája a' Nemde ezokáért a' szent Vatsorában lévő ke-feleletnek.

Az Ur va-tsorájában

a' kenyér és a' bor nem a' Christusnak tulajdon teste és vére, ; avagy, nem változik-el az ő testvé és vére.

LXXVIII. K E R D E S.

nyér és bor a' Christusnak tulajdon te-stvé és vérévé léssené?

F E L E L E T.

1. Hon-nan bizo-nyítod azt meg?

Semmi-képpen nem: Mert 1. mikép-pen a' Kereszttségben való viz a' Christu-snak vére né változtatik, sem a' bűnő-ker el nem moshattya: hanem tsak jele és záloga azoknak a' dolgoknak, mellyek mi-nékünk a' kereszttségben meg-pestéreltet-nek: Azonképpen az Ur Vatsorájában lévő kenyér-is nem a' Christusnak termé-szet szerént való teste, noha 2. a' Sacra-mentumoknak miyoltokért, és a' Szent

Lélek-

E K

temjén
endogran
len el-jón
Apostol na
mondga
adajnak po
nem a Chri
genyer mab
bristus teje
an egy lepe
dujajan az

D E S.

rában léri
ulajdon is
né?
a tette és vége

T.

ert 1. miki
iz a Chri
sem a bűn
m tsak jón
mellyen
eg-peisere
Vatsoadon
snak em
2. a Szo
és a Szo
Lék

Leleke
fzoko
Christ
Mik
igy az
nem vá
Ur va
crame
nig ne
Ur va
Christ
nek:
mosat
vezi.
mivol
szollá
A'
tok e
gyek
gokr
gyek
jegye
nak:
külse
és er

A'k
nyűl
meté
kedé

A' I
refz
ség

Léleknek ilyen formán való szollásának a' kenyér
szokott modgya szerént a' kenyér Christus
Christus testének nevezetik b. testének

Miképpen a' keresztségben lévő víz Christus vérévé :
így az Ur Vatsorájában lévő kenyér-is Christus testévé
nem változtatik) E' következés jo, ezért ; mert az
Ur vatsorája nem kevessebbé avagy alább való Sa-
cramentom, mint a' keresztség. A' szent irás-is pe-
nig nem különben szoll a' Keresztségről, mint az
Ur vatsorája felől : Mert miképpen a' Kenyeret
Christus testének : a' Pohárt pedig Uj szövetség-
nek : azon-képpen a' keresztséget bűnöknek el-
mosztásának és ujja-születésnek feredőjének ne-
vezi. Mellyekből következik az, hogy azon egy
mivoltok vagyon e' két Sacramentomokrol való
szollásnak formáinak.

A' Sacramentomoknak mi voltak szerint) Mivol-
tok ebben áll , hogy az Irás a' külső látható je-
gyeknek tulajdonitja a' belső jegyeztetett dol-
goknak nevezetit. De nem azért, mintha a' Je-
gyek jegyeztetett dolgokká változnának , avagy a'
jegyeztetett dolgok a' jegyekben bé-foglaltatná-
nak : hanem azért, mert a' jegyeztetett dolgok a'
külső jegyek által minékünk meg-petsételtetnek
és erőssítetnek.

Példának-okaért.

A' kör- nyűl. metél- kedés.	} Mon- daik	Istennek szövetség- ének.	} Mert	A' frigy kötél- nek jegye.
A' Ke- reszt- ség.		Ujjá va- lo szüle- tésnek feredő- jének, és bűnök-		Azt nekünk meg-petsételi és meg-erősí- ti.

A' Huf

A' Huf-
vétí Bá-
rány

A' Ke-
nyér és
Bor

Mon-
datik

megbo-
tsáttatá-
sának.
Páschá-
nak a-
vagy ál-
tal me-
netel-
nek.
Christus
testének
és vére-
nek, a-
vagy az
ő testé-
vel és
vérével
valo kö-
zösülés-
nek

Mert

Jegye volt
hogy az Isten
megyen a' Bá-
ránynak vére-
vel meg-hin-
tett házak
mellett.

A' Urnak te-
stének és vé-
rének em-
lekezetire
veszszük : és
a' mi ő véle-
valo közösü-
lésünknek je-
gyei.

Szent írásbéli bizonyságok.

a A' keresztség minket meg-tart, (nem a' mellyel
a' testnek szennyei el-mosának,) s' a' t.

b Ez az én szövetségem mellyet meg-tartsatok
hogy körülmeteltesek minden férfiu ti közöttetek.

Ismét, Kl-jöv. 12. 11. 12. Meg-egyétek pedig
a' bárányt a' ti ágyékaitokat fel-övedzván ; Mert
az Urnak Páschája.

Apost. tsel. 22. 16. Fel-kelvén kereszttelked-
gyél-meg, és tisztítsál-meg a' te bűneidből.

Summája a'
feleletnek.

Az Ur va-
torájában
lévő kenyér
és bor, a'

LXXIX. KERDES.

Miért nevezi tehát a' Christus a' KENTERET
ő testének, a' POHART ő vérének, avagy az ő
vére által valo új frigynek : Azonképpen szent
Pál is

Jegye volt
 hogy a lőre
 meggyűlő
 társunk volt
 vel meg
 tem hány
 mellem.
 A' Vissza
 stának dr
 renek es
 lekeresze
 veszték
 a' mi ő
 valo kőből
 lévőnek
 gyel.

gyalogok.

r, (nem a' m
 s' a' t.
 get meg-una
 fű ti kőzomb
 eg-egyének
 Gyedzven:

vén keresz
 se bőséggel

DES.

a' KENTY
 ének, nagy
 zombéggel

neve re
nak s
Chr tu
voltá n

A
ekk p
ket z
és b r
kép e
tott r
le és t
tápi t
erre h
lagg l
a' Sz m
tén ll
sekk a
zon o
emle c
vesz z
vede e
nyal n
mag n
eleg n

a
nak,

Pál-is a' kenyeret és a' bort Christus testé-
nek velünk való közlésének.

Christus te-
stének és
vérének

neveztetik két okokért. 1. A' kenyérnek és a' testnek: a' bor-
nak és a' vérnek egymással való hasonlatosságokért. 2. A'
Christus testével és vérével való lelki életünknek bizonyos
voltára képest.

F E L E L E T.

A' Christus nem nagy oka nélkül szoll
ekképpen: Mert nem csak arra tanit min-
ket ezzel; 1. hogy a' miképpen a' kenyér
és bor táplálják a' testnek életét a': azon-
képpen az ő meg-feszült teste, és ki-onta-
tott vére, a' mi lelkünknek valósággal éte-
le és itala legyen, mellyel az örök életre
tápláltatunk b: 2. Hanem sokkal inkább
erre, hogy ez látható szent jeggyel és zá-
laggal bizonyosokká tégyen minket, hog'
a' Szent Leleknek tselekedete által szin-
tén olly bizonnal tészén minket része-
sekké az ő testében és vérében, melly bi-
zonyoson e' szent jegyeket az ő halálának
emlékezetire testi szájainkkal hozzánk
veszszük c. Annak-felette hogy az ő szen-
vedése és engedelmesége ollyan bizon-
nyal miénk, mintha a' mi bűneinkért mi
magunk lakoltunk volna, és az Istennek
eleget törtünk volna.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Solt. 104. 14. 15. Teremt szénát a' barmok-
nak, és füvet az embereknek hasznokra: hogy e-
ledelt

1. Mitso-
da a' kenyér
és a' Chri-
stus teste, a'
bor és a'
Christus
vére között
való hason-
latosság?
2. A' ke-
nyérrel és
borral való
élésünk,
miképpen
tészén min-
ket bizo-
nyosokká
a' Christus
testével és
vérevel va-
lo élésünk
felől?

ledelt vegyenek a' földből. Ki borral meg vidá-
mítja az embernek szívét, és orczáját meg-fényesíti o-
lajjal, és kenyérrel az embernek szívét erősíti.

b Ján. 6. 55. 49. 51. Az én testem valósággal étel,
és az én vérem valósággal ital. A' ti Atyátok ötlek
Mannát a' pusztaiban és meg-holtanak. Ha valaki
észik e' kenyérben, él örökké.

c d Vévé a' kenyeret és monda: Egyétek, s' a' t.
Ismét, a' Pohárt, s' a' t.

A' kenyér mellyet meg-szegünk, Láf. kérd. 77.

XXX.

UR NAP.

Summája a'

feleletnek

Az Ur

vatsorája és

a' Mife között valo külömbség három dolgokban áll: 1. Né-
zi a' Christusnak mi bűneinkért egyszer véghez vitt áldozat-
tyát. 2. A' mi Christussal valo egygyesülésünket. 3. A' Chri-
stusnak imádtatását.

LXXX. KERDES.

Mitsoda külömbség vagyon az Ur vatsorája kö-
zött és a' Pápások Miséje között?

FELELET.

1. Az Ur
vatsorája

mitsoda bi-

zonyóságot

tétzen a'

Christus ál-

dozatyáról?

2. Mitso-

da bizony-

ságot a' mi

Christussal

valo egye-

sülésünk-

ről?

3. Mitso-

da bizonsá-

got a' Chri-

stusnak i-

Az Ur vatsorája minékünk arról tétzen
bizonyóságot, 1. hogy minékünk min-
den bűneink tellyesféggel meg-botsáttat-
tanak, a' Christusnak amaz egygyetlen egy
áldozattyáért a: mellyel ő maga egyszer b
a' keresztfán áldozék c. Továbbá 2. hogy
a' Szent Lélek által mi-is a' Christusban ol-
tatunk d: Ki immár emberfégenek ter-
mészeti szerint tsak az egekben vagyon az
Atyának jobján, és 3. azt akarja hogy ő-
tet ott imádjuk f. A' misében pedig 4.
tagadgyák hogy az eleveneknek és holtak-
nak, bűneik meg-botsáttatván volnának
a' Chri-

ER.

borral meg vité
t meg-fenyjűsít
ét erőssít.

m valóságos ita
ti Átyáink önk
anak. Ha vala

Egyétek, s' d

Láld, kérd, 77

O E S.

ur vaterajja
te közt?

khon áll: 1. Né
ghet vir áldozat
nket, 3. A' Chr

T.

nk arról réli
inekünk min
meg-borsázt
eggyetlen eg
naga egyen
vábbá 2. hog
Christusban
erfégének m
ben vagyom
akarja hog
ben peni
nek és hol
tván volna
a' Ch

M
a' C ri
dele r
mo an
eret k
rani vá
rint s j
nak lin
kell te
func m
a' Je s
zatt ma
sa, és nk
A' enye
hogy fi
testi g
A' oza
melly lau
gyák a' l
lik, kő
edény fo
mutoy gyá
szelly ho
hiják U
NEK me
sigg z E
gyák, vé
szertel ke
mazzá

I
nekur na b
mekiek mon
adatik Ez

a' Christufnak egyetlen egy kin-szenvedéseért; hanemha a' Mife-mondo Papok mostan-is minden napon áldozándgyák érettek a' Christust: Annak-felette azt-is tanítták 5. hogy a' Christus, teste szent-is jelen vagyon a' kenyérnek és bornak színe alatt: és ez okáért 6. azokban kell őtet imádni. Es így 7. a' Mifének fundamentoma semmi nem egyéb, hanem a' Jesus Christufnak egyetlen egy áldozatjának és szenvedésének meg-tagadása, és átkozott bálvány-imádás.

A' kenyérnek és bornak színe alatt). Es továbbá hogy testi szíjjal veszfiztik azt, és hogy mi tsak a' testi meg-étel által eggyesülünk a' Christussal.

Átkozott bálvány-imádás) Mert az Oftyár-melly alatt a' Christufnak testét jelen lenni hazudgyák, a' Mife ki-szolgáltatásának idején fel-emelik, a' kőtségnek mutogatgyák, arany vagy ezüst edénybe foglalgyák, nyilván az ő Templomokban mutogatgyák, nagy és modnélkül valo pompával szélsyvel hordozzák; kivált-képpen (a' mint ők hijják) Urnapján, avagy CHRISTUS TESTE-NEK innepén, előtte le-borulnak, nagy áhétatos-sággal ez BALVANYT igaz Isten gyanánt imádgák, és végezetre ez átkozott bálvány imádásért, szertelen kegyetlenkedéssel viaskodnak, azt oltak-mazzák.

Szent írásbéli bizonyságok.

Luc. 22. 19. 20. Es vevé a' kenyeret, és mienk utánna hálákat adott volna, meg-fizégé, és adá nekik, mondván: Ez az én testem, mellyti érettek adatik: Ezt mivellyétek az én emlékezetemre.

H 2

Hasonlo-

mádatatásá-
rol?

4. A' Mife mit bizonyíta' Christufnak bü-nökért valo áldozat tétele felől?

5. Mit tanít a' mi Christussal valo eggyesülésünk felől?

6. Mit tanít továbbá a' Christufnak imádatatása felől?

7. Mit lehet határ im-már végtére a' Mife felől állatni?

Hasonlóképpen a' Pohárt-is minckutánna vatsoráltának volna, mondván: Ez pohár amaz Uj Testamentom az én veremben, melly ti éretteket ki-ontatik.

b Sid. 9. 25. 26. 27. 28. *Sem penglen nem azért ment-bé a' Christus a' szentféges helybe, hogy gyakorta áldozza-meg ő magát, miképpen a' fő Pap minden esztendőbē megyen a' szent házba idegen vérrel, mert ha külföldben volna, kellett volna ő-néki gyakorta szenvedni világ teremésétől fogva. Hanem most egyszer jelent-meg ő magának meg-áldozása által e' világnak utolsó részében a' bűnök el-törlésére. Es miképpen hogy el-végeztetett dolog az emberek között, hogy egyszer meg-halylanak, az után ítélet lépzen: azonképpen Christus-is egyszer meg-áldoztatván, hogy sokaknak bűnőket el-venné. Másodszor bűnért való áldozat nélkül meg-láttatik azoktól, kik őtet várják idvességekre.*

c 1. Cor. 5. 7. *A' mi Páscha Bárányunk a' Christus meg-áldoztatott mi érettünk.*

Sid. 10. 4. Eggyetlen egy áldozatryával tökéleteské tette mind örökké azokat, a' kik meg-szentelteknek.

Ján. 19. 30. Monda Jesus, Bé-tellyesedett, és fejét le-hajtván, ki-botsátá lelkét.

d 1. Cor. 12. 13. *Egy lélek által mi mindnyájan egy testé kereszttelkedtünk.*

e Col. 3. 1. *Ha fel-támadtatok a' Christussal az oda fel valokat kereszttetek, holott a' Christus él az Atyának jobján.*

Apost. tsel. 3. 21. Kinek az egektől bé kell fogatni mind az ideig miglen meg-éppítettnek mindenek, melly időről szollott az Isten mind az ő Profétáinak szájok által, kik eleitől fogván voltak.

f Apost. tsel. 7. 56. 57. 58. *Es monda az István: Imé látok meg-nyilatkozott egeket, és látom hogy az ember-*

em
ni
g
O
m
le
C
te
a
p
p
lak
ert
d

ik

i.
b
If
ál
az
ts
b
és
b
jár
er
ta
m
ho

embernek fia áll az Isten jobja felől. Fel-kiáltván penig amazok nagy fel-szóval az ő fűleiket bé dugák, és mindnyájan reá rohanának. Es a városbol őtet ki-űzván meg-kővezék, ki imátkozván ezt mondgya vala: Uram Jésus vegyed hozzád az én lelkemet.

g Gal. 5. 4. A' Christus Jéstól ki-rekesztetetek, valakik törvény által akartok idvezűlni. Es a' kegyelemből ki-esetek. †

[† Menyivel inkább ezent' mondhattuk a' papisták felől: Ki-rekesztetetek a' Christustól, valakik a' Míse által keresitek idveségteket. Mert a' Törvény az Istentől, a' Míse penig az őrdögtől vagon.]

Summája a' feleletnek.

LXXXI. K E R D E S.

Három dolgok ki-vántatnak-meg azok-ban, kik az Urnak asz-

Kiknek kell az Urnak asztalához járulniok?

F E L E L E T.

1. Tsak azoknak, kik ugyan valoba bányák, hogy ók az ő bűneikkel az Ur által bizodalmok vagon az Istenben hogy az ő bűneik a' Christufért meg-vadnak bot-sáttatván, a' melly erőtlenségek penig még benne vadnak, a' Christusnak szenvedéle és halála által azok el-fedeztetvén vadnak b: 3. Es továbbá a' kik igaz hitben c, és a' jámbor életben naponként inkább inkább erőlködnek öregbűlni d. 4. De a' képmu-tatok, és a' kik bűnök-ből Istenhez valoban meg-nem térnek, s. ōnón magoknak kár-hozatot esznek és isznak e.

Urnak asz-talához járulnak.

1. Mellyik az első?

2. Mellyik a' második?

3. Mellyik a' harmadik?

4. Kiknek kell el-tá-voznai az Urnak asz-talától?

5. Miért kell el-tá-voznio?

Szent írásbéli bizonyosságok.

a b c. 1. Cor. 11. 28. Probállya meg azért minden ember magát * és úgy egyék abból a' kenyérből, és úgy igyék abból a' pohárból.

[* Probállya-meg lelke isméreret: nemde bánkodiké az ő bűnein, hiszené a' Christusban, és vagyoné nagy kívánsággal fel-tőt szándéka életének meg-jobbitására.]

† Az az,

meg-gondoljátok, hogy a'

Christus az ő halálával

ti érettetek eleget tett,

és annak e-reje által a'

ti ő embe-terek-is

meg-feszítetük és

meg-öldö-költetik.

Summája a' feleletnek.

A' nyilván

valo hitetleneket e'

Sz. Vatsorához nem

kel borsátani a: hanem

a' Sz. gyűlekezének

attól ki kell őket re-

keszteni.

Item, 1. Cor. 11. 26. Mert valamenyíster ejenditek e' kenyeret, és ifszátok e' pohárt, az Urnak halálát hirdesétek † miglen el-jő.

d 1. Cor. 11. 23. Ezt tselekedgyétek az én emlekezetemre.

e 1 Cor. 11. 29. A' ki észik és iszik méltatlanul *, kárhozott észik és iszik magának)(, hogy meg nem választja az Urnak testét †.

[* Az az, nem ilendő börsülettel, a' miképén szól az Apostol a' Corinthusiakról; menyivel inkább az él véle méltatlanul, ki minden maga meg-probálása, és helyes el-készíteti nélkül járul e' Sz. Vatsorához.)(Az az, magára vonzza az Istennek haragját, és kemény s' terhes büntetését, midőn méltatlanul vész-el a' meg-áldott kenyeret és bort.

† Az az, mivel hogy azzal a' kenyérrel, (mely néki úgy-mint a' Christus meg-feszített testének bizonyos és szent jegyül adatik; és ezen okért a' szent Páltól Christus testének hivattatik) nem külömben mint othon valo közösséges kenyérrel él, fellyebb valonak és méltóságosbnak nem tartja.]

LXXXII. K E R D E S.

Azokat-is hozzá kellé e' vatsorához borsáttani, a' kik mind biteknek vallásával, mind életekkel, hitetleneknek és istenteleneknek bizonyítják lenni magokat?

F E L E -

k.
szert mian
jérből, és

nemde ha
christus
főtt fiam

gylzer epe
t, az Un

ak az én

elcarlami
) (, hog

a' miké
krol; me
ul, ki m
s el-ké
) (Az
ár, és k
peltarlami
és berr
rel, (me)
neteren
k; és en
ek hivat
lo kösö
és mé

otárta
nd éle
nek bi

FELE

a
a
k
g
fl
k
e,
ta
te
re
le
ni

az
gy
lab
nal
Co
és
lán
Sol
az
és
Te
vet
dab
gy
lek
r. Co
kő
náz

Semmiképpen nem *a*: 1. Mert azzal az Istennek frigye meg-káromoltatik *b*: és az Istennek haragja mind az egész gyülekezetre fel-gerjed *c*. Annak-okaért *a*' szent gyülekezetnek *a*' Christushnak és az Apostoloknak parantsolatttryok szerint *d*, ezeket 3. *a*' menyországnak kultsaival élven *e*, *e*' szent vatsorátul mind addig el-kell tiltani *f* míg penitentiára nem térnek, és eleket meg nem jobbittyák *g*.

Hitetlenek és istentelenek) Kik nével ugyan Kereszténynek, és atyafiak, de tudományokkal és életekkel magokat *a*' Christustól idegeneknek lenni mutattyák.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Matth. 7. 6. Ne adgyátok azt *a*' mi szent az ebeknek, *a*' disznok eleiben ne hányjátok, *a*' ti gyöngyeiteket *, hogy azokat meg ne tapodgyál lábaikkal, és reátok fordulván meg ne szaggassanak titeket.

1. Cor. 10. 21. Nem ihattyátok az Ur pohárát és az ördög pohárát. Nem lehetek az Ur asztalának és az ördögök asztalának részefi.

b Solt. 50. 16. 17. *A*' hitetlennek ezt mondgya az Isten: Miért hirdeted te az én rendelésemet, és miért veszed az én szövetségemet *a*' te szádra? Te pedig gyűlölted *a*' fenytéket, és hátad megéveteited az én beszédimet.

Példab. 15. 8. Az istenteleneknek áldozattyyok gyűlötléges az Urnak, az igazaknak könyörgések pedig kedves ő néki.

c 1. Cor. 11. 30. Ennekokaért-is köztöttek sok erőtelenek és betegek, és el-alutnak * sokan.

H 4

d Matth. megholtak,

1. Mi okra nézve nem kell ahoz őket bocsátani?

2. Miképpen kell őket ki-rekesztetni?

3. Mi által kell ki-rekesztetni?

4. Meddig kell ki-rekesztetni?

** Az az, az Istennek szentléges és kegyelemmel telyes Igéjét, és Sacramentomit.

† Mert méltatlá és szitek és iszátok az Urnak kenyerét és

borát: mint *a*' felső verbé megmó-

dotta vala.

* Az az,

* A' Chri-
stus paran-
tsolatya ez.

d Matth. 18. 15. 16. 17. * Ha pedig vétkezik te ellened a' te felebarátod, dorgáld-meg őtet tsak te közöted és ő közte, hogy ha szodat fogadgya, meg-nyerted a' te felebarátodat. Ha pedig szodat nem fogadgya, végy melléd egy vagy két embert; hogy két vagy három bizonylágnak szájából akar melly dolog bizonyosb legyen. Hogyha azoknak-is nem fogadgya szavakat, mond meg a' Gyűlekezetnek: hogy ha a' gyűlekezetnek-is nem fogadgya szavát, legyen te előtted olyan mint valamely pogány és fukar.

† Az A-
postolok
parantsolat-
ya ez.

Tit. 3. 10. † Az eretnek embert egy vagy két írás után meg-veffed.

2. Thess. 3. 6. 14. 15. Hadgyuk pedig tinéktek atyámfiai, a' mi Urunk J esus Christusnak nevében, hogy meg-vonnyátok magatokat minden atyáfiutól a' ki rendeletlenül viseli magát, és nem a' tanított tudomány szerént, mellyet vött mi tőlünk. *Hogy valaki nem enged a' mi levelünk által való beédünknek, azt meg jegyezzétek és azzal ne társalkodgyatok, hogy meg-szégyenüllyön. De ne tartsátok úgy mint ellenségeket, hanem intsetek mint barátokat.*

e Matt. 16. 19. Adó tenéked a' menyorságnak kulcsát, és valamit meg-kötédsz e' földön mennyekben-is kötözterve lesz en, és valamit meg-oldasz e' földön a' mennyekben-is meg-leszen oldozva.

f 1. Cor. 5. 11. 13. Mostan pedig irtam néktek, hogy ne társalkodgyatok azzal, ha valaki, holott atyáfiúnak neveztetik, parázna, vagy fősvény, vagy bálvány imádo, vagy részeges, vagy ragadozo, ez ilyenekkel mondom hogy ingyen se egyetek. Vessétek ki azért a' gonoliz embert közösséteket.

g 2. Cor. 2. 6. 7. Elég ez ilyen embernek e' mindenek által lőtt közönséges dorgálás. Ugy annyira hogy inkább vizsontag meg-kelleyen engednetek neki, és őtet vigasztalnotok kell, hogy valami

vétkeziku
g örertmük
at fogadga
penig izot
y két ember
izájbol ak
ogya az
meg a Cst
is nem fogat
t valamely

berig tme
 snik ne
 hinden ay
 és nem a
 et mi t
 k által
 az al me
 in. De
 insérek

iram nélkül
 alaki, boldog
 fővény, rag
 ragadozó, a
 se egyet
 közöttük
 embernek
 galás. Ugy
 -kellően
 k kell, hogy
 valani

ME
alam mo
eméfi effe

LX

Mis

Az E

Egyhzi

ra szán a'

lenek dő

Naut

mek ku

szem z e

ándaj e'

b Ijét

oldo m

ket eg

er-is hoz

Ján. o.

lknel m

sáttatn k

meg-tat

[** E

ráz a C

szet M

dozatá

lios na

álta bo

tart na

e' k

me k

vite k.

2. Co ro

gyvero ns

nagy öf

alamimodon a' felettéb való keferűségűl meg ne
mészteffék ez ilyen ember.

LXXXIII. KERDES.

Mitsodák a' menyországnak kultsai?

FELELET.

Az Evangeliomnak predikállása és az
gyházi fenyíték a' mellyekkel 1. a' meny-
ország a' hívőknek meg-nyittatik, a' hitet-
enek előtt bé-zárattatik b.

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Matth. 16. 19. † Tenéked adom a' menyország-
nak kultsait; és valamit meg köténdesz e' földön, meg
szén az egekben is köttetvén; és valamit meg-oldo-
ándasz e' földön, meg leszén az egekben is oldozva.
b. Ísnét Matth. 18. 18. Valamiket meg-köténdesz
földön meg-leszén az egekben is köttetvén, és vala-
miket meg-oldándasz e' földön meg-leszén az egek-
ben is oldozva.

Ján. 20. 22. 23. Vegyetek szent Lelket: Vala-
kiknek meg-botsátándgyátok bűnőket, meg bo-
sáttatnak nékik, * a' kiknek meg-rágyátok,
meg-ráttatnak. *

[** E' két czikkelyetskékben meg-magya-
rázza Christus Urunk azt, a' mit mondott vala-
szént Máthenál a' meg-kötőztetés és meg-ol-
doztatás felől. Mivel hogy azért az Evange-
liomnak predikállása, és az Egyházi fenyíték
által bósáttatnak-meg a' bűnők, és meg-is
ráttatnak, szűkséges-képpen ki-hozzuk, hogy
e' keű az Ecclesiának kultsai, kikkel mind a'
meg-kötőzés, mind a' fel-oldozás véghez
viterik.]

2. Cor. 10. 4. 5. 6. Mert a' mi vitézkedűsűnknek
gygyerei nem testiek, hanem Isten ereje által erőf-
sű nagy erőfűsűeknek le-rontására. Mikor tulni-illik

H 5

minden

XXXI.

UR NAP.

Summája a'
feleletnek:

A' meny-
ország kul-
tsainak ere-
je kétféle.

1. Az Evā-
geliomnak
predikál-
lása. 2. Az

Ecclesiái
fenyíték.

1. Mi
hasznok
vagyon-
ezeknek?

† Christus
Urunk így
szoll Péter-
nek, és a'

több Apo-
stoloknak,
és ő vélek
minden e-
gyéb Evan-
geliomor-
gy hirdető
Egyházi
szolgák-
nak.

minden emberi okoskodásokat el-fordítunk, és minden nagyságot melly fel-emelkedik az Isteni ismérvet ellen, és embereknek minden gondolattokat foglyul viszfűk, hogy a' Christushnak engedgyenek. Es kéfszen tartjuk a' büntetést, melly által bocsfzurt alunk minden vakmerőfégen minck-utánna bé teléndik a' ti engedelmesfégetek.

Summája a' feleletnek.

LXXXIV. K E R D E S.

Az Evangeliomnak prédikálása által

Mimodon nyitattik-meg, és mimodon tetik-bé a' menyország az Evangeliom prédikálásával.

meg-nyitni a' mennyeknek országát, semmi nem egyéb, hanem a' hívőknek közönségesen hirdetni bűneiknek bocsánatját *e*. Bé tenni ismét annyit téfszen, mint az Istennek haragját, és az örök kárhozatot hirdetni a' penitentia tartatlanoknak, és hitetleneknek *e*.

F E L E L E T.

1. Kiknek kell meg-nyitni a' mennyeknek országát az Evangeliomnak prédikálása által?

2. Hánykor kell meg-nyitni?

3. Kik előtt kel béteüni?

4. Meddig kel béteüni?

5. Mitsoda haszna vagyó e' meg-nyitának és bé-tévének?

Mikor a' Christushnak parantsolattyaóbol
1. minden hívó embereknek, és kinek-kinek magának-is a' közönségesképpen hirdetretik, hogy Isten ő nékiekja' Christushnak érdemeért minden bűnőket meg-engedi *b*. 2. Valamenyifzer az Evangeliomnak igirétét igaz hittel hozzájok kaptsollyák *c*. Viszontag penig 3. minden hitleneknek és szinmutatoknak *d* azt hirdetik, hogy mind addig Isten haragjában, és az örök kárhozatnak köteleben vadnak *e*, 4. valamig a' bűnőkben meg-maradnak, *f*. 5. Melly Evangeliomnak bizonságrétele szerént, az Isten mind e' világon, mind a' jövő életben meg-ítéli őket *g*.

E K
mék, és m
ismérvé d
foglyul
yenek. H
al bafz
-utána té

E S.
imodont.
Evang.

egyh, ha
bocsánat
ragját, és
nak, és hi

nsolatya
és kinebl
képpen
a' Chrit
ket meg
Evangél
jok kapo
nden hitu
ozt hied
ában, és
vadnak
radnak
ágrétele
mind a

2.
S.

1.
a. an
a' ki z
a' ki g
kárh
lábo z
M. c.
hoz k
ber z
azok k
nek: fia
b po
lorák vo
mond ul
Mit de
nig m od
gyete m
ben, t
Ifi t
tudto ki
tek a b
melly z
tathat ol
zul.
c N
jan ki m
én me -n
Ez h,
Nem a
vetlen k
d j .8
meg-h ok
Apo .u
e dolog n
évtíz.
e j 3
Lánya a el

Szent írásbéli bizonyságok.

a. Jan. 5. 24. Bizony, bizony mondom néktek a' ki az én beszédemet halgattya, és hiszen annak a' ki engemet el-botsátott, örök élete vagyón, és kárhozára nem mégyen, hanem által ment a' halálból az életre.

Marc. 2. 3. 5. Akkor jövének ő hozzá kik hoznak vala egy gutta-űtött embert, kit négy ember hoz vala; Mikoron pedig látta volna János azoknak * hiteket, monda a' gutta-űtött embernek: *Fiam meg-botsáttattak tenéked a' te bűneid.*

* Nem tsak az embert hordozóknak,

b Apost. tsel. 2. 37. Ezeket pedig mikor halották volna, szivekben meg-keseredének, és mondának Péternek, és a' több tanítványoknak: hanem ma Mit tselekedgyünk atyámfiai férfiak? Péter pedig monda nekik: Térjetekeg, és keresztekedgyetek meg mindnyájan a' János Christus nevében, a' bűnnek botsánattyára.

Ísmét Apost. tsel. 13. 38. Azért légyen néktek tudtotokra, atyámfiai, hogy ez által hirdetterik néktek a' bűnnek botsánattya. Es mindenekből a' melyekből a' Mosis törvénye által meg nem igazíthatattok, ez által minden a' ki hiszen meg-igazul.

c Matth. 11. 28. Jöjjetek én hozzám mindnyájan kik meg-fáratatok, és meg-terheltettetek, és én meg-nyugtatlak titeket.

Ezech. 33. 11. Elek én, azt mondgya az Úr Isten: Nem akarom a' hitetlennek halálát, hanem hogy a' hitetlen ki-térjen az ő útáról és éllyen.

d Jan. 8. 24. Mert ha nem hiszitek hogy én vagyok, meg-haltok a' ti bűneitekben.

Apost. tsel. 8. 21. Nintsen tenéked semmi részed e' dologban, mert a' te szívced nem tisztá az Istennek előtte.

e Jan. 3. 36. A' ki nem hiszen a' Fiunak, nem látja az életet, hanem az Istennek haragja marad rajta.

rajta. Ísmét. 18. vers A' ki nem hiszen, immár el-kárhoztatott, mert nem bitt az Istennek egyetlen egy Fiának nevében.

f Matth. 3. 7. 8. Mérges kigyoknak fajzati, kitsoda ímett meg titeket, hogy az Istennek következendő haragját el-távoztatnátok? Teremtsetek azért a' penitenciához illendő gyűmölsöt.

g Rom. 2. 16. A' napon mellyen az Ur meg-ítéli az embereknek tetteiket az én Evangéliomom szerint a' Jésus Christus által.

Matth. 18. 18. Bizony mondom néktek: Valamiket meg-köténdetek e' földön meg-lesznek kötve az egekben, és valamiket meg-oldotok e' földön, meg-leszen oldoztatva az egekben.

LXXXV. K E R D E S.

Summája a' feleletnek.

Az Egyházi fenyték által

bé-zárolni a' menyországot semmi nem egyéb, hanem ki-kefzteni az embert a' szent gyülekezetből f. meg-nyitni ísmét, azon embert a' gyülekezetnek kedvében venni h.

Mimodon térítik-bé, és mi módon nyitattik meg a' menyország az Egyházi fenyték által?

F E L E L E T.

1. Kiknek Mikor a' Christusnak parantsolattya-kell bé-tenbol, 1. azok a' kik jollehet hogy névvel keresztyének, de tudományokkal a, avagy élerekkel ő magokat a' Christustól idegeneknek lenni meg-mutatták b. 2. Minnek-utánna egynéhányszor keresztyéni szereterből és nagy atyafiúságossan meg-intettettenek c: tévelgésekből ki-térni és bűnöknek véget vetni nem akarnak, végre osztán a' lelki páfztorok azoknak dolgo-
kat

W E K

hízen, im
tennek gog

Sz. J. K. K.
k követ
semasz
be.

az Ur meg
yei omam f

Beet: Val
kétve az
tán, meg

E S.

lon nyit
gyházi

, haem ki
eg-nyitai ille
b.

ransolap
: hogy név
kkal 4 av
stusfol ide
k b. 2. M
kereszy
gossan meg
l ki-tém
arnak, vég
knak dol
ku

kat m
nek,
felélé
nyas
nak i
zono
rásál
Isten
gábo
ha jo
mint
házai
ismét
Kik
némü
Presb
loktó
tsel.
1. Tim

a
fiat, k
nak é
tudor
tok, é
Tie
után e
2. J
és e' m
az ha
Mere
úben
b i

kat meg-mondgyák a' szent gyülekezetnek; avagy azoknak, kik annak gondviselésére vadnak rendeltetvén az egész Anyaszentegyházról, *d.* Es hogy ha azoknak intéleknek sem engednek *e*, ugyan azonoktól a' Sacramentumoktól való eltiltás által a' szent Gyülekezetből *f*, és így az Istentől is ő magától, a' Christusnak országából ki-rekesztetnek *g*: De vizsontag *4.* Kiknek kell ismet ha jobbulásoknak bizonyos jelét adgyák *h*, a' menyországot meg mint Christusnak és az ő Anyaszentegyházának tagjai az hiveknek társaságában nyitni? *i.*

Kik annak gondviselésére vadnak rendeltetvén) Mienműek akar melly Ecclesiában levő Seniorok és Presbyterek, kik elsőben ő magoktól az Apostoloktól rendeltetnek; mint meg-tetűzik Apost. tsel. 14. 23. és 15. 2. 4. 6. 22. 23. 1. Cor. 12. 28. 1. Tim. 5. 15. Tit. 1. 5. 1. Pet. 1. 5. Jac. 5. 14.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Rom. 16. 17. Kérlek pedig titeket atyámfiai, hogy vegyétek elzetekben a' kik háborúságnak és botránkozásnak okai volnának, kik más tudományra tanítanak a' kívül a' mélylet tanulatok, és azokat el-távoztassátok.

Tit 3. 10. Az eretnek embert egy vagy két intés után el-kérűllyed.

2 Ján. v. 10. 11. Ha valaki ü hozzászól méggyen, és e' tudományt nem viszi hozzászól. ne fogadjátok azt házatokban, és ingyen se köszönnyerek neki. Mert a' ki köszön neki, annak gonosz tselekedetben részes lészén.

b 1. Cor. 5. 11. Ha valaki holott atyáfiának nevezteük,

vezetetik, parázna, vagy fősvény, vagy bálványimádo, vagy részeges, vagy ragadozó, ez ilyenekkel mondom hogy ne-is egyetek.

c Matth. 18. 15. 16. 17. Ha vétkezik te ellened a' te felebarátod, dorgáld-meg őtet tsak te köszöred és ő közte, hogyha szodat fogadgya, megnyerted a' te felebarátodat. Ha pedig szodat nem fogadgya, végy melléd egy vagy két embert, hogy két vagy három bizonyságoknak szájából akar melly dolog bizonyosb legyen.

d Ha azoknak-is szavokat nem fogadgya, Mond-meg a' gyülekezetnek.

e Ha a' gyülekezetnek-is nem fogadgya szavakat,

* Az az, várt, legyen te előtted olyan mint a' pogány, avagy ne tartassék fukar *.

kerefsztyénnek vagy atyafiúnak.

f Ha valaki atyafinak neveztetik.

Item, Vessetek-ki a' gonoszt közzéletek, s' a' t.

g Matth. 16. 19. Valamit meg-kötendész a' földön, meg-léfszen kötve az egekben.

† Tudni illik a' gyülekezetből ki-rekesztett Corinthusi páráznának, minekutána igazán meg-tért.

Item, 1. Tim. 1. 20. Kik közzül valo a' Hy-meneus és az Alexander, kiket adtam a' Sátannak hogy meg-tanulják azt, hogy ne káromlyanak. Lásd-meg 1. Cor. 5. 3. s' a' t.

h 2. Cor. 2. 6. 7. 8. Elég ez ilyen embernek ez mindenek által lőtt közönséges dorgálás. Ugy annyira, hogy inkább viszonytag meg-keljen engedet-tek †, és őtet vigasztalnotok kell, hogy valamiképpen a' felettébb valo szomorúságtól meg ne eméltessék az ilyen ember. Azért kérelek titeket, hogy erősítsétek-meg az ő hozzája valo szerelméteket.

HARMADIK RESZ.

Az háládatosságról.

Ez háládatosság kétfőben áll: I. A' bűnök-ből igazán valo meg-térésben, és az Isten törvényéhez intézett és a' fzerint rendeltett Keresztyéni életben.

II. Az

NEK

vagy bírója,
oro, ez illyen
ek.

stikerik te elad
ter usak te lak
fogadgya n
penig fuzda n
ket embem, ha
ak szájbol te

nem fogadgya

m fogadgya la
a pogány, az

erik.

szereket, i. a. t.

kiindozs. a. t.

rafi való p. H

idram a' szam

ne káromlyan

ilyen embem

dorgals. U

g. kellen engem

ogy valami

mg ne emel

kerek titek

vala fereness

ESZ,

rol.

A' büntetés

lsten tördem

men Kerek

1. J.

HA

11. Az

és a'

formája sz

L

Mivel ho

deinkho

ennek i

tunk

szabaditt

négyszö

egymással

szeményle

mis nélti

4. A' mi

1. M

ket az

minket

nyára e'

valo en

hez tell

tunkat

tefsek

hogy m

hiti felé

legyün

ellere

Christ

1.1.

II. Az Istennek igazán való segítségül hívása-
n, és a' Christus által előnkben írott imádságnak
summája szerint való szorgalmatos könyörgésben.

LXXXVI. K E R D E S.

*Írvel hogy minden mi bűneinkből és nyavalyá-
sainkból, a' mi érdemünk nélkül tsak az I-
stennek irgalmaságából, a' Christusért tartat-
tunk-meg, miért kell tehát jot tseleked-
nünk?*

XXXII.

UR NAP.
Summája a'
feleletnek.
Minek-
utánna a'
Christus ál-
tal meg-

abadítottunk, immár azért kell jokat tselekednünk ilyen-
egy okokért: 1. A' meg-igazításnak és meg-szentelesnek
egymással való egybe foglaltatásokért, (az az, hogy e' két jo té-
mények egymástól semmimiképpen el nem válhatnak, egy-
más nélkül nem lehetnek) 2. Az Istenért. 3. Mi magunkért.
A' mi felebarátunkért.

F E L E L E T.

1. Mert a' Christus minek-utánna min-
ket az ő vérével meg-váltott, meg-is újjét
ninket az ő Szent Lelkével az ő ábrázat-
yára e' végre a: 2. hogy az ő mi velünk
való ennyi fok jo-témenyiért az Isten-
hez tellyes életünkben való hálá-ado vol-
tunkat meg-mutassuk, és hogy ő ditsér-
tesék mi általunk b. Annak-utánna 3.
hogy mi magunk-is ki-ki mind az ő igaz
hiti felől annak gyümölcseből bizonyoslak
legyünk c. Végezetre 4. hogy a' mi tö-
kéletes jámbor életünkkel egyebeket-is a'
Christusnak meg-nyerjünk d.

1. Miért
a' meg-iga-
zításnak és
meg-szen-
teleésnek ös-
ve való fog-
laltatásáért
2. Miért
az Istenért?
3. Miért
magunkért?
4. Miért
felebarát-
unkért?

Szent írásbéli bizonyságok.

a. 1. Cor. 1. 30. A' Jesus Christus lött minékünk
Istenöl

Istentől bölcsesség, igazság, szentség és válság.

Tit. 2. 14. Ki adta ő magát érettnünk hogy megváltana minket minden hamisságtól, és tisztítana magunkat kiváltképpen való népet, jó tselekedetekre igyekeztetvén.

b Mos. 5. Könyv. 32. 6. Avagy ezt megfizették az Urnak, bolond és esztelen nemzetiség? Avagy nem őé a' te Atyád, a' te meg-szabadítód? Avagy nem ő tölté naggyá es nem ő erőssítetté meg tégedet.

1. Pet. 2. 9. Ti pedig választott nemzetiség, királyi Papság, szent nép vartok, és olly nép mellyet Isten sajátjának tart, hogy annak hatalmas dolgait hirdelsétek, a' ki titeket a' szeretlenségből az ő tsudálatos világosságára hívott.

c Jac. 2. 18. Mutasd-meg nekem a' te hitedet a' te tselekedetidből, én is meg-mutatom neked az én hitemet az én tselekedetimből.

* Tudniillik az igaz hit által. Ismét, 1. Jón. 2. 3. 4. Es ez által * tudhatjuk meg hogy őtet ismérjük. ha az ő parantsolatit megtartjuk. A' ki azt mondgya: Ismérem őtet, és az ő parantsolatit meg nem tartja, hazug az, és abban nintséhségesség. †

† Ezért pedig mert a' Christusnak isméretti, avagy ő benne való igaz hiti felől hamissá dűsekedik. d 1. Pet. 3. 1. 2. Az aszfonyi-állatok engedelmessek legyenek az ő főrjeknek, hogy így ha valakik nem engedelnek is az igének, az ő felelőgeknek szent ősterek által az ige nélkül meg-nyeretteffének minck. utánna látandgyak a' ti tisztja, és Isteni felelőssel őszve kötetett egy mással való társalkodásokat.

Ismét, 1. Pet. 2. 12. A' Pogányok között a' ti életetek vagy társalkodások legyen tisztaságosak, hogy a' helyében hogy ti alienetek mint gonosz, téved emberek ellen szolnak, a' jó tselekedetekből mellyeket lárnak dűsítétek az Istent, mikor az Isten őket is meg-Liogatgya.

Summája a' feleletnek.

A' poenitentia tar-

LXXXVII. KERDES.

Nem idvezálhetneké tebat azok kik háladat-

Lanok

R N E E

erősig és válság
entünk hogy meg
l, és ismét
selektációra
szavaz és meg
elen nemzeti
meg szabadul
nem ő erőszakkal

zott nemand
k, és oly mérték
nak hatalma
teljesíti az

nekem a tel
-mest. az on

álal * szöve
varausolati
mértem őm
harug az, és

gyi-illatok
hogy így
az ő telet
al meg-nyom
tízra, és
állal való

gámpék k
is tiszt
zeneje
melyeket
ábr-nyom

E R D E

át azok

ALAD
éven, a
mradván,

F E

S mmikepp
Írás izonyit
sem bálvány
sem lopók,
sem ríszeg
a dőlk folz
orfa gát örökl

Szent

dot, 6. 9. 10
hogy hamissak a
bírá Ne tével
báby imádok,
pótho sem a kik
lopók sem a fős
mar, sem rag
nem rják.

E. 5. 5. M
nán is, avagy
bály imádo,
lster ek országhab
oh. 3. 15.
és te gátok hogy
lako örök élet.

LXXXVI

Ház részekből
embernek

F

tróbból: 1.
2. az uj emb

2/1r

lanok lévén, az ő bűnökben bátorsággal meg-
maradván, az ő gonofságokból Istenhez
meg nem térnek?

tatlanok né
idvezülhet-
nek.

F E L E L E T.

Semmiképpen nem: 1. Mert mint az
Írás bizonyította, sem a' szemermetlenek,
sem a' bálvány imádók, sem a' paráznák,
sem a' lopók, sem a' telhetetlen fősvények,
sem a' részegesek, sem a' szirkozodók, sem
a' dulók fosztók és ragadozók, az Istennek
országát örökségül nem birhatták, a.

1. Bizo-
nyíts-meg
azt.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Cor. 6. 9. 10. Avagy nem tudgyátoké azt,
hogy a' hamissak az Istennek országának örökségét nem
birják? Ne tévelyegjete: Sem a' paráznák, sem a'
bálvány imádók, sem a' házasság rontók, sem éktelen
puhák, sem a' kik férfakkal tisztátalankodnak, sem a'
lopók, sem a' fősvények, sem a' részegesek, sem szidat-
mazók, sem ragadozók az Isten országának örökségét
nem birják.

Eph. 5. 5. Mert ezt tudgyátok, hogy egy paráz-
nának-is, avagy tisztátalannak, avagy fősvénynek, ki
bálvány imádo, nintsen öröksége a' Christusnak és az
Istennek országában.

XXXIII.
UR NAP.

1. Joh. 3. 15. Valaki gyűlöli atyafiát, gyilkos az:
és tudgyátok hogy egy gyilkosnak-is nintsen magában
lakozó örök élete.

Az ember-
nek bűnből

LXXXVIII. K E R D E S.

Hány részekből áll az igaz penitencia, avagy
az embernek Istenhez való meg-térése?

való ki-té-
rése két ré-
szekből áll.

F E L E L E T.

Kettőből: 1. Az ő embernek meg-éléséből:
2. Az új embernek meg-elevenítéséből a.

1. Mellyik
az első?

2. Mellyik
a' második?

Handwritten signature and notes at the bottom of the page.

Szent írásbéli bizonyságok.

* Eph. 4. 22. 23. 24. Verkezzétek-le amaz régi élet szerént való ó embert *, melly meg-vész a' hitegető gonosz kívánságok miatt. Es meg-ujjlyatok a' ti elméteknek lelke szerént: és fel-öltözzétek amaz új embert †, melly Isten szerént teremtetett az igazságra, és a' valóságos szent életre.

* Az ó embernek meg-öldöklése által.

† Az új embernek meg-elevenítése által.

[* Az ó ember semmi nem egyéb, hanem az Adamtul minden emberekre el-terjedett bűn miatt meg-romlott és meg-vesztegettetett embernek természetű. † Az új ember viszontag, a' mi elménknak és akaratunknak az Isten-képére való meg-ujjulása.]

Esa. 1. 16. 17. Mosdogyatok meg, tisztuljatok meg, vigyétek-el az én szemeim elől a' ti tselekedeteteknek gonofságát, szűnnyetek meg a' gonofságnak tselekedetéről *: tanuljatok jot tselekedni †.

Summája a' feleletnek.

Az ó embernek meg-öldöklése két részből áll.

1. Mellyik az első

2. Mellyik a' második?

* Az az, valoban és szívetek szerént bánkodgyatok a' ti bűnieteken.

LXXXIX. K E R D E S.

Mitsoda az ó embernek meg-öldöklése?

F E L E L E T.

1. Valósággal, és igazán szived szerént bánni, hogy Istent a' te bűneiddel megbántottad a: 2. Es azokat napról napra inkább gyűlölni és el-távoztatni b.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Joel. 2. 12. 13. Es még szinte mostan is az mondgya az Ur: Térjete meg én hozzám tellyet ti szívetek szerént, böjtöléssel-is, sirással-is, keséggel-is. Es szaggassátok szíveteket nem ruháissalok a' s' térjete meg a' ti Uratokhoz Istentekhez.

2. Cor. 7. 10. Mert az Isten szerént való bánat idvességre való penitenciát szerez, mellyet soha az ember meg nem bán: De e' világi bánat halált szerez.

3. Ilt. 51. 6. Tenéked, csak tenéked vétkeztem,

gonn

RNEK

nyiságok

szétek-le amon
, melly meg-vi
miat. Es meg-
e szerén: és k
melly lsten szerén
alóságos szent
em egyéb, hanem
ekre el-terjedő
g-veltegen
z új ember v
ratunknak a lsten
a.]

meg, tisztán
ti ti telke
a' gonoszság
adni i.

RDES.

ek meg-öldöl
LET.

azán szived
bűneiddel
okat naprol
ávoztatni b.

zonságok

g szinte most
meg én hozzá
el-is, sirálal-is
etek nem ruh
hoz Istenekhez
n szerén való
z, mellyet sba
mar halált szerén
meked szerén

ALA
gonos
meg-
szedő
[
a
k
s
v
M
fra
b
ga
Ar
szedő
X
soda az
Az
fr
ugy
rat
jo
le
hit
S
lt. 51. 10
ga
meg
a
lell
Solt. 119
bit
K
ve
com. 7. 2
n' b' ember

X

M

Az
fr
ugy
rat
jo
le
hit
S

lt. 51. 10
ga
meg
a
lell
Solt. 119
bit
K
ve
com. 7. 2
n' b' ember

HALADATOSSAGAROL. 131

gonofságot tselekedtem a' te szemeid előtt, melyet meg-ilmérek *, hogy igaznak ítéltsél a' te beszédidben, és tiszta légy mikor ítélsz.

[* Mintha mondaná a' Dávid : Hogy azokat a' gonofságokat és czégéres vétkeket, melyeket az emberektől el-rejthetek vala, a' te szenteseges tekinteted előtt tselekedtem, azonn szívem szerint bánkodom.]

Math. 26. v. 75. Es Péter ki-menvén, keservesen síra t.

b Rom. 12. 9. Iszonyodgyatok a' gonosztól, ragaszkodgyatok a' jéhoz.

Amos. 5. 15. Gyűlöllyétek a' gonoszt, szerezétek a' jor.

XC. KERDES.

Mitsoda az új embernek meg-elevenítése?

F E L E L E T.

1. Az Istenben való igaz öröm a' Christus által 4. Es 2. Embernek az ő élerét ugyan valóba és örömeit az Istennek akaratya szerént rendelni, és magát minden jó tselekedetekben gyakorlani b.

Igaz öröm) melly tudni-illik származik az igaz hitből, Rom. 5. 1.

Szent írásbéli bizonyosságok.

Solt. 51. 10. Engedgyed hogy halljak örömet és vigaszságot, és örvendezzenek az én tatamim melyeket meg-romtottál. Ísmét vers. 14. Add-meg ennékem a' te idvezítésednek örömet, és az engedelemnek lelkével erőssíts-meg engemet.

b Solt. 119. 167. Meg-tartya az én lelkem a' te bizonyágidat, és azokat igen szeretem, és 174. v. Kivánom a' te szabadításodat Uram, és a' te törvényed nékem minden gyönyörűségem.

Rom. 7. 22. Gyönyörködöm az Isten törvényében, a' belső emberre képest.

† Ezért tudni-illik³ hogy a' Christust meg-tagadván, az Istent felette igen megbántotta vala.

Summája a' feleletnek.

Az új embernek

meg-elevenítése két részből áll.

1. Mellyik az első

2. Mellyik a' második?

Rom. 6. 13. *Allásátok magatokat Istennek, mint a' halálból meg-elevenítették igaságnak fegyvere gyanánt az * Istennek.*

[* Az az, igaságnak eszköze gyanánt, hogy mindenkoron készek legyenek a' ti tagaitok az Istennek igaságban való szolgálatyára, és az ő akarattjának véghez vitelére : a' melly társalkodás nélkül nem léfzen.]

Summája a' feleletnek.

A' jo tselekedetnek három tulajdonsági vadnak.

1. Mellyik az első

2. Mellyik a' második?

3. Mellyik a' harmadik?

4. Mellyik a' nem jo tselekedetek?

XCI. K E R D E S.

Melleyek azok a' jo tselekedetek?

F E L E L E T.

Tsak azok, 1. mellyek igaz hitből *a*, 2. az Istennek törvénye szerint léfznek *b*, és 3. tsak az ő szent nevének dicsőségére valok. Nem azok pedig 4. mellyeket mi gondolunk joknak alitván, avagy mellyeket a' mi vélekedésünk szerént ítélünk lenni jo tselekedeteknek *d*, sem azok mellyek emberi szerzésből léfznek *e*.

Szent írásbéli bizonyságok.

* Rom. 14. 23. Valami hitből nem léfzen, bűn az.

1. Tim. 1. 5. A' parantsolatnak vége pedig, a' tiszta szívből, jo lelki ísméretből, és az igaz hitből való szeretet.

b Mof. 5. Könyv. 12. 32. Annakokáért valamit én parantsolok tinéktek meg-őrizzétek, hogy ugy tselekedgyetek. Semmit ahoz ne tégy, el se végy abban.

Ezech. 20. 19. En vagyok a' ti Uratok Istenetek: az én parantsolatimban járjatok, és az én ítélésemet tartssátok meg, és azokat tselekedgyétek.

c Matth. 5. 16. Ugy fénylék a' ti világosságatok az emberek előtt, hogy lássák a' ti jo tselekedeteket.

NEK

at: jennek, mint
ak: fegyverrel

e gyanút, hogy
ek a' ti igazat
szolgálatát
melé: a' mi
a.]

E S.

kedetek?

T.

igaz hitből
rint lélnék
k dicsőségére

4. melé
rán, avagy
szerént
sem azok
nek e.

idők.

ól oem lélnék

ak vége
l, és az igen

onakok
rinnék, hogy
ne tégy, ele

Uratok
és az én
étek.

ek a' ti vilá
sák a' ti jo

HALA
kedet, és
i. or. 30. 31.
denek az. Isten
d. Ios. 5. K
szerén, a' min
a' m. mak szer
e. latth. 1. 5.
ha o. tudomán
paran. olati,
XC
Me

I. ez: S
igék

E. nagyok
hozu lak. E
ház. ol: N
előt. m.

M.
N. csimály.
hafo. atofság
oda. l. az. ég
vái. ak. se.
ben. föld. a
előt. s. ne. ri.
a' to. rad. l.
bír. tem. az
ha. ad. éne.
ene. mer. E
zig. n. azok
i. ar. k. az. é

kedeteket, és ditsőítsék a' ti mennyei Atyátokat.

1. Cor. 30. 31. *Azért akar esztek, akar isztek, mindenedet az Isten ditsóságára műveljétek.*

d Mof. 5. Könyv. 12. 8. *Ne tselekedgyetek ott a' szerént, a' mint mi itt mostan tselekedünk: mindenik a' mi jonak tétzik ő előtte.*

e Matth. 15. 9. *Hijában tisztelnék pedig azzal-is ha olly tudományokat tanítanak, mellyek embereknek parantsolati.*

XCII. KERDES.

Mellyik az Isten törvénye?

F E L E L E T.

Imez: Szollá az Isten mind ezeket az igéket.

Első parantsolat.

En vagyok a' te Urad Istened, ki tégedet ki hoztalak Egyiptusnak földéből, a' szolgálatnak házából: Ne legyenek tenéked idegen Istenid én előttem.

Második parantsolat.

Ne tsinály magadnak faragot képet, és semmi hasonlatosságot azoknak formájára, mellyek odafel az égből vadnak, avagy a' földön itt alatt vadnak, se azoknak formájára, mellyek a' vízben a' föld alatt vadnak: ne hajoly meg azok előtt és ne tisztellyed azokat. Mert én vagyok a' te Urad Istened erős bőszt (zu állo), ki megbüntetem az Atyáknak vétkeket a' fiakban, harmad és negyed izigle azokban a' kik gyűlölnék engemet. Es irgalmasságot tselekeszem ezer iziglen azokkal, a' kik engemet szeretnek és megtartják az én parantsolatimat.

Har-

Harmadik parantsolat.

A' te Uradnak Istenednek nevét hijjába ne vegyed fel, mert nem hadgya az Ur büntetés nélkül azt, a' ki az ő nevét hijjába fel-vészi.

Negyedik parantsolat.

Meg-emlekezzél a' Szombatrol hogy azt meg-szenteljed. Hat napon mulkálkodgyál, és mindendolgaidat el-végezzed. Heted napon a' te Uradnak Istenednek szombattya vagyón, semmi dolgot ne tégy, se te, se fiad, se leányod, se szolgáló leányod, és semmi barmod, se a' te jövevényed, melly a' te kapudon belől vagyón. Mert hat napon teremtetted az Ur a' mennyet, és a' földet, a' tengert, és mind azokban lévő állatokat, és meg-nyugovék heted napon, azért meg-áldá az Ur a' szombatot, és meg-szentelé azt.

Eötödik parantsolat.

Tiszteljed a' te atyádat és Anyádat, hogy bocszszu ideig ély e' földön, mellyet a' te Urad Istened ad néked.

Hatodik parantsolat. Ne ölly.

Hetedik parantsolat.

Ne paráználkodgyál.

Nyolczadik parantsolat. Ne lopj.

Kilenczedik parantsolat.

Ne mondgy a' te felebarátod ellen hamis tanu-bizonyfágot.

Tizedik parantsolat.

Ne kívánnjad a' te felebarátodnak házát,
ne kívánnj

E K

olat.

hijjába ne
bántás és mély
-tőlje.

olat.

szól, hogy az

mulatkozgató

d. Heted nap

hattyú vagyon

ad, se leányd,

mod, se a te

ól vagyon. Ma

menyes, és

ban lévő állat

pon, azért me

szemlélt az

olat.

Anyádat, ha

et a te Urad

olat.

szól. Ne is

szól.

ellen hamis

olat.

itodnak bész

szóval

ne k
szol
már t, és
a te

2 Isten

tok melly

ugy mint:

dik, és

hul on heter

2 ppend

mor atik az

mer ott min

tata ak, so

szol latal

K oda-fa

nak Holón

for ájara.

k itt al

be knek,

ter Őknek

k a v

gy vizi ál

ma rázat

17. 19.

omban

in p napo

2 Istenöl

ogy az

na on nem

me légyen

és teni do

inden a

va akarm

2 ki a te

be, vagy h

be lmad al

ne kívánnjad a' te felebarátodnak feleségét, se szolgálát, se szolgáló leányát, se ökrét, se számárát, és semmi némű marháját, valamellyek a' te felebarátodéi.

Az Isten törvénye) Azok a' tiz parantsolatok, mellyek a' szent írásban kétszer olvastatnak; úgy-mint: Kijöv. 20. az első verstől a' tizenhetedikig. és Mof. 5. köny. 5. tizenkettedik verstől huszon hetedikig.

Egyiptusból a' szolgálatnak házából) Egyiptus mondatik az Izraelitáknak szolgálatyok házának: mert ott mint solgák és el-vettetett rabok úgy tartattanak, sokféle rabotás munkával és jobbjágy szolgálattal nyomorgattattanak.

Kik oda-fel az égbe vadnak) Tudni-illik a' Napnak, Holdnak, Tsillagoknak, és égi madaraknak formájára.

Kik itt alatt a' földön vadnak) Ugy-mint az embereknek, oktalan állatoknak, vagy egyéb földön termőeknek formájára.

Kik a' vizekben) Ugy-mint a' halaknak, és egyéb vízi állatoknak formájára. Lásd meg bővebb magyarázatyát ezeknek. Mof. 5. könyv. 4. 15. 16. 17. 18. 19.

Szombatrol) Az az, nyugalomnak napjáról, innep napokról, és Istennek tiszteletire magától az Istentől rendeltetett minden egyéb napokról.

Hogy azt meg-szenteljed) Az az, hogy azon a' napon nemcsak nygodgyál, vagy innépi nyugalmod legyen: hanem egyízers mind azont szent és Isteni dolgoknak véghez vitelére rendeljed.

Minden dolgaiddat) Ugy-mint minden kézbéli vagy akarmi egyéb közönséges dolgaiddat.

A' ki a' te kapuidban) Az az, a' ki a' te sátorodban, vagy házádban lakik, és tenéked enged, a' te hatalmad alatt vagyon.

Meg-nyuzogék az Ur). Ez szollás emberi mód szerint való, mellynek értelme ez: El-végezé az Ur a' teremtésnek munkáját, és u) nemű teremtet állatokat teremteni meg-szűnék.

Meg-szentelé azt) Az az; Meg-választá az Ur a' szombator egyéb napoktul, szent és Isteni dolgoknak véghez vitelére rendelé, hogy tudni-illik azon az Isteni tisztelet, és a' kegyelőségnek munkáinak közönféges gyakorlása közönfégesen véghez vitetnének.

*Summája a'
feleletnek.*

A' Tíz-
parantsolat-
nak paran-
tsolati két
táblákra
osztatnak.

1. Mel-
lyik az első
2. Mel-
lyik a' má-
fodik?

CXIII. K E R D E S.

Mi módon osztatnak-elezek a' parantsolatok?

F E L E L E T.

Két táblákra a: Mellyek közzül az első tábla négy parantsolatokkal arra tanit-meg minket, miképpen kellyen magunkat az Istenhez viselnünk b. 2. A' második tábla hat parantsolatokkal azt adgya előnkből felebarátunknak mivel tartozunk c.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Mos. 5. Könyv. 10. 3. 4. *En (Moses) meg-készítém a' két kő táblákat.* Es meg-irá Isten a' táblákra az első írás szerint a' tíz igéket, mellyeket szollott vala az Ur ti veletek a' hegyen az tűznek közepiből, ama' gyűlekezétnak napján, és adá az Ur azokat én kezemben.

Matth. 22. 40. Ez két parantsolatoktul az egész törvény függ és a' Propheták.

b Matth. 22. 37. 38. *Szereffed a' te Uradat Istenedet teljes szívvedből, és teljes te lelkedből, és minden te gondolatidból.* Ez az első és nagy parantsolat.

c. Matth. 22. 39. *A' második pedig hasonló ehhez, szereffed felebarátodat mint te magadat.*

XCIV.

N E K.
is emberi ma
: Elvégete
nemű terem

z: válfata az
nt és Isteni d
hogy valói-
ségnek m
baleg-ellen

E S.
parantolati

T.
közül az e
urra tanit-
magunkat a
malodiktál
gya efenk
zunk a.

egye
Moles) meg
rá Isten a
ker, mellet
gyen az r
apján, és a

tokul az ege

z Uradat Isten
bül, és minden
mentolai.
gig: ha senki d
dar.

XCIV.

ALA

XCI

Mit kíván

parancsolaban
nyolc lelki jo

Es hogy
vesse éltér
galmatossan
ványt 4,
babát 4,
tokok legits
gyetn egy é
ismé em e:
alázatoságg
gama keze a
egyedül ő tő
ötet fivem
sem fellyer
anny a hog
nélkül el-legy
tsak útsiny
ellen étkez

Szer

Négy meg-

4 S. 1. 9. 1.

lok te éked oh

ne lég mneked

előtt m hajoly n

1 C. 1. 6. 9. 8

századok örökj

XCIV. KERDE S.

UR NAP.

Mit kíván Isten az első parantsolatban?

Summája a
feleletnek.

Ez első

parantsolatban az Isten négy vétkeket tilt meg, és ellenben
nyolcz lelki jóságos tselekedeteket parantsol.

F E L E L E T.

Ezt hogy valamint életemet és lelkem id-
vefségét szereztem, szinten olyan igen szor-
galmatossan el-távoztassák, 1. minden bál-
ványozást *a*, varáslást *b*, bűvölést, bájolást,
babonálást *c*, szenteknek avagy egyéb álla-
toknak segítségül való hívását *d*, 2. Az eg-
gyetlen egy és igaz Istent penig igazán meg-
ismérjem *e*: csak ő hozzá bizzam *f*, nagy
alázatossággal *g*, és engedelemmel *h*, ma-
gamat keze alá botsáffam, minden jort csak
egyedül ő tőle várjak *i*: végezetre hogy
őtet szívemnek belső indulattyából szerce-
sem *k*, fülljem *l*, és tiszteljem *m*, 3. ugy-
annyira hogy minden teremtetett állatok
nélkül el-legyek inkább, hogy nem mint
csak kitsiny dologban-is az ő akarattya
ellen vétkezném *n*.

Szent írásbéli bizonyságok.

Négy meg-tiltott vétkekről.

a Solt. 81. 9. 10. Halgassd meg én népem, és szol-
lok tenéked oh Izrael, ha meg-halgarz engemet,
ne légyen néked idegen Istened, és idegen Isten
előtt ne hajoly meg.

1 Cor. 6. 9. Sem *a* bálvány imádok az Istennek
örökjóságának örökségét nem bírják.

1 s

b Mof. 3.

1. Mel-
lyek azok
a' meg-til-
tott négy
vétkek e
2. Mel-
lyek azok
a' parantsolt
nyolcz jo-
ságostse-
lekedetek
3. Mi-
képpen és
meddig
kell az I-
stent sze-
retni, be-
tisztítani, és
tisztelni?

1. Bálvá-
nyozás.

II. Varázslás.

b Mos. 3. Könyv. 19. 31. Ne mennyetek a' nézőkhöz, és ne tudakozzatok a' jövőendő mondoktól, hogy magatokat meg-ne ferteztessétek.

Esa. 8. 19. Hogy ha pedig azt mondgyák tinéktek, tudakozzatok a' nézőktől, és a' jövőendő mondoktól, kik futogya szolnak, *ti ne engedjétek*: Mert avagy nem az ő Istenétől kérdé minden nemzet tanácsot?

III. Bűvölés, bájolás, babonáság.

c Mos. 5. Könyv. 18. 10. 11. 12. Ne talátsd te les, bájolás, közörted a' ki az ő fiát vagy leányát által vitené a' tűzön, avagy jövőendő mondo, avagy nap válogató *, vagy madár szollásból jövőendő * †, vagy varáslo, le bűbájos, se ördöngősfőktől tudakozó, se jegy magyarázó, se halottaktól tudakozó *. Mert utállya az Ur valaki ezeket miveli, és ez ilyen utálatosságokért űzi-ki a' pogányokat a' te Urad Istened te előtted.

[* *Nap válogató*, a' ki babonálással magának bizonyos jó szerentséjű órákat válogat dolgoznak véghez vitelére. † *Madár szollásból jövőendő*, a' ki Pogányi szokás szerint a' madaraknak szollásból, tsevegésből tefzen ítéletet jövőendőbeli jó vagy gonosz szerentséjéről.

* *Halottól tudakozó*, avagy a' Sido ige szerint, *Halottól tanács kérdő*, ki babonás mesteriségével azt tselekefzi, hogy a' halottak szollanak, kérdésekre feleletet tegyenek.]

d Col. 2. 18. Senki ti töletek a' pálmát elne tsallya tettes alázatosságnak és *Angyaloknak tiszteléseinek általa*, ő magát ollyakban avatván mellyeket nem látott, és fel-fuvalkodván vakmerő-képpen az ő testének értelmével.

IV. Szenteknek vagy egyéb teremtetett alatoknak segítéségül való hívása,

Jelen. 19. 10. Es (én János) le-borulék az Angyalnak lábainál hogy imádnám őtet, de ezt mondá nekem; *Meg-Lisd, azt ne míveld*, te szolgál a' csarold vagyok, a' te aradási közűl való, kiknél vagyon a' Jélusnak tanubizonyosság rétele. *Istent imáddgyad.*

Apost.

menyirek a'ha
 vendő mondol
 eztefélék.
 mondgyik tünde
 a' jövendő mon
 ti ne engedj jese
 trde minden na

Ne találkozik
 nyár által vizezt
 vagy nap világos
 dőlt * , vagy
 kűfű tudakozo
 udakozo * . Me
 eli, és ez ilyen
 kac a' te Und ill

bonálálál magat
 kat válogat dőlge
 adier fűlőből jese
 izerin a' madar
 l telzen jesezt
 f. feressejéről.
 a' sdo ige fereszt
 abonás meztelleg
 halottak fialya
 gyenek.]
 nek a' pámia el
 Anyabokát
 an avarian mel
 an vakmerő-kap

le-borultak az
 ötöt, de ezt mon
 d, te szolgál
 lo, kiknél vagy
 Jttem imádkoz
 Apoll

I. ost. isel. 10.
 elve ifizelé öc
 mo: ván: Kelly
 mé: Pálnak
 kő: nek. 14.
 N. 6. r. köny
 nak: iert a ti l
 em: ved a' te fe
 a' d: bor, és Hol
 den: regit, mo
 mag: lat azokn
 ket: te Urad
 kik: ég alatt
 N. th. 4. 10.
 és ti: egyedül ö
 e: nyolcz p
 e: an. 17. 3.
 ifim: jenekré
 lem: és a' ki
 j: rem. 9.
 ke: t, hog
 én v: zok az
 letet: s igalsá
 mor: gya az t
 f: er. 17. 5.
 ber: n, és e
 Ő: re el-tá
 zik: z Urba
 g: Efa. 17.
 tső: ges, l
 nev: izent:
 kon: és a' t
 hog: meg-el
 és r: g-élet
 i: Pet. 5.
 áll: de az
 h: Luk. 2.
 tle: eüke

Apost. tsel. 10. 25. 26. Cornelius az ő lábainál le esvén tisztelé őtet. A' Péter pedig fel-emelé őtet mondván: *Kelly fel én-is ember vagyok.* Lásd-meg ísmét a' Pálnak és Barnabásnak példáját azon könyvnek. 14. rész. 13. és következ. vers.

Mos. 5. könyv. 4. 15. 19. *Meg-oltalmazzatok annakokáért a' ti lelkeiteket szorgalmaztatossan.* Fel ne emellyed a' te szemeidet az égbe, hogy látván ott a' Napot, és Holdat, és a' csillagokat, az égnek minden seregét, meg-ne tsalattalsál, és meg-ne hajtsad magadat azoknak, és ne tiszteljed azokat, melyeket a' te Urad Istened közlött minden népekkel kik az ég alatt vadnak.

Matth. 4. 10. *A' te Uradat Istenedet imádgnyad, és tsak egyedül ő néki szolgálj.*

Nyolcz parantsoltatott lelki jóságok.

I. Ján. 17. 3. E' pedig az örök élet, hogy meg-ismérjenek tégedet *amazz egyedül való igaz Istennek lenni,* és a' kit el-borsátottál a' Jesus Christust, nek idves-séges ísméreti.

Jerem. 9. 24. Ebben ditsekedgyék a' ki ditsekedik, hogy ísmérjen és tudgyon engemet, hogy én vagyok az Ur ki tselekedem irgalmafságot, ítéletet és igazságot e' földön; mert ezt akarom, azt mondgya az Ur.

f Jer. 17. 5. 7. Atkozott a' férfit ki bizik az emberben, és erősségét helyhezterti a' testben, és az ő szíve el-távozott az Uról. *Boldog a' férfit ki bizik az Urban, és kinek az Ur az ő bizodalma.* II. Az Isténben való Hit avag' bizodalom.

g Esa. 57. 15. Ezt mondgya a' magasságos és ditsőséges, ki örökké valóságban lakozik, kinek neve ízent: En magasságban és szent helyen lakom, és a' töredelmes, alázatos szívű emberrel-is, hogy meg-elevenitsem az alázatosoknak lelkeket, és meg-élelőszem a' töredelmeknek szíveket. III. Az Alázatosság.

1. Pet. 5. 5. Az Isten a' kevélyeknek ellenek áll: *de az alázatosoknak adgya az ő kegyelmét.* IV. A' Bekésséges tőrés

b Luk. 21. 19. Bekésséges tőrés által birjátok a' rés vag' tartozkodás.

ti lelkeiteket,

Sid. 10.

Sid. 10. 36. Szükség tényleg a' békéséges társak, hogy minek-utánna az Istennek akaratját tselekedénditek, el-vegyétek annak ígérétét.

V. A' Ró i Solt. 37. 5. Hadgyad az Ur a' te utaidat, és ménség. bízzál ő benne: és ő meg-tselekefzi.

Jak. 1. 17. Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék, onnét félyül vagyom, melly le-száll a' világosságnak atyától, kinél nintsen változás, vagy változásnak árnyeka.

VI. Az I- k Mos. 5. Könyv. 6. 5. Szereffed a' te Uradat Istenedet tellyes te szívédből, tellyes te elmédből, és minden tehetlégedből.

Ísmét Mos. 5. könyv. 10. 12. Mostan annakokáért, oh Izraél, mit kíván a' te Urad Istened egyebet te tőled? hanem hogy félyyed a' te Uradat Istenedet, és hogy járj minden ő után, és hogy szereffed őtet, és tiszteltyed a' te Uradat Istenedet tellyes szívédből, és tellyes lelkédből.

VII. Az I- 1 Solt. 34. 10. Félyyétek az Urat minden ő szentei, mert nintsen szükségek az őtet féldőknek.

Predik. 1. 2. 13. A' dolognak summája ez: Az Istent félyyed, és az ő parantsolatit meg-tartsad, mert ez az embernek leg főb dolga.

VIII. Az I- m Malac. 1. 6. A' fiu tiszteli az ő atyát, és a' Istennek! szolgál az ő urát. Ha én Atyátok vagyok hol az én tisztességem? és ha én Ur vagyok, hol az én féltel-
betsűllése mem? ezt mondgya a' seregeknek Ura.
avagy tisztelése. n Matth. 10. 37. A' ki szereti atyát vagy anyát félyyeb mint engemet, nem méltó az én hozzá-
m.

Matth. 10. 28. Ne félyyetek azoktól kik a' testet ölhetik-meg, a' lelket pedig meg nem ölhetik: hanem attól félyyetek inkább, a' ki mind a' lelket mind a' testet el-vezeteti a' Gehemába.

Apost. tsel. 5. 29. Engedni kell az Istennek inkább mint az embereknek.

XCV. K E R D E S.

Mitsoda a' bálványozás?

FELE-

E K.

békesen és
akaromjait
rejté,
a' te urad,

minden rübe
sly le-fűd a' te
borod, vagy

a' te Urad
e elméből,

tan annak
tened egybe
Urada. Isten
és hogy szerke
Istenod udje

minden i' fene
Sokok.

ummija er: d
mit meg-urad

S atyja, te
vagyok hol az
hol az én fűd
k Ura.

atya és nagy a
ho az én fűd
ktol kiki a' te
g nem őlehet
ad a' lelket mit

az Istenek

E S.

és?

FEL

az egy el
eg edül való
ízot igéjéb
mi nás Isten
ren énféged
bi zál b.

Sze

Gál. 4. 8.

Ist nem tud

ne remélni

Pet. 4. 3.

nek elít val

szet elhök

nos kívántá

ban torkollá

tel ben.

Tell. 1.

nyot el-ha

iga lstenne

Matth. 6.

nal nem

monak.

Matth. 3.

rag tokat,

ki nságot

Bá ány-m

ilip. 3.

ne rége ve

és ő diise

a' tiekbe

t Hal

ánsági

afokro

tenő

Az egy élő Istennek helyette, avagy, az egyedül való igaz Istennek kivüle, ki az ő szent igéjében magát ki-jelentette *a*, valami más Istent gondolni, vagy tartani, kibem reménfégedet helyhezteszed, avagy *a'* kibem bizzál *b*.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Gal. 4. 8. Ti pedig még akkoron mikor az Istent nem tudtátok, szolgáltok vala azoknak kik nem természet szerint való Istenek.

1. Pet. 4. 3. Mert elég minékünk hogy *a'* mi életünknek ez előtt való idejében, *a'* pogányoknak akaratjuk szerint élünk, mikor jármánk bujálkodásokban, gonosz kívánságokban, részegségben, tobzodásokban, torkosságokban, és *a'* bálványoknak mindok tisztelésében. * *A'* főf-
vénység
melmán mő-
datik bál-
vány imá-
dálnak,

1. Tess. 1. 9. Meg-tértetek az Istenhez *a'* bálványokat el-hagyván, hogy szolgáltátok az egy élő igaz Istennek. *ő* mért *a'* főf-
vénység az
ő gazdag-
ságokban

b Math. 6. 24. Senki nem szolgálhat két Uraknak: nem szolgálhattok Istennek és *a'* Mammonnak: és azért is a-
bizznak: és
azért is a-

Coloss. 3. 5. Öldököllyétek meg azért *a'* ti testi tagaitokat, *a'* paráználágot, tisztátalanágot, gonosz kívánságot, bujjaságot, és *a'* főfvenységet, melyly Bálvány-imádás *. zokat Bál-
ványokká
tészlik és
változtat-

Philip. 3. 19. *A'* Christus keresztenek ellenségték vége veszedelem, kiknek Istenek az ő hasok †, és az ő ditséreték az ő gyalázattokra vagyon, kik *a'* testiekben bőltek. tyák.

[† Hasok istenek, mert *a'* testnek gonosz kívánságit nagyobbra bőrsülük az Istennél: és hasokrol viselnek inkább gondot, mint az Istentől]

XXXV.

UR NAP.
Summája a'
feleletnek.

A' Második parantsolatban meg-ültya az Isten i. az ő képek által való ki-ábrázolását a. 2. az ő igéjében nem parantsolatott tisztelését b.

XCVI. KERDES.

Mit kíván Isten a' második perantsolatban?

F E L E L E T.

Hogy az Istent semmi némű képpel avag' ábrázattal ki ne formállyuk a: és valami egyéb féle módon ne tiszteljük, hanem tsak ugy mint az ő igéjében parantsolta magát tiszteltetni b.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Mof. 5. Könyv. 4. 23. 24. Meg-lásátok annak okáért, hogy a' ti Uratoknak Istenteknek szöve-tségéről, mellyet tört ti veletek, valami módon el ne felelkeztek, tsinálván magatoknak faragott képet, avaggy akarminémű állatnak ábrázattját, a' miképpen meg-parantsolta néked a' te Urad Istened. Mert a' te Urad Istened meg-emélti ő tüz: Erős bősfszu állo Isten.

Rom. 1. 22. 23. Es mikor a' pogányok magokat bõitseknek vallanák lenni, balgatagokká lőtenek, mert a' halhatatlan Istennek ditsõségét el-változtaták, halando embereknek, madaraknak, négylábu állatoknak, és mászo állatoknak ki-faragot ábrázattjára.

b Mof. 5. Könyv. 12. 32. Valamit én parantsolok tinéktek, azt meg-örizzétek hogy ugy tselekedjete: semmit ahoz ne tégy, se el ne vég'abban.

Summája a' feleletnek. Matt. 15. 9. Híjjában tisztelnek pengig azzal-is, ha olly tudományokat tanítanak, mellyek embereknek parantsolati.

Az Istent nem-is lehet a nem-is kell b félm módon ki-ábrázolni. A' teremtet állatokat ugyan

XCVII. KERDES.

Semmi képet és ábrázatokat nem kellé tehát tsinálni?

F E L E L E T.

Az Istent semmi módon nem kell ki-ábrázol-

E R

ES.

erantolati

T.

i képpelany

és vala

lyuk, ha

arantolati

ágok

g. Hósnak az

tencknek fű

valami mod

olnak forga

abraczja, a

re Úrad l

nélkülöz

ogányok ma

agokká l

éget el-va

negyész

gy abracz

mit én par

k hogy u

e el ne v

ek peng

mellyek

cso

D E S.

nem kell

T.

nem kell

mo

zoln 4, s' n
tokat enig
i. mi dazát
zokna képe
tsuk végre
a' képket,
tal im dnok

Az Gent n
Nem her m
Nem kell,
latban mind e
meg-otta,
ekképen kisse
lan avy el-vá
változála ve
toztati Rom

a l of. 5.
Ur tiu ktek
denek zavat
tot nem látok
marza k-meg
lelkeise t, mer
a' nap n mel
ből a' forebb
tefséti mag
farag képe
férfiuk áv
akarmémű
pefő dāma
dön tszo m
a' vize ben la
b l. 40.
erős l/ vt, és
ha soni anató
ghok, ut mo

azolni *a*, s' nem-is lehet *b*. *A'* teremtetett állatoknak pedig noha szabad ki-ábrázolni *c*, *1.* mindazáltal meg-tilt az Isten hogy azoknak képeket ne csinállyuk *d*, se tartasuk *e'* végre *e*, *2.* hogy avagy ő magokat *a'* képeket, avagy *3.* az Istent *a'* képek által imádnok *f*, avagy tisztelnők *g*.

Az Istent nem-is lehet ki-ábrázolni nem-is kell.) Nem lehet mert ő lélek. Rom. 5. 20. Ján. 4. 24. Nem-is kell, mert azt mind *e'* második parancsolatban, mind egyébűtt helyvel helyvel az írásban, meg-tiltotta. És továbbá, az ő Isteni méltósága ekképpen kissebbűl, midőn az ő meg-romolhatatlan avagy el-változhatatlan ditsósége romlando és változás alá vettetett állatoknak ábrázatyára változtatik. Rom. 1. 21. 22. 23. Efa. 40. 17. 18. 19.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Mof. 5. Könyv. 4. 12. 15. 16. 17. 18. szollott az Ur tinéktek *a'* tűznek közepiből: az ő beszédének szavát ti-is halljátok vala, *de semmi ábrázatot nem láttok vala* *a'* szozattul meg-válva. *Olalmazzátok meg annak-okáért szorgalmatozzan* *a'* *ti lelkeiteket*, mert semmi hasonlatosságot nem láttatok *a'* napon mellyen tinéktek szollott az Ur *a'* tűzből *a'* Horebnek hegyén. Hogy meg ne ferteztetésétek magatokat, csinálván magatoknak valami faragot képet, avagy valami bálvánna ábrázatyát, férfinak avagy aszszonyi állatnak képét. Avagy akarminémű földi lelkes állatnak, és az égen repeső madárnak képet. Avagy akarminémű földön tsuzo mászo állatnak képét, avagy *a'* föld alatt *a'* vizekben lakozo akarmi hálnak hasonlatosságát,

b Efa. 40. 18. 25. Mihez hasonlítottátok tehát az erős Istent, és mitsodát hasonlítottok ő hozzá? Mihez hasonlítottátok azért engemet, hogy hasonló volnék ahhoz, azt mondgya *a'* szent.

Apost.

ki-ábrázolni meg-lehet, de két tekintetekkel, avagy conditiókkal.

1. Mit tilt meg Isten *a'* teremtetett állatokra nézve?

2. Mellyik az első tekintet?

3. Mellyik *a'* másik tekintet?

Apost. tsel. 17. 29. Mivel hogy azért az Istennek nemzeti vagyunk, nem kell azt alitanunk, hogy aranyhoz, ezüsthöz, vagy kőhöz, mesterféges faragáshoz, vagy emberi találmányhoz az Isten hasonlatos volna.

c Kijöv. 35. 30. 31. Az Ur nevezet szerént hita Beszalech, kit be-töltött Istennek lelkével, böltséggel, értelemmel, tudománnyal es minden mesterféggel. Hogy gondoljon mesterféges találmányokat, tudjon művelni aranyból ezüstből rézből, és kőveket faragni a' kösfoglalásokra, és tudjon fát faragni, és minden tudományban mesterféggel művelni.

Igy Christus Urunk is Math. 22. 20. A' képeknek kálós és emberek között szokott közönséges hasznát javallja, midőn a' pénzre ki-veretett Tsászárnak képéből inia a' Sidokat, hogy adgyák meg a' mi a' Tsászáré a' Tsászárnak, és a' mi az Istené az Istennek.

d Mos. 5. Könyv. 27. 25. Atkozott a' fersiu valamely tsinálánd faragott és öntött képet az Ur előtt való utálatosságot, az áts mester kezének munkáját, és helyhezteréndi azt rejtekben: Es mind a' sokaság felellyen, és mondgyák, Amen.

e Mos. 5. Könyv. 7. 5. Az ő oltárait el-rontsátok, az ő képeiket el-törjétek, és a' pogányok Istenének szentelt berkeket ki-vágjátok, az ő bálványokat tűzzel meg-égesitétek.

2. Király. 18. 3. 4. Es kedves dolgot tselekedék Ezechiás az Urnak szeméi előtt: mind a' szerént a' mint az ő atya Dávid tselekedet vala. Ő rontá-el a' magasságbéli oltárokat, és el-töré a' faragott képeket, ki-vágá a' berket, és el-töré az értz kigyot, melyet Moses tsinált vala, mert mind ez ideig az Izraél fiaí illatot téfsznek vala annak.

f Solt. 97. 7. Szégyenküljenek-meg mind a' faragott képeknek szolgálai, kik düsekednek a' bálványokkal: imádgjátok őtet minden angyalok.

3 Mos.

hogy szén az
 ill az alicomik
 dböz, metterd
 mányhoz az ill

nevezet ferd
 lelével, bön
 minden mel
 alibányoz, m
 si, és kővek
 fat faragni, és
 művelni.

12. 10. 12. 10.
 okot kőzö
 ki-vezet. T
 gy adgyt meg a
 mi az illat az ill

Atkani a f
 kőzö kőzö
 neiter kezdek
 ejetekben: B
 k, Amen.

oltárait
 és a pogány
 jánok, az a

es doget
 mind a f
 vala. Ö r
 ré a f
 az óz
 nd ez
 k.

mek-meg
 kednek a
 n az

g I. of. 3. Köny
 tókra hálványokat
 ofzloj ne emelly
 ragott iver ne hel
 hogy n g-baylyat
 Mo 5. Köny
 Urato al ifentek
 [4 Hogy tudu
 ny k és képek
 to k az Aron
 K. öv. 32. 28.
 Si k tiizteloi
 1. 12. 28. 8
 is em magát a
 tál ifizelni az i
 zo ritya, Rom
 de y mint ifte

Nem szabadé te
 pek tartani
 lennének

So miképp
 nem i ik nekür
 az Ifi nnél, k
 nem a képekk
 jének ló préd
 Szent i

a J em. 10. 8
 mind e gyül egy
 lekefz k, és hejáb
 penig i az Ifien,
 Háb 2. 18. 19.
 kép, h gy annak

g. Mos. 3. Könyv. 26. 1. Ne csináljatok magatoknak bálványokat és faragott képet, vagy valami oszlopot ne emelyletek magatoknak, *sem pedig faragott követ ne helyeztetsetek a' ti földötökben, hogy meg-bájjaljátok az előt.*

Mos. 5. Könyv. 12. 4. Ne tselekedgyetek így a' tő
Uratokkal Istenekkel *.

[* Hogy tudni-illik ötet tiszelnének bálványok és képek által mint a' Pogányok. Ide tartozik az Arontól öntetett borjunak példája, Ki-jöv. 32. 28. ki által az Urat akarják vala a' Sidok tiszelni, és a' Jeroboámnak példája 1. Kir. 12. 28. Sőt sokan a' pogányok közzől is nem magát a' bálvánt, hanem azok által akarták tiszelni az igaz Istent, mint az Apostol bizonyította, Rom. 1. 21. mely Istent ismérték ugyan, de úgy mint Istent nem dicsőítettek.]

XCVIII. KERDES.

Nem szabadé tehát a szentegyházakban képeket tartani, melyek könnyvek gyanánt lennének a tudatlanköfségnek?

F E L E T.

Semmiképpen nem szabad: 1. Mert nem illik nekünk bõltsebbeknek lennünk az Istennél, ki az ő Anyaszentegyházát nem a' képekkel a, hanem az ő szent igéjének élő prédikálásával akarja tanítani b.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Jerem. 10. 8. 10. A' pogányoknak bõltsei
mind egygyûl egygyig bolondok; és bolondul tse-
lekeznek, és hejában valóságra tanít a' sa. Az Ur
penig igaz Isten, élő Isten, és örökké való király.

Hab. 2. 18. 19. Mit használ tenéked a' faragott
kép, hogy annak faragoja ki-faragta azt, vagy az
K Öntör

Summája a
feleletnek.

A' képe-
ket a' tem-
plomokbā-
is nem kell
el-fzenved-
ni e' szin a-
latt mintha
a' kőtség-
nek köny-
vei volná-
nak.

1. Miért
nem kell
el-szenved-
ni ?

Öntött kép, melly házugságra tanít, mivel hogy bizik annak faragoja annak tsinálmányában, hogy *nema bálványokat* tsinállyon? Jaja' ki a' fának azt mondgya: Serkeny-fel, és a' néma kőnek, ébredgy-fel; *Avagy taníthaté az?* Imé bé-borított arannyal és ezüsttel, de semmi lélek nintsen benne.

Zach. 10. 2. *A' bálványok házugságot szolnak.*

b Luc. 16. 29. Vagyon *Mosék és Profetájok, halgassák azokat.*

Ján. 5. 39. *Vizgályátok az írásokat, mert azok téstnek bizonyyságot én rolam.*

Rom. 10. 17. A' hit a' hallásból vagyon, a' hallás az Isten igéje által.

2. Tim. 3. 16. 17. A' tellyes *Írás* Istentől ihletett és *hasznos a' tanításra, a' meg-jobbitásra, a' fegyelemre, melly igazságban vagyon.* Hogy tőkélletes legyen az Isten embere minden jó tselekdedetkre, tőkélletesen fel-készítettet.

XXXVI.

UR NAP.

Summája a'

feleletnek.

A' harma-

dik parantsolatban meg-tiltya az Isten az ő nevével való gonoszul avagy tiszteletlenül élést: és viszontag parantsollya azon ő nevének bétstülettel való említését.

XCIX. K E R D E S.

Mit kíván Isten a' harmadic parantsolatban?

F E L E L E T.

1. Miképpen említetik tiszteletlenül az Isten neve?

Ezt, hogy nem tsak 1. átkozodással a, avagy hamis esküvésszel b, de még ok nélkül való esküvésszel-is c, az Istennek nevét se káromlyuk, se tiszteletlenül ne említsük: sem ezekben a' rettenetes bűnökben tsak

2. Miképpen említetik ismét bétstülettel? hozzájok hunyorítás által-is részefek ne legyünk d: hanem 2. az Istennek szentléges nevét nagy Isteni félelemmel és bétstülettel

E K

mirel fogja
anyibon, fog
ki a fénket
na kőnek, a
Imé be-bat
i lélek nimu

gégos fadit
a Protopia

okat, mor

al vagyon, v

isteni illu
biadja, a f
gyi rökelt
velekedez

E S.

arantul

evél vág
rantsol

T.

tkozodall
e megok
ltennek
ne említe
ndkben
s részelt
ennek fra
mel es be
la

i A
lette em
tos v llál
kal , v
leke etur

u Mos.
peni szol
karon ást se
vala fidei

az.

b Mos.3

em ham

nedi k ne

c Mos.3

eküj k, az

vagy or ne

kou sküv

han n az

besi débé

vala ely b

vall azt

N tó, s

tek egy

hog lsten

nel balm

Ki nak

me nem

szá t.

Mos.

ke ndik,

öl onys

zo val u

bé bame

Nég

Mal

fek az

lettel emlitsük e, hogy a' mi igaz és álhatatos vallásunkal f, segítségre való hívásunkal g, végezetre minden beszédinkel, tselekedetinkel ditsérjük őtet és tiszteljük b.

Szent írásbéli bizonyságok.

Négy meg-tiltott vétkek

a Mof. 3. Könyv. 24. 15. 16. Az Izrael fiainak I. Atkó-
penig szolly ezt Mondván: Valaki az Isten ellen zodás.
káromlást szoll az ő bűnének büntetését hordozza, és
valaki szidalmazza az Urnak nevét, meg-ölettesék
az.

b Mof. 3. Könyv. 19. 12. Ne esküdgyetek az én ne- II. Hamis
vemre hamissan: mert meg-fergetteted a' te Iste- eskűvés.
nednek nevét. En vagyok az Ur. Lásd. Jer. 4. 2

c Mof. 3. Könyv. 5. 4. 5. Mikor valamely ember III. Ok
eskűszik, az ő szájából ki szalasztván hogy gonoszt nélkül a-
vagy jot selekezzék, a' szerent a' mint az ember szo- vagy hirtel-
kott eskűvéssel hirtelen szollani, és azt nem tudta, lenégből
hanem az után vette észében hogy valamellyik való eskű-
beszédében vétkezett. Ez ilyen ember mivel hogy vés,
valamely beszédében vétkezett, szűkfég hogy meg-
vallyá azt a' miben vétkezett.

Matth. 5. 34. 35. 36. En penig azt mondom nek-
tek, hogy semmiképpen ne esküdgyetek, sem az égre,
hogy Istennek királyisféki, se a' földre, hogy Isten-
nek lábainak sámlolya, se Jerusálemre, hogy nagy
Kiráynak városa, se a' te fejedre * ne esküdgyél, * Annál
mert nem teremhetsz egy fejér avagy fekete haj- inkább lel-
szálat. kedre.

d Mof. 3. Könyv. 5. 1. Ha valamely ember vét- IV. Má-
kezéndik, az az, ha hallotta a' káromló beszédet, és fok bűnére
ő bizonyság lehetne hogy hallotta, avagy hogy bi- valo hunyo-
zonnyal tudgya: ha meg nem mondgya azt, annak ritás avagy
bűne büntetését hordozza. reahagyása.

Négy parantsolatot lelki jóságok.

e Malac. 4. 2. Fel-támad néktek kik az én nevemet I. Az Isté-
féltek az Igaságnak napja. nek nevé-
K a I. Péter, nek félele-

mel és be-
tsütleltel
valo emli-
tése.

1. Pé. 4. 11. A' ki szoll, szollja mint Istennek beszédét, ha ki szolgál szolgállyon úgy mint Isten-től adatott ajándékok szerént, hogy mindenkben ditsősítésék az Isten a' Jesus Christus által, kinek ditsősége és birodalma vagyon mind örökkön örökké.

II. Az ál-
haratos val-
lástétel.

f Mauh. 10. 32. 33. Valaki azért vallást téstén én rolam az emberek előtt, én-is vallást teszek arról az én mennyei szent Atyám előtt, ki az egekben vagyon. Valaki pedig meg-tagadánd engemet az emberek előtt, enis meg-tagadom azt az én mennyei Atyám előtt, ki az egekben vagyon.

1. Pet. 3. 15. Az Ur Istent szentellvétek a' ti sziveitekben. Legyetek pedig mindenkoron készek megfelelni nagy alázatossággal és bertsütleltel azoknak, a' kik számot akarnak venni a' ti bennetek valo reménységéről.

III. Az I-
stennek se-
gitségül
valo hívása.

g Solt. 50. 15. Híj engemet segítségre a' tenyomoru-lagodnak idején.

Solt. 91. 15. Segítségül hívott engemet, meg-hal-gatom őtet; véle vagyok háborulagában, meg-mentem és meg-ditsóítem.

IV. Istének
mind szo-
val, s' mind
tselekedet-
tel valo di-
tséreti.

h Coloss. 3. 17. Es valamit tselekeztek beféd-
del vagy tselekedettel, az Ur Jesusnak nevébe tsele-
kedgyétek, hálákat adván az Istennek, és az Atyá-
nak ő általa.

2. Cor. 10. 31. Akar esztek azért, akar isztek, akar
mit tselekeztek, mindenedet Istennek ditsóságára mi-
rellyetek.

C. K E R D E S.

Summája a'
feleletnek.

Az Isten
azokat is
meg-akarja
büntettetni,
kik másoknak átkozódásokra, hamis esküvésekre hunyorítanak,
azt csak reá hagyják.

Ugy annyira nagy báné azért, hamis esküvéf-
sel vagy pedig átkozódással az Ur Istennek nevé-
n káromlást tenni, hogy az Isten még-azokra is
haragudgyék, a' kik a' menyire ő tőlök lehetne,
azt meg nem tilták vagy ellenzik?

F E L E -

a mint
gy mint
y mindent
us által, k
ind örök

vallás
szek
gek
et az
menyei

allvén
munkák
tel azo
merek

gy a

emet, meg
lágában,

esetek
k, és az

akar
dőlés

S.

hamis
semek
meg-az
tőlök
ellen

re h
FEL

H
Bizo
Mrt na
a' me
nt az
vgy az
le. An
hgy az
n g-bú
Mos
zt lik.
va eskd
lou, avag
mo gya
za
éldab
m g nem
Mos
ror ást sz
Es laki f
tel t, az
jöv ény,
za meg-
lol, 3
Iz elböl
bé férnu
Es ikor
val aizsz
Iz elböl
nen szide
viv t a' N
me mon
ka rva.
Vid ki e' k

FELELET.

Bizonyára felette igen nagy bűn a: 1. Mert nagyobb bűn soha nemi-is lehet, avagy a' mellyel Isten inkább meg-bántatnék, mint az ő szent Nevének meg-utálása, avagy azon való boszszuságtétel és káromlás. Annak-okáért 2. ugyan azt akarja hogy az a' rettenetes nagy bűn, halállal-is meg-büntettesék b.

1. Miért akarja?

2. Ebből akarattát az Isten mi képpé mutatya-megé

Szent írásbéli bizonyságok.

a Mof. 3. Könyv. 5. 1 Ha valamely ember vétkezendik, az az, ha hallotta a' káromló beszédet (avagy esküvést) és ő bizonyág lehetne hogy hallotta, avagy hogy bizonynyal tudja: Ha meg nem mondja azt, annak a' bűnnek büntetését hordozza a.

Példab. 29. 24. A' ki hallja az átkozodást és azt meg nem jelenti, gyűlöli magát *.

b Mof. 3. 24. 15. 16 Valaki az Isten ellen káromlást szoll, az ő bűnének büntetését hordozza. Es valaki szidalmazza az Urnak nevét, meg-öletésék, az egész sokaság meg-kövezze azt, akar jövevény, akar lakos, ha Istennek nevét szidalmazza, meg-hallyon.

* Mert azzal a' reá hagyással Istennek haragját maga ellen felindítja.

Mof. 3. 24. 10. 11. 12. 13. 14. Ki-méne pedig egy Izraelből való asziszonyi állatnak fia, ki Egyiptombéli férfitól való, ki az Izraeliták között vala. Es mikor versengenének a' táborban az Izraelből való asziszonyi állatnak fia és egy Izraelita; az Izraelből való asziszonyi állatnak fia, az Istennek nevét szidalmazván káromlást tőn. Annak-okáért vivék a' Mofeshez, és azt őrizet alá veték, hogy meg-mondaná nekik Mofes a' felől az Istennek akarattát. Solla azért az Ur Mofesnek mondván: Vidd ki e' káromlót a' táboron kívül, és a' kik hallot-

ták a' káromlást, kezeket tegyék fejére, az után az egész sokaság verje agyon azt kövekkel.

XXXVII.

UR NAP.

Summája a'
feleletnek.

Az eskü-
vés szabados két te-
kintetek
alatt.

1. Mellyik
az első?

2. Mellyik
a' második?

3. Mi vég-
re szabad
megesküd-
ni?

4. Bizo-
nyíts-meg
hogyan az ol-
lyan eskü-
vés szabados

* Tudni-
illik a' Ma-
gistrátus e-
lőt, mint
meg-terzik
a' 9. vers.

† Raháb
így szoll a'
két kémek-
nek,

CI. K E R D E S.

Esküdhetik-e valaki keresztényi modra az
Isten nevére?

F E L E L E T.

Meg-lehet : 1 mikor azt vagy a' tiszt-
viselő kívánnya, a: vagy penig 2. valami
szükség kényszerít reá, hogy hitünket és
igasságunkat esküvéssel erősítsük meg b;
3 hogy így mind az Istennek ditsósága
magasztaltság c, mind penig egyebek-
nek idvétségére használlyon d. 4. mert
efféle esküvése az Istennek ígéje tanít e,
ezokáért a' szentek-is mind az OTörvény-
ben, mind az újban igazán éltek véle f.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Kijöv. 22. 10. 11. Ha valaki adánd az ő fele-
barátságának zamárt vagy ökröt, vagy valami egyéb
állatot tartani, és meg-halánd, avagy meg-terte-
tik, vagy ellenségtől el-hajtatik, úgy hogy senki
nem látta; Borsáttasák e' dolog a' két ember között
* az Istenre való esküvése, hogy az ő felebarátság-
nak marháját el nem lopta, és az ura a' marhá-
nak, annak hitin elégedgyék meg, amaz semmit ne
szélsen.

Esd. 10. 5. Felkele annak okáért Efdrás, és meg-
esküte a' Papoknak és a' Levitáknak fejedelmet, és
mind az egész Izraelt, hogy é beszéd szerint tse-
lekednének, és meg-esküvének.

b Jof. 2. 12. † Mostá azért esküdgyetek meg nekem
az Istenre, mert irgalmaságot tselekedtem veletek,
hogy tselekedjétek ti-is irgalmaságot az én Atyámnak
háza-

K
re, az utolsó
S.
modra az

vagy a tüz
2. valami
nitunkat
ik meg
ditsóság
egyéb
4. ma
je tanít
Törvény
k véle f.
k
nd az 5. fele
alami egy
y meg-
bogy fele
ember bűn
feleborozás
ra a' maris
z semmik se

lás, és meg
delimit, és
szertartás

meg néz
m velük
Agyának
bűn

H
b. ával
Mo
c. fély
il, és
d. Jol
eck U
b. zátok
Ela
nt az
n. vált
é. nide
la. 6.
ál. ya ma
fil. esk
ld. 6.
ek. nek
m. len d
f. rem
erem
rem
am.
F. om.
la. 16.

aba

em
val esk
tan bizo

HALADAT OSSAGAROL. 151

házával †, és adtok ennékem erről bizonyos jelt. † Kedvez-
 e Mof. 5. Könyv. 10. 20. A' te Uradat Istene- vén tudni-
 det félljed, űtet tiszteled, ű hozzá ragaszkod- illik annak
 gyál, és az ű nevére eskűdgyél. a' Jericho-
 d Jof. 9. 19. * Mi meg-eskűttünk nékiek az Iz- nak le-ron-
 elnek Urára Isténére : azért mostan nem nyulhatunk tásában.
 hozzátok. * Es mon-

e Efa. 45. 23. En magamra meg-eskűttem, ki- dának a' fe-
 ment az én számbol az igazságnak befzède, és meg jedelmek a'
 nem változik, minden térd ennékem hajol-meg, Gibeoni-
 és minden nyelv reám eskűszik. táknak.

Efa. 65. 16. Hogy a' ki magát áldgya e' földön,
 áldgya magát az igaz Isténben, és a' ki eskűszik e'
 földön eskűdgyék az igaz Istenre.

Sid. 6. 16. Mert az emberek nálóknál nagyobbra
 eskűznek, és ű nékiek minden versengésnek vége,
 minden dolognak meg-erősítésére az eskűvés.

f Terem. 2. 1. 2. 3. 3. 1. Abrahám

Terem. 26. 31. Isaák

Teremt. 31. 54. Iákob

1. Sam. 24. 22. 23. Dávid

Rom. 9. 1. pál apost.

Ján. 16. 23. maga-is

Christus

Urunk.

Meg-eskűt-
 tenek.

Summája a'
 feleletnek

CII. K E R D E S.

Szabad-e eskűdni a' szentekre, avagy egyéb
 teremtetett állatokra?

F E L E L E T.

Nem szabad: 1. Mert a' törvény szerént
 valo eskűvés nem egyéb hanem Istennek
 tanubizonylágul és segítségére valo hívása a:

A' meg-
 holt szentek-
 re avagy e-
 gyéb teré-
 tetett állatok-
 ra eskűdni
 nem szabad.
 1. Miért
 nem sza-
 bad?

Mellyel azt kérjük, hogy ó úgy-mint ki a szívcknek egyedül való által látoja, tégyen bizonyfágot az igazságról *b*; és az esküvőt meg-büntesse ha az tudva tsalni akar az esküvéssel, *c*. Továbbá penig *e'* tisztelség semmi teremtettt állatot nem illet *d*.

Ez tisztelség.) Tudni-illik a' segítségre való hívásnak, mindentudósnak, és mindenhatósnak tisztelsége.

* Az az,

hogy meg-büntesse ő az én lelke-met-is ha tudván meg-tsallak ben-neteket.

Szent írásbéli bizonyfágok.

a, b, c, 2. Cor. 1. 23. En penig (Pál) az Istent hívom bizonyfágul az én lelkem ellen *, hogy én azért nem mentem ez ideig Corinthusba, hogy néktek kedvezzek.

1 Király. 8. 39. Te magad tudod egyedül minden emberek fiainak szívcket.

Terem. 17. 1. En vagyok az erős mindenható Isten, szüntelen jár en előtten, és légy tökéletes.

Deut. 32. 35. Enyim a' bossú állás és a' meg-fizetés.

d Efa. 45. 23. Ennékem hajol-meg minden térd, és minden nyelv én reám esküszik.

XXXVIII

UR NAP.

Számája a' feleletnek:

Az Isten,

a' negyedik

parantsolatban,

a' szombatnak

kívánnya, úgy-mint

belső és külső.

1. A' szó-

batnak külső-

képpen

való meg-

szentelésére

mitsoda-

dolgok

szüksége-

sek:

CIII. K E R D E S.

Mit parantsol az Isten a' negyedik parantsolatban?

a' szombatnak kettős meg-szenteltesét kívánnya, úgy-mint

F E L E L T.

1. Előszór ezt, hogy az Anyaszentegy-

házbanlévő Evangeliomi szolgálat, és a'

Scholák közöttünk meg-tartásának *a*: és

hogy én egyéb napokon-is, de főképpen

az Urnak szombattyán, szorgalmatosan

gyakoroljam a' szent gyülekezeteket *b*.

Az Istennek igéjét hiven és figyelmeztessen

halgaf-

K
y-mint ki
toja, tégy
az esküvő
i akar az o
t tisztelet
let d.
fégre való b
enhatólagos

ok
az littera
*, hogy
chusba, hogy
egyzőü min
alendebato
gy tökéltet
meg-ízett
minden ról

S.
születés
letetél b

szentreg
alat, es d
nak d: o
főképpen
marossin
eteker h
metellin
halgól

H A
algyiffan
a' töző
nyö gése
rte em
zet alam
cellys él
mag mat
ged en, h
kaja szab
és el képp
bato, me
kezo yem
A az öv
más aben
goszok, é
igalszban
dül öki
töke en
el-ke deit
töke neisé

Sz
A zomba
paran sok ki
n los, j.
hadg id a' l
den njaiba
1. Cr. 9.
kik a' Evany
ombol lyenek
Ga 6. 6. A
Evan liom
azzan ki ös
b 3. 10.
ket, m eppen

Algassam a' a' Sacramentumokkal éllyék
a' közönféges könyörgésekhez az én könyörgésemet-is hozzá adgyam e, az én
rtekem és tehetségem szerint a' szegénye-
tet valamivel segitsem f. 3. Továbbá hogy
tellyes életemben gonosz tselekedetektől
magamat meg-örizzem g: az Urnak en-
gedvén, hogy a' szent Lélek által az ő mun-
káját szabadon én bennem tselekedgye h:
és ekképpen 4. amaz örökké való szom-
batot, még ezen mostani életemben el-
kezdgyem i.

Amaz örökké való szombatot) A' melly léfzen a'
más életben: midőn minden bűneinktől meg-nyu-
goszunk, és az Istent tökéletes szentségben és
igaságban mind örökké tiszteljük, és csak egye-
dül ő néki szolgálunk. Es így a' szombarnak bel-
sőképpen való meg-szentelése kettős. Egygyik
el-kezdetik ez életben: a' másik el-végeztetik, és
tökéletesítésétetik a' más életben.

Szent írásbéli bizonyságok.

A' szombatnak igazán való meg-szentelésére,
parantsolt kilencz tisztelet a' keresztyén embernek.

a. Mof. 5. Könyv. 12. 19. Meg-látszad hogy elne-
hadgyad a' Levitát azon a' földön, életednek min-
den napjaiban *.

1. Cor. 9. 14. Az Ur Jესus rendelte azoknak a'
kik az Evangéliomot prédikállyák, hogy az Evangéli-
omból éllyenek.

Gal. 6. 6. Az olly ember penig a' ki tanittatik az
Evangellom tudományára, közöllye minden javait
azzal a' ki őtet tanítja.

b. Sid. 10. 16. El ne hadgyuk a' mi gyűlekezetein-
ket, miképpen szokások némellyeknek, hanem int-

K 5

2. Miért
kell a' Sz.
gyűlekeze-
teket szom-
bat napon
szorgalma-
toslan gya-
korolni?

3. A' sző-
batnak bel-
ső-képpen
való meg-
szentelésé-
re mitsoda
dolgok ki-
vántatnak?

4. Miért
kell a' sző-
batot meg-
szenteli?

I. Az A-
nyaszent-
egyházbéli
szolgálatnak
megtartása.

* Menyi-
vei inkább
az Evange-
liónak szol-
gait, kiket
Isten az Új
testamentő-
ban, a' ke-
gyelemnek
figyében
rendelt.

II. A' kö

vén egy

Sz. gyűle- vén egy-mást, annyiival-is inkább, mivel hogy
kezetnek tyátok hogy ama' nap el-közelget.
gyakorlása.

* Az az, *c d* Apost. tsel. 20. 7 A' hétnek pedig első nap-
az Urvato- ján, a' tanítványokat egybe gyűjtven a' kenyérnek
rájának ki- meg-szegésére * a' Pál prédikál vala, mivel hogy
szolgáltatá- másod napon el-akara menni, és a' tanítást el-nyujtá
sára. színtén éjszélig.

e Solt. 68. 27. A' gyülekezetekben áldgyátok az
III. Az I- Ur Istent, az Izrael magvából valok.

sten igéjé- Apost. tsel. 1. 14. Ezek mind egyetemben foglalá-
nek szor- tofok valának az imátkozásban, és a' könyörgésben.

galmatos *f* 1. Cor. 16. 2. A' hétnek első napján minden te-
halgatása és gye- el magának a' mit az Istennek ajándékából
IV. Az Ur akar el-tenni, hogy ne legyen akkor annak ki-sze-
vatosrájá- dése mikor oda megyek.

nak ki-bol- *g* Esa. 58. 23. Ha meg-tartoztatod a' te lábadat
gáltatása. szombat napon, hogy azt ne mi vellyed a' miben győ-

V. A' kö- nyörködöl az én Sz. napomon, és a' Szombatot győ-
zönséges nyörűségnek tartod, hogy szenteltesék és tisztel-
könyörgé- tésék az Ur, és annak tiszteltségét tejesdész, *h*
sek. hogy nem leszesz foglalatos a' te utaidban †, és nem

VI. Az a- tselekefzel sem szolysz olly beszédet mellyben győ-
lamisnálko- nyörködöl.

dás. *h* Kijöv. 31. 13. Az én szombatimat meg-tartá-

VII. A' tok, mert jel az én közötttem, és ti közöttetek nem-
gonofz tse- zetségre, hogy meg-tudgyátok hogy én vagyok
lekedetek a' Jehova ki üteket meg-szentellek *.

túl valo [* Itt meg-jegyezheted, hogy a' szombatnak
megfűnés. külsőképpen valo meg-szentelése, mint egyéb
† Az az, ó Testamentomi innepeknek-is meg-tartása,
gonofz tse- Sacramentoma, avagy külső jele volt a' belső
lekedetid- meg-szenteltetésnek, melly által az Isten meg-
ben. szenteli a' hiveknek sziveket. Lásd-meg,

VIII. Bel- Ezech. 20. 12. Adám nékik az én szombati-
ső-képpen mat, hogy lennének én közötttem és ő között-
valo meg- tők, hogy tudnák hogy én vagyok az Ur, ki
szentelése őket meg-szentelem, Ilimét Coloss. 2. 16. 17.]

Solt. 95.

NEK.

o, mivel hog
t.
k pedig ell
vén a' k
vala, mivel
tanított é
ben előg
ok.
gyeseten
a' k
sapián m
ek a
or annak k
tod a' re
yel a' m
Szomb
relek é
rejeléde
lban t,
mellyben
at meg-
ásisek n
gy én va
a' faom
le, mint
meg-
e volt a'
az lsten
Lál-m
és faom
n és ö
ok az U
II. a. 14.
Sic

So 9
reite
i
mina
hogy
[
t
v
o
r
no
Si 4
from
az ő
leked
kezz
ban
setlen
[M
a

de p
isolat
inkbe

F
kik
demi
és hi
para
enge
d.
kar-i

Solt. 95. 7. Ma ha az ő szavát halljátok, a' ti szombat-
reiteket meg ne keményítsétek. szombat-
i. Efa. 66. 23. Es minden honaprol honapra, és IX. Az ő-
minden szombatról szombatra el-ő minden test *, rőkké valo
hogy az Urat imádják †. szombat-
[* Az az, minden el-választatott hivek. nak emle-
† Az az, hogy a' hivek szentelven az ő rőkké kezete.
valo szombatot avagy nyugodalmot, mellyben
mind ő rőkké engemet ditsérjenek.]

Sid. 4. 9. 10. 11. *Annak-okaért vagyon valami*
szombatra az Isten népének. Mert a' ki bé-ment
az ő nyugodalmában, meg-nyugott az-is az ő tse-
lekedetitől miképpen Isten-is az ővéitől. Igye-
kezzünk azért bé-menni a' második nyugodalom-
ban *, hogy valaki azon meg-általkodott hihe-
tetlenségnek példájába ne essék.

[* Mellyet tudni-illik, ez életben el-kezdünk
azért, hogy a' más életben azt ő rőkké bírjuk]. XXXIX.

CIV. KERDES.

Mit parantsol nekünk Isten az ötödik pa-
rantsolatban?

UR NAP.
Summája a'
feleletnek.
Az ötö-
dik paran-

tsolatban az Isten előnkben írja és parantsolliya, 1. a' mi szűl-
einkhez 2. minden előttünk jároinkhoz valo tiszteinket.

F E L E L E T.

Hogy szűléinknek és mindeneknek, a'
kik mi előttünk járók, 1. a' mi tőlünk ér-
demlett illendő tiszteiséget a, szeretet b,
és hiveséget meg-adgyuk c: és az ő hiveséges
parantsolattyoknak és tanításoknak illédő
engedelmességgel magunkat alája adgyuk. 1. Mitso-
d. Annak felette hogy az ő fogyatkozáso- da tiszteket
kat-is, és nehez erköltsöket békével el-túr- kell ő hoz-
juk e, zájok vég-
hez vin-
nunk ?

2. Miért
tartozunk
e' tisztek-
kelnek:

jűk e, 2. ezt mindenkor meg-gondol-
ván, hogy az Isten minket az ő kezek ál-
tal akar vezérteni és igazgatni f.

Mindenek kik mi előttünk járók) Minéműiek a' Ta-
nitok, vének, Scholákban tanitok, Magisztrátusok,
tutorok, Gazdák gazdaszónok, Öreg emberek.
Mert mind ezekre bizta Isten a' szűléi tisztelet az ő
alattok lévő halgatokhoz, tanítványokhoz, Jobbá-
gyokhoz avagy kőtséghez, árvákhoz, szolgákhoz,
szolgálokhoz, iffiakhoz. A' honn in Szűléknek-is
avagy atyáknak mondatnak az írásban.

A' tanítók 1. Cor. 4. 15. 2. Király. 6. 21. Urak.
ugyan ott, 2. 12. Magisztrátusok. Terem. 41. 43.
45. Tutorok. Esther. 2. 7. 15.

Szent írásbéli bizonyosságok.

1. A' Tis-
telség rétel:

A' mi előttünk jároinknak tőlünk véghez
viendő nyolcz tisztek.

Szűléinknek

a' Malach. 1. 6. A' Eim tisztelet az ő atyát, és a'
szolga az ő Urát. Ha én Atya vagyok, hol az én
bőstülemem? Ha én Ur vagyok, hol az én tőlem
valo félelem? azt mondgya a' Seregeknek Ura.

Eph. 6. 2. 3. Tisztellyed a' te atyádat és anyádat
(melly első parantsolat igérettel egyetemben) hogy
jól légyen néked dolgod, és hozzá életű légy e'
földön.

Tanítóink-
nak és Pres-
bytereknek;

1. Tim. 5. 17. A' Presbyterek, Vének, kik jól
forgolodnak, kentős tisztelséggel méltozásanak;
főképpen pedig azok, a' kik munkálodnak be-
szédben és a' tanításban.

Magisztrátu-
sunknak,

1. Pet. 2. 17. Az Istent félyétek, a' királyt meg-
bőstülyétek.

Urainknak;

1. Tim. 6. 1. Az iga alat valo szolgák, az ő u-
rokhoz minden tisztelséggel legyenek, hogy az I-
stennek neve és a' tudomány ne káromoltassék.

Eőseg embe-
reinknek.

Mof. 3. Könyv. 19. 32. A' vén ember előtt fel-
kelly, és a' vén embernek ortáját meg-bőstü-
lyed,

R N E R

r meg-gyűl

az ő kint

ra ni f.

Minimális

ok, Magist

ok, Öreges

szálati

ányokhoz, j

khöz, az

com in is

rában.

aly. 6. 11. Un

Terem. 11.

lágok.

línk vég

ok.

i az i arya

gok, hol az

hol az

Seregek

yadai és

gyetmen

zú el

Vétek

mélom

unkal

a' k

olgák, a

ek, hogy

molat

mber

H
lyed,
b M
annyát
to az é
r. T
fiat ho
ti közi
ban, é
relme
c P
tyának s
nem ve
Tit.
nak en
kedve
kezők
den jo
Istent
d
fiat a
tanítá
ben mi
Valah
alufzo
az be
Eph
ti szü
Sic
mert
frám
banat
Ro
nak
C
tek
rest
a' ki
nem

lyed , és fély a' te, Uradtól Istenedtől.

b Matth. 10. 37. Ha valaki szereti anyját vagy anyját * inkább hogy nem engemet , nem méltó az én hozzám.

1. Tess. 5. 12. 13. Kérünk pedig titetek atyámfiai hogy megbőstöllyétek a' kik munkálkodnak ti köztetek , és néktek előttetek jároítok az Urban , és intenek titeket , Es azokat felette igen szerelmesteknek tanítások az ő munkájokéért.

c Peldab. 18. 24. A' ki el-tékozollya az ő atyának és anyjának marháját , és azt mondgya , nem vétek ; tarfa az az öldöklő embernek.

Tit. 2. 10. A' szolgálakat intsed hogy az ő uroknak engedelmesek legyenek ; mindenekben azoknak kedveiek legyenek , ne legyenek beszéddel ellenkezők. Semmiéért meg nem esalván őket hanem minden jó hívőget mutatván , hogy a' mi megtartott Istentünknek tudományát ékecsűsék mindenben.

d Peldab. 6. 20. 21. 22. Őrizd-meg szerelmes fiam a' te atyádnak parátsolatnyját. Es a' te anyádnak tanítását el ne hagyjad. Kősd azokat a' te szívedben mindenkor , fűggeszszed azokat a' te nyakadra: Valahová menédsz az vezérel tégedet , mikor on aluszol meg-őriz tégedet , mikor fel-serkenédsz az beszélgette veled.

Eph. 6. 1. Fiak engedelmesek legyetek az Urhan a' ő szőlőiteknek : mert az az igaz dolog.

Sid. 13. 17. Engedgyetek a' ti előttetek jároítoknak: mert vigyáznak ők a' ti lelkeitekért , ugyaníam szám adok , hogy örömmel mivellyék azt és nem bánattal , mert az tinéktek nem hasznos.

Rom. 13. 1. Minden lélek a' felső hatalomságnak engedelmes legyen.

Colos. 3. 22. Ti szolgálak engedelmesek legyetek mindenekben azoknak , kik néktek uraitok rest szerént , nem csak szem előtt szolgálván mint a' kik embereknek igyekeznek kedveskedni , hanem tisztá szível félván az Istent.

II. A' Szeret:

Szóléinkhez.

* Az az,

a'kit az ember leg inkább tartoznék szeretni.

Tanítóink.

hoz.

III. Hátség:

Fiaknak az

ő szőlőikhez

Szolgáknak

és szolgálók-

nak az ő U-

rokhöz és asz-

szonyokhoz.

IV. Engedelmeség:

Fiaknak az

ő szőlőikhez

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

hoz.

Péld. 1.

A' büntetésekben-is a' menyire ilendő.

Peldab. 1. 8. Halgafad szerelmes fiam a' te atyádnak böltsességét, és a' te anyádnak oktatását el ne hadgyad.

Peldab. 15. 5. Bolond valaki meg-utállya az ő atyának tanítását, a' ki pedig meg-bötsüll a' dorgálást igen észes.

Sid. 12. 9. A' mi test szerént való atyáink miné-künk dorgálóink voltak, és őket meg-bötsüllőtűk; avagy ném sokkal inkább engednünk kell a' lelkeknek Atyának hogy éllyünk?

V. Nehéz erköltsőknek avagy erőtelenségeknek békéséges el-tűréle:

A' Fiaknak az Atyákhoz;

Teremt. 9. 24. 25. 26. Fel-ferkenvén pedig a' Noe a' borból, meg-tudá a' mit tselekedett volna ő véle az ő kisebbik fia. Es monda: Atkozott lé-szen a' Chenaán, szolgálknak szolgálja léfizen az ő atyafiai között. Annak-utánna monda: Aldott az Ur Semnek Istene *, és a' Chenaán szolgálja legyen nékie.

[* A' Semnek a' Japhettel egygyütt kíván a' Noe az Urtól áldást, mert ők az ő vén attyoknak erőtelenségét békével el-fzenvedték, és mezitelenységét mellyet a' sátorinak közepin fel-fedezett vala, el-fedezték.]

Peldab. 30. 17. A' ki meg-tusfollja attyát avagy meg-utállya amnyának tanítását, szeméit ki-vájják a' völgynek holloi, avagy meg-élik őket a' Saskefelyűnek fiái.

Ísmét Peldab. 23. 22. Halgafad a' te atyádat a' ki nemzett tégedet; és meg-ne utálljad, mikor meg-vénheszik a' te anyád.

A' szolgálknak az ő urukhoz.

1. Pet. 2. 18. 19. Szolgák a' ti uraitoknak engedel-messek legyetek minden felelemmel, nem csak a' joknak és az alázatosoknak, hanem a' keményeknek-is. Mert ez a' kedves dolog, ha valaki ok nélkül nyomorgatván el-fzenved a' nyomorúságokat, tudván hogy Istentől bösáttattak azok ő reája.

VI. Atyák-nak tisztek a' fiakhoz.

f Eph. 6. 4. Ti atyák ne ingerellyetek haragra a' ti magzatitokat, hanem nevellyetek őket, a' tudomány-

szem a' te az
oktatás d' ca

meg-illva ad
bősi a' a' a' a'

valo anyák m
et meg-bősi
engedelmek k
k:

erkevénye po
selekedet v
da: Aikron
zolgija lez
a monda: A
Chentan zolg

egyén k
c az ő v
l-izetvél
átornak k
]

olja atyja
köt: a' a' a'
k őt a' S

s' te atyán
yad m

ivlenak eng
nem tsak a'
kewéjé
alaki ok
vomonu
ok őre

ék hara
k őt a' a'
m

170. 171. 172.

173. 174. 175.

176. 177. 178.

179. 180. 181.

182. 183. 184.

185. 186. 187.

188. 189. 190.

191. 192. 193.

194. 195. 196.

197. 198. 199.

200. 201. 202.

203. 204. 205.

206. 207. 208.

209. 210. 211.

212. 213. 214.

215. 216. 217.

218. 219. 220.

221. 222. 223.

224. 225. 226.

227. 228. 229.

230. 231. 232.

233. 234. 235.

236. 237. 238.

239. 240. 241.

242. 243. 244.

245. 246. 247.

248. 249. 250.

251. 252. 253.

254. 255. 256.

257. 258. 259.

260. 261. 262.

castio. CV.

Homicidium maximum est

1. quia a diabolo est ortu Job. 8. 44.
 2. Quia abominatio est deo. Prov. 6. 26. 27. ar arat la rix
 3. Quia clauit ad calup. Gen. 4. 10.
 4. Quia Rubrica hoc facit. Quia Canis Canis dicitur.
 5. Quia Maxima pena punitur Gen. 4. 11. 12. 13.
- monda ar ler kaimah: Achozot lisi L.
 iuxta efodrit, bnydori, vandoro p. idio
 Cain dicit: Nagjobb ar ein bintetefant.

Quis sensus hujus scripti: Neölly?

7. 1. Nem habund olui Privatus emberd
 De a Magistratus habund a Gyillhoff neg-
 oletui Rom. 13. 1. Et qui o occidit homi-
 -edam. malitidus e Jer. 48. 10.
2. Ex invidia & ira o licet occideri. izelin
 est Homiada, m: huc abozh in allis

Quia Ergo qui Caput occidit hominem?

Et Halale nem erdenul, si circumstantia
 o gravabunt, ut in V.T. cum ad Abyla sen-
 tias refugii talis abibant.

Quia Cur o licet hominem occideri? 7. Quia. Obt mag. dei.

Nota: Brutia licet occideri, sed o Cruciata
 sine ca. Nota: Abenis puer est occisus
ob Passus quos oculos exussit.

Harum dolo ratione scilicet:

1. Modus et instrumentum Homicidii in his:
 Re gondolavennal, Re bopverennal &c.

2. Species in his: Dohzhussaggal. gyalos neillyp
3. Excessus a Gyillhoff: Es hogi vixonta solte.
de hij vth ordine: in margine.

mányban, és az Urnak beszédének intéseiben. VII. Tiszt.

1. Per. 2. 13. 14. Annakokáért engedelmesek legyetek minden emberi rendelésnek az Urért, akár Királytisztok az ő
nak úgy mint felső méltóságban helyhezetettek; akár alatta va-
Tisztartoknak úgy mint kik attól (az Uról) bo-
tsáttattanak mind a' gonosz tévőknek büntetésekre,
mind a' jól tévőknek díszetésekre.

Rom. 13. 1. 2. Minden lélek a' felső hatalmas-
fágnak engedelmes legyen, mert nintsen hatalmas-
fág hanem Istentől, és a' minémű hatalmasfágok
vadászt Istentől rendeltettek. Azért valaki ellene tá-
mad az hatalmasfágnak az Isten rendelésének támad XL. Ur
ellene, ő magok büntetést szereznek magoknak, N A P.
s' a' t.

CV. KERDES.

Summája a'
feleletnek.

Mit kíván Isten a' hatodik parantsolatban?
A' hatodik parantsolatban melly vagy az ember öléstől hét vétkeket tilt meg az Isten.

F E L E L E T.

Hogy felebarátomat 1. se gondolatommal a, se beszédemmel b, se magam viselésevel c, nem hogy tselekedetemmel d, vagy magam vagy egyéb ember által e, 2. bosszúsággal avagy gyalázattal ne illessen f, avagy gyűlölye g, vagy meg ne sértsem h, vagy meg ne öllyem i: de minden bosszúság állásnak kívánságát tőlem el-vevsem k, továbbá hogy magamnak isrontására ne járjak l, avagy tudván valami veszedelemben ne ejtsem magamat m, 3. Es hogy vérontások közöttünk ne lennének, ezért a-
dot fegyvert is a' Tisztviselőnek kezében n.
tsolatnak méltósága miképpen tartatik meg?

1. Mikep-
pé nem kell
a' se feleba-
rádatat boss-
zúsággal il-
letned, gyű-
lölnöd, vag-
meg bánta-
nod?
2. Mitsoda
hét vétkek
azok, mel-
lyeket meg-
tilt Isten a'
hatodik pa-
rantsolatba?
3. E' pará-
Szent

Hogy fe-

lebarátun-
katnem kel-
meg-bánta-
nunk.

Gonosz gon-
dolatinkkal;
Rágalmazó
beszédinkkel

Rendeletlen
magunk vi-
selésével;

Magunk se-
mélyében,
vagy más ál-
tal való vér-
ontással.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Zach. 8. 16. 17. Szollyon ki ki igazságot az
ő felebarátjával, igazságnak és békefénynek tör-
vényit szollyátok a' ti kapuitokban. Es senki az ő
felebarátja ellen az ő szívében gonosz ne gondollyon.
Math. 5. 2. Valaki az ő atyjafjának azt mondán-
gya: Bolond: méltó a' gehennának tűzére.

Eph. 4. 31. Minden mérges beszéd, hirtelen való
fel-perjedés, harag és kiáltás, és káromlás ti közösle-
tek ki-vettesek minden gonofsággal.

c Teremt. 5. 6. Akkor monda az Ur Cainnak:
Miért gerjedett-fel a' te haragod? és miért ejtett meg a'
te ortzád?

d Mof. 4. Könyv. 35. 16. 17. 18. Hogy ha penig va-
laki fegyverrel sértend-meg valakit, és az meg-halánd,
gyilkos az, meg-halván meg-hallyon az a' gyilkos.
Hogy ha kéz-ből hagyítja közel hogy meg-hallyon, és az
meg-halánd, gyilkos az, meg-halván meg-hallyon a'
gyilkos. Avagy ha kéz-ből fával ütendi hogy meg-hal-
lyon, és meg-halánd, gyilkos az, meg-halván meg-hal-
lyon az a' gyilkos.

e Sam. 12. 9. * Az Uriás Hiteust fegyverrel öltet-
meg: meg-öltet őtet az Ammon fiainak fegyve-
rek által.

[* A' Nátán Propheta Dávidnak tulajdonít-
tyá az Uriás Hiteusnak masok által való meg-
öletését.]

Hét meg-tiltott vétkek:

I. Bolzszo-
ság tétel.

f Solt. 15. 1. 3. Uram, kítsoda nyugszik meg a' te sa-
torodban, és kítsoda nyugszik meg a' te szent hegye-
den? A' ki nem rágalmaz nyelvével, nem tseleke-
dik felebarátjának gonosz.

II. Gyű-
lölség.

g Mof. 3. Könyv. 19. 17. Ne gyűlöllyed a' te a-
tyádfját a' te szívedben.

III. Fele-
barátunk-
nak meg-
sértése.

h Mof. 3. Könyv. 24. 19. A' ki az ő felebarátja-
nak testét meg-sértvén meg-bélyegezi, a' mint ő tsele-
kedett, ő vele is úgy tselekedgyenek.

i Mof. 3.

3. Suicida errant. Qd sit q. modis

1. Qui se o defendit, non curat, o alio?

2. Helluon, cibo & potu. intemperanti
& nimia tristitia, unde apoplexia?

3. Qui supplicium sibi facit, max: peccat.

4. Qui ex injuria vel desperatione se occidit

Quid de his loquimur? R. varia s. sententia
Hic max: e quod nesciunt salu. inquit.

Obj: Sam. Samson meg alie maget. R. Azimil
batsyngat alloa mag. 2. Fuit typus xpi.

Quest. Cvi.

Hac quest: e refutatio objecti. Cont. q. qui perant
a male rano homicidio p.beri

1. Nam leho aph. amatoe meg r. lani abiofo nelli

2. Azim abiofje in agylhossag, gyillhossag

Fontes homicidii vide in quest.

1. Ira. Vagion kei fete Harag & bab ad ore
nialmas? Ex. 20. Harag & bab de netherant

2. Filalmay. Mac. 5. 22. valah harag bil fete
haragora oh nelliul multo itel. Gal. 3. 14.

N. A harag olti hie fje a gyillhossag hogi magi
nimien gyillhossag ornan harumabih

¶ Tere a harag cano embu omia tinea o p
recte dicere, immo contra se plac. 1. Cor. 10. 17

& cor in amando diab. occupat. Vide s. tra loca

HALADATOSSAGAROL. 161

2 Mof. 3. Könyv. 24. 17. *Ha valaki meg-ötönd va-* IV. Em-
lakit, meg-ölettesék az ő gyilkosságáért. ber ölés,
k Mof. 3. Könyv. 19. 18. *Boszszu állo ne légy és Gyilkosság*
haragot ne tarts a' te néped ellen, hanem szerezsed V. Bosz-
felebrátodat mint magadat. szu-állás.

1 Eph. 5. 29. *Soha senki az ő tulajdon testét nem VI. Maga*
gyűlölte, hanem inkább neveli és táplálja azt. testének a-

m Matth. 4. 7. *Né kísértsed a' te Uradat Iste- karat sze-*
redet *. rént valo

[* Magadat tudni-illik, vakmerő-képpen ve- meg-bántá-

szedelemre vetvén vagy ejtvén, miképpen az sa. VII. Vak-
ördög-is kéférti vala a' Christust, hogy a' tempom- ormozattyáról le erefzkednék, merőség,
Math. 4. 5. 6.] Istennek

n Teremt. 9. 6. *A' ki ki-ontándgya az embernek próbálása.*
vérét, ember által ontátsék ki annak vére.

Kijöv. 21. 12. *Ha valakit úgy verend, hogy a' meg-*
halljon, meg-ölettesék az a' gyilkos.

Rom. 13. 4. *Ha gonoszt tselekedszel fély tőle (a' Magisztrátustól) mert nem ok nélkül viseli a' fégy-*
vert, mert Isten boszszujának meg-álloja azonn a'
ki gonoszt tselekedik.

CVI. K E R D E S.

Lám ugy tetszik hogy e' parantsolat tsak
a' gyilkosságot tiltya-meg?

az Isten a' külső gyilkosságon kívül meg-tiltya az irigyléget-
is a, gyűlölséget b, haragot c, boszszuállálnak kívánságát d: két
okokért.

F E L E L E T.

Ugy vagy on, de midőn a' gyilkosságtól
meg-tilt, akkor az Isten arra tanit, hogy
ő 1. az öldöklésnek gyökerét és eredetét 1. Mellyik
a, tudni-illik a' haragot b, az irigységet c, az első ok?
gyűlölséget d, és a' boszszu állálnak ki-

L

vánsá-

Summája a'
feleletnek.

Az ható-
dik paran-
tsolatban

2. Mellyik
2. második
ok?

vánfogat-is gyűlöli e: és 2. mind azokat
öldöklés gyanánt tartya f.

Szent írásbéli bizonyítványok.

† Tudni-
lik Josph-
re való ig-
ségek ből.

* Tudni-
lik Am-
monhoz
az ő any-
fihoz való
gyűlölé-
géből.

† Indítat-
ván tudni-
lik attól a'
haragtól és
gyűlölé-
géből mellyet
gerjesztet-
tek vala-
mokban
a' Siche-
miek ellen, és
a' bofszu-
állásnak ki-
vánfogatol-
is, a' Diná-
nak az ő
hurokának
meg szep-
teléséért.

a Teremt. 37. 4. 11. 18. Mikor eszékbe vőnek
volna a' Josph bátyja, hogy az ő atya ötet min-
den bátyainál helyebb szeretné, gyűlölik vala ötet,
annyira hog' szép befzéddel néki nem szolhatnak
vala, és 11. versben. Irigykednek vala azért reája
az ő bátyai, és 18. vers. kik mikor látták volna ő-
tet távol, minék előtte közelebb ment volna hozzá-
jok el-végezék hogy ötet meg-ölnék †.

2. Sam. 13. 28. 29. Parantsola pedig Absolon az ő
szolgáinak mondván: Kérlek reá vigyázzatok, és mi-
kor az Ammon 2' bortul jo kedvet vészén, és mon-
dándom akkor, verjétek és ölljétek meg ötet *.
Es ugy tselekedének az Absolon szolgai, mint né-
kik meg-parantsolta vala.

Teremtésr. 34. 7. 25. a' Jákob fiainak haragja
igen fel-gerjede. Es Simeon, és Lévi a' Dinának bá-
tyjai vőnek fegyvereket, és bátorlással bé-mené-
nek a' városban, és minden férfiat meg-ölnék †.

b, c, d, Gal. 5. 19. 20. 21. A' testnek pedig tseleke-
deti nyilván vadnak, mellyek ezek: Házasság törés,
paráznaság, kevélység, bálvány imádás, büvölés,
bájoslás, haragtartások, versengés, irigységek, ha-
ragok, patvarkodások, viszszavonások, pártüté-
sek, gyűlölések, gyilkosságok, részgéségek, tob-
zodások, és ezekhez hasonlatosok, mellyekről azt
mondom miképpen az előt-is mondtam, valakik
ilyen dolgokat tselekekeznek, Isten országának ő-
rökösí nem lesznek.

e Rom. 12. 19. Magatokért bocsfuzat ne álljatok
szemetesim, hanem adgyatok helyt az Isten bocs-
fuzó állásának, mert meg vagyon írva: Enyim a'
bocsfuzó állás, én meg-fizetek azt mondgya az Ur.
f 1. Jan. 3. 15. Valaki gyűlöli az ő anyját gyilkos
AR.

ezek be vőnt
 s nyá ősz mő
 fűdik vala ősz
 nem fűlhamit
 vala szertre
 or lantak vala b
 ent vala hozzá
 .
 enig dőlőn az i
 vőzszakok, és mő
 a vőzén, és mő
 ack meg ősz
 szolgá, mint az

száinak harry
 a' Dönak lő
 szgál bē-mő
 szg-űnő k i,
 enig szőlő
 Házasság rőn
 adás, bűvő
 irigységek, b
 asók, pánt
 éziségek, m
 mellyekről a
 doctam, vala
 a országinak

sem ne szőn
 az ltra bō
 rva : Ez
 pondgya az
 i nyíró

az: tudgyátok pedig hogy egy gyilkosnak-is nintsen magában lakozó örök élete.

Matth. 5. 22. Valaki meg-haragszik felebarátjára ok nélkül, méltó az ítéletre.

CVII. KERDES.

Elegendé az ha mi akképpen a mint meg-mondád senkit meg nem ölünk?

F E L E L E T.

Nem elég. Mert mikor az Isten a haragot, irigységet kárhoztattya, azzal azt-is kívánja 1. hogy a mi felebarátunkat szintén úgy szeressük mint magunkat a: és hogy emberféléggel, engedelmesféggel, szelid erköltsel, békeséges türelemmel, irgalmasfégtetéssel ő hozzá legyünk: Es ha valamiből néki kára következne, a mi tehetségünk szerént rola azt el-térítsük. 6. Végeztetre mindenkhez oly szível és akaratral legyünk, hogy még ellenségünket-is örömeft jól tselekedgyünk d.

Szent írásbéli bizonyosságok.

Nyolcz leiki jóságokról.

a Mos. 3. Könyv. 19. 18. Szeressed a te felebarátodat mint magadat.

1. Ján. 4. 11. Szerelmestem, ha az Isten minket ingyen szeretett, minékünk-is egy mást szeretnünk kell.

b Coloff. 3. 12. 13. 14. Öltözzétek fel annakoká-
 ént mint Istennek választottai, szentek és szerelme-
 tesek, a könyörületességeknek indulatgyát, a kegyelmef-
 séget, alázatosírágot, szelidséget. El-törvén egymást és
 meg-engedvén egymásnak, ha valakinek valaki el-
 len panaszolva volna, miképpen a Christ is meg-

Summája a feleletnek.

Az Isten e

hatodik pa-

rantsolatba

nem csak a

gyilkosá-

got és a fia-

mind ere-

derit tiltja-

meg, hanem

ellenben-

nyolcz lel-

ki jóságo-

kat-is pa-

rantsol.

1. Mel-

lyek azok?

I. Felebar-

átunknak

szereteti.

II. Embert-

ség.

III. Enged-

elmesség.

IV. Szer-

elidség.

V. Béke-

séges türe-

VI. Kö-

engedett nyolcszféle

fég, avagy
írgalmasság
tétel.

engedett minékünk; azonképpen ti-is, az Istennek bekefése uralkodgyék a' ti sziveitekben, melyre hivatottatok is egy testbe.

VII. Fele-
barátunk
kárának el-
térítése.

* Ok nél-
kül és mel-
talan.

VIII. El-
lenségün-
kel való jól
tétel.

XLI. Ur

N A P.

Summája a'
feleletnek.

A' paráz-

naságról való hetedik parantsolatban meg-tilt és utál az Isten minden fertelmeskedést a, és ílmét parantsollya a' mértékleteseget és tisztaságot b.

1. Mikép-
pen tilt-
meg mindé
fertelmef-
léget?

Eph. 4. 1. 2. 3. Járjatok úgy mint illik a' ti hivatal-
tokhoz, a' mellyel hivatottatok, minden alázato-
sággal, és lelki kegyességgel, el-szenvedvén egy-
mást a' szeretetnek általa: Igyekezzvén meg-tartani a' le-
leknek egygyeségét, a' békefégnek kötelei által.

c Példab. 24. 11. Szabadíts meg, azokat kik halál-
ra ragadtattak *: mert a' kik halálra vitetettnek
azoktól meg-tartoztatnádé magadat?

Esa. 58. 7. Az ehezének meg-széd a' te kenyeredet,
és a' szegény bűjdosokat bé-vigyd a' te házadba, mi-
kor meztelent látsz, meg-ruházzad: és a' te tes-
ted előtt el ne rejtse magadat.

d Math. 5. 44. 45. Szerelsétek ellenségeket,
áldgyátok a' kik titeket átkoznak; jól tegyetek azokkal
a' kik titeket gyűlölnék: Es imátkozzatok azokért a'
kik titeket háborgatnak, hogy legyetek a' ti men-
nyei Atyátoknak fiai, ki az ő napját fel-támasztja
mind a' jokra, és első ad mind az igazaknak mind
a' hamissaknak.

Rom. 12. 20. Ha ehezik a' te ellenséged, adgy enni;
ha szomjúhozik adgy innya, ha ezt miveled az ő fe-
jere szemet gyűjtse.

CVIII. K E R D E S.

Mitsoda a' hetedik parantsolatnak értelme?

F E L E L E T.

Ez hogy az Isten minden fertelmeseget
utál a, ezokaért 1. minékünk-is ugyan
valóban gyűlölnünk, és urálnunk kell b.
Viszontag mértékletesen, jámborul és tiszt-

tán c

Quest. CIX

- I. Vajjon iten a herediik parantsolath megtil-
tatoa dologt erös fundta. i cor. 3. 16. 17. melyet
aki meg fertoztet elreptiar isten.
- II. Vajjon az ju elo Tplomának elreptie in his:
teraherja dogj mind kettőre bentül?
- III. Vannak az ju Tplomat meg fertoztető utalato
dologok ezechiel in his: Erőha en meg tilt?
- IX. Azok a Vötek elűlőh is befűlő v. A.
- X. Mitrodon azok Valamienembert effele dologra szijt?
- F. I. A Répögleg Prov. 23. 31. 32. & mely jóstörőjű bit
hi rehetős bűnre s. az ördög evilagt nagjott rehetős
rehetős kőre elnoh mestersége gondolo: 1. Az edjett 2. a
bort embere való meris. 2. Imasággal való el hō
könept?
- II. A Hivalthodas, övön e pulinas Satana
otia si tollis penitē Cupidinis arcus.
- IX. A Hivalthodas sok rohekre ad alhalmatoffagor.
minc sodomatris ahivalthodas ip rehetős in.
- III. A bűjő öltözet Est 3. 17. veszt. Capillis &
Lundöges 1 Tim. 2. 9. & öis gestis inordinatus
ois na, modi & occasionis impunitis? unde / in /
- Exrant hie: P. Pontifex quia Presbys & Ceteris hie
abnegant uxores Concil. Tind sess. 17. anath
- Refut. Heb. 13. 4. Episcopus nundum hie a Hareptis
deniq. exphs: Ioan. Phineas, Eli Rojada, Petrus Apl.
Luc 4. 38. & ceteri Apli 1 Cor. 9. 3. Uxorati fuer.
- II. Exrant: Cum negant ulla de Cō Matrimonio
iundor posse separari. Refut: Mat 5. 32.
& 1 cor. 7. 15.
- I. Cum dicunt domi Continentia eē pūis
hōe & in lib: arbitrio P. Quod

tán c, 2. Mind a' szent házasságban, mind azon kívül való életben kell élnünk d.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Mof. 5. Könyv. 27. 20. 22. 23. Atkozott valaki közösködik az ő atyjának feleségével. Atkozott valaki közösködik az ő hugával. Atkozott valaki közösködik napával.

Mof. 3. Könyv. 20 10. 11. A' ki az ő felebarátjának feleségét meg-ferteztet, meg-ölettesék mind a' két parázna, a' férfi és az alszonny állat. A' ki az ő atya feleségével hálnak, mind ketten meg-ölettesenek, az ő haláloknak oka magokban vagy.

Mof. 3. Könyv. 19. 29. A' te leányodat meg-nevetszed másnak ki-adván paráznaságra: hogy ne paráználkodgyék a' föld, és be-teltyék gonofsággal.

b Eph. 5. 3. A' paráznaság, és minden tisztátalan-ság, avagy fősvénység, ne-is neveztesék közöttetek, mint illik a' szentekhez.

c 1. Theff. 4. 3. 4. Az Isten akarattya ez, tudni-illik a' ti meg-fizenteltetétek, hogy meg-oltalmazátok magatokat a' paráznaságtól, és tudgya ki ki az ő edényit * birni fizettségben és tisztelttségben.

d 1. Cor. 7. 9. 10 Hogy ha magokat a' házasság nélkül valok avagy nőtelenek meg nem tartoztatják, házasságban éljenek: Mert jobb házasságban élni, mint égni.

Sid. 13. 4. Tiszteltetés mindenek között a' házasság, és a' fertelmesség nélkül való ágyasház: A' paráznákat pedig, és a' házasság rontokat az Isten meg-ítéli.

CIX. K E R D E S.

Semmitől egyébről nem tilté meg az Isten e' parantsolatban, hanem csak a' paráznaságtól és efféle egyéb fertelmességtől?

rész; eggyik külső, másik belső, azért az Isten mind a' kettőt egyfizers' mind meg-tiltja,

2. Nemde csak a' Sz. házasságba' kellé tiltán élnünk? I. Minden fertelmességekről.

II. Mindé tisztátalanságról.

* Az az, testét.

Summája a' feleletnek.

E' parantsolatban megtiltatott fertelmesség mivel hogy ket-

1. Miért
hogy Isten
mind a' bel-
ső mind a'
külső fer-
telmeséget
meg-tiltya?

2. Mit ér-
tefz a' kül-
ső tisztáta-
lanságon?

3. Mit ér-
tefz viszont
a' belsőn?

4. Mit tilt
meg továb-
bá az Isten?

1. Mivel hogy a' mi testünk és lelkünk
a' Szent Léleknek templomi: azt akarja
Isten hogy mind a' kettőt szentül és tisz-
tán birjuk *a*: Ezokaért minden tselekede-
teket *b*, fizemérem nélkül való magunk vi-
selelét *c*, parázna beszédeket *d*, 3. éktelen
gondolatokat *e*, 4. és mindent *f*, valami
embert efféle dologra hajtana, azt minde-
nettől fogva meg-tiltya *g*.

Valami embert efféle dologra hajtana) A' miné-
műek a' *Részegség*, vagy részegeskedés, melly által
Lot az ő maga leányival éktelenül éle; a' *Hivalko-
dás*, melly Sz. Dávidot is paráználkodásra fel-ger-
jeszté. Ilinét az testnek *Buja öltözeti* és többek
effélék.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a 1. Cor. 6. 18. 19. 20. Távoztassátok el a' paráz-
náságot: Minden bűn mellyet az ember tselekeszik
a' test kívül vagyon; de a' ki paráználkodik, az ő
maga teste ellen vétkezik. Avagy nem tudgyátoké
hogy a' ti testeitek a' bennetek lakozó Szent Léleknek
temploma, mellyet vétetetek az Urtól, és hogy nem
ti magaitoké vattok? Mert árron vétetetek; Di-
tisztítétek azért az Isten a' ti testeitekben, és a' ti lel-
keitekben, mellyek az Istené.

Meg-tiltatott külső tisztátalanságnak nemei.

1. Undok
tselekede-
sek.

b Eph. 4. 17. 18. 19. 20. Azt mondom annak-
okáért, és kérlek az Urban hogy többé ne járjatok
ugy mint egyéb Pogányok járnak az ő elmé-
jeknek hijjában valóságában: kiknek elméjük
meg-homályosodott, és az Isteni életől el-idege-
nült, az ő benne való tudatlanlág miatt. Kik mi-
nek utánna a' bűsön való bánattal meg-szünte-
nek,

NEK
T.

k és lelkü-
i: azt akar-
entül és tife-
den ucelele-
o magunk ti-
3: ekele-
dent s; raba-
á, azt mize-
ani) A' müt-
edés, mely a-
éle; a' Rind-
kodára k-ge-
szai és uob-
gok
atok el a' p-
ber ucelele-
nalkodik, u-
nem uagya-
o Szem Léle-
ol, és hogy
érenezek; D-
ben, és a' u-
gnak nemel-
gom annak
obé se jár-
ez ő el-
rnek el-
entől el-
atart, Kik
meg-sz-
aga
at 5. 30
ce p-
Qua

S. Quod Concubina permittunt fi. o. capi Cantu.
E. & Coniugium matrimonio iungi permittunt
Denique boji albordey bazahal mig engedik. 8

nek,
salar
vény
Chri
e
sim
geen
mind
vélti
fogv
2
befzé
a' me
halga
lin
den ij
vete
vutag
nem

M
a l
gonol
iz 6 f
2. P
ham
dogá
undol
pokb
nek-is
udnak
én, k
utak
f 1.
iz 6 e
kiváns
ik ne

3
öl
M.

nek, ő magokat adták bujálkodásra, és minden tisztátalanságnak nagy serénységgel való tselekedésére, a' fővényiséggel egybe. Ti pedig nem úgy tanultátok a Christust.

c Péld. 5. 20. 21. Es miért bujdosnál szerelmes fiam az idegen után, és miért ölelnéd mellyét az idegennek? Holott az Urnak szemei előtt legyenek mindennek utai, és kinck-kinck ösvényit észben vészti. Lásd-meg ismét Példab. 7. részét, 6. versitől fogva 23. versig.

d Eph. 4. 29. Semmi tisztátalan meg-vesztet beszéd, a' ti szájaitokból ki ne származzék; hanem a' melly hasznos építéstre, hogy kedves legyen az halgatóknál.

Ismét, Eph. 5. 3. 4. A' parázناسág pedig és minden tisztátalanság, avagy fővényiség, ingyen se nevetesfiek közöttetek, mint illik a' szentekhez. Es rútaság, és bolond beszéd, és a' trágárság, mellyek nem illenek, hanem inkább a' háláadás.

Meg-tiltatott belső tisztátalanságnak nemei.

e Math. 5. 28. Valaki a' szeszonyiállatra tekint gonosz kívánságnak okáért, immár paráználkodott az ő szívében.

2. Pet. 2. 13. 14. Hogy el-vegyék (az ilyenek) a' hamisságnak jutalmát, úgy-mint kik nagy boldogságnak alitsák minden napi gyönyörűségeket, undokságok ezek, és szeplők, kik az ő álnokságokban gyönyörködterik magokat, kiknek szemek-is vakvak parázناسággal, kik a' bűnökből nem tudnak meg-térni, az álhatatlan lelkeket el-bítervén, kiknek szívek a' telhetetlenségben gyakoroltattak, átkozott fiak.

f 1. Thess. 4. 4. 5. Tudgya mindenitek binni az ő edényét szenttségben és tisztétségben. Nem a' meg-kívánságnak indulattával miképpen a' pogányok, kik nem ismerik az Istent.

g 18. Még ne-részegedgyetek bormal.

átalanságra miatta, mellyben bujaság vagyon, hanem inkább tel-
gerjesztő lyefedgyetek-bé Szent Lélekkel.
eszközök.

Példab. 23. 31. 32. 33. Ne nézzed a' bort mikor
veresi: mikoron mutattya a' pohárban az ő színét,
és mikor a' pohárban pefeg. Végezetre mint a' kí-
gyo meg-mar, és mint a' mérges kígyo meg-tsip. Es ugy
a' te szemeid nézik oftán az idegen aszszonyiállatot,
és a' te elméd gondol gonofságot.

Mos. 5. Könyv. 22. 5. Az aszszonyiállat ne vi-
selliye a' férfiu fegyverét, se a' férfiu ne öltözzék
aszszonyember ruhájában; mert a' te Uradnak I-
stenednek előtte utálatos valaki tselekeksi azt.

XLII.

UR NAP.

*Számája a'
feleletnek.*

Az orzáf-
rol avagy
lopásról va-

lo nyolczadik parantsolatban meg-tiltya az Isten mind a' nyil-
ván valo mind a' tsalárd mesterféggel alattomban valo lopást,
a' főlvényiséget és tékozlást.

CX. KERDES.

*Mit tilt-meg Isten a' nyolczadik parantso-
latban?*

FELELET.

1. Mit ér-
tesz a' czé-
gérés és
nyilván va-

2. Mit ér-
tesz ismét
az alattom-
ban valo lo-
pásról?

3. Szám-
lálly első né-
kem efféle
gonos me-
sterfégk-
nek neveit.

Nem tsak 1. azokat a' lopásokat és ra-
gadozásokat, mellyeket a' külső tiszt viselő
meg-büntet, a: hanem a' lopásnak neve a-
latt bé-foglal 2. az életnek keresésében
valo minden féle gonosz mesterfégeket, és
pénz halászásokat, mellyekkel a' másén kap-
dosunk, és avagy erőhatalommal b, avagy
valami igazságnak színe alatt miénké akar-
juk tenni c: Minémük ezek 3. a' hamis
mérték, nem igaz ling, nem egyaránt me-
rő egyenes font d, hitván marhának jo
gyanánt valo el-árulása és ditsérése, ál és
hamis

Ratio CX.

Summaja az Kenderd e. 7/8 ez 24. dolgok foglaltatik

I. A nyitván való Cigér lopások.

II. Az alatomz is talán nyitván való lopások: ariela
neh hureséfék mi nderi felogondó mesterség.

III. Ez ravak szaggatva lopás & ephörin: Hannis font
nem igaz merék. 2. 18.

IV. A Lopások barom uolffo Nemei: Förmeg-
2 Az in ajandchinak el tchostaja. 7 Archibralok.

5. Hamy dolgok ritkának meg Elarantolath.

7. Tör. dolgok, ide in margine.

Quid e Furum. 8. A más igaz juttal birt jogizának
amuk birt kedre is aharmya ellen való dretete.

Ugyis possessiois spci. 1. 1.

1. Bona va si nullius si occupantis.

2. Hereditas relicta a Majorib.

3. Jure domus obsecuta

4. Jure emptionis

5. Jure Mutationis & belli.

2. NB: A Cigér Lopások s Felo Nemei raggion -

1. Acridigit. a sz. dolgok el lopása

2. Peculatus. a köz jónak el lopása

3. Plagium. ember lopás, fribelleg. Didid e
aplogis. q. apud veteres duris plagis affecti s

4. Abigatus a barom el lopása

5. Stellionatus a letör jogilag ellopása, es akat
marhadak való lopás.

3. Nota. A Lopás a Majoritasmal meg kell büntetni

In 11. 7. Tena furi fuit 4. 1. 1. ör amig

az öhöven Exod. 22. 12. 2. Nigamig itide

3. Ket amig 11. 4. 5. 7. 7. 4. Az ember lopás meg

öltök Exod. 21. 16.

In 11. 7. em licet oviden fures 1 Pet. 4. 15. Szeged

1. Ha akar nagy is meg nem fizetted.
2. Ha alopist a Circumstantiák nevezik v.g.
Kisoda, kint, mit, mennyit, hogy, kor
Sonne, mihozt.
3. Nota. Minden lapát három helyen lezár:
A. Indulattal, gondolat, kívánsággal.
B. Köval, mihoztalán, amik jönni fogak fel.
idja, vagy másköval megköval.
C. ...

J. Tschenedtzel S.

hamis pénz *e*, ufora *f*, avagy akarmi egyéb kereskedésnek ura és modgya, melyet az Isten meg-ültött *g*. Ide számlály, minden telhetetlen fősvénységet *h*: az Isten ajándékinak fokképpen való el-té-kozlását, és azokkal való gonofzul élést *i*.

Szent írásbéli bizonyságok.

E' nyoltzadik parantsolatban meg-til-tatot vétkek.

a Mof. 3. Könyv. 19. 11. 13. Ne lopjatok. A' te felebarátodat meg ne tsallyad, se valamit raga-dozással tőle el ne végy.

1. Cor. 6. 10. Sem a' lopók, sem a' fősvények, sem a' részegesek, sem a' szitkozodók, sem a' ragado-zók, az Isten országának öröklését nem bírják.

b Luc. 3. 14. Senkit meg ne rontsatok *, senki ellen ne parvarkodgyatok †: hanem meg-eléged-gyetek a' ti soldotokkal.

Ezech. 18. 12. 13. A' ki másét erővel el-veszi, a' zálagot viszsza nem adgya, vallyon éle ez? Nem él.

c 2. Theff. 4. 6. Senki meg ne nyomorítsa, se meg ne tsallya az ő felebarátját valami dologban, mert mind ezekért bocsízu állo az Ur.

d Mof. 3. Könyv. 19. 35. 36. Ne tselekedgye-tek hamiságot semmi ítéletben, földnek mér-fében, fontban, singben. Igaz mérték, igaz font, igaz kö-ből, igaz írze, (avagy pint) legyen közretek.

Mof. 5. Könyv. 13. 14. 15. Ne legyen néked a' te lákodban kétféle mértéked, nagy és kicsiny. Ne legyen néked házadban különböző vékád, nagy és kicsiny, hogy meg-hozzabbítsad a' te napidat azon a' földön, melyet a' te Urad Istened ád né-ked.

Példab. 11. 1. Az álnok fontok utálatosok az Urnál,

I. Nyilván való lopás, és ragado-zás.

II. Erő-izakrével.

* Erővel valamittőle elvéven.
† Tsalárd-sággal ne nyomor-gassátok.

III. Fele-barátunk-nak meg-tsalása.

IV. Hamis mérték, sing és font.

V. All vag' e Amos. 8. 4. 5. 6. 7. Hallyátok meg ezt kik a' hamis pénz szegényeket bé-nyelitek, és a' földnek szűkölködőt rontjátok, kik ezt mondgyátok: tsak mulnékel az uj hodnak innepe, hogy árulhatnók gabonánkat, és tsak mulnékel a' szombat, hogy nyithatnók buza-vermeinket, kútsínyíthetnók a' vékát, öregbíthetnók az árrás, és hamis mértékeket szerezheménk. Hogy a' szegényeket pénzünkön rabjainká tehetnők, és a' szűkölködőt egyenlő sáruval meg-köteleztheszük, és a' gabona omját pénzen el-adhasuk. Meg-esküü az Ur Jákobnak diúsóségére, bátor ha soha el-felelkezem ezeknek minden ő gonofságokrol.

VI. Ufóra. f Kijöv. 22. 25. Ha pénzt adsz költsön az én né, pemnek, a' szegénynek ki te veled vagyon, ne kívány rajta uforát, mint az uforás szokott tselekedni.

Solt. 15. 5. A' ki pénzt nem adgya uforára, aján. dékot ártatlan ellen nem véstzen, meg-marad mind örökké.

Ezech. 18. 12. 13. A' ki a' szűkölködőt, és a' szegényt meg-nyomorítja, Uforát ad és többet véstzen: vallyon élé ez? nem él: mind ezeket az utálatofságokat tselekedte, halállal hal meg: az ő vére rajta lészzen.

VII. A' karmi e Jerem. 6. 9. 10. Jaj annak a' ki házát épít hamisan ő magának, és vatsoráló fel házakat álnokul, és az ő felebaráttjával ingyen szolgáltat, és mukájának bérít neki meg nem ádgya.

h. 1. Tim. 6. 9. 10. A' kik penig meg akarnak gazdagulni, esnek kísértetbe, és törbe, sok balgatag kívánságokba, mellyek bé-meriük az embert veszedelembe, mert minden gonofságnak gyökere a' pénznek szerelme, mellyet némelylek a' kik kívántak el-tévelyedtenek a' hittől, és magokat által szegsztek sok gondokkal.

VIII. Főf. Luc. 12. 15. Meg-olaltatászatok magatokat a' főf.

szegénységtől.

IV. U. V. Tiltott Dolgot. v. A.

VI. Az Ujóra variáci sentimentia. Tiltatil linc. 6. 3439.
Kötésre adjatok Semmit abból nem yarrin is

Obj: Deut. 23. 20. Az ingemnek adj' uxorare, de alle ayn
fiatrel ne adj' & frater az uxor. 7: Deus voluit
ipsoz senkle punire, & d' spale mandati epl

VII. A Főszentek; mely Sárosházi: A. A Zoltán
 leányban, és gazdagok viláma, monvato
 Hűség. Prov. 30. 15. 16. A Nadályok keze leanyi
 vanna boldel. boldel. A hoposo, abetkepek az Afz.
 Kanyallat, nem mondoruhaleger, afjón meg-
 nem elyegit. vizes, és a füz nem mondja; eleg.
 B. 44.

13. All a Sobrahajb: Lordities di: miha vala
 ki nem csak miszt, hanem magatul is szarva-
 pítitis meg vornya hozat, i meg enni sem
 mit az hi adajabil. Esti: 4. 8. & 5. 13. 17. melly
 Jonofz vicha az ödög a Tahardossigb hontó
 Lih kothoa öltöztemi

8. Ebben all ^{előzetten} fövénnyel, mit korábban az Irtóbul
nem is az Irtóbuljegyző is közönséges társaság
vagy közönség vagdalattal foglalkozott. A Fövénnyel
paragkardozatos útszél: 7. Menet bányászatos
Col. 3. s. Ep. 5. s. 2. Azon kívül az Irtóbul
1. Cor. 6. 10. 3. M: minden az Irtóbul
- 6. 12.

VIII. v. A. m. VII. Kärxa. lozha, lopomasha, vany
lats, raps, marsh, jo jianant into clazulaja. ke
sorsu vala kanyis, fogadast

IX & X. v. A. v. g. Ali bethö hivatalyármay
rei, udvari elnök áll, arany idejéi bevétele
alatt. közbejárta hanya ut elnökéi, egek
sejéi, vendégségéi, kijelöltéi, a jótélt elnökéi
felügyeleti hivatalyármay elnökéi
közbejárta.

Rest CXI

ffic 4 virtutes iubent, res exhibet Cantic: 27.

1. Virtus videtur in Margine

2. Virtus n. A. q. 1. Quod tibi fieri ovis alteri ne feceris.

Ex potens celsi scander jura soli.

Haec virtus omnes etiam docet: 1. Quia Christus dicitur
iustus & impius hunc Reg. Mat 7. 12: valent aliorum

2. Non summa a Masodih Tablan levö parantur.
latot, sicut az egész Törvény is a hasznát.

3. M. mi a Foganyok és vinyt igen nagyra be-
tűltök, Alexander Severus Fogany Tűzpar levi
ez Regulae olly nagyra beűltök, hogy: Hazaiban
mindenütt arany betűkkel irattak fel, és vala-
mikor Törvény holgatott a Praetor ex hinc
taon: Quod tibi fieri ovis alteri ne feceris.

3. Virtus v. A. q. 1. Adolog vially hiven és Serenyei v. lo-
eljárás. Obs: Kétkepen dolgozik minden ember
1. Elmejével, 2. Testével.

Ezzelhet ellenkezők is heny és tunya élet. Prov.
6. 9. 10. Oh te rest muddig felkel p. hozid ökörd
B. Ellenkezők az Istennek el nem látásával v. lo-
munthalmodas. 1. Cor. . Saj nemem ha nem predile-
lohp. & 2. 9. Saj nemem ha nem tanítok, ha
nem tanulok, ha nem munthalmodok.

4. Virtus. Az Isteni v. lo jobban megosztal val-
jó ritel, Duhoraz. Hujus virtutis objecta st:

1. Az édeset, 2. Abereget Mat 23. 23. Özvegyek
Árvak, Gyomokaland. Foghol? Prov. 21. 13.
Mindemmel felte pedig jól kell tenni az hit-
nek tudomán. Gal. 6. 10.

Ké fih vétező a s dikh p. man. lo. et ellen?
F. P. Pontif: Mi mi az a tanítogyl. hogy

HA
1. Jan.
y Genni
Példab.
tal meg-
Hál hat
do szeg-
ret az a
kinek
kétl valo
bornál
romfjána
de caroz
láf, Luc.
CX
Meljek
1. Hog
nenet,
ts n és ör
k gyem
é relem tse
le ben hű
h gyeb
ny morula
Sz
Három pa
Mof. s. K
fának óv
mellő. ha
t. Ha pen
gy nem if
hor, és le
te nyajfi
Vagy
dolgo
Van

1. Ján. 6. 12. Szegedyeiek-fel a' mi meg-maradt, IX. Té-
hogy semmi el ne veszszen. kozlás.

Példab. 13. 20. 21. Ne légy azok között való kik
bortul meg-reszegednek, a' tohzodok között, és a' kik
hússal halsokat meg-töltik. Mert a' részeges és tob-
zodo szegény leszén, és szakadozott ruhákban öl-
töztet az aluvás. Ísmét a' 29. 30. versben. Kinek
ja? kinek ohajtás? kinek háborgás? kinek bün-
nélkül való sebek? kinek szemeknek vereisége?
A' bornál mulatoknak, a' kik mennek a' jo bor
korsomájának keresésére.

Íde tartozik az tékozló fiúnak példája is mel-
lyet lás. Luc. 15. 11. és következő versekben.

CXL. K E R D E S.

Mellyek azok a' dolgok, mellyeket Isten itt
parantsol?

F E L E L E T.

1. Hogy felebarátomnak hasznát és e-
lőmentét, a' menyire én tőlem lehet segí-
tsem és öregbitem a: 2. ő véle úgy tsele-
kedgyem mint egyebektől kívánnám, hogy
én velem tselekedgyenek b. 3. dologtété-
lemben hűséges és szorgalmas legyek,
hogy egyebeknek is az ő szükségekben és
nyomorúságokban segítségül lehefsek c.

Szent írásbéli bizonyosságok.

Három parantsolatot keresttyéni tilsttek.

a Mos. 5. Könyv. 22. 1. 2. 3. Ha látándod a' te A'
atyád fiának ökrét, vagy juhát tévelyegni, ne meny-el
azok mellől, hanem haza vigyed azokat a' te atyád-
fiának. Ha pedig közel nintsen te hozzád a' te atyád-
fia, vagy nem ismered őt, hajtásd a' barmokat a' te
házadhoz, és legyenek a' te házadnál, míglen meg-ke-
resse a' te atyádfia azokat, és akkor add meg azokat
mellé.

Summája a'
feleletnek.

A' nyol-
czadik pa-
rantsolatbá
három ke-
resttyéni
tilstket
parantsol
Isten.

1. Mellyik
az első?
2. Mellyik
a' másodike
3. Mellyik
a' harmadik?

I. Feleba-
rátunk has-
nainak il-
lendő elő-
mozdítása

II. Felebarátommal úgy, mint magamnak kívánt tselekedés.

néki. Es ekképpen tselekedgyél szamárának-is, a képpen ruhájával-is, így tselekedgyél a' te atyadfiának minden el-veszett marhájával a' mely el-veszett vala őtőle, és meg-találtad volna azt, el ne titkollyad azokat.

Philip. 2. 4. Ne nézze kiki az ő maga hasznát, hanem kiki a' más hasznát-is nézze.

III. Doglog tétel és az által ke-relett jokenek-is ada-kozás.

Matth. 7. 12. Valamit akartok hogy tselekedgyenek az emberek ti veletek, azont tselekedgyétek ti is azokkal; Mert ez a' Törvény és a' Propheták.

Eph. 4. 28. A' ki ennek előtte lopott, tovább ne lopjon, hanem inkább munkálkodgyék, tselekedvén az ő kezeivel azt a' mi jó, hogy legyen mit adni a' kinek szükség.

Sid. 13. 16. A' jó téteményről penig és marhatoknak, egy mással való közléséről el ne feleketkeztek, mert ilyen áldozatokban gyönyörködik az

XLIII.

UR NAP. Isten.

Summája a' feleletnek.

CXII. KERDES.

A' hamis

Mit kíván a' kilentzedik parantsolat?

tanubizonyság tételről való kilenczedik parantsolatban hét vétek tiltatnak-meg, és vizsontag őt jofizágos tselekedetek parantsolatnak.

F E L E L E T.

1. Mellyek azok a' meg-tiltattott hét vétek?

1. Ezt hogy senki ellen hamis tanubizonyság tévő beszédet ne mondgyák a: senki beszédet hamis értelemre ne magyarázzam b: senkit ne rágalmazzak c: se szidalmazzak d: senkit ok nélkül és törvénytelen ne kárhoztassak e: hanem hogy mindenféle hazugságot f: tsalárdfágot g, mint

2. Miért kell a' hazugságot és tsalárdfágot

2. Ördögnek saját tselekedetét h, ha az Istennek rettenetes haragját reám nem akarom

alopis Salatos verek, és az in orkagabul hivelt
Hofes fidei. Contra: Si o multos fures: si ex iocato
repto e morte dignu.

Obj: Lam az in az Israelit mugengedea la-
pist hogi Egiptombul hi borta olat. 7 Fuit pre-
miu laboru.

II. Errant Arabap dicens oia debere ee Communis
ut Ad. 4. 32. R. Ad. 5. 4. Tempora distinguit pra-
terea, si oia ee commun o sber loe s. f. p. t.

Obj: An. ad bona fr Communis. R. Enod ufu
o possessioe. immo nec quod nfr oia fr com-
munis: ut vulgo uxor curia & arma o p. d. s.

III. Errant qui perpetua paupertati se sponte-
dedunt. ex merito capessant.
Sicut ne dñj ures emeke s.

1. Obj: Xñs fuit pauper & llt nos ditavit.

2. Obj: Bodgoh a Bezenych Mac. 5. 3. R. Abelli
Bezenych, nind oryih hogi nind semm indm.

3. Obj: A Sazdagoh non melior e bi az in orkagab
Mac. 19. 23. 24. R. Marc. 10. 24. o alih gardug
gohybi s. m.

IV. Errant pigri iustus, uotiosi qui dicunt posse
& debere vivere sine labore, Contra 2. Thess.
3. 10. 11. 12. Qui o laborat o comedat. Refirant
Athena ex orao oñica: da nobis panem nostru
ut ipso o est 1 Tim. 5. 8. bene 15. 4.

Haec om dolgoh adact ita elönhg:
Questio CXII.

I. Vayjon ita aqih parantolatban meg iltat
dolgott, utheht elö hamlalat, in sis. senhi kepst.

II. Vanush a Telalont keit Sacalmas okai R.

A. M. azok a vétekkel az ördögöt saját munkái

B. M. az Istennek vétenetes Saragját fokrak ram
gerjeszténi.

MM. Vannak a földi Parancsolatokban parancsolatok
negy drága virágok, keresztény ember fíjéi.

1. Előmegtiltott dolog. V. A. : Talio Reprimendi.

Amely lépen 1. Majok ellen, vagy Róval, gondolat
irással vagy egyéb bűnös tevékenettel Prov. 19. 5. 9.

2. Magnus ellen, v. g. mihoz valaki magát gyalúsra
vagy gonoszlagával dicsőíték. Prov. 5. 2. 3. Esai. 20. 6.

2dik megtiltott dolog. Mas bepridem vagy tétel V. A.
v. g. Mihoz akégyes embert Hipokritának mondják,
az ohor, xarab, az edjü, ic bolond, és így a jb.
ságor gonoszság bűntöket öltöztetik

1de tartózik az iniqua suspicio. melyet mind magáb,
mind másnak romlásaijár az ember, amely bol
lenni A. Mihoz valaki vagy bizonytalan, vagy elg
ken, vagy helyességel sanis, fundamentum
magánval valaki felől valaminek elhívet. B. Mihoz
ellene való haragot forral magáb. J. Mihoz al-
kalmasíjgot henn logi néha ambeson s rajtából
- pit al haston. 1 Tim. 5. 4.

3dik megtiltott dolog a Ragalmazás ubi

1. Nota. Hogy még az igaz mondás ember bol
há igazac bol früh egulerül és felebarátodnak
meg extesével, v. g. Doég. 1. tan. 22. J. P. Val. CIX 452
no Sa igazac bol lotti, mégis ragalmazónak monda
rik, így sententiaztatik.

2. Nota. Ragalmazón azoln, ahil aragalmazás
Sallyak, tsak el salgattak, söt ahaján, er chot meg
fedti Augustus legany tsápa, ahil Agata felik
a ragalmazón ellen er verekelt irata.

Quis quis amat dictis absentium videre finem
Hanc mensam veritam, noverit esse sibi.

3. Nota

rom gerjeszteni i, minden szorgalmatossággal el-távoztassak : 3. Törvénykezésben avagy törvénytételben és egyéb dologban is igaz befzédű legyek k, és azt a' mint a' dolog vagyon, bizvást l, és álhatatossan megmondgyan m: Annak felette egyebeknek hireket és tisztességeket a' menyire tolera lehet oltalmazzam n, és öregbitsem o.

Szent írásbéli bizonyosságok.

Meg-tiltatott hét vétkek.

a Kijöv. 23. 1. Hazug hirt ne köts a' te felebarátod ellen ; és a' hamis embernek segítségül ne légy, hogy hamissan mellette meg-ésküdjél, vagy mellette hamis tanu-bizonyfagot tennél.

Példab. 19. 5. A' hamiságnak bizonyfaga büntetetlen nem léfzen, és a' hazuglágoknak találója meg nem szabadithatja magát.

b Példab. 4. 24. Vésd-el tőlen a' szájaknak gonofságát, és az ajakoknak gonofságát meszfsze vessd te előled.

Mof. 3. Könyv. 19. 16. Ne járj álnoksággal és hihelkedéssel a' te néped között.

c Jac. 4. 11. Ne szolgyatok egy más ellen atyámfiai, a' ki szoll az ő felebarátja ellen és a' ki kárhoztatja, a' törvény ellen szoll, és azt kárhoztatja, hogy ha penig a' törvényt kárhoztatod, nem meg-tartója, hanem bírāja vagy a' törvénynek.

d Tit. 3. 12. Intsed őket hogy senkit ne szidalmazanak, hogy a' viaskodástól idegenek legyenek, minden kegyeliséget mutatván minden emberek-hez.

e Ján. 7. 50. 51. Mondánakiek (a' Phariseusoknak) Nicodémus: Nemde a' mi törvényünk kárhoztatáta, hanem ha annak szavát meg-hallja, és meg-érti mit teledkedett?

el-távoztatni?

3. Mellyek azok a' parantsoltatott négy leiki joizágok?

I. Hamis tanubizonyfag-tétel.

II. Más befédének hamis ételemre való magyarázása.

III. Rágalmazás.

IV. Szidalmazás,

és V. Oknélkül valaki-

nek kárhoztatása.

Luc. 6. 37. *Ne ítéljétek, és nem ítéltettek. Né kárhoztassatok * és nem kárhoztattok, meg-botsáttatok, néktek-is meg-botsáttatik.*

[* A' törvénytelen kárhoztatás tiltatik itt meg, midőn maga gondolatlanul vakmerő-képpen valakiről ítéletet tészünk.]

VI. Hazugság.

f Mof. 3. Könyv. 19. 11. *Ne lopjatok, és ne hazudgyatok, se az ő felebarátyját álnoksággal valaki meg ne tsallya.*

Solt. 12. 3. 4. *Hazugságot szol kiki az ő felebarátyjának; hiszelkedő ajakkal, kettős szívből szolnak, Vágja-ki az Ur mind a' hiszelkedő ajakokat, és a' kevely nyelveket.*

Péld. 12. 12. *Az ajakoknak hazugsága alatt gonosz törvanyon, de ki-menekedik a' nyomorulágból az igaz.*

VII. Tsaládság.

g Rom. 3. 13. *Az őtorkok mint a' meg nyilatkozott koporsó, az ő nyelvekkel álnokságot szolnak, az ő ajakok alatt aspis kigyó mérge vagon.*

Solt. 55. 21. *A' vajnál lágyabbak az ő szájának beszédi, de az ő szívében háborúság vala: Lágyabbak valának az ő beszédi az olajnál jollehet eles szablyák volnának.*

h Ján. 8. 44. *Az őrdög eleitől fogva ember öldöklő volt, és az igazságban nem állott meg, mert nintsen ő benne igazság. Valamenyiféle hazugságot szol, az ő magából szol, mert hazug, és hazugságnak atya.*

i Solt. 5. 7. *El-veszted a' kik hazugságot szolnak, a' vér szopo és álnokságnak emeletet gyűlöli az Ur.*

Négy parantsoltatott kerefsztyéni tilátek.

I. Igazbeszédnek szerezeti.

k Zac. 8. 16. 17. *Ezek a' dolgok, melyeket szellekedgyetek: szollyon kiki igazságot az ő felebarátyjával, igazságnak és békességnek törvényét szollyatok a' ti kapuitokban. Es ientia az ő felebarátya ellen szívében gonoszt ne gondollyon, és a' hazug el-küvélt*

II. Virtus. v. A. in margine. Ellenkezéssel

1. Az albatatlanyság, és az igazság megtagadásaival

2. Pudor ^{vahmerőség} ~~reflexus~~, mihoz valaki az igazságot ^{Bejött} megvallani. Marc. 8. 38.

3. Az igazságot kinyilvánítani és hársi kifizetése. 4. 52.

III. Virtus v. A. opposita sibi: aliorum detrahitio vel inimicitia
Lanus denique proditio. Pasquili 7

IV. Virtus v. A. opposita occultatio honoris proximi &
Cum invidemus aliis ob honores.

K. Mivela Catechesis iró azt mondja logi dologtétel és a
Törvényherész igaz bepedüléjék. Era kétféle képen
rontanak meg a Törvényherész era 9 dől paramorol?

7. Öt képen: 1. A bűnös reflexió, mihoz adolgozot meg
nem igaztatta: mind a két felt meg nem halgattatja.
ajándékot vagy barátságát igazságra vagy károztat
tja: Exod. 23. 6. Pal. 42. & Prov: Abominatio est.

2. A Felperes reflexió, mihoz az Alperes indokolt re-
xaltja: kétféle dolgot pont: vagy Samis docu-
mentumokkal állatja.

3. Az Alperes reflexió: Cum veritas ab ipso falsis ex capite surgit

4. A Minch reflexió: mihoz Samis tanulmányos fogor sejt

5. A Prokateros reflexió, Mihoz tudra Samis Caut

valatnak fel, és az igazságot mindenre hester sejtet el
ahajjék fordítani. 18. Contra eos Prov. 21. 6.

Examine Pontif. 1. A reflexió és barátságos bebizót
engednek bűnös lenni.

2. Caudicant: Hecetias & Siphis dala fides o qz ferra la
in comilio Constantienti definitio ut Hier. Aug. 1. 1. 1. 1.
megata az avat Lingiel Laklo Magy. kizit. 7. de quo.

Romulide Canner, ego Varnam Cadenotari

Disiunt morales, non temerare fidem,

Ne nisi Pontifices iussissent rumpere fedus,

Non ferrent scythia Pannonis ora iugum.

3. Dicunt Non vico sacrificantis Confiteri etiam

filom

kívánt ne szeressétek, mert ezek a' mellyeket én II. Az igazságnak igazbados és álhataratos megvallása.

I Példab. 12. 16. 18. Igazat szoll a' ki meg-jelenti a' mi igaz, a' hamis bizonyosság pedig szoll álnokságot. Az igaz mondo ajak meg-erősödik mind örökké: a' hazugságnak pedig nyelve egy-izempillantásig tart.

Eph. 4. 25. Azért le-vetvén a' hazugságot, szol-
lyon igazságot minden ember az ő felebaráttjával.

m 2. Cor. 1. 17. 18. Mikor azért arról gondol-
kodnám; avagy álhataratlanul tselekedtem? vagy a' mint végeztek emberi mód szerént végeztem? hogy én nálam legyen az Ugy, Nem ugy *. Sőt tudgya az igaz Isten; hogy nem volt az én befé-
demti nálatok Ugy, Nem ugy.

n 1. Sam. 19. 4. A' Jonathán pedig jót szolla a' Saul-
nak, az ő Atyjának a' Dávid felől, és monda neki: Ne igyekezzék vétetni a' Király az ő szolgája el-
len, a' Dávid ellen, mert nem vétet ő tenéked; ha-
nem az ő szolgálattya felette hasznos volt ténéked.

o 1. Sam. 16. 18. Akkor felele egy a' szolgák
közül és monda: Imé én láttam a' Betlehemben
lakozo Isfainak egy fiút, ki jól tud lantolni, erős
ember-is, vitéz ember, ékes és szép termetű; és az
Ur vagyon ő véle.

CXIII. KERDES.

Mit tilt-meg a' tizedik parantsolat?

ságról való tizedik parantsolatban az Isten kettőt tilt-meg, és
vilzont két dolgokat-is parantsol.

FELELET.

1. Hogy csak valamij kistsiny kívánság-
gal-is a, avagy gondolattal b, a' mi sziveink
soha ne vágyakozzanak avagy indullyanak
az Istennek csak egy parantsolattya ellen-is
jájni.

* Az az,
né vagyok
álhatarlan
befédem-
ben, hanem
álhataros
mindenkor.

III. Más
jó hírének
névének
oltalmazása

IV. Fele-
barátunk jó
hírének he-
lyes öreg-
bírése.

XLIV.
UR NAP.
Summája a'
feleletnek.

A' kíván-

1. Micsoda
két dolgok
azok mel-
lyeket tilt?

2. Mitsoda két dolgot parantsol?

járni, De 2. hogy mindenkoron szívünk szerént minden bűnt utálljunk és ellenb minden igazságban gyönyörködgyünk d.

Hogy csak valami kitsiny kívánsággal is avagy gondolattal) Az az: Nem csak azok a gonosz kívánságok, melyeknek belt adunk, és melyeket véghez vinni vagy bétellyesíteni vágyakozunk, vétkesek avagy vétkek: hanem azoknak még első rendesen mozdulati-is, ámbár akaratunk kívül legyenek-is, e' tizedik parantsolatnak értelme szerint vétkeknek tartatnak.

I. Fajtan kívánságok

* Tudni-lik bűnnek lenni.

II. Gonosz gondolatok

Szent írásbéli bizonyosságok.

Meg-tiltatott két vétkek.

a Rom. 7.7. A' kívánságot nem tudtam volna, ha a' törvény nem mondotta volna: Ne kívánnjad, b Math. 15. 18 A' szívből származnak ki gonosz gondolatok, öldöklések, paráznaságok, házasság törések, lopások, hamis tanubizonylág tételek, átkozódások.

Két parantsolatott lelki jóságok.

c Gal. 2. 24. Valakik a' Christustól, a' testet megfeszítették az ő indulatival és kívánságaival.

Solt. 119. 104. A' te parantsolatidból böltsé lőtem, annak-okaért gyálóltam minden hamiságnak és verjít.

II. Az igazságban való gyönyörködés.

d Rom. 7. 22. Gyönyörködöm az Istennek törvényében, a' belső emberre képest.

Math. 5. 48. Legyetek ti is tökéletesek, miképpen a' ti mennyei Atyátok is tökéletes.

CXIV. KERDES.

Valljon azok, kik az Istenhez meg-tértenek, meg-tarthatyák e' parantsolatokat?

FELELET.

Semmiképpen nem a. mert még a' szentekben is, akár meddig éljenek e' világon, e' paran-

Summája a' feleletnek.

Még a' megtértek-is, sőt még a' nagy bűn-

Si contra Regem vel Regem perditione moliantur
4. Cum equivocationes peccata eē negant. ut Monachus
5. Cum mentales reservationes negant eē peccata
ut: Mem latam i. huj. huj. natus meum monach
it. Kintan. i. melly nichis adnich.
NB. Huc o perimunt fabula. Tropi & exorbitatōe
Logice qd ad desipiendū, ad emendandū finit.

Quest. CXIII.

Tria sūt: I. A tilalomd humana i. Nesciācia.
II. Annali tūg Ketörtetese. III. A tilalomd
Czillya i. uxor & domus &c.

K. Mier ketörteti meg. Ne livānyad. Ne livānyad
7. I. M. id ketörteti meg. enderit tilgany meg in abünch
sec. 1. s. melly nichis aribo parant: többl. névst.
27. M. ma ind aribo tablara hi hac pktivānyag.

Nota: It keic dolog tilalmavaril: Ketö parant
taril. ide Marg. 8. Keveretil a gonops kivān
ny: benninuh lahoro bünnch. Rom 7. 17. Tipt
8. 12. Bünnch Tiptul Rom 4. & 9. 24. Öt embert
Ep. 4. 12. Nota: Vagyon Kabados kivānyag.

Nota: It parantolcaril forpünchhal való meg
elagde finch i. Tim 6. 5. Gondolatintt, indulat
nintt. Iti Hamam való bentekese

Errant Consp. I. M. ket felé vagyal er Parantolcar
es 2. Hugi a masodihac el lopjal.
II. Hugi a gonops kivānyagot nem varjal bünnch, ha
Sorra nem jánul az aharat meg edereje
III. Hugi a kivānyagot leg elö mordulagat bünnch
nem varjal.

Questio CXIV

Hic exponit Contraxie de Impletio Legis.

Harom dolog a feladat: I. Kegar impletio. 2. Expi
opendit. 3. Az uija küllent embert bentel
get is többl. effigiet magjara, in portetio
finit. intis & partio.

Nota

Nota Pontif: dicunt: Az újabb ültetők embere
nem csak be töltöttek a törvény. hanem még
annál többet is tettek. Sőt. Kinek Jenevén
is. Dia sacra a jumentum. Mat. 19. 20
Ez az am Jac. 2. 26. Nem is potest.

Mi az mondjuk ha az igaz volna axtio
sem lehet. ^{ot} volna eljőni ha a törvény meg
erője alatt. i. töltöttek. Igy sem volna ki
saj minden nap imádkozni. Boanphing
Azem az mondjuk az Augustinus: Domine
jube quod vis, & fac quod jubes & fupra o
jubebis.

Obj: Zorb: & Elisabeth mondott töltöttek.
1. K. Justian cau there potest o persona
2. K. 20. o credidit & o pro justus in persona.

Obj Mat. 11. 30. Jugar. xii. est tunc
K. i. 28. 29. q. opponit evangelii Cerens vj.
melly el herodias sacerdoti an ter volo.

Obj 1. Jos. 5. 3. Azó paransolati nam neberet
1. K. Credenti 2. K. Rau affidit o effidit

Obj Phil. 4. 13. Mindenható rebus sem axtio
alant - P. K. 12. & sent 8.

e' parantsolatokhoz való engedelmeiségnek csak kistsiny kezdeti vagy on *b*: De mindazonáltal *a'* menyire ő rólók lehet 1. u- gyan valoban és nem tettetés képpen, az I- stennek nem csak egynéhány, hanem min- den parantsolati szerént élni igyekeznek e

tek is az I- steinek tör- vényit meg nem tart- hatták. 1. Miben áll hát az ő kellef- gek ez életben?

Szent írásbéli bizonyságok.

a Predik. 7. 20. Nintsen csak egy igaz ember is e' földön ki jor tselekednék, és ne vétkeznék.

Ják. 3. 2. Sok dolgokban el-efűnk mindnyájn, 1. Ján. 1. 8. Ha azt mondgyuk hogy bűn mi ben- nünk nintsen, mi magunkat meg-tsallyuk, és igaz- ság nintsen bennünk.

b Job. 9. 1. 2. 3. Felelvén Job monda: Igaz do- log, jól tudom hogy úgy vagy on, mert mi modon le- hetne igaz az ember, ha az erős Istenhez hasonlítottat- nék? Ha az ember akar perelni ő vele, néki ez az közzűl is egy meg nem felelhet.

Solt. 19. 13. Kísoda tudhatta *a'* vétkeket? Az én titkos bűneimből tisztis-meg engemet.

David.

Phil. 3. 13. Atyámfiai, nem alitom hogy én még *a'* ez élt el érttem volna.

Pál.

c Solt. 119. 60. 106. 127. 128. Sietek, és nem ha- lasztom, hogy meg-őrizzem *a'* te parantsolatidat. Meg-esküstem és meg-állom, hogy meg-tartom *a'* te igazságodnak törvényét. Annakokáért *a'* te pa- rantsolatidat inkább szeretem az igen tiszta arany- nál. Azért minden te parantsolatidat igazaknak mondom lenni, és *a'* hamiságnak minden ősvényit gyűlölőm.

Rom. 7. 22. Gyönyörködöm az Isten törvényében, *a'* belső emberre képeft.

Phil. 3. 14. Egy dolgot tselekefzem peng; azo- kat mellyek hátam meget vadnak el-felejtven, a- zokra peng igyekezven mellyek elől vadnak, *a'*

czél felé futok, az Istennek Christus Jéhusban való mennyei hivatalának jutalmának el-vételére *.

[* Mint a' kik pályát futnak, hátra nem néznek ; hanem a' czélra sietnek, hogy azt el-érjék : így én-is a' keresztyénységnek lelki czéllyát, az az, az Istennek tökéletes ismérétit és a' telleyes szentséget kívánom.]

CXV. KERDES.

Summája a'
feleletnek:

Noha mi
a' törvényt
meg nem
tarthattuk
mégis mid-
azáltal a-
karja az I-
sten azt ke-
ményé hir-
dettetni két
okokért.

1. Mel-
lyik az el-
sők ?

2. Mel-
lyik a' má-
sodik ok ?

3. Mikor
érjük-el a'
tökéletes-
ségnek
czéllyát ?

Miért hirdetteti tehát az Isten a' törvényt olyan keményen és nyilván, holott senki, nintsen ki e' világi életben azt meg-tarthatná ?

FELELET.

Először 1. azért hogy telleyes életünkben mind inkább inkább meg-ismérjünk, melly igen nagy hajlandósága legyen a' mi természetünknek a' bűn tételre a' és annyiival inkább kívánnjuk bűneinknek bocsánattját, és a' Christusban való meg-igazulást b. Másodszor, 2. hogy mindenkor arra erőlködgyünk c, arról gondolkodgyunk, és az Atya Istentől a' Szent Léleknek ajándékát kérjük d, hogy naponként, az Istennek ábrázattára inkább inkább meg-ujtassunk e, mind addiglan, mig osztán végre 3. e' világbol való kiköltözésünknek utánna a' mi előnkben tetetett tökéletességet, vigan meg-nyerhesfünk f.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Rom. 3. 20. A' törvény által vagyon a' bűmek meg-ismérése.

Rom. 4

Hae q̄sp̄oē exhibiz objeclio Ponnif. Antinomor
 & alior profanor hominum, ad q̄m P. Curus
 mellyben elöszámlállyá Saron régát a Törvény
 nete gorogtan való kiderítésénél

I. vege Hogi vellyes elvinnék mind inkább.

II. Es annigivalis inkább mind arra exölnék.

III. Es inkább liiványuk büninnék bossanattja.

Ami e rtdmülhet ez dolog iránt elöt adja
 Fil. 3. 12. 13. 14. 15. Még nem érdekel a tö-
 keltevessegete.

Obj Mat 5. 18. A jófa nem lesz sacrotz gji-
 möltöt, az en az lijafrüdesen ember nem
 vethezeti, is így a Törvényt betölti.

R. Rind heime mintzunk rothak, de van
 nek erelen gji möltöt

Obj: A herede zöhetted mondatt &

R. A Gyermekis zöhetted ember profanis-
 ne parid, ind o gradust.

Rom.

örvén

Rom.

1, a'

n c mi

n bé-pi

n g-neve

k b bōv

Rom.

n ntudv

v állatn

g at alaj

h bñ em

Aath.

k meg-

m nyug

Mof. s

az gélz

If ned elk

el-vaszad

fo , gyt

ny latok

k ű vad

ly 'i Ur

ne inden

tál 'törvé

ka stemek

fő ű, a'

ált kelvén

Solt, i

U n hog

nű : Vajl

pai nsolati

eny at a' i

ő tek m

hog meg-ör

az űlyes f

Rom. 4. 15. *A' holott nintsen a' törvény, ott nintsen a' törvény ellen való tselekedet.*

Rom. 5. 13. 20. *A' Törvényig vala a' bűn e' világon, a' bűn pedig nem tulajdonított az embernek mikor semmi törvény nintsen. A' Törvény pedig bé-jét hogy a' bűn nevedeknék. De a' holott meg-nevededik a' bűn, ott a' kegyelem sokkal inkább bővölködik.*

b Rom. 10. 3. 4. *A' Sidok az Istennek igazságát nem tudván, és az ő tulajdon igazságokat igyekeztvén állatni, az Isten igazságának nem adták magokat alája: Mert a' törvénynek vége a' Christus minden hívő embernek igazságára.*

Matth. 11. 28. *Jöjjetek én hozzám mindnyájan kik meg-fáradtatok, és meg-terheltettetek, és én meg-nyugotlak titeket.*

c Mos. 5. Könyv. 31. 11. 12. 13. *Mikor el-jövend az egész Izrael, hogy meg-jelennyék a' te Urad Istened előtt, azon a' helyen a' melyet választánd, el-olvaszad a' törvényt az egész Izrael előtt az ő hallásokra, gyűjts egybe a' népet, férfiakat, és asszonyi állatokat, a' te kitsinykédet kik a' te kapuid között vadnak: hogy hallják és tanulmány, és fel-lyék a' ti Uratokat Istenteket, és őrizzék meg e' törvénynek minden igéjét: Es azoknak fiaí a' kik nem tudák e' törvényt, hallják és tanulmány felni a' ti Uratokat Istenteket, mind addig, a' mig éltek azon a' földön, a' melyre majd által mentek, a' Jordánon által kelvén, hogy azt örökségül birjátok.*

d Solt. 119. 4. 5. 33. 34. 35. 36. *Te parantsoltad Uram hogy a' te parantsolatidat igen meg-őrizzük: Vajha igazgattatnának az én utaim a' te parantsolatidnak meg-őrizésére. Taníts-meg Uram engemet a' te parantsolatidnak útára, melyet meg-őrizzek mind végiglen. Adgy ennékem olly értelmes hogy meg-őrizzem a' te törvényedet: és meg-tartsam azt tellyes szívemből. Igazgáts engemet a' te parantsolatid.*

solatidnak uraiban, mert abban gyönyörködöm. Hajtsd az én szívemet a' te parantsolatidhoz, és nem a' telhetetlenféhez.

Solt. 51. 12. 13. 14. Teremtés én bennem tiszta szívvel Isten, és az erős lelket ujíts-meg én bennem. Ne vels-el engemet a' te orczád elől, és a' te Szent Lelkedet ne vedd-el én tőlem. Add-meg ennékem a' te idvőzítésednek örömet, és az engedelemnek lelkével erőssíts-meg engemet.

e Róm. 12. 2. Ne szabjátok magatokat e' világ-hoz, hanem változtatok-el a' ti elméteknek átalálása által; hogy kedvellyétek az Istennek ama' jo, kedves és tökéletes akarattját.

f 1. Cor. 13. 9. 10. Rész szerint vagyok benünk az ismertet; rész szerént a' prophétálás. De minnek utánna el-jövené a' tökéletes teljeség, el-törölészik az, a' mi rész szerént vagyok.

1. Ján. 3. 2. Szerelmeim, mostan Isten fiai vagyunk, de még nem jelent-meg micsoda lészünk, tudgyuk pedig hogy mikor ő meg-jelenéndik, hasonlatosok lészünk ő hozzájá, mert meg-láttuk őtet, a' mint vagyok.

XLV.

UR NAP.

Summája a'

feleletnek.

A' könyörgés két okokért szükséges a' keresztyén embernek.

1. Mitsoda az első ok?
2. Mitsoda a' második?

A' K Ö N Y Ö R G E S R Ó L,
Avagy Imádságról, melly második
részre a' háládatosságnak.

CXVI. K E R D E S.

A' keresztyéneknek miért szükséges a' könyörgés avagy imátkozás?

F E L E L E T.

Mert a' könyörgés 1. fő és kiváltképpen való része annak a' háládatosságnak, mellyet az Isten mi tőlünk kíván a: Annak felette 2. mert csak azoknak adgya az Isten

Oratio CXVII

Tanul a Cautel ebből azokról a hét dolgról
amelyek minden jó elő való hívés körjé
gésben megfigyandók. q. d. d. o. v. p. p.
solu exandire Val. 18. 42 Prov. 1. 18.

Hini. Minzen nevezett megerőg gram Ars
bene precandi & Ars bene morandi.

I. Requiritur Hogy meherőg edül az Isten
hőgyőrggünk: az Arának . . . a Fiú
Heb. 1. 6. a Fiú: Lelelt 2 cor. ult. vult.

II. Requiritur Hogy azokról a hét dolgról a parancsok

III. Requiritur Hogy hívünk igaz indulattal a hívő
rögünk Val. 73. akaratlanul fíj el: sine hy.
pocinzi, mi az aluzaroz és mindenes hívő re
re az Isten. Val. 51.

IV. Hogy legyen szűköseintt meg erzeje
non fimo pariam Luc. 18.

V. Hogy legyen leg nagyobb aluzarozággal
ut Abraham. per Samuél & David v. v.

VI. Requiritur Hogy legyen nem kedveimadhozni

VII. Requiritur Hogy legyen nagy bizodalommal, hogy meg Sal
gattatik, Luc. 1. 5. 7 Jac. 1. 5. 6.

VIII. Requiritur Hogy legyen az Isten igereit, a xpus érdeméből és ne
vélz fundakva. Dan. 9. 12. Job 14. 13.

Vicperd ia I. Az Unirariusok, Törökhöz, sids
fogányok, akik ez Requiritumot. p. m.
nem imadják az Isten.

2. A Papistak, akik minden Requiritumot
vethez. A. M. a perantott allatolati
mündi

HALA
z Isten az ő
tik ezeket ig
okkal frunte
néki hálá
Kiváló képen
livel hogy a k
zyedül csak az
iztogoja avag
vő, Kegyelme
magasztaljuk
a k nevezeti a
logert vételen
ennek egész ti
Szent
Sol. 50. 14. 1
add-meg a m
zadafidat. Es
pónak idejen
tízef engemet
Mol. 5. Kö
Sed a te Urad
res izivből és
Matth. 7. 7. K
tisélek és meg
ratik néktek.
uc. 11. 13. H
oknak jo ajnó
a' mennyei Atyá
kéréndik.
K. 1. 5. 6. H
z néktek, kére
ggel, szentre v
nékt. De kerje
Sol. 50. 23. A
net, a ki az
az Istenek sz

az Isten az ő kegyelmét és Szent Lelkét, a kik ezeket igaz és valóságos fohászokdál-fokkal szüntelen ő tőle kérik *b*, és ezekért ő néki hálákat adnak *c*.

Kiváló-képpen való része annak a' háládatosságnak)
Mivel hogy a' könyörgésben ismérjük-meg, hogy egyedül csak az Isten minden jognak kut feje és oltogatója avagy adoja, és ezzel őtet, mint jól tévő, kegyelmes, és kegyes Atyánkat ditsérjük és magasztaljuk. A' honnat-is az IMATKOZÁS-NAK nevezeti a' Sz. írásban, a' résznek az egész dologért vételének módgya szerint, gyakorta az Istennek egész tiszteletiért vétetetik.

Szent írásbéli bizonyágok.

a Solt. 50. 14. 15. *Aldozzál az Istennek ditsérettel, és add-meg a' magasztásban lakozó Istennek a' te fogadáfidat. Es his engemet segítségül a' te nyomorúságodnak idején, meg-szabadítlak tégedet, és dicsőítesz engemet.*

b Mos. 5. Könyv. 4. 29. *Hogy ha pedig onnet meg-kerefed a' te Uradat Istenedet, tehát meg-találod, hatelyes szívből és lélekből keressénded őtet.*

Math. 7. 7. *Kérjétek és meg-adattatik ti néktek, keressétek és meg-találjátok, zörgésetek és megnyittatik néktek.*

Luc. 11. 13. *Ha ti gonoszok lévén tudtok a' ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyiv el inkább a' ti mennyel Atyátok ad Szent Lelket azoknak a' kik ő tőle kérendik.*

Jak. 1. 5. 6. *Ha valamellyitek szűkölködik böltseség nélkül, kérje Istentől, ki adgya azt mindeneknek bőféléggel, szemre való hányás nélkül, és meg-adattatik ő néki. De kérje hittel, semmit nem kételkedvén.*

c Solt. 50. 23. *A' ki ditsérettel áldozik; az dicsőít engemet, a' ki az ő utait jól vezérli, meg-mutatott annak az Istennek szabadítását.*

Sid. 13. 15. Ő általa, (a' Christus által) szüntelen vigyünk Isten eleiben dicséretnek áldozatját, az az, az ő nevéől való vallás tévő ajakinknak gyűmöltsér.

Summája a' feleletnek.

CXVII. K E R D E S.

Hogy az Isten előtt imádságink kedvesek legyenek, tőle meg-halgattassanak, három dolgokat szükséges tudnunk, úgy-mint 1. kinek kell könyörögni. 2. könyörgésünkben mit kellesték kérni. 3. miképpen kell könyörögni.

F E L E L E T.

1. Kinek kell könyörögni?
2. Mit kell könyörgésünkben kérni?
3. Miképpé kell könyörögni?

4. Miképpé vagy bizonyos ez ilyen könyörgésnek meghalgatatala felől?

1. Hogy egyedül tsak az egy igaz Isten-től, ki az ő szent igéjében magát ki-jelenterte a, 2. mindeneket a' mellyeket parantsolt hogy ő tőle kérjünk b. 3. szívünknek igaz indulatlyából, a' mi szűkölködésünket és nyavalyás voltunkat belsőképpen valóban meg-ismérvén kérjük d, az Isteni fellegetnek előtte mi magunkat aláza-rossan le-botsáffuk e: és ehez az erős fundamentomhoz ragaszkodgyunk, hogy mi az Istentől, noha méltatlanok vagynnk, de mindazonáltal a' Christusért bizonynyal meg-halgattatunk f: 4. a' mikképpen minékünk az ő szent igéjében meg-igérté g.

Szent irásbéli bizonyfágok.

a Solt. 81. 9. 10. Halgald-meg én népem, és szollok néked, oh Izrael, ha meg-halgatsz engemet. Ne legyen tenéked idegen Istened, és idegen Isten előtt ne hajörg-meg.

Matth 4.

Imagih. v.g. Angelus. 1. d. Refut. Apoc. 19. 10.

2. B. virginis ut pater ex Valerio Maria

Refut. Esa. 42. 8. 3. Amicus solus. Refut.

Mat. 4. 10. 4. Sicut qui dicitur. Refut. 1 Cor. 8. 4.

5. Deum panem v. o. r. Refut. Deut. 22. 12. &

Mat. 24. 23. 6. Dei & sicut imagines. Refut. 1 Cor.

10. 20. 7. A kempes. Refut. Gal. 8. 14.

A majodih Requi. Ellen. Midön a meg solruhét
lönjörögné. a mely hioból nem lépén rom.
14. vult.

A Harmadik Ellen. Midön a melém is buggoság
nállal lönyörög, és idegen nyelven; ut. Dims
robijed &c. Refut. 1 Cor. 14. 1. 8. 16.

A Negyedik, ötödik Ellen. inidön a demer he-
rest az imaságban.

A hatodik és hetedik Ellen. Midön sem hioból
sem hioból bizodalommal nem imadhozhat
nak, mind hogi a szentek nem hiobjörögné.

10. Obj. Non adoramus sicut Cultu Carrius Fidu-
leias. R. Dms namq sibi refuat. m. a. li-
oria szentes. aduila szolgálat, és 32 vici

10. Obj. M. a. b. f. ingre hyperdaliával f. szentes 7. a. 2. mig
szentes lépén.

3. Obj. M. a. szentes nem imadik, mint elege-
vö, hanem csak mint epeditő kösbenjardac.
7. Egidültrah a szent mind az elgtervö, mind
a epeditő kösbenjardó. 1 Job. 2. 1.

4. Obj. Jafob Camarula Gen 24. 16. inuadta az.
Angyal. 7. Angelus increatus.

5. Obj. Cilem: v. s. amandi f. & Colendi scti.
R. f. amandi f. d. o. adorandi f.

H
Math
és egye
Jelen
tam vol
előt, h
meg-mu
Meg-^{liss}
tárlod va
azoknak
dit. Az
b fán.
muok, h
rint o ile.
c Sital.
egyetembe
límét,
álomkor,
előt, em
nek lelke
Solt, 14
kik őtet le
okellerejég
Marc. 1
enderek, k
zen nékre
Luc. 1
nem akarj
anem ver
gy irgalm
Luc. 15.
agában re
elty sok b
nig éhel na
yamhoz,
m az ég e
hogy több
e Eldr. 9

Matth. 4. 10. *A' te Uradat Istenedet imádgjad,*
és egyedül csak Ő néki szolgálly.

Jelen. 22. 8. 9. Es mikor hallottam volna, és lát-
tam volna ezeket, le-borulék az Angyalnak lábat
előtt, hogy Őtet imádnám a' ki énnékem ezeket
meg-mutatta vala: Az pedig monda énnékem:
Meg-lássad hogy azt ne tselekedgyed, mert te szolgál-
társod vagyok, és a' te Prophéta atyádfiaiának, és
azoknak a' kik meg-tartják e' könyvnek beszé-
dit. Az Istent imádgjad.

b Ján. 5. 14. Es ez az Istennél való bizodal-
munk, hogy Ő valamit kérünk az Ő akarattya sze-
rint Ő tőle, minket meg-halga.

c Siral. 3. 40. *Emellyük-fel szíveinket kezeinkel*
egyetemben az égben az Istenhez.

Ismét, 2. rész. 19. Kelly-fel, kiált éjjel, első
álomkor, onts-ki mint a' vizet a' te szívedet az Ur
előtt, emeld-fel kezeidet Ő hozzá a' te kisdédid-
nek lelkekért.

Solt. 145. 18. *Közel vagyon az Ur mindenekhez,*
kik Őtet segítségül hívják, mindenekhez a' kik Őtet
szökellestességgel hívják.

Marc. 11. 24. Valamit imádkozástokban ké-
rendetek, hidgyétek hogy el-vészitek, és meg-lé-
fzen néktek.

d Luc. 18. 13. *A' Publicánus* penig távolv álván,
nem akarja vala szemeit-is az egekre fel-emelni,
hanem veri vala az Ő mellyét, ezt mondván: *Isten,*
légy irgalmas énnékem bűnös embernek.

Luc. 15. 17. 18. 19. Es mikor (a' tékozlo fiu)
magában tért volna, monda: Az én atyámnak
melly sok béresi bővölködnek kenyerekkel! *En*
penig éhel halok-meg. Fel-kelvén el-megyek az én
atyámhoz, és ezt mondom néki: *Atyám, vétkez-*
tem az ég ellen és te ellened, nem-is vagyok mélt-
so hogy többé te fiadnak hivattassam.

e Eldr. 9. 6. *En Istenem szégyenlem,* és általlom te

előbbem fel-emelni az én orczámat, mert a' mi álnokságunk fellyűl haladtak a' mi fejünk felett, és a' mi büncink mind az égig nevedkedtenek.

* Az el-
jövendő
Meg-válto
Christusért.

f Dan. 9. 17. 18. *Es mostan halgassd-meg mi Istenünk, a' te szolgálódnak könyörgését, és az ő imádságát, és világosíts-meg a' te orczádat a' te szent helyeden melly el-pusztított, az Urért.* * Nem a' mi igazságunknak bizodalimában vettyűk elődbe a' mi könyörgésünket, hanem a' te nagy irgalmaságidban bizván.

Eph. 3. 15. *A' Christusban* vagyon szabadságunk, és bizodalommal való meneteltünk az ő benne való kit által.

Sid. 10. 19. 22. Mivel hogy azért atyámfiai, szabadságunk vagyon az Istennek szent házában való bé-menetelre, a' Jესusnak vére által. Járuljunk igaz szível és hűnek bizonyos bizodalomával, a' gonosz lelki ismérveitől meg-tisztult szivekkel.

† En ma-
gamért tud-
ni-illik, és
az én érde-
memben-
való bizo-
dalmotok-
ért.

g Ján. 14. 13. *Valamit kérendetek az én nevemben, azt tselekezzem* †, hogy meg-dítsőitessék az Atya a' Fiuban.

Ján. 15. 7. *Ha én bennem maradtok, és az én beszédim- is ti bennetek maradnak, valamit akartok, kérjtek, és meg-adatik néktek.*

Ján. 16. 23. Bizony bizony mondom néktek, valamiket kérendetek az Atyától az én nevemben, meg-adgya néktek.

Summája a'
feleletnek.

Az Isten-
ről a' Chri-
stusnak pa-
rantsolat-
tyából kér-
nünk kell,
1. Lelki jo-
kat. 2. Te-
sti jokat.

CXVIII. K E R D E S.

*Melleyek azok, a' miket az Isten parantsol
hogy ő tőle kérjünk?*

F E L E L E T.

Minden lelki és testi szükségesség dolgok a:
a' melleyeket a' mi Urunk Jესus Christus
bé-foglalt abban a' könyörgő imádságban,
mellyre ő maga minket tanított.

Lelki

farom dolgor habund haxm hönjörgesünkh:

I. Leiklicher Conditio neltiul: II. Testicher Condi-
tio val: Ha Janch tetzih, Mar. 28. 39. III. Azohar
ne ethye a Miatyandh be foglaltard, az bol.
habad mas kovil elvinn, de nem habad
mas dolgor haxmunk.

Lota: Az imadagb mesperigib hull ingezvinn.

1. Ad requiritu. ut supradictu
 2. Refere. q d fi fi. I. Compellu 2. Gratias
 3. Confessio peccator. 4. Petitio bona pro se
 5. Intercessio pro aliis & conclusio
3. Az imadagb nemine: vide Caract. lingue

Castio CXIX

Nota: Az Uri imad sag mind ex plaria azimad sag
mind imad sag, ex primis quibus Collegio xxi
ex fidei pabent.

Az Uri imad sag minden imad sag elhat mellefogor.

1. Forro oham nisse. 2. Köndfeger nisse

3. Töbellyszigör nisse

Repi ez imad sag harom

1. Parre Compellao.

2. Parre sex peritios, quas tres priores da
glorio respiciunt, tres posteriores docti

3. Parre est Conclusio.

Explicatio brevis inde post Rept.

Verhejda köntör öt rendbeliek

1. Alit mag kontiitjak ut Pontif. 2. vulgari
Biblia o stat

2. Alit nem ngi mondjak mine a görög szajja

3. Alit nem kálhat kúndigenkaporn madit

4. Alit ex tempore köhtak imad sag.

5. Alit suppositiora fordítjak, ez basiltzor
a mondjak annak erös tulajdon.

HALADATOSSÁGÁROL. 185

Lelki szükséges dolgok) A' mellyek nézik 1. az Istennek ditsőségét, minéműek az első, második és harmadik kérésiben a' könyörgő imádságnak. 11. A' mellyek tartoznak a' mi lelki szükségjeinknek bé-telleyesítésére, az ötödik és hatodik kérésekben.

Testi szükséges dolgok) Mellyek a' negyedik kérésben bé-rekefztetennek.

Szent írásbéli bizonyságok.

A' következő kérdésben az meg-bizonyosodik, amaz egy-mástól meg-különböztetett hat kérésekben, mellyeket maga Christus Urunk előnkben adott.

CXIX. K E R D E S.

Mellyik az a' könyörgő imádság?

F E L E L E T.

Mi Atyánk, ki vagy a' mennyekben:

Szenteltessek a' te neved:

Jöjjön-el a' te országod:

Légyen-meg a' te akaratod, mint mennyben, a' földön-is:

A' mi kenyerünket a' mindennapit add-meg minékünk ma:

Es borsásd-meg minékünk a' mi vétkeinket, miképpen mi-is meg-borsátunk az ellenünk vétetteknek:

Es ne vagy minket kísértetbe; de szabadíts-meg minket a' gonosztól.

Mert tiéd az ország, a' hatalom, és a' ditsőség mind örökké, AMEN.

Mi Atyánk) Láld-meg, Matth. 6. 9. 10. 11. 12. 13. Luc. 11. 1. 2. 3. 4.

Szenteltesék) Szentnek ílmétfesék, és ugy minte szent, magasztaltsék és ditsértésék.

A' te neved) Az Istennek nevéen a' szent Írás magát az Istent érti, és továbbá minden ő tulajdonságit, tselekedetit avagy munkáit; akarattját és minden parantsolatit.

A' te országod) A' te mennyei és lelki országod, melly az Ecclesia, mellynek mind ez életben, mind a' következendőben való állapotja, ez hasonlósággal íratik-le. Királlya ez országnak a' Christus, alatta valói a' kegyes hivek; kiknek tiszteke hogy magokat a' Christus alá vésék, néki engedgyenek. Ellenfégek az őrdög, és mind azok valakik álnoksággal és tsalárdsággal az Ecclesiát őldözik. E' penig az ország ez életben el-kezdetik: a' más életben el-végeztetik.

A' te akaratod) Nem a' miénk, melly megvesztegettetett és gonosz.

Legyen-meg) Ugy tudni-illik, hogy minékűnk-is tsak a' tésék, mellyet te javallasz: és hogy tsak azt tselekedgyűk, melly néked-is tetszik és nekűnk parantsolsz.

A' földön) Mi tőlűnk emberektől.

Miképpen manyben) A' szent Angyaloktól.

Botsásd-meg nekűnk) Engedd-meg minékűnk,

Az ellenűnk vétetteknek) Az az, a' kik minket meg-bántottak.

Mi-is meg-botsátunk) Az az, a' te bűn-botsáto kegyelmednek munkálkodását, hathato-képpen szíveinkben érezvén, készek vagyunk mi-is annál inkább a' minket meg-bántó felebarátinknak vétteket meg-engedni. Lásd oda alább a' 126. Kérdésben.

CXX, KE

Castio Cxx

¶ Kie hell ist az Argan énni? F. Totam s.s. Trini

Obj: Axim minchiul nem Ayaul, Inu Ayaul?
R. Qua loo, Heb. 2. 17. 2. 18. 2. 19.

Hainzlipen Mondatib. 81

7.1. Anni in heper valis terens tete jümhe m'ere
no ef luc. 3. u. ult.

2. *Amigralcam nigrum* Rom 8. 15.

2. A Gondifelenizve, mat. 8. 4.

2. A Finnyaló fogatkapanyire is a meg
beneltetve neze Jos. 1. 12. 13.
Hán Dolos...

H. Hanydologra tartoztatunk ezzel fogi' igy kezdjünk
 el az innadlások: M. 1. 12. 13.

F. 1. Az Jnch illendő tífsteletire, Kora Ahia az Jnt.
nem feli, nem tífsteletire, az a Miaryanhar igalan.
Sola el nem mond Sanya.

2. Hoge az. kiter. Sittel is albasato bigodatom
mut hull jarisni, Rom 14. 23 Heb. 11. 6.
2 Cor. 1. 8.

3. Hogy val ejjedül axtu alant jarrtlyint az
Atyáda, Ep. 1. s. 6.

Nota: V.T. Fideles cum dixerint Deo Patres suum
 sed o cetero gradu ac dignitate quoniam in N.T. Jo. 1:12
 Hic est Filius hominis qui sedet ad dexteram Patris
 et qui iudicabit vivos et mortuos et qui est in gloria
 Patris Amen.

Haec Compellatōe Dei, Lepusanz Pontif: erroris duo:

P. Ha an Zi Ayank, nem 'irdembänk Säs Könjog'
 -Siinhd fermitis, q.ö sumu, Messenari.
 Zi Ha an Zi Ayank, nem 'irdembänk Säs Könjog'

2. Ha ar in Agvank, nam hell har ataron ter
allatohac tegizegil sivimk.

CXX. KERDES.

Miért parantsolja a Christus, hogy az Istent könyörgésünkben így szólítsuk meg:

Mi Atyánk?

a' mi könyörgésünknek kezdetiben akar bennünk szerezni, 1. Isten fiaihoz illendő tiszteletet a. 2. Istenben való bizodalmot b.

Summája a' feleletnek.

Ez igékkel, Mi Atyánk, Christus Urunk

F E L E L E T.

Hogy mindgyarást az imádságnak kezdetiben Isten fiaihoz illendő tiszteletet a, és Istenben való bizodalmot b, szerezzen mi bennünk: mellynek 1. fundamentumának kell lenni a' mi könyörgésünknek a tudni-illik 2. hogy az Atya Isten, a' Christusért minékünk Atyánká lótt d, és valamiket igaz hittel ő tőle kérünk, sokkal inkább meg-adgya minékünk, hogy nem mint a' mi szüléink, kik földi jokat találunk meg nem tagadnak e.

1. Miért szükséges a' könyörgőknek ez az Istenben való fiui bizodalom?

2. Miben áll ez a' fiui bizodalom?

Szent írásbéli bizonyságok.

a Mof. 3. Könyv. 19. 3. Az ő atyját minden ember tisztelje *.

Esa. 66. 2. Arra tekintek a' ki szegény és töredelmes szívű, és a' ki az én beszédemet rettegi.

b Esa. 63. 15. 16. 17. Tekénts alá az égből, és nézz alá a' te szentségednek és dicsőséggednek hajlékából: hol vagy a' te buzgó szerelmed és hatalmadságod? a' te irtalmadságodnak és kegyelmességgednek sokfága meg-tartozotté én tőlem? Mert te mi ATYÁNK vagy: ha az Ábrahám nem tud is minket, ha az Izrael nem ismer-ís minket, mindazáltal

* Ha azért az Istent Atyánknek nevezzük, egyszer s mind azzal az ő tőle való fiui felelműnket jelentjük,

által Uram te mi ATYANK vagy, és mi meg-szabádítónk, öröktől fogva a' te neved.

Luc. II. 11. Kitsoda az az Atya, ha az ő fia kéri tőle kenyeret, nem de követ adé nekje?

e Jacab. I. 6. 7. 8. 9. Kérje hittel semmit nem kérelkedvén, mert a' ki kételkedik hasonlatos az a' tengernek habjához, melly a' szélveszektől megmozdittatik és idestova hanyattatik. Ne vélye azért az olyan ember, hogy ő valamit vésszen az Urtól, úgy-mint ki kötös szívű, és álhatatlan minden ő uraiban.

ő Ján. I. 12. Valakik pedig ötlet bé-vévék ada azoknak illy méltóságot, hogy Istennek fiai lennének, azoknak tudni-illik a' kik az ő nevében hisznek.

Eph. I. 5. 6. Ki választott minket, kiker fiaivá fogadna a' Jéhus Christus által ő magában, az ő akaratjának jó kedve szerint. Az ő dicsőséges kegyelmességének dicséretire, melyből minket ingyen magának kedvesekké tett ama' szerelmesben.

e Math. 7. 11. Ha azért ti gonoszok lévén a' ti fiaitoknak tudtok jó ajándékokat adni, mennyivel inkább a' ti mennyei Atyátok ad jokat azoknak a' kik ő tőle kérik.

Solt. 103. 13. Miképpen könyörül az atya az ő fiain, azonképpen könyörül az Ur az ötlet felőkön.

Esa. 49. 15. 16. Vallyon el-felelkezhetiké az anya az ő kis gyermekéről, hogy ne könyörülne az ő méhének fián? ha azok el-felelkezhethetnének-is de én nem felelkezem-el te rolad.

Summája a' feleletnek.

Ez igék; ki vagy a' menyekben, két okokért tézetnek a' könyörgések eleire.

1. Mellyik az ötlet

CXXI. KERDES.

Miért tészí hozzá ezt-ú: Ki vagy menyekben.

FELELET.

1. Mogy az Istennek mennyei felfégeről ne gon-

Qaſtro CXXI
A. Miayandera reſi: Kirajiamengolh in tunc

T. Hojar in im W. T. nam hütetvalamely Sch. Sz. vag.
Plandor ut in V. T. 17im. 28. 1kg. 1. 48.

Plumbot in V.T. 1 Km. 28. 1 Aug. 1. 48.

2 Högminskor inuaderisinh, eller mindre föder
- Dödsminskor eller föderisinh.

Polgonoit elmeinhut elfordionk.

3 Hozias hit minden földi melettségül, és re-
seintetvén a látható és látható világ felett,

jeintu allattit meg hülömböz te stink,

2 Hojar Simbanni Meghalgatta Tapanam -
minidharatya rajion m: Arya, mind Satel
ma, m: Mennu fildura.

ma, m: Manna & fide & uera.

ma, m: Memmto fide uua.

5. Hagi mi neheressük ami főtoldogságunkat
e főtoldai. Tanem az Eszk

eföldai. Tanem az Es kh

Hochwunderschick mir an Fürst von Kärnten als
Geyerben 86. 1. Ann. 71. 72. Vol. 82

Первен. Стр 66. 1. Апол. 21. 22. Час. 82

Heb. 2 v. ult. Jer. 22. 22. 1st Cor. 13. 24. 24.

Hoag family arrived on Monday June 24.
 at a New York stage on July 24.
 Note: 4 m.

John a Mary's Vagion. Feb. 7. 24.

Nota: A Miaryant' erasjö rässe nemelly kein
sehtel edrütt in plurali vagjon, non. iij. iij. iij.
a Credo, Ennch kit chai vannah.

fehlt edrütt in plurali vagion, non. v. i. n. i. n. t.

a Credo, Ench Kít chái vannah.

1. Mert lühi a maga hibáitól el, i. felelme-
gáért bűn, de az igazság megfoh-
-eris bűnös és felelőse.

gátt szűk, de az innadlag mások.
- emi szűk és szűk.

2. M. ... és szívfűzős.

2. M: az máfokén való epideris edjék fő
repe az inuadság.

refe ar innadlagð.

Castio Cxxii.

Nota: Az Jmich Nevén érvetik it.

1. Maga az Ju, fiat invocare nún dei :
dei, credere in nún dei, ita Santifi :
care nún dei ?.

2. Az Ju neven erectó az Jmich Titulyid
ut Adonaj Elom De baotje Erin Jebo.

3. Az Jmich Tulajdonosi, ex quib sex re
cunq capet.

4. Az Jmich Munkai ut Creo Ervin
Denkig ?.

5. Az Jmich bepede ?.

He Mit hell erreni az Ju neve meg benne el ?
Fi Az Ju benne, azert nún benne nem rebellyit,
banam az Ju neve alatt bi fogalt dol
gok ? ide in fi nún alatt ? : 1. Igarán
való meg is nére ?. 2. Meg betrüde ?. 3. Hizde
tife. 4. Magaprotaláza. 5. Hog tellyes el erint
ut in fine ?. Ex his disce :

1. Sentli igazán is id re igese az imad szor el n
mond szaga, valah tellyes el erit, el nem rebellyi n
gá, hog az Ju neve g al z ap nem illeti.

2. Phi el erint rebellyed erit ohor kolgaltat abotran
horápa, az boh szajjal mondja hog szentel
tek meg are nem, szive pidy rand vagyon mat :
11.8. Jac. 3.10

3. Phi meg nem benne el az Jmich neve abot
nem jö el az Jmich or viga

ne gondolkodgyunk úgy mint valami alatt
 valo és földi dolog felől *a*: 2. Annak felet-^{2. Mellyik}
 te hogy minden lelki és testi szükségés dol-^{a' második}
 gokat az ő mindenhatóságától várjunk *b*.^{ok?}

Szent írásbeli bizonyosságok.

a 1. Király. 8. 27. Imé ő magok az ezek, és az ezek-
 nek egei ötet bé nem foghatták.

Apostol. tsel. 17. 24. 25. Az az Isten ki teremter-
 te e' világot, és mindenecket mellyek a' világban
 vadnak, mivel hogy földnek Ura, kézzel tsinált tem-
 plomban nem lakik. Embereknek-is kezektől nem * Jofaphát
 tszítettetik, min ha valami nélkül szükségüködnék. így könyö-
 b Sol. 115. 3. A' mi Istenünk a' menyben va-
 rög.

gyon: és mindent a' mit akar meg-tselekezik. XLVII.

2. Chró. 20. 6. * Oh Urá mi Atyáinknak Istene, UR NAP.
 nem te vagy egyedül Isten a' menyben, és ki uralkodol Summája a'
 a' pogányoknak mindé országán? te kezdedben az e-
 rófség, a' hataló, és senki nintse ki te ellened álhatna. feleleteinek.

CXXII. K E R D E S.

Mellic az első kérdés?

Hogy az Isten neve mi általunk szenteltessék. 2. Hogy mások
 mi általunk az ő meg-szenteltetésére édesíttessenek.

F E L E L E T.

Szenteltessék a' te neved: az az: 1. Ad-
 gyad leg először, hogy tégedet igazán meg-
 ísmérjünk *a*, és a' te minden tselekedetid-
 ben világoskodo 2. mindenhatóságodat *b*,
 böltselégedet *c*, jovoltodat *d*, igazságodat
e, irgalmasságodat *f*, és igaz mondásodat
g, meg-bötsüllyük, hirdessük és magasztal-
 lyuk *h*: Továbbá 3. hogy tellyes életün-
 ket, gondolatinkat, beüzédinket, és tse-
 leke-

1. Mit ké-
 rünk akkor
 mikor az I-
 stennek ne-
 vét magunk
 által akar-
 juk szent-
 telteni?
 2. Az Isté
 munkáibaa
 mit kel ma-
 gasztalunk.

3. Mit ké-
rünk, ak-
kor mikor
másokat a-
karunk ma-
gunk pél-
dájával az
Isten nevé-
nek szente-
lésére indi-
tani?

lekedetinket mindenkoron arra igazgaf-
suk, hogy a' te szentséges neved mi miat-
tunk gyalázattal ne illettefsek i: de főt in-
kább tisztelettel és ditsirettel magasztaltaf-
fék.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Eph. 1. 16. 17. Nem szűnöm-meg hálákat ad-
ni ti érettetek, ti rolatok emlekezvén az én kő-
nyörgésfembben; Hogy a' mi Urunk Jesus Christu-
nak Istene, a' ditsőtségnek amaz Attya, adgya nek-
tek a' bőltsefégnek és jelenésnek lelkét az ő ismertetiben.

b Mos. 5. Kőn. 3. 24. Kítsoda az erős Isten vagy
mennyen, vagy földön, a' ki követhetné a' te tsele-
kedetidet és a' te erőfiségedet?

Rom. 1. 19. 20. A' mit Isten felől tudhatnak az
emberek, nyilván vagyon ő benne: Mert az I-
sten meg-jelentette nékiek. Mert a' mi Istenben
láthatatlan, tudni illik az ő örökké való hatalmasfá-
ga, és Istenfége, e' világuak alkotmányából és a' te-
remtett állatokból meg-értetvén meg-láttatnak, e'
végre hogy legyenek magok menthetetlenek.

c Solt. 104. 24. Melly nagyok a' te tselekedetid
Uram! Mindeneket bőltsen teremtetél! bé-tölt a'
föld a' te gazdaglágoddal!

* Minden d Solt. 136. * Mind örökké vagyon az ő jo
versekben. volta, avagy kegyelmefsége.

Solt. 25. 10. Minden utai az Urnak irgalmasfág
és igafság, azokhoz kik az ő frigyét és parantsó-
lattyát meg-őrzik.

e Dan. 9. 14. Igaz a' mi Urunk Istennünk minden
ő tselekedetiben mellyeket tselekedet.

f Solt. 103. 8. Irgalmas és kegyelmes az Ur, kéle-
delmes a' haragra és igen kegyelmes.

g Solt. 111. 7. Az ő kezeinek tselekedeti, igaz mon-
dás és ítélet; erőflek minden ő végezéfi.

ismét. Solt. 36. 6. Uram az égiiglen vagyon a' te
irgal-

bizomfajuk.
 dñom-meg látni
 emlékezvén az
 mi Urunk Jēsu Cr
 amaz Atya, aly
 k lelket az ő j
 Kiszada az ő
 ki következni

isten felől tudom
ő benne: Me
Mert a' mi
a' szűke való k
lközmányból
vén meg-lát
k mentherend
gyok a' te szel
teremtett! W

Ökké vagyoo a
i az Umakings
Ö frigyét és pa

Urunk Máté a
szekszárdi.
szekszárdi a (U)
egyetem.
szekszárdi a (U)
szekszárdi a (U)
szekszárdi a (U)

Questio CXXIII

Országok mondani az emberiség sokasága hirt
valamely bizonyos természeti törvények által így
gatosok, kijöttek általmazója, agonosított bűntetése
Az Isten ország pedig az. Eg is a föld is ez a föld is
Istene. 1. Tim. 6. 15. az a királyok királyok

X. Hányféle országa van az Istennek? 7. Háromféle.

1. Regnum natura quod dicitur de alius potentia
& Providentia Regum, ez nemjő el, mert in
dinhos jelenragion. Act. 17. 22.

II. Regnum Gratie, mely a Királya axius, Tör-
vénye az Isten befűde. Ez a sz. Lélek, Petset:
a Sakramentumok. Kepe az Ekklesia, is ab-
ban a Valasztatnak. Ministeri, az Ekklesi-
ban is iskolák, tanító Papok is Doctorok.
Ellenségei, a Sátán, a Világ, Fegyelem az Isten
befűde. Ep. 6. 11.

III. Regnum Glorie: Dicsőség országa, mely
ez elűz herűdöl el, amaphoz megűdöl
Az in ilyen gradusi van nek ez ország:

1. A testből kimant, s megdicsőült Lélek
Mennyország való menetele. 2. A dicsőség-
tel tamedor test való adjezűse. 3. Az utolsi
nagon elmondando örövendeti sententia
Sallisa. 4. Testetűl lelkestűl avignitűl-
való boldogragban beűtetése.

Három dolgot vannak itt a három Bölcs-
sint: Első: jó jőűndel. Doveniat Hinn

1. Amű meg romlott természetűk miatt
nem medűtűnk mi abűnűk országa

HALAD
nafságod,
Solt. 51. 17.
Számam hira
7. 71. 8. Me
Solt. 31. 1.
gem, a t
Nch. 5. 16.
rek elűt, h
örűk a' ti m
CXXI
Melly
ben
F
érfűk az I
gyeimmel
F
jűn-el a
s igazas
Lel
eddel, ho
káb
engedhel
sed
te Anya
el a
ördögne
nata
mafságod
gat
l-emelvé
valo
ká mino
te
zent igé
án
3. tellye
zág
asz, mik
ben
Szen
olt. 143. 1.
kai
odat tegy

rgalmasságod, és a' te igaz mondasod a' főlhökig.

b Solt. 51. 17. Uram az én ajákimat nyisd-meg, és az én szájam hirdeti a' te ditséretedet.

Solt. 71. 8. Meg-teljesedik az én szájam a' te ditséteddel, és a' te ditsőségeddel szemtelen.

i k Solt. 31. 1. Te vagy az én köszilám és én erősegem, a' te nevedért vezérelly és viselly engemet.

Math. 5. 16. Ugy fényiek a' ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a' ti jó tselekedeteket, és ditsősék a' ti mennyei Atyátokat.

CXXIII. KERDES.

Mellyik az második kérdés?

ben kérjük az Isten országának hármas el-jövéjét, úgy-mint: 1. Kegyelemmel. 2. Hatalommal. 3. Ditsőséggel.

F E L E L E T.

Jöjjön-el a' te országod: Az az, 1. úgy bírsz és igazgas minket a' te igéddel és Szent Lélekkel, hogy tenéked napról napra inkább engedhessünk a: tarts-meg és öregbítsd a' te Anyaszentegyházadat b. 2. ronts-el az ördögnek tselekedetit c: és minden hatalmasságot melly a' te felféged ellen magát fel-emelvén törekedik d: tégy hijjában halokká minden tanátskozáfokat, mellyek a' te szent igéd ellen lesznek e: miglen országán 3. tellyességgel és volta-képpen országalsz, mikor leszel minden mindenekben g.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Solt. 143. 10. Tanits-meg engemet hogy a' te szent akarodart tegyem, mert én Istenem vagy te. A' te jó

XLVIII.

UR NAP.

Summája a'

feleletnek.

Ez másod-

dik kérdés-

1. Mit ké-

rünk, mi-

dön akar-

juk hogy

az Isten or-

szága Ke-

gyelemmel

jöjjön-el?

2. Mit ké-

rünk, mi-

dön az Iste

országát

Hatalom-

mal el-jöni

kivánnuk?

3. Mit ké-

rünk, mi-

kor az Iste

országát

Ditsőség-

gel el-jöni

kérjük?

te jó Lelged vezérellyen engemet egyenes úton.

Solt. 25. 4. 5. A' te utaidat mutasd-meg Uram ennékem, és a' te ösvenyidre taníts-meg engemet. Visszefelly engemet a' te igazságodban, és taníts engemet a' te igazságodban; mert te vagy ennékem szabadító Istenem, tégedet várlak egész napon.

b Solt. 51. 20. Tégy jól a' te jó akaratodból a' Sionnal, és építs-meg a' Jerusalemnnek kőfalait *.

Solt. 122. 6. 7. Könyörgjétek a' Jerusalemnnek békéjéért, és legyenek szerentséssék a' kik téged szeretnek. Legyen békeség a' te kerítésidben; és trendesség a' te tornyaidban.

c Rom. 16. 20. A' békeségnek Istene penig meg-rontya a' Sátánt a' ti lábaitok alatt hamar.

Eph. 6. 11. Öltözzétek-fel az Istennek minden fegyverét, hogy meg-álhassatok az ördögnek minden álnoklái ellen. Ezen fegyver közé számílatik a' könyörgés-is a' 18. versben; holott így szól: Minden kéréssel és könyörgéssel, könyörögve mindenkoron a' szent Lélek által, és ugyan azon dologra vigyázván, minden álhatatossággal, és minden szentekért való könyörgéssel.

d Solt. 129. 5. 6. Meg-szegényűbnek és hátra térőknek mind azok, kik gyűlölik a' Siont. Olyanok lesznek mint a' ház fedelén való fű, mely minnek előtte ki-fraggattának meg-szárad.

Solt. 5. 11. Itéld-meg, vagy tedd bűnösökké a' Isten őket, hogy tsalatozzanak-meg az ő tanátsolban: az ő hamisságoknak sokaságáért vesd-el őket, mert engedetlenek te ellened.

e Solt. 8. 3. 4. 5. 6. 17. A' te néped ellen álnok tanácsot gondolnak, tanátskoznak a' te szárnyad alatt elrejtettek ellen: és ezt mondgyák: Jertek-el, és szeljük-el ezeket, hogy ne legyen nemzetiség, ne nevezettség többé Izraelnek neve. Mert egy akaratval tanácsot tartottak; és te ellened szövetszartottak. Tölks-bé az ő orcájokat gyalázzal: hogy

* A' Sion non és Jerusálemen az Irásban hasonlatosság szerént éntetik az Anyaszent-egyház.

bűt eljegyzésű orkága, Samuél az János
orvára jó mi belénk, ut Mat. 3. Appropinquat

2. Mihor axtus ez mindjárt tami totta a tami trago
kat meg akhaz el nem jött volt tellyestegyel az tő
orkága, mi meg a Czereng meg voltam, és meg
abám el nem törtöttema volé. Heb. 9.

3. Azert hell az tő orkága, Socránk való jöve
lic várműnk és hírműnk, men ezen az orkága
límél minsem idessig, Act. 4. 12.

Májdik tő Orkága, mely nív alatt mind aso-
kat hell irreműnk, a melyek axtus orkága
nak s elhlepájunk gúnyján, tenyegyen és
jövendőbeli meg dítőt tőre tarrold meg. Egy
Sári foggalatnak, Skolard fenn tarafa be.

Harmadik tő ate Orkága, mellyel meg lülön
bözevük az tő orkága a Sátánnak orkága
túl, melyben a világ, a Test a Bűn ké foglalat
nak, ez orkága fűvelme a Sátán Gen. 3. Inditi
az engedetlenjégnek fiait Ep. 2. 2. &

K Hány dolgoz heriműk ezbe: jöjjön el a orkága?
7. Harmat: 1. Axtus orkága a Hugi rontu
el az tő az ördög öfelenedése, és Sogi tőre en-
Siják, valóra minden tanashorásonat.

11. Aktől emű orkága. Hugi az tő nevelye mi ben
mim napról napra a maga kőlműt.

111. A Dítőt tő orkága a Hugi jöjjön el a andó
melyk az tő tellyestegyel is rothalepm orkága.
és a mihor lépén minden mindeműk.

Ex Sis obvra: 1. Aktől abiműnk és Sátánmuk orkága
Gnygteris nélkül elnek, nem mondhatyik el
a Miapamhoc.

2. Büntelen hell mindhazimuk, a Fogazott
kőldt is töllyött meg töllyök.

3. Szószóval kell cselekedni az írásban igazságot.
 2. m. 7. 27. Apoc. 19. 20. abolebny f. x. m.
 4. A kárpát nem mond szót, hanem a kerep, q. loco
 regni v. m. munda ex. x. Apoc. 11.
 5. A kárpát, meg a kárpát Jos. 18. 36. Regni
 m. o. e. de hoc munda.
 obj. Apoc. 20. 4. Uraltat és erep. x. m. m. m.
 gis Regni m. m. m. m.

Questio CXXIV

R. Mien kez. i. h. l. l. j. j. j. d. a. t. o. k. a. g. d. s. a. r. u. t. a. n.
 Legyen meg. Fel. Mat. 5. 33. q. m. p. m. i. k. e. g. n.
 De. m. m. l. l. k. a. r. i. g. a. g. i. g. 1. Pet. 3. 13.
 Három re. p. b. i. t. ill. e. n. a. k. e. r. e. s. Q. S. u. m. a. j. a. m.
 his. Legyen meg a. t. a. h. a. r. a. t. t. y. a.

Nota. K. e. t. f. e. l. e. a. z. k. e. n. e. k. a. h. a. r. a. t. t. y. a. : R. a. e. l. e. t. a. &
 Occulta. De. n. e. 29. 29. Occulta s. p. m. s. d. e. n. s.
 a. h. a. r. d. i. v. o. l. u. n. t. a. s. d. e. c. r. e. t. i. & v. o. l. u. n. t. a. s. p. r. a. e. c. e. p. t. i.
 a. z. e. l. j. o. f. e. l. o. t. i. n. k. f. o. t. t. a. m. a. g. o. d. i. k. m. i. n. e. f. e. i. n. k.
 m. i. n. d. a. h. e. t. t. o. r. k. e. l. l. h. i. v. a. n. n. i. n. k. s. o. g. i. m. e. g. l. e. g. g. e. n.
 a. z. e. l. j. o. e. Mat. 20. 42. Act. 21. 14.
 A. m. a. g. i. k. a. t. R. o. m. 12. 2. Gal. 148. 20.

R. M. a. g. i. s. b. o. r. v. a. g. i. o. n. e. x. p. l. a. n. a. t. i. o. j. a. : M. e. n. y. h. e. j. f. o. l. d. o. n.
 A. M. e. n. y. h. e. j. A. z. A. n. g. e. l. o. k. Gal. 103. 20. 2. A. m. e. g. d. i.
 n. ö. n. t. e. L. i. k. e. k. Apoc. 14. 4 Gal. 10. 21. 3. A. m. a. g. i. s. b. o. r.
 f. o. l. l. a. g. o. k. M. e. l. l. y. e. k. E. g. n. e. l. s. e. r. e. g. i. s. d. n. e. v. e. r. e. d. J. u. 2.
 m. m. i. n. d. e. n. a. l. l. a. k. a. r. a. z. f. i. n. i. t. a. d. a. t. o. s. t. ö. r. v. i. n. y. e. l. e. t.
 m. e. g. b. a. r. g. i. k. b. a. h. a. r. A. n. g. e. l. o. k. e. s. a. z. l. u. d. e. r. e. k. n. a. j.
 X. H. a. r. m. a. d. b. o. r. v. a. g. i. o. n. a. z. e. g. y. b. v. e. t. i. s. M. i. n. c. v. M. i. l. y. i.
 m. e. l. l. y. b. o. l. n. e. m. e. g. y. n. t. o. j. e. g. e. r. s. b. a. n. n. u. s. a. j. o. n. t. a. t. o. j.
 s. a. g. o. c. r. e. p. t. i. m. i. n. c. i. g. a. z. a. z. s. o. g. i. a. s. o. k. n. e. l. l. e.
 f. o. k. a. z. f. i. a. h. a. r. a. t. t. y. a. t. h. g. i. m. i. n. i. s. b. e. l. e. h. e. d. f. e. l. e. k.
 f. i. n. i. t. e. i. Mat. 5. 28.

R. H. m. y.

a' te neved kereftessék-meg, oh Uram.
Solt. 9. 21. Retents-meg Uram Őket, ismértjék-
meg a' pogányok hogy űk emberek.

f. jelen. 22. 17. 20. A' Lélek-is és a' Meny asz-
szony azt modgyák: Jövel. A' ki hallya-is, azt
mondgya: Jövel. és a' ki szomjuhozik jőjjön-el, és
a' ki akarja vegye az életnek vizét ingyen. Azt
mondgya a' ki ezekről bizonyfágottéfszen: Bizony
hamar el-jővőők: Amen. Jövel azért Uram Jésus.

g. 1. Cor. 15. 24. 25. 26. 28. Az után vég léfszen.
Mikoron kezébe adgya Christus az országot az I-
stennek, és az Atyának, mikoron el-törölné minden
birodalmat, minden hatalmat, és minden erőt.
Mert kell néki uralkodni, miglen minden ellenfé-
git az űlábsi alá veti az Isten. Utólszor pedig a'
mi ellenfégtünk a' halál el-törölteit. Minek után-
na pedig mindenek az ű birodalma alá vettetnek,
akkor a' Fiú-is annak alá vettek, a' ki néki min-
deneket birodalmában adot, hogy az Isten mindenek-
ben minden legyen.

CXXIV. KERDES.

Mellyik a' harmadik kérdés?

ben ezeket kérjük az Istentől: 1. Hogy a' mi magunk aka-
rattát hátra hadgyuk. 2. Egyedül az Isten akarattának en-
gedgyünk. 3. A' nekünk parantsoltatott dolgot hűségesen
véghez vigyük, a' mint az Angyalok-is az égben tselekefszenek.

FELELET.

Legyen meg a' te akaratom, miképpen meny-
ben úgy itt e' földön-is: Az az, Adgyad, hogy

mi és minden emberek 1. az minnenaka- 1. Mikép-
ratunkat hátra hagyván a, 2. a' te akara- pen viszik
todnak, melly tsak egyedül szent, kéfszen véghez az
Angyalok és minden zugolodás nélkül engedgyünk b: az ű uis-
teker?

N

és így

XLIX.

UR NAP.

Summája a'
feleletnek.

Az harma-
dik kérdés-

és így mindenikünk 3. a' minékünk parantsoltatott dologban vigan és hiven eljárunk c: miképpen az Angyalok-is az égben tselekefsznek.

E' kérdésre így felellyen-meg a' kísért. 1. Ők a' magok akarattját az Istené helyet hátra hadgyák. 2. Annak minden zugolodás vagy nehezttelés nélkül engednek. 3. A' nékik parantsoltatott dologban hiven el járnak, hűséggel azt véghez vitzik, és mi-is ekképpen kívánnyuk véghez vinni.

Magunk akarattját hátra hagyván.) Természet szerint minden embernek akarattja gonosz, megromlott, és az Isten akarattjával ellenkező. Szükség azért hogy a' mi akarattinkat hátra vessük, az az, a' mi gonosz kívánságinknak és bűnre való vetkes hajlandóságunknak, erőssen ellene álljunk: Azokat a' menyire tőlünk lehet, el-rontjuk, és tellyeséggel magunkban meg-fojtsuk.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Solt. 141.4. Uram ne engedgyed hajlani az én szívemet gonoszra, és hogy foglallyam magamat hamiságnak tselekedetiben azokkal egybe kik hamiságot tselekefsznek, és ne engedgyed hogy egyem az ő gyönyörűséges étkekben.

b Solt. 119.33.34.35.133. Taníts-meg Uram engemet a' te parantsolatodnak utára, melyet meg-örizzek mind végiglen. Adgy ennekem értelmét: Akkor meg-örizem a' te törvényedet, és megtartom azt tellyes szívemből. Igazgas engemet a' te parantsolatodnak utában, mert abban gyönyörködöm. Az én utaimat vezeregyed a' te beszéddel; és ne engedgyed hogy semmi hamiság erőt véve uralkodgyék én bennem.

* A' Pálnak társai így szollának.

Apost. tsel. 21.14. * Legyen az Urnak akarattja;

c Solt. 103.20.21. Aldgyátok az Urat ő Angyalai, kik erővel hatalmasok vattok, kik az ő parantsolatján

Questio CXXV

Nota: sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

- Et Sacerdos utroque dicitur et tunc recitatur.
1. M. ar. si non bene dicitur tunc
 et illis dicitur et tunc recitatur.
2. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
3. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
4. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
5. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
6. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
7. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
8. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
9. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
10. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
11. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.
12. M. ar. si orationem non capitulat et tunc recitatur.

Item de oratione dicitur in duodecim
 versibus. Nota sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

Item de oratione dicitur in duodecim
 versibus. Nota sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

Item de oratione dicitur in duodecim
 versibus. Nota sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

Item de oratione dicitur in duodecim
 versibus. Nota sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

Item de oratione dicitur in duodecim
 versibus. Nota sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

Item de oratione dicitur in duodecim
 versibus. Nota sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

Item de oratione dicitur in duodecim
 versibus. Nota sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

Item de oratione dicitur in duodecim
 versibus. Nota sicut Decalogus, ita & oratio Divina in duodecim
 versibus, a Sacerdote illis dicitur et tunc recitatur, quia
 a Sacerdote utroque dicitur et tunc recitatur.

íratyát mivelitek, engedvén az ő bészédének szavának: Adgyátok az Urat minden ő seregi, minden ő szolgái, kik az ő akarattyának engedtek.

d Ez világossan ki-tetzi a' kérének igéjiből, miképpen mennyeekben.

CXXV. K E R D E S.

Mellyik a' negyedik kérdés?

F E L E L E T.

a' mi minden napi kenyerünket add-meg nekünk ma: Az az: adgy-meg minckünk mindeneket mellyek ez életnek táplálására szükségesek a. 1. hogy azok által ismerjünk téged egygyetlen egy kút főnek lenni, kiből minden jók származnak. b. és vegyük észünkben, hogy ha te meg nem áldasz, minden mi gondviselésünk és szorgalmatosságunk, sőt még a' te ajándékai is minckünk boldogtalanok és veszedelmesekek lesznek, c. Adgyad annak-okaért, hogy a' mi bizodalunkat minden teremtetállattól el-fordítván, csak egyedül te magadban helyheztesd d.

Erre-is a' kérsd így felellyen-meg: E' három végekre. 1. Hogy azok által őtet meg-ismerjük minden jóknak egygyetlen egy kút fejének lenni. b. i 1. Hogy észünkben vegyük hogy ha ő minket meg-nem áld, minden gondviselésünk és szorgalmatosságunk, sőt még a' maga ajándékai is nekünk veszedelmesekek lennének c. 111. Hogy így a' mi bizodalunkat minden teremtetállattól el-fordítván csak ő benne helyheztesd.

L. U.

N A P.

Summája a' feleletnek.

A' negyedik kérdés b. kérés az Istentől ez életnek táplálására való mind szükséges dolgokat. 1. Mi végre kérjük azokat az Istentől

Szent írásbéli bizonyságok.

a Solt. 145. 15. 16. Mindeneknek szemei te reád néznek, és te adsz azoknak eledelt alkalmas időben: Meg-nyitod a' te kezedet, és bé-töltesz minden lelkes állatokat a' te jóvoltodból.

Solt. 85. 10. 11. 12. 13. Lakozik a' dicsőség a' mi földünkben. Az irgalomság és az igazság elő-tállják egymást. *Az igazság és a' békefény egy másf szokolják. Az igaz mondas a' földből gyümölcst teremt*, és az igazság menyből alá tekint. Az Ur-is minden jot ad, hogy a' mi földünk meg-teremje az ő gyümölcst.

Példab. 30. 7. 8. Kettőt kérek te tőled, ne tarts meg addig én tőlem míg élek, A' hijában valóságot és a' hazugságot megszűz távoztad éntőlem, szegénységet avagy gazdagságot ne adgy énnékem, *váplálly engemet hozzám illendő eledellel.*

Teremt. 28. 20. 21. 22. Annak-felette a' Jákob fogadást tőn mondván: Ha az Isten én velem le-jend, és ha meg-őríz engemet ez uton, mellyen én most megyek, és ha életemre valo kenyeret adánd, és öltözetemre ruhát, és ha meg-térendek békefénygel az én atyámnak házához, és ha az Ur én Istenem le-jend, tehát e' kő mellyet oszlop gyanánt fel-emeltem Isten háza léfzen.

b Solt. 65. 3. Oh Isten, ki meg-balgatod a' könyörgést, te hozzád megyen minden test.

Apost. tsel. 14. 15. 17. Amaz elő igaz Isten, ki teremtetete a' mennyet, a' földet, és a' tengert, és minden azokban lévő állatokat, *adván minékünk jokat, menyből esőt, és termő időket, és bé-töltvén eledellel, és örömmel a' mi szívünket.*

c Mof. 3. Könyv. 8. 3. Meg-fanyargata régedet, és éhezni hagyta, annak-utánna penig Mannával éltete, mellyet nem tudtál sem te, sem a' te atyaid, hogy tudtadra adná te-néked, hogy az ember nem tsak kenyérral él, hanem mind azzal él az ember, *v2-*

Ex his observa: P. Hembogi iurestigei admodum
az Jürül mi magánly, de mig is attin demapi
hemyeret sem érdemly is

2. Sz: iris ellen vanitoga Bellarmus dogi a keresztia
kated élere, behesega? hémis; hie concors.

3. Vitést aholdulo Barisok, m: Sere, magis
elegit epd: amas kemyerit epik, m: az hie mmm
Kare adja akemyerit, Gen 3. 9 2. Thess. 3. 10 8.

4. Viték hat hie elia a hivordhodo élee, mapot jairu
malo inigyhedis, Föjvanytig, Tohajlag 2. Tim 6. 8. 10. 30.

5. Nem tilalmas a vilagi jottó hieise alatti jottak
adja, & usque Deo gloriosus nobis salutare est.

E. Kérdés. Qaestio CXXV
Tul: ubi nota: 1. particularis Et his petitionibus
interrogans ideo, miatol mintt tün börtün.
Sijjatz herjich oß amünden napi henger.

II. Borsas meg anni büncinhet. s. Math. 8. 12. Eu-
gedd el anni adostigunhat, Lucas. 12. 1. Borsas meg
anni büncinhet, ex quib. patet, oß peccatis e debent
ominden bünci adors. Luc. 13. 7.
Ugjanis abümpettövel tene adostig az embert: faci-
endo & patiendos Mat. 18. 24. Luc. 3. 41. Innen
ragion sogi az Isten Chirographum: adors Luc.
Col. 2. 14.

III. Mihipen miis meg börtinhet anni ellenind
vörkösch. Nota. s. Luc. 8. 12. mer miis meg börtin-
het Mat. 18. 24. explicat, nequis patet, sogi
anni meg börtinhet, dea volna az hi meg-
börtinhet. Mat. 16. 22. Col. 3. 13.

IX. A Fetelech hány dolgot magj arasztat 8. 12.
7. 12.

be, valami származik az Urnak szájából.

Solt. 127. 1. 2. Ha az Ur nem építi a' házat, hijában fának a' kik azt építik, ha az Ur nem őrizi a' várost, hijában vigyáznak az őrizők. Hijában való dolog néktek reggel hamar felkelnetek, későn fekeneteket-le, és nagy fáradsággal kenyeret ennetek, holott az Isten az ő szerelmeinek enged álmot.

Példab. 10. 22. Az Urnak áldása gazdagít-meg, és azzal semmi bántást nem szerez az Ur.

Hag. 2. 15. 16. 17. 18. 19. Gondollyátok-meg e' napságtól fogva a' napokat, melyek el-múltak, mikor még egy követ sem tőttek volt más köre, az Ur templomában. Annak előtte ha elment az ember az asztaghoz, melyből hufz véka buzát várt, csak tizet talált, és mikor a' fajrohoz ment, hogy ötven veder bort meritene, csak hufzat talált. Meg-vertelek titeket nap keleti széllel, ragyával és kő elsővel minden ti kezeteknek munkáját; *De e' naptól fogva meg-áldlak titeket.*

Solt. 146. 3. 4. 5. 6. 7. Ne bizzatok a' fejedelmekben, az emberek fiaiban kikben nintsen szabadításra való erő, ki-megyen az ő lelkek, és ők földé lesznek, a' napon el-vész minden ő gondolattok. *Boldog a' kinek segítője a' Jákobnak Istene, és a' kinek reménye van az ő Urában Isteneben.* Ki teremttette a' mennyet földet és tengert, és mind azokban való állatokat, és az igaz mondást meg-őrizi mind örökké. A' nyomorultaknak itéletet szolgáltat, eledelt ad az éhezőknek.

Solt. 55. 23. *Vessd az Urva minden terhedet, és ő gondot visel te rólad.*

Solt. 62. 9. 11. Bizzatok ő benne mindenkor ti népek, a' ti szíveteket töltsétek-ki ő előtte, az Isten oltalmunk minékünk. Ne bizzatok a' kegyetlenségben és a' ragadozásban, ne legyetek hijába valók, gazdagságtok ha bővölködik, ne bizzatok azokban.

Mellyik az ötödik kérdés?

Az ötödik kérdésben kérjük a' mi vétkeinknek avagy adof-
ságinknak borsánattyát, avagy meg-engedését.

F E L E L E T.

1. Mit ér-
tekez az a-
dofáságon?

2. Mit té-
fzen ezt az
adofást
megenged-
ni, avagy a'
bűnöket
meg-botsá-
tani?

3. Mit te-
fzen az, mi-
képpen mi-
is meg-bo-
tsátunk a-
zoknak kik
vétettek el-
lenünk?

4. Mikép-
pen kell fe-
lebarátink-
nak elle-
nünk valo
vétkéiket
meg-en-
gedni?

Botsásd-meg nekünk a' mi vétkeinket, mi-
képpen mi-is meg-botsátunk ellenünk vétettek-
nek. Az az, minékünk nyavalyás bűn-
sőknek. 1. minden mi bűneinket a, és
amaz meg-romlott természet-is, avagy
bűnre hajlandóságot, melly meg mostan-is
bennünk vagyon b, 2. a' Christusnak vé-
réért bűnül ne tulajdonítsad c: 3. mint mi-
is a' te mi hozzánk valo jo kedvednek
bizonyosságát a' mi szívünkben érezzük,
mert magunkban ezt áthatatosan el-tö-
kelltünk, hogy valaki minket meg-bán-
tott 4. mindennek szívünk szerént d meg-
engedünk e.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Solt. 51. 3. 4. 6. 11. Könyörülly én rajtam.
én Istenem a' te irgalmaságod szerént. A' te irgal-
maságodnak fokasága szerént töröld-el az én bűnei-
met. Valóban mos-meg engemet az én álnokságimból,
és az én bűneimből tisztíts-ki engemet. Mos-meg en-
gemet Ispittal és meg-tisztulok, mos-meg engemet
és fejérből létszek a' honál. Repts-el az én bűneimtől
a' te országodat, és minden én álnokságimat töröld-el.

Solt. 25. 7. Az én Iesuságimnak bűneiről, és az
én vétkeimről meg ne emlékezzél, hanem inkább
Uram a' te irgalmaságod szerént emlékezzél-meg
én roham, a' te jo voltodért.

Luc. 11.

7. Haggi dolgot, ut in Resp. inde

1. Minden bűnösök. 1. Nota: Kérfele adossága v
gon minden embert: Pecunia originale & Altera

11. A xpus vereint & mind a xpus igazsága & pariendo, &
(pariendo firetteng annu adossagukat

113. Mibőlpen mint v. A.

114. Mindennek bűnösök, zening v.

Ex huj. 1. Trah az kü börtartataga meg a bűnösök
mar. 2. 6. Esa. 43. 25.

2. Nem börtartataga meg az Egyházi. Börtök tulajd
hipen, Ted Miniszkindig annuinitiative 2 Cor. 5. 18.

3. Minden hat a xpuson kívül senki más, irdem
(börtartataga való erő 1 Jos. 1. 8. 9.

4. Minden hat senki kívül, alia törvénye bört
(Sene, m. Sali be tölteti, nem kell mondani: Gog

5. Nem jól mondja hat Beller 8. a Miagantok hat
amely börtartataga bűnösök börtartataga hat
günk, Nem pedig az Salator: morali: bűnösök

6. Híjják mondják hat, a socrimannok eből az öt-
keresbül egy bolvan: ^{nem} Mibőlpen börtartataga
meg, am az füzügi Fia Deum öralat Cong. eből
(Fera az fazonlatos, nem tizenegyenlője.

7. Híjják velük némedlye börtbül egy, Sogja
Magistratus a gonosztól meg fazonlat
Solod az füzüsbül senki el nem engedhet.

8. Vana i diktatio bört. Dem remittit culpa
Fia fazonlat. idem i aesi quis loco flet debet
meg enged, Ted ab alie parte, Soligualo cömög
vém

9. Híjják mondják el a Miagantok alia fetebe
ratatott velük meg nem engedik meg
pedig minden nap. Sapidig nem mindenkinek
minden

- minden nap ugys vethetel, ha pedig innad-
hozib, sardus innad, is maga sententia monda
maga fejere ezt mondvan: Ei megnem bozotol-
arett te se borass meg emmeket.
10. Ez az ötödik kére's ege's fundatoria anni sz: iragon
fundate vallapuntt: Hozim meg ragadj ne amagunk
igassagait, is togi talalassunk a törsh is az ő igazság-
ellenhözib aret a kére'set: 1. Valahai bünéh gyö-
nyörködil: 2. Ali büné meg nem is meri. 3. Ali
amaga igazságait bizik.
12. Nagi öföron hat esa kére's sokidress: dolgotok.
1. Amagunk megismeresik.
 2. Amegismerben
 3. Az ősi feleletnek
 4. Felebarasim Dijas szereketik, melyt lepsi
lebb gaudya ez 8. megengedjindhi

qästio (xxvii)

Harom dolog vagyon ez felelet

- I. Ez az első kére's köhseger voltu mi nian
nére ezehi: Mibelhogi mi törnepsz?
 - II. Ennek a kére's köhseger voltu anni harom
ellenjegünkh nére: Ami napj is artabna, ellye
 - III. Ez az első kére's felel. Itatod harom dolog:
 1. Hozj ezek ellen alisirtatkh ellen meg tartson
 2. Hozj azotkh sz: Lelkünk erije altal meg erősitse
 3. Hozj azucan gyözüdelmei diadalmasadjon.
- IX. Hányrészből áll esa hatodik kére's?
- X. Harom részből:

I. Vagyon itt part. Et, qui connectit Insuper
causam in petitorio öm, & sandisi: in hac
Rom 8. 30. aurea salutaris catena?

II. Vagyon a seisimot irant into kére's indli:
Esa

Luc. 11. 4. Es borsásd-meg nekünk a' mi bűneinket.

b Solt. 51. 6. 7. Tenéked, csak tenéked vétkeztem, és gonofságot tselekedtem a' te szemeid előtt. Imé én álnokságban fogontattam, az én anyám bűnben melegített engemet.

Rom. 7. 23. 24. 25. Látok az én tagaimban más törvényt, melly az én elmémnek törvényével ellenkezik, és engemet rabul ad a' bűnnek törvényének, melly az én tagaimban vagyon. Oh én szegény ember! Kírsodá szabadít-meg engemet e' halálnak testéből: Hálát adok Istennek a' mi Urunk Jესus Christus által.

c Rom. 4. 7. 8. Boldogok a' kiknek meg-borsáttattak az ő hamiságok, és a' kiknek el-fedeztettek az ő bűnök. Boldog ember, a' kinek nem tulajdoníttya Isten a' bűnt.

Math. 26. 28. Ez az én vérem, új testamentomnak vére, melly sokakért ki-ontatik bűnöknek borsáttatására.

d Matth. 18. 35. Így tselekezzik az én mennyei Atyam-is veletek, ha meg nem borsáttya ki ki mind az ő felebarátjának ellene való vétjét az ő szíve szerént.

e Luc. 11. 4. Borsásd-meg minékünk bűneinket, miképpen + mi is meg-borsátunk ellenünk vétetteknek.

[+ Nem úgy kell ezt érteni, mint ha az embernek meg-borsátása, szerző vagy érdemi oka volna az Istennek meg-borsátásának, mert Isten egyedül csak ingyen kegyelemből borsáttya-meg a' mi vétkeinket. Így kell azert érteni ez igéket: Ne kételkedgyünk a' mi bűneinknek Istentől való meg-borsáttatása felől: mert annak gyűmőltseit a' mi szíveinkben érezzük, midőn tudni-illik készek vagyunk a' mi felebarátunknak ellenünk való eséit jó szível meg-engedni.]

* In jegyezd-meg, hogy meg-borsátani a' bűnt, elfedezni, nem tulajdonítani vétkül, egygyertelen.

Summája a'
feleletnek.

Mellyik a' hatodik kérdés?

Az hatodik kérdésben azt kérjük az Istentől, hogy minket a' mi lelki ellenségünk ellen védelmezzon és meg-őrizzen, rajtök győződelmet nekünk engedgyen, két okokért.

FELELET.

Ne végy minket a' kísértetben, de szabadíts-meg minket a' gonosztól. Az az, 1. Mivel az első ok? hogy mi természet szerént olly igen gyar-
2. Mellyik a' második? lok és erőtelenek vagyunk, hogy még csak egy szempillantásig-is nem maradhatunk meg a, 2. a' mi nagy és ártalmas ellensé-
3. Ki ál- egy szempillantásig-is nem maradhatunk meg a, 2. a' mi nagy és ártalmas ellensé-
tal kérjük hogy az I- gink penig a' Sátán b, e' világ c, és a' mi te-
sten meg- stünk d. minket szüntelen ostromlanak: te-
tartson ben- tarts-meg minket e. 3. és a' te Sz. Lelkednek
nünk? erejével erőssíts-meg f, 4. hogy e' lelki tu-
4. Mi vég- lakodásban meg ne győzertettünk g. de a-
re kérjük szakodásban meg ne győzertettünk g. de a-
hogy meg- zoknak mind addig ellene álljunk, mig
tarison... nem végre minden ellenséginken tellyes
beonunket? diadalmat veszünk h.

Szent írásbéli bizonyságok.

a Marth. 26. 41. Vigyázzatok és imátokozzatok hogy kísértetben ne essetek: Mert jölehet a' lélek kísért, de a' test erőtelen.

Rom. 8. 26. Hásonlatos-képpen a' Lélek-is segáll a' mi erőtelenségünket, mert mit kellyen kérnünk, a' miot kellene nem tudgyuk, de a' Lélek esedezik mi éreztünk meg-mondhatatlan fohász kodásokkal.

Ján. 15. 5. En nálam nélkül semmit nem tseleked-
hettek.

b 1. Pet. 5. 8. Jozanok legyetek; vigyázzatok.
Mert

Es ne vigye Mat. 26. 46. Q. & dehis tuta
tur. & fcaudu i. Et nenoi inducatur

III. Vagyon a gonofstul valo meg habadulisi
valo kensin di. De habaditnugl

Nota: A Gonofstul nemzetin a p. l. m. h. entil

P. A bünnek gonofstul a helytül noka helyest
jel meg nem habadulhat. Id. in p. end. v. g.
Rom. 7. 24

2. A bünnek gonofstul: Eulagi nyomon
goh. mellyet hell imadhozunk. Sog. In
habaditron meg mintet. de kal addig
míg ami idvestegim. ahadagi ledem.
mashat amingit javintat. Kolgald.
tarr. m. a. entil habadulhat. Gal. 11. 11.

3. Maga az Ördög, ki a gonofstul mondta
Mat. 13. 19. 1. J. 1. 13. a. li. Konhote hint a
jó fölös Mat. 13. 25. Azert itt azt herjül 8.
az In az Ördögöt i. annak orkagit 5. am.
samin. fficac. rontra meg. Apoc. 12. 20.

K. Mind it a kisirtorindagyon emlekezet es a
Kedveshaz felk. kisirtorvagyon. F. Harom
1. J. 2. Embere. 3. Ördögi.

P. Vagyon In kisirtet. de az In gonofstul sen
llet sem. hifert. Jac. 1. 13. Sann. hifert
az In vagi. p. b. l. y. az embere. Saronhepeni.

X. Midön az dolgot parantol melly lattat
ellenkösni nem. p. b. l. y. 22. Abrasaron

B. Midön vilagi nyomonraghat. Bozot az
embere. Act. 14. 22. Söt. m. i. a. sac. am.
is adja. Luc. 22. 31.

J. Midön meg engedi Sog. az Embere.
bünös. megahon. j. a. j. a. n. a. h. Act. 14. 16. mel

melly mondatik spiritualis desertionuk

II. Emberi hijemé, melly baronh all:

1. Cum hoo deo tentat in freudentia
& voluntate revolute. Mat. 4.7. Exod 17.7

2. Cum hoo tentat hœm de eo p. jö, midön
valahis elnyit jö regre ahajant hitant.
Reg. 10.1. 2. vether, midön ravas mestet
siggel felebarattyt gonof regre p. ballya
Job. 2. 9.

3. Midön, az ember maga magát hijemé
amelly 1. vetchenlhiül való akkor midön
a maga állapotjait p. ballya. Sof. 2. 1. 2. 4. 13.
2. Vether akkor midön valahis az ö rabol
lan nagyán d. end fact. 14. 18.

III. Ördögi, melyet a sátán zlipev tscheltkil

1. Maga által, midön abünne ösztönös
v.g. Erac. a xñst. Jobot digi hijemé.
ragj pedig belimiggen sñgi gyötri de
ez a hijemé ma kirka

2. Ami magunk teste által, midön a test
hidra de gonofra igjehozó heprelelecha
önt az embert. Rom 7. 14 & in kigenit
fo regnan ö p.

3. Évilág által, Midön e világi boldog
ragj boldogvalan állapotból valamelly
bünne ösztönöz, Eijer modi si Bona
Animi. fornuu & Corporis. Gal. 73
Job. 1. 11. 1805. 2. 16.

Nota: Mondatik ezek ördögi hijemé
m. g. a hœm alkatnatacsttagot koldgál-
tatnak az ördög min hajam abünne
v.g. dñtia ad Avania koldgálud koldgál

M a' ti ellen
lân. Ellyel jár,
10. 22. 31.
án. iteket.
má. koztam e
E. h. 6. 12.
v. és test e
alm. sságok ell
tét. nek vezér
lyek. magassá
c. eldab. a
sók e. akarnak
Já. 15. 19.
vatro. , hape
köz. il. azem
1. 1. n. 2. 15.
ezek. mellyek
teti. világot
ne. , neri val
iván. ga, sz
e, ne. az At
vilá. el-mul
z. Ist. nek al
parad
d. Cl. 5. 12
ek. pe. ga' tel
enkez. ek, ho
yeket. kartok
J. c. 14. M
or. az. 5. rula
eg. rs. lattit
e. 2. or. 12
sz. ön. melly.
ngyal. , bog
ne. hi. gym
etem. a. Um
t. mon. á. nék

Mert a' ti ellenségek az ördög mint az ordító Orosh-
lán széllyel jár, keresvén kit el-nyeljen.

Luc. 22. 31. 32. Simon, Simon. imé a' Sátán ki-
vánt titeket, hogy meg-rostállyon mint a' búzát, de én
imátkoztam éreited hogy el ne fodgyon a' te hited.

Eph. 6. 12. Mert nintsen nekünk tufakodásunk
' vér és test ellen, hanem a' birodalmok ellen, a' ha-
almaságok ellen, e' világnak urai ellen, az életnek se-
réségének vezéri ellen, a' lelki gonofságok ellen, mel-
lyek a' magasságban vadnak.

c Peldab. 1. 10. Szerelmes fiam, ha a' bűnő-
k el-akarnak hitetni tégedet, ne engedgy nekik.

Ján. 15. 19. Mivel hogy nem e' világbol valok
tatok, hanem én választottalak titeket e' világ
örzűl, azért gyűlöl titeket e' világ.

1. Ján. 2. 15. 16. 17. Ne szeressétek e' világot, se
azokat mellyek e' világban vadnak, ha valaki sze-
ret e' világot, nintsen abban az Atyának szerel-
se, mert valami e' világban vagyon, mind testnek
kívánsága, szemeknek bűjálkodása, életnek kevélyse-
ge, nem az Atyától vagyon, hanem e' világtól. Es
a' világ el-mulik, és az ő kívánsága-is, a' ki pedig
az Istennek akarattját tselekeszi, örökké meg-
marad.

d Gal. 5. 17. A' test a' lélek ellen törekedik, a' lé-
lek pedig a' test ellen. Ezek pedig egymással el-
törekednek, hogy azokat ne tselekedhessétek mel-
lettek akartok.

Jac. 1. 14. Minden ember pedig késértetik, mi-
or az ő tulajdon kívánságtól el-vonattatik és
eg-tsalattatik.

e 2. Cor. 12. 7. 8. 9. Adatott énnékem hegyes
ziton, melly az én testemhez ragadott, a' Sátán
gyála, hogy engemet tsapdósna, hogy feletté-
be hidgyem magamat. Ezért háromszor könyör-
tem az Urnak hogy én tölem el-távozzék. De
mondá nekem: Elég néked az én kegyelmem,

mert az én erőm erőnliség által végeztetik-el.
f. Eph. 4. 14. 16. *Meg-banom az én érdeimet, a'
mi Urunk Jésus Christusnak Atyja előtt, hogy adgya-
meg néktek az ő gazdag ditsóságaért, hogy alбата-
rossan erősödgyetek-meg a' szent Lelek által a' belő-
emberben.*

g. Eph. 6. 10. 11. 13. *Végezetre atyámfiái legye-
tek erősek az Urban, és az ő hatalmas erejében.,
Öltözzétek fel az Istennek minden fegyverét,
hogy meg-albassatok az ördögnek álnoksági el-
len, hogy ellene állhassatok veszedelmes időben, és min-
deneket jól véghez vivén meg-albassatok.*

h. Rom. 16. 20. *A' békelégnek Istené pedig
meg-rontya a' Sátánt a' ti lábaitok alatt hamar.*

i. Theff. 3. 13. *Az Ur tselekedgye azt, hogy a'
ti szíveiteket meg-erőssítse az ártatlanságban Isten
előtt való szentlegetben, a' mi Urunk Jésus Christus-
nak el-jövetelére mind az ő szentivel egyetemben.*

i. Theff. 5. 23. *A' békeségnek Istené pedig szentel-
lyen-meg titeket mindenesfől, hogy a' ti elméitek ép-
ségben, lelketek, testetek ártatlanságban tartassa-
nak-meg, a' mi Urunk Jésus Christusnak el-jövetelére.*

CXXVIII. K E R D E S.

Szövegének a'
feleletnek.

Az Uról

tanult kö-

nyörgő imádságokak bé-rekesztő igéji arra intenek, hogy mi'e
fellyül elő-számlált jó teteményeket három okokra nézve kér-
jük Istentől.

Minémü igéssel rekesztet-bé a' te imád-
ságodat?

F E L E L E T.

Mert tiéd az ország, a' hatalom, a' ditsós-

1. Mellyik *ség mind örökké.* Az az, mind ezeket azért

az első ok? kérjük te tőled: 1. mert mivel hogy mi

2. Mellyik Királyunk, 2. és mindenható vagy, miné-
a' második: künk.

Questio CXXVIII

Summa Conclusionis Orationis Divinae
Quod est fundus firmis viratibus:

1. At Immh Uragagan, qui est Rex regum
- Immh Dnos et exaudis suos.
2. At Immh Sacubman Mag adde dicitur
3. At Immh aharatyan, m: mi Agyanh
arbitr megi aharja tekeh adin.

HA
link mi
adhat
érjük
ema' te
ólség.

a Solt.
avára, én
ed könyv
b 2. Chr
ne, nem
uralkod
kezedbe
na ki te el
1. Chron.
batalom,
3. Mert
gyon, tié
szalod-f
knek fel
óled vad
edben va
n, minden
Solt. 1
nk, hanc
igalmal
Ela. 37. 2
badits-m
nek min
gy az Ur
Dan. 9.
elmes, V
ne kétfed
nevedről

111-7

n

07

künk mindent meg akar sz adni, *a*, és meg-^{3. Mellyik}
is adhat sz, *b* 3. és ezeket annak-okaért ^{a' harma-}
kérjük, hogy ezek által nem mi reánk, ha-
nem a' te szent nevedre térjen minden di-
tsótság. *c*.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Solt. 5. 3. Figyelmezzél az én kiáltásomnak
szavára, én Királyom, és én Istenem, mert éntené-
ked könyörgők.

b 2. Chron. 20. 6. Oh Uram, mi Atyáinknak I-
stene, nem te vagyé egyedül Isten a' menyben, és
te uralkodol a' pogányoknak minden országán,
te kezdedben az erőtség, a' hatalom, és senki nin-
tsen ki te ellened álhatna.

1. Chron. 29. 11. 12. Oh Uram tiéd a' nagyság,
a' hatalom, ditsőség, örökké valóság és méltó-
ság. Mert minden valami a' menyben és a' földön
vagyon, tiéd. Tiéd oh Uram az ország, te ma-
gasztalod fel magadat, hogy légy minden fejedel-
meknek felette. A' gazdagság és ditsőség mind
te tőled vadnak, te uralkodol mindeneken: *A' te*
kezdedben vagyon mind az erőtség, mind a' birod-
lom, *mindeneknek fel-magasztalása és meg-erősítése.*

c Solt. 115. 1. Nem nekünk Uram, nem né-
künk, hanem a' te nevednek adgyad a' ditsőséget, a'
te irgalomságodért és a' te igazságodért.

* Sena-
Esa. 37. 20. Mostan azért Uram mi Istenünk cheribnek
szabadíts meg minket az ő kezéből *, hogy e' ki te ma-
földnek minden országi ismérjek-meg, hogy egyedül te gad ellen
vagy az Ur. ^{tamadon-}

Dan. 9. 19. Uram halgass-meg, Uram légy ke- fel.
gyelmes, Uram légy figyelmetes, és tselekedd meg,
és ne késédebbemmel te magadért én Istenem, mert a'
te nevedről neveztetik a' te várasod és a' te néped.

CXXIX. KERDES.

Mit értesz ez igétskén: AMEN?

F E L E L E T.

Szómmája a'
feleletnek.Az Amen
igétske mi-
ket bizony-
nyosítá tévő
a' mi kö-
nyörgé-
sünknek
meg-hal-
gattatása
felől.1. Mitép-
pen tévő
bizonyos-
sá?2. Mit kell
hinned a' te
könyörgé-
sednek
meg-hal-
gattatása fe-
lől?Az Amen 1. azt bizonyítja meg, hogy
a' dolog általán fogva és tökéleteien úgy
meg-lészen, a' mint kérem a': 2. az én
könyörgésem sokkal bizonyosabban
meg-halgattatott Istenről, hogy nem mint
az én szívemben érzésem és kívánni tud-
nám. b.

Szent írásbéli bizonyosságok.

a Jerem. 28. 6. Akkor monda Jeremiás Pro-
pheta: AMEN, úgy legyen, Ugy tselekedjék az
Ur, töltse-bé az Ur az ő beszédit, mellyekkel pro-
phétálál.2. Cor. 1. 20. Mert az Istennek valamelyi igé-
reti vadnak. Ő benne ugyanok és AMENek, (tud-
ni-illik a' Jesus Christusban) az Isten dicsőségére
mi általunk.b Efé. 6. 24. Es mánek előtte kiáltának én meg-
halgatom, még minek előtte nem szollának, én
meg-hallom.Eph. 3. 20. 21. Annak pedig (az Istennek tud-
ni-illik) a' kétségbeesetlen bőséggel mindeneget meg-
tehetnek feljebb hogy nem mint kérsz, vagy el-
menekben befogunk, a' mi bennünk munkálkodo erő
szelint: Dicsőség legyen az Anyaszentegyház-
ban a' Jesus Christus által minden időben, és mind
örökkön örökké, Amen.

VEGE A' CATECHESISNEK.

Qöstitio CXXIX

Ar Ammen aß: trász öt felé dolgot jeltet

I. Es kiörvít i allatist, sine. az es kiörvít az Ammen szót al kiörvíteteni.

II. A dolgot megjel, melyre amment mondunk
Dent 27. 1 Cor. 14. 16.

III. Jelent meg öröszet is be petet lejt. imman
mind aß. Pal Lendli, mind aß: (ra) ammen
nel vagj on be petet lejt

IV. Nagj hite i, reményet 2 Cor. 1. 20.

V. Jelent igazságot, s. mint min Szóh
ita fog nélkülmondottuk el az mind
Szóh, uj minis meg Salgattatunk
amint az Amment il mondottuk

IX. Ez három kerepett alhabmatosságnak min
hell minékünk meg tanulunk?

7. I. Ezt fogj az Ördög üzést ma mintén
felje, mivel a tudatás felje mintén
oka ez mert az Apostolok udjere tartos
tanuk, ma pedig hönjöréssel üzünk hi
az Ördögöket a Szóhok kerepett

II. Kém illik a teremtet allatott inmadh
ni, mi az Uri inmadhag ezt rarye fogj
amuk hell inmadhori, abie az okag
a Szóhok, aditköstg. Esa. 42.

III. A b. küz az Egész nem királyi Abzoz
mi az Uri inmadhag ezt ino. dja fogj ezt
okag i királyi a Miabzánké 24.

24. Vethert a Papjék mihor el ladja ess a doxo
logiat az imádásig

Hj: Nintz sz: Lühatsnál, azert nemvethesim

1. 7. Megragyon sz: Matenál, 27. Az Amen
Sintzen sz: Lühatsnál megis oda mondjatos

5. Ha az a harjék hogi annimádásig
Sabbatosak legjenek, sebat az Uri imádásig
Prascripcioja kerint imádóssim

6. Az Ave Maria nem imádásig, sz: az
imádásigott semmi sepe benne fel nem
talaltatik, hanem csak angjali hópsin
tis, Isaac & Jud. 5. 12.

7. Hogi a Rosarium, vagi olvasó nem
imádásig, Sün csak emberi talaltam
mellyet talalt egy Do montes nevű Sa
rat 1713 Eptendöz, mely áll, Ez Endo
búl, öt Miagyanbúl is az üdvöz
búl, vagyon pedig onyobb olvasois, mely
sáron annyibúl áll, a melyen a Pen
tobb emberel egy mint Barabot, Apa
zak sz: imádóssim

8. Tanullynak meg sz: a bizgofagos imádás
gát, Satta rojalt ephöz nintzen a Meny
orag ajtajánál megnyitására, q. az
August. ienais in vincibiles Oligaroiptus
Legyen ditióssig az Agának, Finnak e Pen
s elch Sünch, mostantul fogva mind
örökre Amen. 1784 2. Jultin
Pate

Arol valo TANETAS és OKTATAS,
mint keljen a' Catechesis-Tanulókat, ez Ca-
techesisben-lévő UT-MUTATAS szerént a' Ma-
gyar Nemzetben TANETANI és
GYAKOROLNI.

Mivel nag' akadál'ink vannak még nékünk ez Nemzet-
ben, mel'ek miatt nem mehetni ol' szaporán elő a' Ca-
techesis Tudomán'ban, mint az eg'éb Nemzetekbeli tudós
és épjebb rendű Ecclesiákban; mineművek mind két nemnek
Férfinak és Leán'nak olvasása nem szoktatása, a' Catechesis-
nek még e'kédig nag' részént csak pusztá szavaira-valo tanítás
s' többek. Ennek okáért ez UT-MUTATAS t'hez az ál-
lapotunkhoz szabni igen szükséges; hog' e'ben a' szent ig'e-
kezetben 'sem magunkat hibában ne fásálszúk, 'sem eg'ebe-
ket ol' nehézségekben ne eg'velitsünk, mel'ekkel el-idege-
néttetnének inkább a' tanulók, hog' nem mint ez Tanítás
ΜΟΔΙΑHOZ édesednének: Mel'hez képest, ΚΕΤ
FORMABAN adattatik itt ki az UT-MUTATAS.

ELSŐ az, mel'el ez mi Nemzetünkben kell élni, az em-
létt fogatkozásokhoz képest.

Az M A S O D I K az a' mint eg'éb nemzetekben kíváltkeppers
az Belglomi Ecclesiákban vag'on. Mel' mind kentőa' valo-
ságra nézve ug'ant azon, a' modjokban esik eg' kis külömb-
ség. Hog' azért mi e' Nemzetben haszonnal építsünk; H A-
ROM Classisban R É N D B E N állatjuk az Tanulókat.

E L S Ő R É N D.

Az ELSŐ RENDEN ig' tanéjük őket: 1. Fel-gyülekez-
vén az Ifjui Rend, az Leán'i külön, külön az Férfiu-is (kö-
zönleges gyülekezet kívül lévén a' tanítás;) legelőben kér-
dést kell nekik hag'ni: mel'et az Catechesis-Tanetónak fel-
szóval, szép mag'arván, s' meg-külobőzterve, el kell előnők ol-
vasni; s' az után vellek eg'ütt mondani kétszer háromszor.

2. Meg-

2. Meg-tanulván eg'en eg'en a' kérdést bizon'os hag'ott ottá-ra, eg'enként el kell mondatni vélek, *nag'on, mag'arán, szép meg-köszömböztetve*. 3. Ug'an a'kor az szókat a' hol kíván-tatják f-az Tanulóknak g'engedések bé-vehetik, kíváltképpen a' hol fel vag'on jeg'ezve, meg kell mag'arázni, de a' men'ere lehet, tsak eg' eg' szóval, f-könn'ededen. 4. Az kérdés summáját könn' nélkül hag'ni f-mondatni. 5. Az könn' szél-in valo kérdéfskéket kell elő venni rendel, és meg-mutogat-ni mint feleljenék-meg mindenikre az Catechesis szavaiból, mert ug'an nem is kell még meg-engedni hogy más szókkal feleljenek. 6. Megint meg-kell azon kérdésekre térni, és a' mit a'bol az szélén valo kérdéfskére feleltének, azt kell kérdésben venni, mel're az kérdéfskét feleljék.

P E L D A. Veg'ük elő az Catechesisnek első kérdését, mel-et el-mondatván az Tanulókkal, legelsőben is ezeket kér-dezze-meg tőlök. *Mítoda szó a' Catechesis?* Felelet, Görög szó. *Mit tészén?* Elő'n elvel valo g'akor tanétást, f-tanulást, szaka-datlan kérdésekben és feleletekben, minémű az vizsla-hangzás szokat az hangos hel'eken tőt kiáltáskor lenni, mint-ha kétszer mondanának minden szót, mel'er Görögül f-Dea-kul-is hijnak *Echonak*, honnan vag'on az *αλεγειω*, honnan az Catechesis. *Hát a' vallás mit tészén?* Isteni tiszteletnek mod-ját. *A' keresz't'eni vallás?* Ol' Isteni tiszteletnek modját, mel' eg'edül az ő szent Igéjében adatik előnkben, f-több effejéket. Ezennul a' kérdésnek summáját kerde-m-el; f-mindjárt az Könn' szél-in valo első kérdéfskére menek; *Miképpen vag' Christus tulajdona?* Fel. az Catechesis szavaiból mint az eg'esz szám meg-mutatja; *mind lelkestől testestől vag' élek vag' halok.* Meg'ek ísmét az második kérdéfskére: *Hog' tőt téged Christus maga tulajdonává?* Felel. a' mint a' kértős szám rá mutat, *ki az ő drága-lítos vérével mindennémű bűneimért tel'ességgel, &c.* Hog' ig' az kérdéfskéket mind el-kérdezem; ísmét elővészem az első kérdéskét, f-ig' kerde-m: *Hán' képpen vag' Christus tulajdona?* Felel. két képpen, 1. *Lelkestől testestől.* 2. *Vag' élek vag' halok.* Meg'ek ísmét a' Második kérdéfskére: *Hog' tőt téged Christus maga tulajdonává?* Két képpen: 1. *az ő drágálítos vérével minden en bűneimért eleget tévén.* 2. *engemet az ördögnek minden hatal-*

Élt bizonos igazság
nagy magára
az írást a halál
-vehetik, kivált
agassal, de az
edem. + az
aral. r. az írá
eodel, ésmeg
z. Catech. az írá
rdni hogy az írá
n kérdésekre ma
e feleletek, az
it feleljet.
nek Előkiadás
elődös-h. az írá
eche. f. Felel
aneg. az írá
máskor az írá
kiadásakor az írá
el' az írá
az írá
Ifeni igazság
az írá
w. az írá
f. az írá
keppen az írá
az írá
halal. az írá
Christus az írá
maga, az írá
aga. az írá
az írá
Christus az írá
Vas az írá
Hag az írá
az írá
az írá

ah. 2. 11
mini
Juli
2

sz. ából n
kerent: Há
pen' e szent
bert el fyer
colg. anak.
ge. azon o
kopen,
ut f. l. 2.
led. f. akat
V. gezerre
érd. m. ő. töl
sz. c. kkel'
it? felel.
öb. is.
U. 'teczil
lég. ha tsak
Cate. bismul
sz. E. s. ő. C.
kedu. tsak e.

M
M. nekura
meg. telöl
leke. egen
p. A. A. K. C.
Cott. a mind
p. ő. s. tük a
lras. el'eire
zo. a' czi
az. a. theff.
Sun. ában
meg. arto Je
n' et. l? Fe
böl. z 20-d
az. l. ent tej
mé. Mire

hatalmából meg-szabadított. A' Harmadik kérdéskét-is e' szerént: Hán' képpen tart-meg? Felel. két képpen: 1. az én men'ei szent A' annak akaratja nélkül még csak eg' haj szál' sem eshetik el fejéről. 2. szükség hog' mindenek az én idvességemre szolgáljanak. A' Neg'edik kérdésben is: Hán' képpen tészem téged bizony'osá ez vigasztalás felől? Felel. két képpen. 1. Bel'ső képpen, engemet az ő Szent Lelkével bizony'osá tészem az örök élet felől. 2. külső képpen, és arra indít hog' ez után örömezt az ő kedve s akaratja szerint &c.

Végezetre meg neki térek, s-a' mit ők ennékem feleltek, én kérdelem ő tőlök, s-ők vizsont az én Kérdéseimből felelnek ig': Ez czikkel' Lelkestől, Testestől vag' élek vag' halok &c. mire tanít? Felel. Arra, Mikhéppen vag'ok Chri'stus tulajdona. Ig'a' többit is.

Ug' teczik e' mi Catechismustlan Nemzetünkben, szintén elég, ha csak ig' vizszzük-is eg' először által az Ifju Rendet az Catechismuson; ug' hog' e' leg'ca mint fell'ebb meg-jeg'zők, az ELSŐ CLASSIS REND. Alkalmasént fognak-is nevezkedni csak ezek szerént-is az Catechismus értelmében.

MASODIK CLASSIS REND.

Minekutánna az Catechismus Tanulók, már ezekben fővek; megint elől kell az Catechist kezdetni; és osztán a' Czikkeket eg'enként az szent Írásból meg kell bizony'íttatni. PELDANAK OKAERT, kérd-el az Első Kérdésnek summáját, s-ottan mindjárt kérd-meg azt-is, mire valók ott az *dg* különös betűk a' szók között? Feleljen ama', az Locusokra szent Írás hely'eire mutatnak ug' mond azok, mel'ekből az Summának azok a' czikkel'i bizony'íttatnak, ug'mint az 1. Cor. 3. v. 23. és az 2. Thess. 3. v. 16-re. Kérdjed azért már tőle ez czikkeit az Summában: *Az én egyetlen eg' fő vigasztalásom ez, hog' én az én meg-tarto Jესus Chri'stusomnak vag'ok tulajdona*; honnan bizony'íttod? Felel. A' Corinthusban írt Első levélnek 6-dik részéből az 20-dik vs-ből. mond-el az igéket? Felel. Dicsőítsétek az Istent testetekben és lelketekben mel'ek az Istené. Kérdjed ísmét: Mire valók a' különös betűk az szókban? Felel. Az

jelentik

jelentik hog' az ol'an szokban áll kiváltképpen az bizon'etés-
nak ereje. Kérdjed azért : mel'ek hát azok az szók ? Felel.
Ezek : *testetekben és lelketekben, mel'ek az Istenéi.* Ig' mikor az
szélen való kérdéfskére jucz , mint példának okáért az
Elsőre, *Mint vag' Christus tulajdona ;* s-Hán' képpen ? Felel.
1. Lelkefől teste fől. Kérd azon n'omban, Honnan bizon'é-
tod ? Felel. 1. Cor. 6. v. 20. &c. Mel'ik szóban vag' szokban
áll a' bizon'etésnak ereje ? Felel. Ezekben , *a' ti testeitekben és*
lelkeitekben &c. 2. mint vag' Christus tulajdona ? Felel. *vag'*
élek vag' halok. Kérd ifjút mindjárt utánna : Honnan bizon'é-
tod ? Felel. az Rom. 14. v. 7. 8-bol Mondhacza-ei ? Felel.
Mert eg'ikünk 'sem él ő magának &c. *Akar éljünk azért akar*
meg-haljunk &c. Mel'ik szóban vag' szokban áll az bizon'etés ;
Felel. &c. Ig' a' többit is. Ez már lég'en a' **M A S O D I K**
Classis avag' R E N D.

HARMADIK CLASSIS avag'.

R E N D.

Még-is hog' ug'an derekassan tudhassuk , ha az Catechesis
Tanulók értiké fundamentomból mind ezeket ; il' Nég' forma
Uson kell őket meg-probálni ; mel' már az derék G A K O R L A S ,
és az H A R M A D I K Classisra vag' R E N D R E V A L O .

Első Ut avag' Mód , hog' a' levél szélin való Kérdéfské-
béli szokban változást rég'en az Tanító . Azon kérdést , más de
világos szókkal és azon értelemmel kérdvén-el.

Második Mód , hog' az levél szélin lévő kérdéfskéké hell'ert,
másokat kérdjem , de a' mel'eket nem akar honnan , hanem vag'
a' Catechesis szavaiból , vag' az jeg'ékekből , vag' a' summából , vag'
a' szent Írásnak ott való bizon'ságiból , vag' pedig azoknak ga-
kor hel'en fel-jeg'zett mag'arizatiából veg'enek ; e' végre hog'
azokból illendő képpen i-kön'en meg-felelhessen a' Tanító .
Mert eg'ébként ha új dolgokat kérdenek , mel'ek másuvá va-
lók , ezeket vesztik azoknak , meg-terhelik őket , és el-tsü-
gednek .

Harmadik Ut , hog' az szent Írás bizon'ságinak hól eg'ikét s-
hól másikat monda ssa , tsak az eleiben mondván valamit meg : es
eg'ízeri-

pen az bizonyos
k az fele? Ha
mi. Ig' mikor
eldanak oki
in képpen? Ha
Homon bizony
Róban vag' talá
a, a is többé
dona? Felel. n
Homon bizony
nd bizony. Felel
kár el'őre az
un áll az bizony
en? M' A 500

15 avg'

k, ha az Csech
eket; Il' Nig' m
derek G. az
N az a rón.
Róko K. el'őre
Az az kérés,

el'őre el'őre
norma, ha az
vag' a' j. az az
penig az az
enek; e' rón
el'őre el'őre
mel' az az
ik ölel, az az

el'őre el'őre
vagy az az
el'őre el'őre

egyszer-
ta uságn
doul az
Neg'ed
tu om
k dje m
Creche

Az E
k d'et
Az 31
w etet
Cristus
Zsoda
M nt vil
A f'nak
ig Mic
ke etess
de ecke
az Ő Pa
le eg' a
Cristus
d'ozay
di Kere
h. ló:
r. mink
A. miv
ke Cc.
Az
li vala
Első
d. fele
te. M
re bog
a Chri
T. izti

eg' szer. mind meg-kérdje mel'ik *Catechessis* tudomán'nak vag' tanuságnak bizony' etására valo az; és mel'ik szóban vag'on tulajdonul az bizony' etásnak ereje vag' fundamentuma.

Neg'edik Ut, hog' ellenb' n'isimét eg' szer eg'ik czikkell' et vag' tudomán'at az *Catechessis*nek, mászor másikat mondja elő, i-kérdje mindjárt, *mitsoda* szent írásbéli hel' el bizony' ittassék az a' *Catechessis*ben.

Teljes PÉLDÁI ezeknek.

Az Első Módnak Példája, Midőn az levél szélén való kérdésetskéek más szokkal kérdenek.

Az 31-dik Kérdésben első kérdésetske az szélén, Kírói kenetett-fel Chrístus, ezt ig' változtathadd: Ki kente-meg Chrístust? Felel. Az At'a Isten. Az Második kérdésetskéek. *Mitsoda* avag' miben áll az ő Profetái tiszti, ig' változtathatni: Mint vízi végben az ő Profetái tiszti? Felel. Nekünk az ő At'ának tiikos tanátsát, és minden akaratját meg-jelentvén: avag' ig' Mit-mivel Chrístus men'ben mi Prophetánk? Felel. Tö-keltesse ki-jelenti nekünk az At'ának &c. Az Harmadik Kérdésetskéek. *Mitsoda* az ő Papi tiszti, változtasd így: Miben áll az ő Papi tiszti? Felel. Ebben hog' ő minket az ő testének eg'et-len eg' áldozatjával meg-váltott. Vag' még-is ig': Mit-mivel Chrístus men'ben mi fő Papunk? Felel. 1. Minket eg'etlen eg' áldozatjával meg-váltott. 2. Törekedik érettkünk &c. Az Neg'edik Kérdésetskéek: *Mitsoda* az ő Kirá'li Tiszti, ig' változtathadd: Miben áll az ő Kirá'li Tiszti? Felel. Ebben hog' 1. minket az ő ig'jével és Szent Lelkével igazgat &c. Vag' ig': Mit-mivel Chrístus mint mi Kirá'unk? Felel. 1. Igazgat minket &c. 2. Öriz és meg-tart.

Az Második Módnak Példája, Midőn a' levél szélén való kérdésetskéek helyett másokat kell kérdeni.

Először-is az *Catechismus*nak Summájából azon 31-dik Kérdés felelt. Mit-tészen az CHRÍSTUS név? Felel. Kenetett. Mire kenetett-meg az Isten Fia? Felel. Hármaz Tisztre; hog' leg'en 1. Prophetánk, 2. Papunk, 3. Kirá'unk. Mit-jeg'ez az Chrístus név? Felel. Az ő Tiszteit. Hán' féle az Chrístus Tiszti? Felel. Három féle 1. Prophetái, 2. Papi, 3. Kirá'li.

Másodszor az Catechesis szavaiból. Mivel kenettetett-fel Christus? Felel. Szent Lélekkel. Kicsoda a' mi fő Prophetánk? Felel. Christus az Isten Fia. Kicsoda a' mi egyetlen eg' fő Papunk? &c. Micsoda hasznos vészünk mi a' mi Christus Prophetáinktól? Királunktól? Papunktól? Felel. Azt hogy nekünk az Isten titkos tanácsát &c. hog' minket az ő testével eg' szerű áldozatjával &c. hog' minket az ő igéjével és Szent Lelkével igazgat &c. Micsoda különbség vag'on Christus a' mi Prophetánk, s más Propheták és Doctorok között? Christus Papsága, Királ'sága, s eg'éb Papságok s királ'ságok között? Felel. Christus fő Prophetá, Fő Pap, örökre való Királ' &c. Mivel áldozott Christus? Felel. Az ő maga testével &c. A' Papok könn' örgötenek az Népett; hát Christus a' mi fő Papunk? &c. kinél ő mi Szószóllónk? &c. Mivel? Felel. Törekedésével. Hán' szor? Felel. Szüntelen &c. Christus Királ' mivel bír és igazgat minket? &c. Es ig' a' többit-is, mind addig kérdezkedvén, míg semmi nem marad az Catechesisben a' mit el nem kérdettünk volna.

Harmadszor, az Catechesisre való jeg'zésekbeől és mag'arázatokból. Micsoda szó a' MESSIAS? Felel. Sídószó. Mit téstien? Felel. Christust, az az, meg-kenettet. Mint bizonyítod hogy ezek azt téstik? Felel. Jan. 4. az 21-vsből: Tudom hog' el-fő az MESSIAS ki CHRISTUSnak mondatik. Ímé Jan. 1. 42. láld. Minémő személteteket szoktanak vón az Óv Testamentumban fel-kenni? Felel. Prophetákat, Papokat, és Királ'okat. Mi okon kenettetenek azok az három rendbeli Tiszték? Felel. Az a' kenet ő nekik bizon'ság vala igaz hivatalok felől; és hog' őket az Isten az ő tisztékhez illendő ajándékokkal &c. Mit jeg'ez vala az oll'an ceremonia? Felel. Azoknak rendes hivataljokat &c. Mi végre való vala az Propheták, Papok &c. fel-kenettetések? Felel. Jég ál vala nekik 1 hog' igaz az ő hivataljok 2 &c. Vall'on csak kívül kenettetenek vala-é meg azok? Felel. Belől-is, az az, tisztékhez illendő szűk-séges ajándékokkal &c. Honnan bizonyítod azt? Felel. Sam. 1 kőn' v. 16. v. 12. láld.

Negedszer, az szent Írásnak Bizony'ságiból s azoknak Mag'arázaiból. Ebben az hel'ben Tselek. 2. v. 36. Bizon'al tud-ja azért egész az Israel háza, hog' Isten ezt tette Urrá, és Christusá;

Jussá: ezt a' Jést ki meg-feszéttetek: Mint érted ezt, Isten
 ezt tette Urrá és Christussá? Felel. Isten ez Jést rendelte,
 hog' ő mi Christusunk, az az, mi Prophetánk, Papunk, és Ki-
 rál'unk leg'en. Hát e'ben Sid. 1. v. 9. Solt 45. v. 6: *Annak-
 kéért meg-kent teged oh Isten a' te Istened, vigaságnak olajával
 társaid felet; ez Istennek kétfzeres nevén, oh Isten a' te Istened,*
 mit kell érteni? Felel. *Az első értem az Fiúrol, a' másikat az*
At'áról. Ez a' meg-kentés olajal léssen vala; vall'on mitsoda
 olaj az mell'el Christus meg-kenerett; Vag': Mtsoda olajal
 kenetett-meg Christus? Felel. Az az olaj a' *Szent Lélek.* Eb-
 ben hát *Mos. 5. kőn. 18. r. az 15. 16. &c. v.ekben, Prophetát*
támaszt teneked az te Urad Istened te közzed, a' te Atyádfiaid
közöl a' miképpen engemet; az Prophetán kit kell érteni? Felel.
Az több Moles után valo Prophetakkal együtt Christust, a' mi
fő Prophetánkat, mint meg-teszik Tselek. 3. v. 22. és 7. v. 37.
Ebben Matth. 17. v. 5. Ez amax én szerelmes Fiam, kibén meg-
bekeltem, ötet halgassátok; Kísoda a' kit halgattunk hág' a' mi
men'ci Atyánk? Felel. Az ő szerelmes Fia Christus a' mi fő
Prophetánk. Itt Jan. 15. v. 15. Valamit hallottam az én At'án-
tol, meg-jelenttem néktek, mit jelent-meg nekünk Christus? Felel.
Valamit az ő At'ától hallot. Hog' ezt mondja, Sid. 7.
v. 24. Mivel az örökké meg-marad, örökké-való Papsága vag'on;
Val'on minémő Papsága vag'on Christusnak? Felel. Örökké
valo. Miokon? Felel. Mert örökké megmarad. Itt Solt. 2.
v. 6. Fel-kentem az én Királ'omat Sionon, az én szentségemnek be-
g'en; Ki szól f-kiről? Felel. Az A'a' a' Fiúrol. Kísoda hát
e' Királ'? Felel. Christus az Isten Fia. Ebben Solt. 110. v. 2.
Az te birodalmadnak pálcáját ki-botsátja az Ur Sionbol; mitso-
dás Királ'i pálcája érteuk Christusnak? Felel. Az Christus
Kirái'i pálcája az Euangeliumnak prädikállása. Ján. 16. v. 7.
Ha el-menéndek el-küldöm ötet (tudnia-illik az Vigasztalót) ké-
minden igazságban béműszen titeket v. 13. Kísoda ez a' Vigasz-
taló? Felel. Az Szent Lélek. Jan. 10. v. 28. 29. Senki azokas
(az én Juhaimat) az én kezemből ki nem vagadja; Ki szól itt? Felel.
A' mi örökké-való Királ'unk Christus.

Az Harmadik Módnak Példája, tudni-illik Mit bi-
 zon'étson az Catechesisben ez vag' amaz?

Mond-ei ez hel'et Luc. 4. v. 18. Efalásból 61. v. 1: *Az Urnak Lelke én rajtam.* Felel. *Az Urnak Lelke én rajtam, mivel hog' meg-kent engemet: az ért küldő engem hog' az szegén'eknek az Euangeliumot hirdesse, hog' meg-g'og'etsam az tövedelmes szívűeket &c.* Mit bizonyítasz ez hel'ből? Felel. Hog' Christus az Atától rendeltetett és az Szent Lélektől meg-kenerett mi fő Prophetánkká és Doctórunkká. Mel' szókban áll kiváltképpen ennek bizony'sága? Felel. ő (az az, az Ur) meg-kent engemet, küldött engem Euangelium hirdetni az szegén'eknek. Mond-ei ez Sid. 5. v. 5. 6 ben lévő hel'et, Christus nem maga vőtte magának ez tiszte'séget. Felel. Christus nem maga vőtte magának ez tiszte'séget hog' papi Fejedelem lenne, hanem az a' ki ezt mondotta vala neki: *En Fiam vag' te en ma szűtelek tégedet.* Mikhéppen más-sz mondja &c. Ebből a' mődásból mit bizonyítasz? Felel. Hog' Caristus nem maga tőtte magát fő Papnak, hanem az At'a rendelte őtet arra.

Mond-ei Sid. 10. v. 14. Christus eg'etlen eg' áldozatjával. Felel. Christus eg'etlen eg' áldozatjával tökéletessékké tőtte mind örökké azokat, a' kik meg-szentelteknek; Mit bizonyítasz ezzel? Felel. Hog' Christus az ő Papi Tisztit ug' végben vitte, hog' minket testének eg' áldozatjával meg-szabadított.

Mond-ei Sid. 1. v. 8. az 45-dik Solt. az 7-dik v-ből *Az Fiúrul penig.* Felel. *Az Fiúrul penig: a' te Királ'i széked Isten mind örökkön örökké, igazságnak palczája a' te országodnak palczája; Mit bizonyítasz ebből?* Felel. Hog' Christus örökké-való Királ': Mel' szókban áll kiváltképpen az bizonyításnak ereje? Felel. Ezekben: *Az te Királ'i széked Isten, mind örökkön örökké.*

Az Neg'edik Módnak Példája; tudniillik, *Mint bizonyítatik a' Catechismusnak ez vag' amaz Tanusága.*

Mitsoda bizony'ságból állarod, hog' Christus mi Prophetánk? Felel. Mof. 5. kőn. 18. r. az 15. 16. v-ből: *Prophetát támasztok ő nékik az ő Att' okfiai közzől, mint tégedet &c.* Ismét Luc. 4. az 18. v: *Az Urnak Lelke én rajtam &c.* Honnan bizonyítod hog' Christus ug' tselekeszi az ő Prophetai tisztit, hog' az Istennek tükös tanársat, és minden akaratját nekünk meg-jelenti? Felel. Jan. 1. r. az 18-dik v-ből: *Az Isten soha senki nem látta, amaz eg'etlen*

eg'etlen eg' szállott Fén, ki az At'ának kebelében vag'on, az be-
szellette-meg minékünk. Ílmét, az 15-dik r. 15. v: Mindeneket
a' mell'eket hallottam az én At'amtól, meg-jelentettem néktek.

Mitsoda bizony'ságból állatod hog' Christus mi Papunk? Felel. Sid. 5. v. 6: Te vag' örökké valo Pap, Melchisedeknek ren-
di szerént. és az 10-dik v-ben: Neveztetett Istentől Melchisedek
rendi szerént valo Papnak.

Mint bizony'étod hog' Christus ug' téfzi az ő tisztt, hog'
minker testének eg' áldozatjával meg-váltott lég'en? Felel.
Sid. 10. v. 10: Mel' akaratnak általa meg-szenteltettünk, az Je-
sus Christus testének eg' szeri áldozatjának általa. És a' 14-dik v.
Eg'etlen eg' áldozatjával, tökéletessékké tette mind örökké azokat a'
kik meg-szenteltetnek.

Mitsoda bizony'sággal bizony'étod, hog' Christus mi fő Pa-
punk, imádkozik-is értünk? Felel. Rom. 8. v. 34. Kézo-
da a' ki kárhoztatna? Christus az a' ki meg-holt. sőt a' ki fel-tá-
madott, ki az Istennek jobján is vag'on, a' ki fedezék m' értünk.

Honnan bizony'étod hog' Christus mi Királ'unk leg'en? Fel.
Solt. 2. v. 6: En peng választottam az én Királ'omat Sionon, az
én szent heg'emen.

Honnan állatod hog' Christus a' mi Királ'unk minket
az ő ig'jével igazgat? Felel. Solt. 110. v. 2: Az te birodal-
madnak pálczája ki-botsátja az Ur'ot.

Honnan bizony'étod hog' Christus a' mi Királ'unk a' miné-
künk szerzett idvétséget oltalmazza és meg tartja? Felel.
2. Theff. 3. 3: Hát az Ur, ki meg-erősít titeket, és meg-ölti
ama' gonoszul. Ílmét, Jan. 10. v. 28: Soha senki ki nem ragad-
ja az én juháimat az én kezemből.

Es ig' ez GYAKORLAS, tsak apodonként az Tanulók
szokdogalják meg, kőn'ű és g'őn'űdűléges léfszen; és az ő
értelmeket, az Istent dolgoknak értésében jeles módon kő-
szőrüllik. Minekokáért kezdetben az Catechesis-tanítók az
szókat magok adják az Tanulni-kezdőnek szájokban, és a'
men'ére léhet azoknak szavokat jól mag'arazzák, semmit ne
műveljenek fél kedvel, haragossan, unadalmisan, tsak imig'
amug', rijogatra, bérés-képpen &c; hanem jó kedvel, szeléden,
fífsen &c. hog' az Tanulókat annál inkább az tanuláshoz éde-
télhesék.

Ha mikor nem jól felelnek-is, leg'ennek azon, hog' őket az jól felelésre segélgetésék, mindjárt más kérdést vetvén eleikben, mel'ből azontul érthetsek hog' nem jól feleltenek. Mint *Példánakokért*. Az 25-dik Kérdésben, ha kérdem, *Hán' az Isten*; f-a' Tanuló ig' felel: *Három*; én megént ezt kérdem: *tölle*, mel'el az jól felelésre n'itok urat néki: *Hát ig' többek az Isteni állatok?* Ismét ha kérdem, *Hán' a' személ*; f-azt feleli *hog' Eg'*; én mindjárt ez kérdéssel igazétoim utban: *Hát az A' a' Fin és Szent Lélek csak eg' személ'é?* Megént ha kérdem, *Az A' a' más istené az Fiutól és Szent Lélektől*; f-ő roszszul felel, *Másug' mond*, ig' hozom észére: *Ig' hát több Istenek vannak?* Ha azt kérdem: *Az A' a' más személ'e az Fiutól és Szent Lélektől*; f-ő *Nem-mel felel*; il'en kérdéssel vétetem észében nem jól felelését: *Hát nem három személ' vag'on az eg' Isteni állatban?* Ig' a' többit-is. A' több Tanuságokat, tekénts-meg a' következő Formában az utol'án végig; mel'eket szorol szóra ide-is tudj; mi szükség két hel'et meg-írni.

Mel'ekhez hozzájok adni ezeket-is igen szükség-es.

Ha midőn osztán az Catechesisi pradicallás-is el-indéutathat-nék minden Vasárnaponként del'est, a' mint eg'eb Reformata Ecclesiákban vag'on; a' mikor ug'an azon kérdést kellene mag'arázni, a' mel'et a'kor az Ifju Rend tanulna: az akkori Pradication szerént-is g'akorlani kellene az Tanulókat, hog' annál nag'ubb g'űkeret verne az menn'ei tudomán' szívekben. Mel' hog' menn'ei épületesben lenne, igen meg-is kívántatnék, hog' az Pradicator, színtéden színte a' szerént intézné az Catechesisbéli Pradicationját, valamint a'kor az Ifjuság tanéttatik, vag' az Első Classisban *Rendben*, vag' a' többiben valo *Mód* szerént. Mel'nek-is ut'at, hírünkkel elvén hog' kívánandják, a' kik e' szent dologra magokat rá fogják adni, készek leszünk Isten akaratsából a' mi talentumotunkánk szerént ki-adni.

Az-is mag' épületeset fog' szolgáltatni, ha midőn osztán a' ki-adott *Modok* szerént a' Tanulók jól elől tudnak dolgokban menni, akármel' a' kortájban lőu Pradicationak *Tanuságát* megtudják mel'ik *Catechesisi Tudomán'ra*, vag' az *Catechesisnek* mel'ik *készére* valo, hová tartozik. Es ha az Catechesisben lévő

bizo-

bizon'ítás felet, más valamel' emlékezetes-is hallatott az prédicationban; fel kell vellek jegyezteni s-meg-tanultatni.

El végre oltsán, hog' ug'an derekas bővölködések leñe az Tanulóknak az men'ei Tudomán'ban, arra is meg kellene őket tanítani, az Catechesisek mel'ik *Ref.éből mitsoda Tével-gés czáfolatik-meg*. Ug'an akkor az ellenkezőknek mind az *szent Irás hel'eire való ki-fogásokat*, s-mind az akadémikosb *Ellen-vevéseket* eleikben kellene adni, az reájok világos, kőn'ő, fontos &c. s-ha lehetne az Catechesisbéli fundamentumok szerént-való *Feleletekkel* eg'ütt: mind addig, mig jól és készen-meg-tanulnák s-tudnák azokat.

Ez il'en *Módon*-való Tanétásra penig minden hetenként egész esztendőrt által, Télben, N'árban, *Háromszor Nég'szer*, a' mint a' Hel'eknek állaportja meg-engedi, félben-hag'as nélkül öszve kell g'ülni; hog' mentül hamarébb fundamentumot vehessen az Isten Népe az Menn'ei Tudomán'ban. Mel' nélkül-is, kevés szaporája, ha eg'ébként minden nap Prädicationkat halgat-is, mint az e'kédig-való állapotok meg-mutatják.

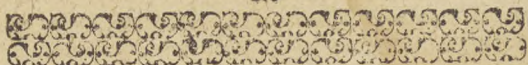
Mint hog' penig Isten áldása nélkül, leg-kissebb jo ig'ekezetünk-is halzontalan; ha valamel' dolgunkban, e'ben valóban szűkfég ahétatos kőn'örgéseken kezdetünk és végeztünk. Mel' mind ketőre szép Ut-mutatásokat s-kőn'örgéseket találhatni az **LELK I A-BE-Ce-ben**. Mindeneiket valamel' **SOLTAR**-nak el-énklésével, *rendel vag' válogatva* az a'kori Tantsághoz illendő képpen kellene be-rekesztetni. Mel' után *Aldás-mondás* kívántatnek; s-ig' kellene el-botsátani az Tanulókat.

V E G E.

MASODIK Forma **UT-MUTATÁS**, mel' az Belgiumi Reformata Ecclesiáké, mint minap eg' istenes, tudós Isju Rend Tanétó, *Spilhard Janos* nevű *Belga Tanétónak*, azon az n'elven való *Catechesis*éből n'elvünkre fordította, a' mel'ből az **ELSŐ FORMA**-is vétettetett.

RÖVID OKTATÁS, Miképpen ez Catechesis szerént az kérdéseket kellesek 1 Tanétani, 2 abban G'akorolni.

1 Mint kel'en őket Tanétani &c. &c.

R Ö V I D O K T A T Á S,

Miképpen ez Catechesis szerint az Kísdeket kellesek
1. tanítani. 2. a'ban gyakorlani.

I. Mint kellyen őket tanítani?

EZ tanításban illy rendet kell szorgalmatofon tartani. 1. Mi-
nekutánna az tanulók azt a' kérdést a' mellyből tanítatniok
kell, világofon, szép halkal, és értelmefen akadozásnélkül el-
mondgyák, a'kor a' Tanító azon kérdésnek szavait a' kérdés
után valo jegyzéseknek igazgatások szerént (ha léiznek a' fé-
lék alatta) rövideden és együgyűképpen magyarázza-meg.
2. Azon kérdésnek summáját könyv nélkül mondaſſa- el, és Sz.
írásbéli bizonyságokkal erősítteſſe-meg. 3. Akkor fogjon a'
könyvkaréján (szélin) valo kérdésekhez, és mutassa-meg mi-
képpen kellyen azokra a' Catechesis szavaiól meg-feleljal, és
azokat az oda tartozo szent írásbéli bizonyságokkal meg-erős-
fíteni. A' holott egyſzerſimind a' szent írás bizonyságiban azo-
kat a' szokat nevezet szerént meg-mutassa a' mellyekben tulaj-
donul a' bizonyságok ereje vgyon, és azoknak értelmeket
a' könyv szélin valo jegyzésekből magyarázza-meg.

II. Miképpen kellyen a' tanulókat gyakorlani e' Ca- techismusból?

A' mi nézi ez gyakorlást, hogy abból meg-ismérteſsek ha a'
tanulók értiké azt igazán a' mit a' Catechesisből tanulnak
meg-mgyarítani és meg-bizonyítani, tehát e' gyakorlást kell
intezni ez négy kű ömböző modok szerént.

Első mód ez, hogy a' könyv szélin valo kérdésekben némelly
szokat el kell változtatni, azon kérdést más szokkal kell for-
málni, de ugyan azon értelemmel.

Második mód az, hogy a' könyv szélin valo kérdések helyett
más egyeb kérdéseket kell tenni, de ollyakat a' mellyek vé-
teſſenek magából a' Catechismusból, vagy annak summájából,
vagy magyarázatyából, vagy a' szent írás bizonyságiból, hogy
így alkalmazofon azokra meg-felelheſſenek. Mert ha valami
egyéb

egyéb más dologról való kérdések hozatnak-elő, meg-háborodik a' gyengéknek elméjük, és meg-terheltevéen el-ijednek.

Harmadik mód ez, hogy, hol ez, hol amaz szent írásbéli bizonyosságot az első szokón el-kezdvén, mondasson el vélek, és kérdgye-meg mit kell a'val bizonyítani, és mellyik szokban vagy on ereje a' bizonyosságnak.

Negyedik mód még-is ilyen, hogy vegye-elő hol egyik, hol másik czikkelyét a' Catechismus-béli tudományoknak, és kérdezze mitsoda szent írásbéli hellyel bizonyíttassék az meg. Hogy pedig ez tanításnak és gyakorlásnak modgya jobban meg-érthetőség, bővön és világoson meg-mutatattik az minden részeiben a' következő példában ama' nevezetes 31-dik kérdés felett, melly vagyon a' mi időzítőnknek Tisztiáról.

I. P E L D A. M iképpen kellesték a' kisledeket ez Catechismus-ból tanítani, az 31. kérdés felett?

Minekutánna a' Tanulók az 31 Kérdést el-mondották, akkor a' Catechismus-tanító, akar legyen az a' tselédes gazda, akar O scola mester, avagy az Egyházi szolga ekképpen szólhat a' Tanulóknak: Iminár Catechizáltak (tanítalak elő szóval) titeket ez kérdésből, hogy azt igazan érthetsetek, és szent írásbéli helyekkel meg-bizonyíthassatok.

Elsőben azért, ez kérdés körül a' Catechismus-nak némelly szavait kell meg-értenetek, ugymint, mitsoda szo a' Christus, és mit téstzen. A' Christus, Görög szo, és annyit téstzen mint Sidoul a' Messiás, tudni-illik Meg-kenettetett. Mikor azért azt kérdem: Mitsoda szo a' Christus és Messiás, akkor azt felellyétek, hogy a' Christus Görög szo, a' Messiás pedig Sido szo. Ha továbbá kérdem mit téstzen ezek a' szok, azt mondgyátok: mind egyet téstzenek, tudni-illik meg-kenettetett.

Továbbá, e' kérdés körül tudnotok kell, miért következék a' Christus nevezetiből, hogy az Isten Fia legyen minékünk Prophetánk, fő Papunk és Királyunk? Ez pedig ilyen módon következik. Az ő Testamentumban a' Propheták, Papok és Királyok meg-kenettetnek val; mind ezek pedig a' Christusnak példázói voltaanak. Azert neveztetik ő Christusnak, az az, meg-kenettetnek, hogy azzal jelentessék hogy mind azoknak a' példázatoknak ő benne vagyon tellyességek; hogy tudni-illik

ő legyen amaz igaz meg-kenet Propheta, fő Pap, és Király. Hogy pedig az ő Testamentumi Propheták, fő Papok és Királyok meg-kenetennek, az nem ok nélkül lett, mert az az ő meg-kenetések bizonyítást tesznek vala ő nékiek ezekről; 1. hogy ők rendesen hivattanak arra az ő tisztekre. 2. hogy az Isten őket az ő hivatalyokhoz szükséges ajándékokkal fel-rubázta; mint ki-tetfzik 1. Sam. 16. 12. a' holott az mondanék Dávid Királyrol, hogy mikor meg-kenetet volna, az Urnak Lelke szálla ő reá.

Mikor azért immár azt kérdem: Miért következik ez, hogy az Istennek Fia Christusnak, az az, meg-kenetnek nevezeték, azért ő minékünk Prophetánk, fő Papunk és Királyunk? így felellyetek: azért következik mert az ő Testamentumbeli Propheták, Papok és Királyok meg-kenetettek vala, kik a' Christusnak ábrázoloi valának.

Mikor továbbá azt kérdem: mit jelentett ő nékiek az a' kenet? azt felellyetek: az a' kenet bizonyítást rótt arról, hogy ők igazán hivattak arra a' tisztre, és hogy az Isten minden szükséges ajándékokkal őket fel-rubázta.

Ennek-felette, figyelmeznetek kell ez kérdésnek summájára, és miképpen keltsék meg feleletek a' könyv szélén való kérdésekre; hasonlatos-képpen mint keilyen ezt mind ketőt meg-probálnotok.

Ez kérdésnek summája imex: Az Isten Fia Christusnak, az az, meg-kenetnek nevezetik, mert hármaz tisztre kenetett-fel, tudni-illik 1. Profetái, d) 2 Papi, f) 3 Királyi i) tisztekre.

Ez summát így bizonyítatok-meg. Hogy az Isten Fia 1. mi Prophetánk és Doctorunk legyen d) lásd annak bizonyosságát az d) bűn alatt. Luc. 4. 18. Esa. 61. 1. Az Urnak Lelke én rajtam, azért kent-meg engemet, hogy a' szegényeknek evangéliomot hirdessek küldött engemet, és hogy a' törvényszerűeket békösözzem. Itt meg kell jegyeznetek az igéket a' mellyekben vagyon a' bizonyítágnak ereje; tudni illik ez igékben: meg-kenet, küldött engemet hogy a' szegényeknek evangéliomot hirdessek. Ez igékkel meg-bizonyítatik hogy a' Christus minékünk Prophetánk. Azon dolog meg-bizonyítatik, Deut. 18. 15. 18. Profetát támaszt teneked a' te urad Istened te közzőléd, a' te atyád-

atyád-fiai közöttül a' miképpen engemet; Melly hogy a' Christustól mondatott legyen meg-tetzik *Act.* 3. 22. & 7. 37. Azon tertzék-ki az Atyának amaz szavából *Matth.* 17. 5. ötet halgasátok: *Es Col.* 2. 3. *Hogy a' Christushan,* vagy az ő tudományában, *vadnak a' böltseségnek és ísméretnek minden kintsei el-rejterve.*

Hogy a' Christus 2. *mi fő Papunk legyen,* meg-bizonyittatik az f) bötű alatt *Sid.* 5. 5. *A' Christus nem tulajdonította e' tiszteletet magának, hogy fő Pap lenne, hanem a' ki ezt mondotta neki* (tudni-lik *Solt.* 2. 7.) *En fiam vagy te. én ma szűltelek téged.* Melly igékkel meg-bizonyittatik hogy a' Christus tündelen tétetett az Atyától fő Pappá, *Ilméc.* v. 6. *Te vagy a' fő Pap örökké &c.* *Es v.* 10. *Nevezetett Istentől Melchisedech rendi szerént való fő Papnak.* Megint *Sid.* 7. 24. *Ennek,* mivel hogy örökké meg-marad, *örökké való papsága vagyon.* melly igék azt taníttyák hogy ő mi fő Papunk.

Hogy a' Christus 3. *mi Királyunk legyen* i), meg-bizonyittatik az i) betű alatt, *Solt.* 2. 6. ez igékből, *meg-kentem az én Királyomat a' sionra.* *Es Sid.* 1. 8. az 45. *Solt.* 7. v. meg-bizonyittatik, hogy ő mi örökké való királyunk ez igékkel: *A' te Királyi széked mind örökkön örökké vagyon.*

Ez immár a' kérdésnek Summája meg-bizonyításával egyűtt. Ha azért azt kérdem: mitsóda Summája e' kérdésnek; ezt mondgyátok: Summája e' kérdésnek az: *Hogy az Isten Fia nevezterik Christusnak, az az, meg-kenetettnek, azért mert &c.*

Következnek a' könyv szélén való kérdések.

I. Kivel kenetett meg a' Christus?

Fel. *Az Atya Istentől.* Ez meg-bizonyittatik, *Act.* 4. 27. Bizonytalán őszve gyűltek a' te szent: *Fiad a' Jესus ellen, a' kit meg-kenél.* Jól eszettekbe vegyéték hogy e' szokban: a' Jესus ellen, *kit meg-kenél,* bizonyittatik hogy a' Christus az Atyától meg-kenetett.

II. Miképpen kenetett meg a' Christus?

Fel. Eképpen: 1. hogy rendeltetett. 2. a' Szent Lélekkel meg-kenetett (Jegyezzétek meg itt hogy ez ilyen kérdésre: *Miképpen,* a' feleletnek kell lenni ilyen szóval: *Eképpen.* Meg illel az ilyen kérdésre: *Hányszor,* így kell felelni: egyszer, vagy kétszer, &c. így ha kérdik: *Miért?* felelni kell: azért, mert &c.)

Követ-

Következik e' feleletnek bizonylaga,

1. Hogy a' *Christus* az *Atyától* rendeltetett, így bizonyítatik meg. *Ján. 7. 28. En magamtól nem jöttem, és Ján. 5. 43. En jöttem az én Atyámnak nevében. és Ján. 6. 27. Ezt az Atya megpersejlette. megint Aét. 2. 36. Ez Jესust tette az Isten Urrá és Christusá.*

2. Hogy a' *Christus* Szent Lélekkel meg-kenetett, meg-bizonyítatik, *Sid. 1. 9. Solt. 45. 8. ez igékből. Oh Isten! az te Istened meg-kenet tégedet vigasságnak olajával. jegyezzétek meg itt, hogy e' szoval: Oh Isten, meg szollitja az Isten Fiát; e' ízön pedig: az te Istened, értetik az Atya; ez igékkel pedig: vigasságnak olajával, jelentetik a' Szent Lélek. Azon meg-bizonyosodik, Aét. 10. 38. Az Isten meg-kente Jესust Szent Lélekkel, és Ján. 3. 34.*

Harmadik kérdés a' könyv szélén ez :

Miképpen gyakorolja az ő *Profetái* tiszta? Fel. Hogy a' mi váltságunk feől az Istennek titkos tanácsát és minden akarattját kö-keltesen meg-jelentette. Melly meg-bizonyítatik, *Ján. 1. 18. Amaz egyyetlen egy szálott Fin beszélte meg. És Ján. 15. 15. Mindeneket a' mellyeket hallottam az én Atyámtól meg-jelentettem ténétek.*

Negyedik kérdés ez :

Miképpen viszi végbe az ő *Papi tiszta*? Fel. Ekképpen, 1. Hogy minket az ő testének egyszer való áldozattal meg-váltott. 2. Hogy érettünk szüntelen esedezik az Atyának. Első része a' *Christus* Papi tisztinek nyilván ki-tetelik *Sid. 7. 27. és 9. 25. 28. és 10. 10. 12. 14. hogy egyyetlen egy ez ő áldozattal nyilván vagyon, Sid. 7. 27. és 9. 25. hogy pedig azzal az ő egyszeri áldozattal minket meg-váltott, meg-bizonyosodik Sid. 9. 28. és 10. 10. 12. 14. Második része az ő Papi tisztinek meg-bizonyítatik, *Rom. 8. 36. A' Christus a' ki mi érettünk esedezik.**

Utolsó kérdés a' könyv szélén ez :

Miképpen gyakorolja az ő *Királyi tiszta*? Fel. Ekképpen, 1. hogy ő minket az ő igéjével és Sz. Lélekkel bír igazgat. 2. hogy az nekünk keresett áld. segget oltalmazza és meg-tartja.

Hogy a' *Christus* az ő *Királyi* tisztit úgy gyakorolja hogy minket az ő igéjével bír és igazgat, meg bizonyítatik *Solt. 110. 2. ez igék.*

ez igékből: *A' te Királyi pálczádat ki-botsáttya az Ur. E' pálcza az Evangeliumuk prédikállása, mint ki-tetszik, Efs. 2. 3. Szimbol meggen-ki a' törvény.*

Hogy a' Christus az Ő Királyi tisztit úgy gyakorolja, hogy *minket az ő lelkével igazgasson, meg-tetszik Sols. 143. 10. A' te jó Lelkeddél vezérly engem. és Ján. 16. 7. 13. A' vizsgálato vézérel titeket minden igazságra.*

Hogy a' Christus az Ő Királyi dízit úgy gyakorolja, hogy *a' mi nekünk keregett idvéseget oltalmazza és meg-tartsa, meg-bizonyítatik, 2.Thes. 3. 3. Az Ur meg-erősít titeket, és meg-őrizz ama' gonosztól, és Ján. 10. 18 29. Senki az én juhaimot az én kezemből ki nem ragadgya.*

Ugyan e' szerint kell minden egyéb kérdésekben-is a' Tanulokkal tselekedni. Es mivel sok volna ha mind egyszer ezeket eleikben adnák, tehát csak látsatskán és részek szerint kell ezt tselekedni az Ő elméjek szerint, hogy így készíttessék a' közönséges Catechizatiókra, hogy ott kétszen mindenekre meg-felelhessenek, mikor immár ez előtt efféle oktatás által meg-tanittatnak, miképpen kellesek azokra a' kérdésekre meg-felelniek.

Szorgalmatoson rá kell penig vigyázni, hogy valamit a' Catechumenusok tanulnak, azt jól meg-is értsék és eszekben vegyék, ez okáért a' Catechismusi tudományt mind addig világosan eleikbe kell terjesztetni, míg eszükben velszűk, hogy azt jól meg-fogták elméjekben, és meg-értették.

II. PELDA. Miképpé kellesek az oda fel meg-nevezett négy módok szerint a' Catechumenusokat gyakorlani.

Az Első módnak példája, mikor tudni-illik a' könyv szélén való kérdések másképpen formáltatnak.

<i>A könyv szélén való kérdések magok.</i>	<i>Azon kérdések el-változtatva.</i>	<i>Felelet.</i>
1. Kitől kenetett-meg a' Christus?	Ki kente-meg a' Christust?	Az Atya Iken.
2. Miképpen kenetett-meg?	Misoda a' Christus meg. kenetése?	Az hog' 1. rendel-tetett, 2. a' Sz. Lelkkel meg-kenet-tett.
		3. Mikép-

	<i>Vagy így :</i> Mit érte az a' Christus meg-kenésén ?	Hogy 1. rendeltetett, 2. Sz. Lélekkel meg-kenetett.
3. Miképpen gyakorlya az ő Profétai tisztit ?	Miben áll az ő Profétai tisztit ? <i>Vagy így :</i> Mitsoda az ő Profétai tisztit ? <i>Avagy hogy így :</i> Mit tsinál a' Christus a' menyibē mi Profétánk ? Miben áll az ő Papi tisztit ? <i>Vagy így :</i> Mitsoda az ő Papi tisztit ? <i>Vagy még is így :</i> Mit tsinál a' Christus a' menyiben mi fő Papunk ? Miben áll a' Christus Királyi tisztit ? Mitsoda az ő Királyi tisztit ? Mit tselekeszik a' Christus a' menyiben Király ?	Abban hogy az Istennek titkes, &c. Az hogy az ő Atyának tanácsa. Meg-jelenti az Isten tanácsát, &c. Abban hogy minket egy áldozatyaival &c. Az hog' az ő egy-szeri, &c. 1. Az ő áldozatyaival, &c. 2. Esedezik, &c. Abban hogy &c. Az hogy, &c. 1. Bir, igazgat. 2. Oltalmaz, &c.
4. Miképpen vizsgál végben az ő Papi tisztit ?		
5. Miképpen gyakorlya az ő Királyi tisztit ?		

A' második módnak példája. Mikor a' könyv szélén valo kérdések helyibe más kérdések vétetnek.

I. A' Catechismus Summájából.

<i>Kérdések.</i>	<i>Felvitel.</i>
Mit jegyezz e' izo Christus ?	Jegyezz meg-kenet.
Mire kenetett meg az Isten.	Három tisztre, hogy lenne mi
Fia ?	1. Profétánk 2. Papunk és
	3. Királyunk.

Mit

Mit jelent a' Christushnak ne-
vezeti?

Az ő tisztié.

Hány féle az ő tiszti?

Három féle, Profétai, Papi és
Királyi.

II. A' Catechismus Szavaiból.

Kérdések.

Feleletek.

Mivel kenetett meg a' Chri-
stus?

Szent Lélekkel.

Mitoda a' mi fő Profétánk?

A' Christus, az Istennek Fia.

Ki a' mi örök Királyunk?

A' Christus.

Ki a' mi örökké való fő Pa-
puk?

A' Christus.

Mitoda különbség vagyon a'
Christus között, ki mi Pro-
fétánk, és egyéb Proféták s'
Doctorok között?

A' Christus minékünk fő Pro-
fétánk és Doctorunk.

Mi jött véstünk a' Christustól mi
Profétánktól?

Hogy az Atyának titkos taná-
tsát nekünk ki-jelenti.

Hány fő Papunk vagyon miné-
künk?

Tsak egy fő Papunk vagyon,
ki a' Christus.

Mivel a' Papoknak áldozniok
kell, a' Christus mit áldo-
zott éretünk?

Az ő testét áldozta-meg éret-
tünk.

Mit használ nekünk hogy a'
Christus a' mi fő Papuk ma-
gát éretünk meg-áldozta?

Az ő áldozatgyával minket
meg-váltott.

Vagy így:

Miért kellett a' Christushnak az
ő testét éretünk meg-ál-
dozni?

Hogy az ő testének áldozat-
gyával minket meg-váltassa.

A' Papoknak könyörögni kel-
let a' népért: könyöröge a'
Christus-is éretünk?

Igen-is, szószóllónk ő miné-
künk most-is az Atyánál é-
retünk elidevezén.

Kinél ő szószóllónk?

Az Atyánál.

Mi dologgal?

Az ő elidevezésével.

Mennyiizer?

Szüntelenül.

Mitoda

Mitsoda külömbség van a' Király Christus, és egyéb királyok között?

A' királyok igazgatták az alattok valokat: miképpen igazgattya a' Christus az alattavalkokat?

A' Christus minékünk váltást nyert, de mimódon marad-meg nekünk az a' váltság?

III. A' Catechismusnak magyarázatyából, és megvilágosításából.

Kérdések.

Mitsoda szó a' Messiás?

Mit téstén?

Hogy bizonyítod-meg hogy ezek egyet téstének?

Mitsoda személyek kenettek-meg az ő Testámentumban?

Mitsoda példázott a' hármas személyek által?

Miért kenettenek-meg az három rendbéli személyek?

Vagy így:

Mit jelentett nekik az a' ceremonia?

Mi haszna volt annak a' megkenésnek?

Tsak külösképpen kenettek-meg az ő Testámentumi Proféták, Papok, és Királyok?

Honnan bizonyítod azt-meg?

Feleletek.

Sido szó.

Azt a' mit a' Christus.

Ján. 4. 25. Tudom hogy el a' Messiás, ki mondta Christusnak. Es Ján. 1. 4

A' Proféták, Papok, és Királyok.

A' Christus, amaz valóság Proféta, Pap, és Király

Az a' kenet bizonyosságot a' az ő hivatallyokról, &c.

Az ő rendes hivatallyokat, hogy &c.

Két haszna volt: 1. jegyzet az ő hivatallyokat, 2. izüfeges ajándék, &c.

Nem, hanem belől-is, mi az Istenőli szükségesség ajándékokkal felruházottan

1. Sam. 16. 12. a' hol olvált a' Dávid meg-kenetettéte

kké való l

és Szent L

nekünk sz
ges meg-tar
a.

tyából, és

tek.

Christus.

adom hogy el
s, ki monda
k. Ejlőv. 1.
, Papok, és K

am valósá
Pap, és Király
mest községe-t
vazalfelelő, &c

adés bratnyokar
&c.

am valós: 1. legy
hivatalos, a
a jantia, &c.
kaneu tech-is, m
ereti kitétele: m
kál. Székessége
16. 12. a boldog
víd meg-azom

Mon
yer:
Christ

Mit
bböl

Mon
A' Ch
kc.
Mit h

Mon
f. 2.
g &c.

Mit b
et ?
Melly
eje a'

A' neg
sék-n

Honné
neg ho
m Profo

Donna
hgy a'
gukoro
tallziir,
net a'mi
vap tick
kelefer

Mondhatja-e' helyet : *Sid.* 5. 5. 6. A' Christus nem maga, &c.

Mit bizonyítasz-meg ebből ?

Mond-el *Sid.* 10. 14. A' Christus egyfzeri, &c.

Mit bizonyít e' hely ?

Mond-el *Sid.* 1. 8. *Solt.* 45. 7. A' Fiúnak pedig &c.

Mit bizonyítasz innét ?

Melly igékben vagyon ereje a' bizonyásnak ?

A' negyedik modnak példája, tudni-illik miképpen bizonyítások-meg ez vagy amaz Catechismusi tudomány.

Kérdések.

Honnét bizonyítod-meg hogy a' Christus mi Profétánk ?

Honnan bizonyítod, hogy a' Christus ugy gyakorollya az ő Profétai tisztit, hogy az Istennek a' mi válságuk felől való titkos tanácsát ö-kélltetesen meg jelentse ?

A' Christus nem tulajdonította e' tisztelséget magának hogy lenne fő Pappá, hanem az a' ki ezt mondotta néki : En fiam vagy te, én ma szültelek téged.

Hogy a' Christus nem tőtte magát fő Pappá, hanem az Atyától rendeltetett arra.

A' Christus egyfzeri áldozattával ö-kélltetesen el-végezte azokat a' kik meg-szenteltetnek.

Hogy a' Christus az ő Papi tisztit-ugy vitte végben, hogy az ő testének egyfzeri áldozattával minket meg-szabadított.

A' Fiúnak pedig mond : A' te Királyi széked ő Isten mind örökkön örökké, Igaságnak pálczája a' te országodnak pálczája.

Hogy a' Christus örökké való Király.

Ezekben : A' te Királyi széked mind örökkön örökké.

Feleletek.

Deut. 18. 15. 18. Profétát támaszt te néked a' te Urad Istened te közzől, a' te atyádfiai közzől, a' miképpen engemet, azt hallgassátok.

Ján. 1. 18. Az Istent soha senki nem látta, amaz eggyetlen egy szülött Fia ki az Atyának kebelében vagyon, az jelentette-meg nekünk. *Ismét Ján.* 15. 5. Valamit az Atyától hallottam, meg-jelentettem nektek.

Mivel bizonyítod hogy a' Christus mi fő Papunk?

Bizonyíts-meg hogy a' Christus az ő Papi tiszte úgy gyakorollya, hogy minket az ő testének egyseri áldozatával meg-váltott?

Mivel bizonyítod hogy a' mi fő Papunk a' Christus esedezik éretnünk?

Bizonyíts-meg hogy a' Christus mi Királyunk?

Honnan bizonyítod hogy a' mi Királyunk a' Christus igazgat minket az ő beszédével?

Miből bizonyítod , hogy a' mi Kralyunk a' Christus a' mi-néknak szerzett idvességert meg-tartya és oltalmazza?

E' pedig a' gyakorlás, hogy ha a' tanulóok egy kevelsé hozzá szoknak, igen könnyű és gyönyörűséges leszén, és az ő elméjeket az istenes dolgoknak értelmére igen élelti.

Minekokaért a' Tanítóok egy előzőr a' Tanulóknak ugyan szájokból adgyák a' szokot, és azoknak-is szavokat a' menyiben lehetőség is jól magyarázzák, hogy így meg-bátorítsák őket.

Ha mikor pedig rosszul felelnék , igyekezzenek a' Tanítóok őket segiteni a' jó feleletre , más kérdést támasztván eleikben, melyből észekbe vehessék előbbi feleleteknek rossz voltát. Mint példának okáért vegyük-fel a' 25. kérdést e' módnak meg-mutatására.

Sid. 5. 6. Te vagy örökké való fő Pap Melchisedech rendi szerint. Es v. 10. Neveztetett Istentől fő Papnak , a' Melchisedech rendi szerint.

Sid. 10. 10. Melly akaratnak általa meg-szenteltettünk a' Jesus Christusnak testének egyszer való áldozatának általa. Es v. 14. Mert egyetlen egy áldozatával tökéletessékké tőtte mind örökké azokat a' kik meg-szenteltetnek.

Rom. 8. 34. Ki az Atyának jobbján vagyón, a' ki esedezik-is mi éretnünk.

Solt. 2. 6. Fel-kentem az én Királyomat , az én szent hegyemre a' Sionra.

Solt. 110. 2. Ki-botsáttya az Ur a' te erősegednek pálcáját.

2. Thess. 3. 3. Hű az Ur , ki meg-erősít titeket, és meg-oltalmaz ama gonoszol. Es Ján. 10. 28. Senki az én juhaimat az én kezemből ki nem ragadgya.

Példa, miképpen a' Tanulók a' rosz feleletről fel-segítesse nek a' feleletre, más kérdések által.

Kérdések.	Rosz feleletek.	Más kérdések.
Hány Isten vagyon?	Három.	Vadnaké hat több Isteni állatok?
Hány Isteni személy vagyon?	Egy.	Hát az Atya, Fiu és Szent Lélek csak egy személyé?
Az Atya más Istené Fiutól és Szent Lélektől?	Ugy.	Több Istennek vadnaké tehát?
Az Atya más személyé a' Fiutól és Sz. Lélektől?	Nem.	Avagy nem három személy vagyoné az egy Isteni állatban?
Az Atya leheté Fiu és Szent Lélek?	Ugy.	Hát az Atya, Fiu és Szent Lélek nem külön személyeké?
Az Atya idővel ebb valóé a' Fiunál és Szent Léleknél?	Ugy.	Tehát a' Fiu és Sz. Lélek nem örökké való Istené?

E' más kérdések a' tanulókat igazgattyák a' jó feleletre, és meg-mutatják nekik miképpen láthassák az ő előbbeni feleleteknek vétkeiségét.

Továbbá, mivel hogy a' hol sok Tanulók vadnak nem mineniker kérdezheti-meg ember, affélt mivel a' közönséges catechizátió sokan csak halgatnak, nem felelnek, ennekokáért meg-kell inteni mindeneket, hogy ha a' catechizátiót nagy alszonnal akarják halgatni, tehát szorgalmason figyelmenek reá mitsoda kérdések támasztanak mások eleiben, és figyálják-meg magokban mit felelhetnének magok arra a' kérdésre, és oíztán figyelmerésen halgassanak az igaz feleletre, az annyit téfzen mint-ha külön külön mineniker kérdeznék.

Végezetre mind ezekben a' gyakorlásokba, nem kell semmiképp el-szenvedni hogy valaki mást meg-neveísen vagy tsullyon, ha nem felelhet, vagy jól nem felel: hanem ez egész elekedetnek kell lenni az Isteni felséghez való nagy beístítéssel, a' kinek munkája ez; és a' Tanulókhöz való nagy in-

2800 - 523
230
dulattal, kik ennélküli igen szűk ölköddnek az ő idveisége
és lelkeknek állandó vizsgálására, hogy így e' kegyes
buzgo igazgatás által a' gyenge szívek meg-indíttassanak, és
az Istennek felelme mélyen jó idején ő benne meg-gyűke-
rezzék.

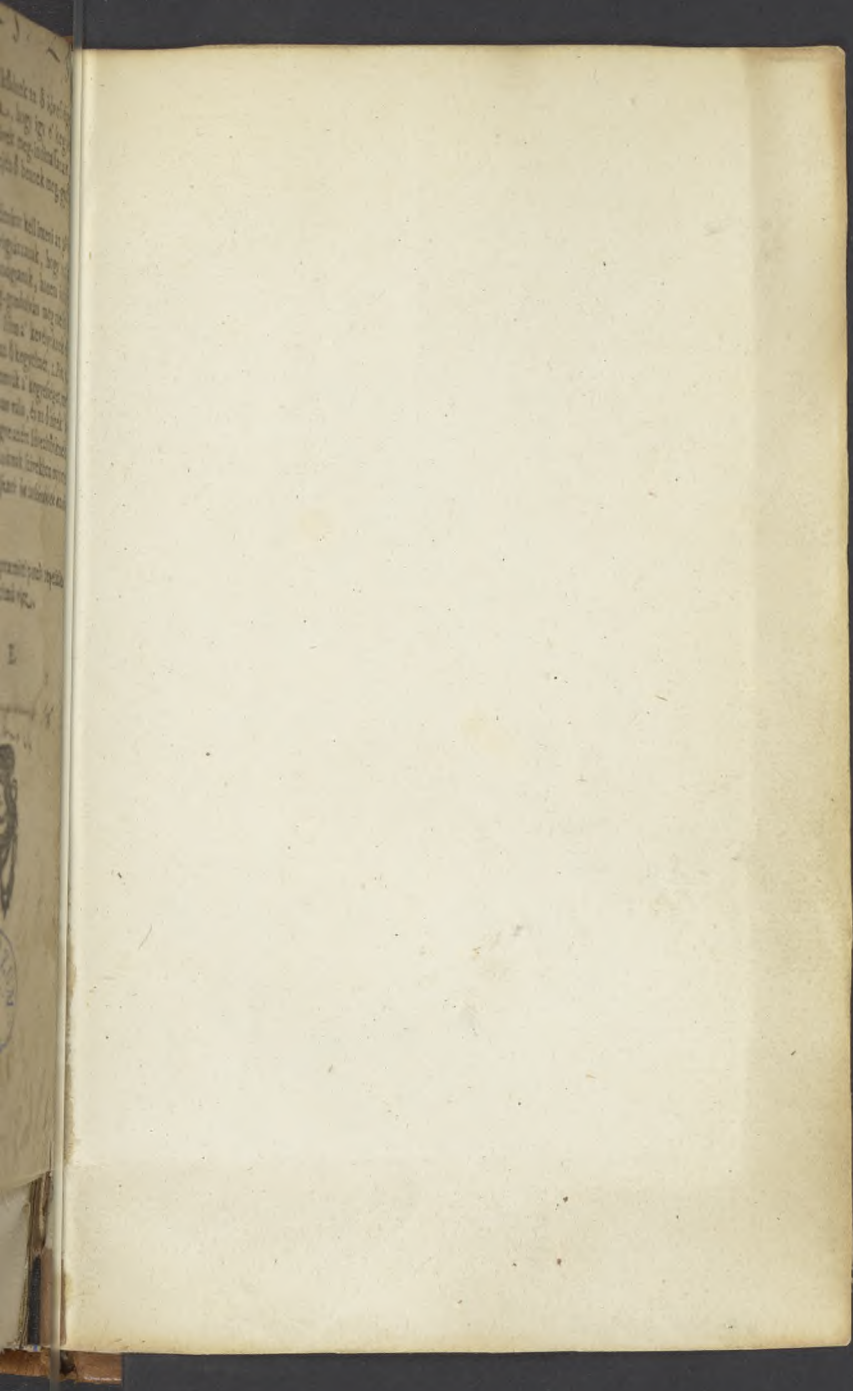
Ennek okáért a' Tanulókat mindenkor kell inteni az alázat-
ságra, hogy szorgalmatosan reá vigyázzanak, hogy valahán-
az ő tudományokkal fel ne fuvalkodgyanak, hanem inkább
inkább magokat meg-alázzák, meg-gondolván még mély so-
kat nem tudnak, és tudván hogy az Isten a' kevélyeknek elle-
nek áll, és az alázatosoknak adgya az ő kegyelmét, 1. Pét. 5. 5.
Es hogy ők-is mindenek felett kívánnák a' kegyeséget, melly-
nélkül minden ő tudományok hiányban való, és az ő hítek hol-
állat, Jaci 2. 14. 17. 20. 26. Ez végre azért Idvezítőnknek a-
maz hűséges módását jól bé kell azoknak szívekben nyomni.

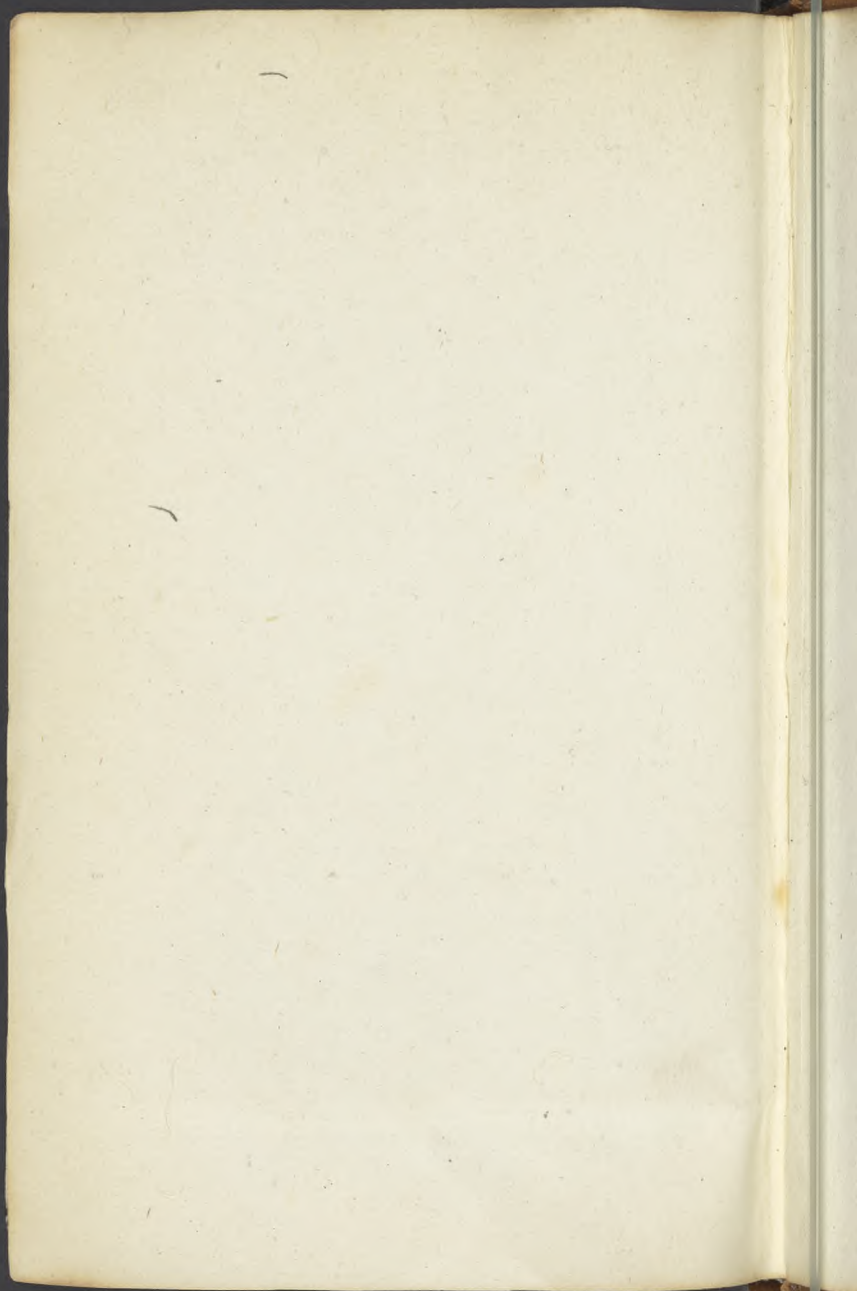
Ha ezeket tudgyátok, boldogok lesztek ha tselekeditek azoknak.
Ján. 13. 17.

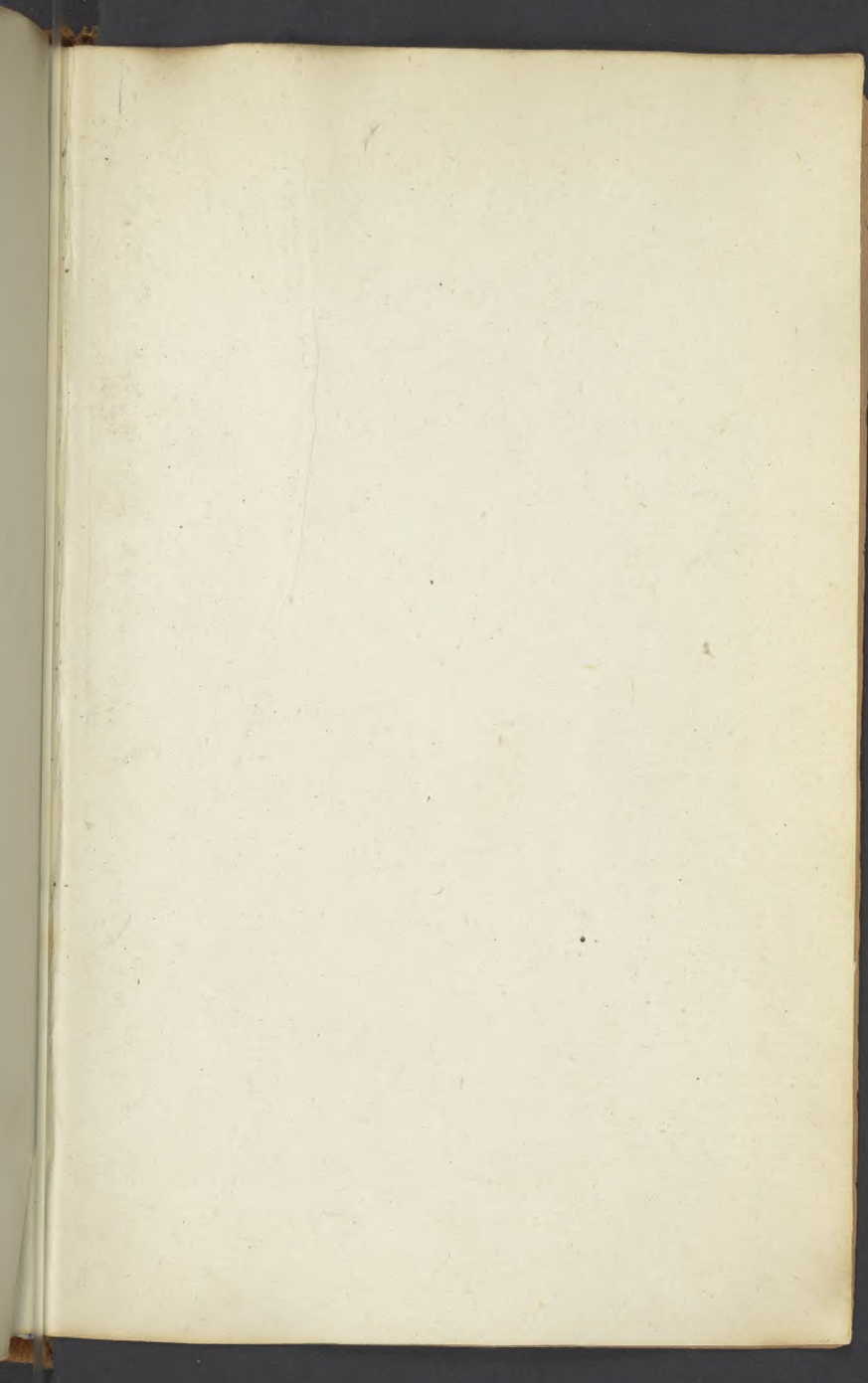
NB. Catechizationibus utiliter praemitti potest repetitio
concionis habitae proximae vice.

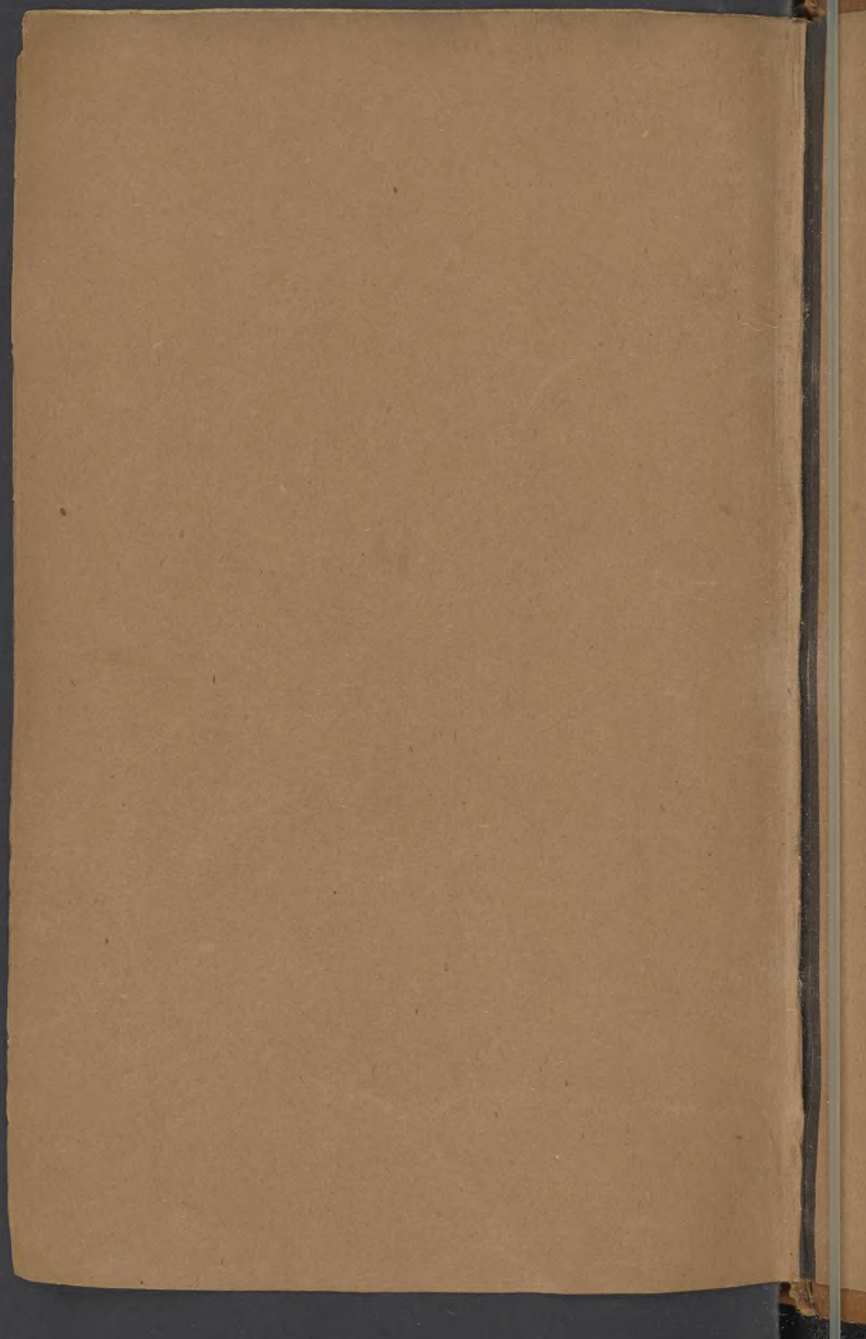
V E G E.

RMK. I.

863

CATECHESIS

1632.

MUSEUM

